

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΚΣΤ'

Τετάρτη 14 Νοεμβρίου 2018

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 7ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας, το 13ο Δημοτικό Σχολείο Χαλκίδας, το 5ο Γενικό Λύκειο Πετρούπολης, το 2ο Γενικό Λύκειο Μεσολογγίου, το Γυμνάσιο Ρίου και το Δημοτικό Σχολείο Κασσιόπης Κέρκυρας, σελ. 978, 979, 986, 989, 998, 1006, 1021

2. Ειδική Ημερήσια Διάταξη: Συζήτηση και λήψη απόφαση για τον ορισμό προθεσμίας, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος, σελ. 973 - 1040

3. Ανακοινώνεται ότι με την υπ' αριθμόν 14017/8812/12-11-2018 απόφαση του Προέδρου της Βουλής συγκροτήθηκε η κατά το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής προβλεπόμενη Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, σελ. 973 - 976

4. Ανακοινώνεται ότι το Σώμα συμφώνησε (κατά πλειοψηφία) να οριστεί η 15η Ιανουαρίου 2019 ως ημερομηνία υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, σελ. 1040

5. Ανακοινώνεται ότι η Επιτροπή Οικονομικών καταθέτει την έκθεσή της: α) Στο σχέδιο Προϋπολογισμού Δαπανών της Βουλής οικονομικού έτους 2019 και β) Στον Απολογισμό Δαπανών της Βουλής οικονομικού έτους 2017, σελ. 1039

6. Κατάθεση Εκθέσεως Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών: Οι Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές Ελληνισμού της Διασποράς, Έρευνας και Τεχνολογίας, Οδικής Ασφάλειας και Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατουμένων καταθέτουν τις εκθέσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 43Α παρ.5 του Κανονισμού της Βουλής, σελ. 1039

7. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 977, 978, 982, 984, 995, 996, 997, 999, 1009, 1010, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1020, 1021, 1022, 1024, 1025, 1028, 1035, 1036, 1040

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Πέμπτης 15 Νοεμβρίου 2018, σελ. 973

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Κατάθεση σχεδίου νόμου:

Η Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης, οι Υπουργοί Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών, Υγείας, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Υποδομών και Μεταφορών, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και Υγείας, καθώς και οι Υφυπουργοί Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών κατέθεσαν στις 12-11-2018 σχέδιο νόμου: «Μείωση ασφαλιστικών εισφορών και άλλες διατάξεις», σελ. 1033

2. Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:

Η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών: «Κύρωση: α) της από 29 Ιουνίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Παράταση μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά Λέρο, Λέσβο, Κω, Σάμο και Χίο» (Α' 115), β)

της από 24 Ιουλίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Σύσταση ειδικού λογαριασμού για την αρωγή πληγέντων από τις πυρκαγιές που ξέσπασαν σε περιοχές της Επικράτειας στις 23 και 24 Ιουλίου 2018» (Α' 135), γ) της από 26 Ιουλίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου « Έκτακτα μέτρα για τη στήριξη των πληγέντων και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018» (Α' 138) και δ) της από 10 Αυγούστου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγοντα μέτρα για την εκτέλεση πράξεων κατεδάφισης και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018» (Α' 149)», σελ. 1033

3. Κατάθεση πρότασης νόμου: Η Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ κυρία Φώφη Γεννηματά και οι Βουλευτές του κόμματός της κατέθεσαν στις 13-11-2018, πρόταση νόμου: «Πρώτη δέσμη μέτρων οικονομικής ανάκαμψης και κοινωνικής δικαιοσύνης», σελ. 1034

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 1002 - 1022

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ Γ. , σελ. 1022 - 1028
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 988 - 1001
ΚΟΥΡΑΚΗΣ Α. , σελ. 1028 - 1040
ΛΥΚΟΥΔΗΣ Σ. , σελ. 1001 - 1002
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 973 - 988

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 999
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε. , σελ. 991
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 977, 984
ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. , σελ. 1017, 1020, 1021
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Μ. , σελ. 1040
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 984
ΔΕΛΗΣ Ι. , σελ. 1040
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Σ. , σελ. 1031
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ Μ. , σελ. 1037, 1038, 1039
ΚΑΜΜΕΝΟΣ Π. , σελ. 1022, 1028, 1029
ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ Ε. , σελ. 982
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ. , σελ. 997
ΚΑΤΣΙΚΗΣ Κ. , σελ. 986, 1040
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν. , σελ. 998
ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ Δ. , σελ. 1024, 1025, 1028
ΛΕΒΕΝΤΗΣ Β. , σελ. 1034, 1035, 1036
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 978, 980, 982, 1022, 1040
ΜΑΥΡΩΤΑΣ Γ. , σελ. 987, 1040
ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ Α. , σελ. 988, 989
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. , σελ. 982, 1006, 1009, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1021
ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ Ν. , σελ. 1022, 1024
ΜΠΑΛΤΑΣ Α. , σελ. 992
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Ν. , σελ. 990, 1029, 1034, 1035

ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 1001
ΠΑΠΑΡΗΓΑ Α. ,
σελ. 995
ΠΑΠΠΑΣ Χ. ,
σελ. 1040
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ Ν. ,
σελ. 978, 1040
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. ,
σελ. 979, 980, 1039, 1040
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. ,
σελ. 993, 994, 1011, 1013, 1016
ΤΣΙΠΡΑΣ Α. ,
σελ. 1003, 1010, 1011, 1012,
1013, 1014, 1015, 1016,
1020, 1021
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 973, 977, 1002, 1003

Β. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ Γ. ,
σελ. 1024, 1025
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. ,
σελ. 977, 984, 1009, 1010, 1013,
1014, 1015, 1016, 1017,
1021, 1022
ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. ,
σελ. 1010, 1021
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. ,
σελ. 977
ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ Λ. ,
σελ. 1014, 1016
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. ,
σελ. 995, 996, 997, 999
ΚΟΥΡΑΚΗΣ Α. ,
σελ. 1028, 1035, 1036, 1040
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,
σελ. 1012, 1013, 1017
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. ,
σελ. 977, 978, 996, 997
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. ,
σελ. 1009, 1014, 1016, 1020
ΠΑΠΑΡΗΓΑ Α. ,
σελ. 995
ΠΑΠΠΑΣ Χ. ,
σελ. 984
ΠΑΦΙΛΗΣ Α. ,
σελ. 977
ΤΡΑΓΑΚΗΣ Ι. ,
σελ. 977
ΤΣΙΠΡΑΣ Α. ,
σελ. 1010, 1015, 1020
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 977, 978, 982, 984
ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Π. ,
σελ. 1014

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ Λ. ,
σελ. 1020
ΔΡΙΤΣΑΣ Θ. ,
σελ. 1009
ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ – ΑΜΑΝΑΤΙΔΗ Π. ,
σελ. 1035
ΚΟΥΡΑΚΗΣ Α. ,
σελ. 1036
ΜΑΝΤΑΣ Χ. ,
σελ. 1015, 1035
ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ Ε. ,
σελ. 1012
ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ Π. ,
σελ. 1038
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,
σελ. 1011
ΞΥΔΑΚΗΣ Ν. ,
σελ. 980, 982
ΠΑΦΙΛΗΣ Α. ,
σελ. 979
ΤΡΑΓΑΚΗΣ Ι. ,
σελ. 1003
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. ,
σελ. 1016

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Δ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΚΣΤ'

Τετάρτη 14 Νοεμβρίου 2018

Αθήνα, σήμερα στις 14 Νοεμβρίου 2018, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.11', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία της Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Πριν εισέλθουμε στην ειδική ημερήσια διάταξη, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Πέμπτης 15 Νοεμβρίου 2018.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 145/12-11-2018 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού Σερρών της Νέας Δημοκρατίας κ. Φωτεινής Αραμπατζή προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με θέμα: «Οι συνέπειες των αμφισβητούμενων δασικών εκτάσεων στις επιλέξιμες εκτάσεις της χώρας μας τόσο στην τρέχουσα όσο και στην επόμενη Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)».

2. Η με αριθμό 152/13-11-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β' Αθηνών του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Χρήστου Κατσώτη προς την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Ένταξη στην ευνοϊκότερη ρύθμιση αποπληρωμής των στεγαστικών δανείων που πήραν και δανειολήπτες από τράπεζες με επιδοτούμενο επιτόκιο από τον πρώην Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και το Δημόσιο».

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 146/12-11-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Ρεθύμνου της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη προς τον Υπουργό Εξωτερικών, σχετικά με «δηλώσεις του πρώην Υπουργού Εξωτερικών περί φερόμενης δωροδοκίας της Κυβέρνησης».

2. Η με αριθμό 133/6-11-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Ηρακλείου της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ κ. Βασιλείου Κεγκέρογλου προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα: «Άμεση λύση στο πρόβλημα που οι ίδιοι δημιουργήσατε και δεν διενεργούνται εξετάσεις για απόκτηση άδειας οδήγησης».

3. Η με αριθμό 120/1-11-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Πειραιά του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή κ. Νικολάου Κούζηλου προς τον Υπουργό Εξωτερικών, με θέμα: «Λιμάνι των Σκοπίων καθίσταται η Θεσσαλονίκη βάσει της Συμφωνίας των Πρεσπών».

4. Η με αριθμό 75/16-10-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή

Α' Πειραιώς του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή κ. Νικολάου Κούζηλου προς την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Προστασία πληρωμάτων από εγκατάλειψη πλοίου εσωτερικών πλόων».

5. Η με αριθμό 1/1-10-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή κ. Αντωνίου Γρέγου προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, με θέμα: «Περί του Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα και λοιπών φορέων, συλλόγων και σωματείων της Μακεδονίας και του άρθρου 6 της συμφωνίας Ελλάδας - Σκοπίων».

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 2170/4-10-2018 ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ιωάννη Δελή προς την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Μεταστέγαση του Γ' Τοπικού Υποκαταστήματος ΕΦΚΑ Μισθωτών (τ. ΙΚΑ Νεάπολης Θεσσαλονίκης)».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: συζήτηση και λήψη απόφασης για τον ορισμό προθεσμίας, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Όπως γνωρίζετε, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 119 του Κανονισμού, η πρόταση αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος που υπεβλήθη από τον Πρωθυπουργό και Πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ και σαράντα εννιά Βουλευτές του κόμματός του, θα παραπεμφθεί για εξέταση σε Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος που συστάθηκε από τον Πρόεδρο του Σώματος.

Θα ήθελα, λοιπόν, να ανακοινώσω προς το Σώμα ότι με την υπ' αριθμόν 14017/8812/12-11-2018 απόφαση του Προέδρου της Βουλής συγκροτήθηκε η κατά το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής προβλεπόμενη Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Η σχετική απόφαση έχει αναρτηθεί στην «Κοινοβουλευτική Διαφάνεια», έχει κοινοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους Βουλευτές και θα καταχωριστεί στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης.

(Στο σημείο αυτό κατατίθεται για τα Πρακτικά η προαναφερθείσα απόφαση, η οποία έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΝΙΜΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

ΠΡΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 2018

Πρωτ: 14017
Αριθμ.
ΔΙΕΚΤ: 8812

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: Σύσταση Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. το άρθρο 110 του Συντάγματος,
2. το άρθρο 119 σε συνδυασμό με τα άρθρα 31 παρ. 3 και 5 και 29 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής,
3. την, από 2 Νοεμβρίου 2018, πρόταση των Βουλευτών του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος,
4. τις υπ' αρ. 4647, 4648, 4649, 4650, 4651, 4652, 4653, 4654 και 4655, από 5 Νοεμβρίου 2018, επιστολές μας προς τους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και τους Ανεξάρτητους Βουλευτές,
5. τις έγγραφες υποδείξεις των Κοινοβουλευτικών Ομάδων του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς, της Νέας Δημοκρατίας, της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑ.ΣΟ.Κ. – ΔΗΜ.ΑΡ., του Λαϊκού Συνδέσμου – Χρυσή Αυγή, του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, των Ανεξαρτήτων Ελλήνων – Εθνική Πατριωτική Δημοκρατική Συμμαχία, του κόμματος «Το Ποτάμι», της Ένωσης Κεντρώων, καθώς και τις δηλώσεις των Ανεξαρτήτων Βουλευτών,

αποφασίζουμε,

- 1.Τη σύσταση της προβλεπόμενης από το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος.
- 2.Τη συγκρότηση της ως άνω Επιτροπής ως ακολούθως:

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ:

1. Αναγνωστοπούλου Αθανασία
2. Γκιόλας Ιωάννης
3. Δουζίνας Κωνσταντίνος
4. Δρίτσας Θοδωρής
5. Θελερίτη Μαρία
6. Κατρούγκαλος Γεώργιος
7. Κοζομπόλη Παναγιώτα
8. Κουρουμπλής Παναγιώτης
9. Λάππας Σπυρίδων
10. Μπαλτάς Αριστείδης
11. Μπαλωμενάκης Αντώνιος
12. Ξυδάκης Νικόλαος
13. Παπαδόπουλος Χριστόφορος
14. Παπαηλιού Γεώργιος
15. Παπαφιλίππου Γεώργιος
16. Παρασκευόπουλος Νικόλαος
17. Συρίγος Αντώνιος
18. Τζάκρη Θεοδώρα
19. Τζαμακλής Χαρίλαος
20. Τσίρκας Βασίλειος
21. Τσιρώνης Ιωάννης
22. Τσόγκας Γεώργιος
23. Χριστοδουλοπούλου Αναστασία

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας:

24. Βαρβιτσιώτης Μιλτιάδης
25. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης)
26. Γεωργιάδης Σπυρίδων – Άδωνις
27. Κακλαμάνης Νικήτας
28. Κεραμέως Νίκη
29. Μείμαράκης Ευάγγελος
30. Παναγιωτόπουλος Νικόλαος
31. Τασούλας Κωνσταντίνος
32. Τζαβάρας Κωνσταντίνος
33. Τραγάκης Ιωάννης
34. Τσιάρας Κωνσταντίνος
35. Χατζηδάκης Κωστής

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης (ΠΑ.ΣΟ.Κ. – ΔΗΜ.ΑΡ.):

36. Βενιζέλος Ευάγγελος
37. Λοβέρδος Ανδρέας
38. Παπαθεοδώρου Θεόδωρος

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή:

39. Καρακώστας Ευάγγελος
40. Παππάς Χρήστος

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας:

41. Γκιόκας Ιωάννης
42. Δελής Ιωάννης

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα των Ανεξαρτήτων Ελλήνων -
Εθνική Πατριωτική Δημοκρατική Συμμαχία:

43. Κατσίκης Κωνσταντίνος

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα «Το Ποτάμι»:

44. Μαυρωτάς Γεώργιος

Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ένωσης Κεντρώων:

45. Γεωργιάδης Μάριος

Από τους Ανεξάρτητους Βουλευτές:

46. Θεοχάρης Θεοχάρης (Χάρης)

Τη γραμματειακή εξυπηρέτηση της Επιτροπής θα έχει η Διεύθυνση Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών, η δε τήρηση των πρακτικών θα γίνεται από τη Διεύθυνση Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

g.a.

ANNA MANOUSAKI

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Προέδρου της Βουλής
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα της Βουλής
- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα της Βουλής
- Γραφεία Κοινοβουλευτικών Ομάδων
- Αναφερόμενους και αναφερόμενες κ.κ. Βουλευτές
- Γενική Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Έργου
- Διεύθυνση Νομοθετικού Έργου
- Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
- Διεύθυνση Στενογραφίας και Πρακτικών
- Διεύθυνση Διαρκών Επιτροπών
- Διεύθυνση Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών
- Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Σύμφωνα με το άρθρο 119 παράγραφος 4 του Κανονισμού, η Βουλή με απόφασή της, που λαμβάνεται μετά από πρόταση του Προέδρου αυτής, ορίζει στην Επιτροπή Αναθεώρησης προθεσμία για την υποβολή της έκθεσής της. Η σχετική συζήτηση περατώνεται σε μια συνεδρίαση.

Η Διάσκεψη των Προέδρων στις συνεδριάσεις της στις 5 και 12 Νοεμβρίου 2018 αποφάσισε κατά πλειοψηφία να λάβουν τον λόγο οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, μόνο εφόσον ο Πρόεδρος δεν μιλήσει και ένας κύκλος δεκαέξι ομιλητών με αναλογική εκπροσώπηση των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ως εξής: Πέντε ομιλητές από τον ΣΥΡΙΖΑ, τρεις ομιλητές από τη Νέα Δημοκρατία, ένας ομιλητής από τις άλλες έξι Κοινοβουλευτικές Ομάδες και δύο Ανεξάρτητοι Βουλευτές. Από την Κυβέρνηση θα μιλήσει ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Καλογήρου.

Όσον αφορά στη διάρκεια των αγορεύσεων, προτείνουμε να δοθεί ο χρόνος των είκοσι λεπτών για τους Προέδρους των δυο πρώτων σε δύναμη Κοινοβουλευτικών Ομάδων και τον αρμόδιο Υπουργό και δεκαπέντε λεπτά για τους Προέδρους των υπολοίπων έξι Κοινοβουλευτικών Ομάδων, καθώς και δώδεκα λεπτά για τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, οι οποίοι θα λάβουν τον λόγο, εφόσον δεν μιλήσει ο Πρόεδρος της Ομάδας τους και χρόνος δέκα λεπτών για κάθε ομιλητή από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες και έξι λεπτά για τους δυο Ανεξάρτητους Βουλευτές. Δεν θα έχει κανείς δικαίωμα δευτερολογίας.

Το Σώμα συμφωνεί επί των προτάσεων αυτών; Από ό,τι βλέπω, το Σώμα συμφώνησε ή όχι;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Δέκα λεπτά, κυρία Πρόεδρε; Όχι.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Δέκα λεπτά, κυρία Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Όχι; Καλώς. Δεν αιτιολογείται η ψήφος. Όχι εσείς.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, τι θα πείτε;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, θέλω να σας πω για τον χρόνο. Όπως είναι η διαδικασία, ο εισηγητής των μικρότερων κομμάτων και οι δικοί μας είναι δέκα λεπτά. Σε δέκα λεπτά τι θα πεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος;

Νομίζουμε ότι, επειδή τα άλλα κόμματα έχουν πέντε ομιλητές και τέσσερις, αυτόματα δημιουργείται ένα τεράστιο πρόβλημα ανισότητας. Νομίζουμε ότι τουλάχιστον σε αυτούς που έχουν δεκάλεπτο πρέπει να υπάρξει μια ανοχή, να δοθεί ένα δεκαπεντάλεπτο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Εξηγήστε του τι συζητάμε σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Παφίλη, αυτά για τον χρόνο συζητήθηκαν στη Διάσκεψη των Προέδρων. Έχει παρθεί απόφαση. Θα υπάρχει και η ανοχή. Πάντα έχουμε ανοχή, αλλά όχι ανοχή ορίων.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Για την ουσία μιλάμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Συμφωνώ απόλυτα με την τοποθέτησή του κ. Παφίλη και προσθέτω και τη δική μου φωνή στο επιχείρημα αυτό.

Προσθέτω, όμως και κάτι ακόμα, κυρία Πρόεδρε. Αν άκουσα καλά -διορθώστε με, αν κάνω λάθος, σας παρακαλώ- μιλήσατε και για τη διαδικασία σε ό,τι αφορά στον χρόνο κατά τη Διάσκεψη των Προέδρων, όχι για τη σημερινή συνεδρία, αλλά τη λειτουργία της επιτροπής και μετά από αυτή. Μήπως δεν κάταλαβα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Η δημιουργία της επιτροπής έχει γίνει ήδη. Το σημερινό θέμα είναι η προθεσμία που θα δώσουμε για την έκθεση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ακριβώς.

Λέω το εξής και θεωρώ ότι και οι συνάδελφοι της πλειοψηφίας θα το καταλάβουν ως εύλογο. Έχετε ως Πλειοψηφία της Βουλής αυτής ανακοινώσει την αναθεώρηση εδώ και δυο χρόνια. Υποτίθεται ότι κάνατε έναν κοινωνικό διάλογο. Καλώς ή κακώς θα τα πούμε αυτά. Αυτός κράτησε δύο χρόνια ή κάπου τόσο. Είναι δυνατόν για μια τόσο σοβαρή διαδικασία να βάξετε προθεσμία τόσο λίγων εβδομάδων;

Η δική μας πρόταση, κυρία Πρόεδρε, πέραν των όσων είπε ο συνάδελφος κ. Παφίλης, που μας καλύπτουν και αφορούν στη σημερινή συνεδρία, είναι η επιτροπή να μπορέσει να εργαστεί τουλάχιστον έως το τέλος Ιανουαρίου και αν υπάρχει ανάγκη προθεσμίας, να τη ζητήσει και η Βουλή να αποφασίσει.

Είναι ζήτημα αρχής για εσάς να το δεχθείτε, παρά την κατά πλειοψηφία απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων ότι το διάστημα των ολίγων εβδομάδων που τάσσεται ως προθεσμία στην επιτροπή είναι πραγματικά προβληματικό και θεσμικά και πολιτικά και δημοκρατικά πάνω απ' όλα. Κάνουμε κάτι το οποίο γίνεται σπάνια, κατά τις ρυθμίσεις του άρθρου 110 του Συντάγματος και σωστά, γιατί το Σύνταγμά μας είναι αυστηρό. Μην το ευτελίζουμε με αυτόν τον τρόπο.

Στη διακριτική σας ευχέρεια είναι να ξαναδείτε το θέμα τώρα, πριν ψηφίσουμε, του χρονικού διαστήματος που θα τάξει η Ολομέλεια της Βουλής στην αρμόδια επιτροπή για να κάνει τη δουλειά που πρέπει να κάνει.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Λοβέρδο, έτσι και αλλιώς αυτή είναι η προθεσμία που έχουμε θέσει, στα τέλη Ιανουαρίου να γίνει η πρώτη ψηφοφορία και στα τέλη Φεβρουαρίου η επόμενη. Σε κάθε περίπτωση, όμως, θα πρέπει να αναζητήσετε και τα ιστορικά των αναθεωρήσεων να έχει γίνει η αναθεώρηση με δέκα μέρες προθεσμία.

Επειδή, λοιπόν, υπάρχει και αυτή η περιρρέουσα κατηγορία, ότι είναι προεκλογική περίοδος -υπάρχει μια λογική σε αυτό- κάθε παράταση θα συμπίσει με έναρξη της προεκλογικής περιόδου για τις ευρωεκλογές, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις περιφερειακές εκλογές. Δεν μπορεί η Βουλή να είναι απασχολημένη εκείνον τον χρόνο. Η πρόταση έχει σκεπτικό, δεν έγινε έτσι, γιατί θέλουμε fast track διαδικασίες.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα για μισό λεπτό τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Θέλει τον λόγο ο κύριος Πρόεδρος, ο οποίος μπορεί να σας διαφωτίσει περισσότερο.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Επικουρικά σε αυτά που είπε ο Πρόεδρος θα ήθελα να πω ότι ο μεν τόμος με τον διεξαχθέντα επί έναν - ενάμιση χρόνο καλούμενο «εθνικό διάλογο», εν πάση περιπτώσει, με ό,τι προτάσεις ήρθαν κ.λπ., έχει αναρτηθεί εδώ και καιρό και είναι στη διάθεση των κομμάτων.

Οι δε προτάσεις των κομμάτων και εκ του παρελθόντος -διότι θυμάστε πως δεν έγινε δυνατό να λήξει η διαδικασία το 2014, ενώ ήδη είχε διαμορφωθεί η πρόταση από την τότε πλειοψηφία- οι προτάσεις των κομμάτων και επί της ουσίας των άρθρων έχουν ήδη κατατεθεί τουλάχιστον από δυο κόμματα και από τρίτο σήμερα -εξ όσων γνωρίζω- από τους Ανεξάρτητους Έλληνες, δηλαδή από κόμματα που δεν έχουν πάνω από πενήντα Βουλευτές, όπως και από άλλα κόμματα στο παρελθόν είχαν κατατεθεί ή είναι παρούσες, δηλαδή δεν είναι διαδικασία για μια συζήτηση η οποία ξεκινάει ξαφνικά εκ του μηδενός.

Από εκεί και πέρα, η ίδια η επιτροπή, κύριε Λοβέρδο -το γνωρίζετε καλύτερα από εμένα- εφόσον ζητήσει μια παράταση για εύλογο χρόνο, θα δοθεί. Ας ξεκινήσουμε, όμως, όπως είπε και η Πρόεδρος, με τους δυο μήνες, διότι πράγματι ύστερα -εννώνω μετά τον Μάρτιο- εκ των πραγμάτων θα μπορούμε και σε μια προεκλογική διαδικασία. Ας μη μείνουμε, λοιπόν, σε αυτό σήμερα. Ας εγκριθεί το δίμηνο, να γίνει μια εργώδης προσπάθεια απ' όλους τους συναδέλφους με τις κατατεθειμένες ήδη προτάσεις ή με ό,τι άλλο έχει και να προχωρήσουμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, σας παρακαλώ, θα ήθελα τον λόγο για ένα λεπτό.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, σας παρακαλώ, θα ήθελα και εγώ τον λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Λοβέρδο, ένα λεπτό, γιατί θέλει τον λόγο ο κ. Τραγάκης. Έχετε μιλήσει εσείς.

Ορίστε, κύριε Τραγάκη, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Εγώ θα μιλήσω ένα λεπτό, κυρία Πρόεδρε.

Όπως γνωρίζετε, έχω κάνει πρόεδρος συνταγματικών επιτροπών για την αναθεώρηση δύο φορές. Η εμπειρία δείχνει:

Πρώτον, ότι δεν πρέπει να συγχέουμε τον χρόνο των πολιτικών εξελίξεων με τη συνταγματική αναθεώρηση. Αυτό κάνει κακό και στην ίδια τη συνταγματική αναθεώρηση.

Δεύτερον, σήμερα συζητάμε μόνο τη διαδικασία για την επιτροπή και τον χρόνο που θα διαρκέσει η επιτροπή και τις συνθέσεις. Άλλωστε νομίζω ότι όλες οι συνθέσεις έχουν κατατεθεί, κυρία Πρόεδρε. Επομένως, είμαστε έτοιμοι να αρχίσουμε.

Το τρίτο που θα ήθελα να τονίσω -το τόνισα κι εγώ στη Διάσκεψη των Προέδρων- είναι ότι ο χρόνος μοιάζει λίγος. Αυτό, όμως, δεν το αποφασίζει η Ολομέλεια. Αυτό, όπως είπε ο κύριος Πρόεδρος, το αποφασίζει η επιτροπή. Ας ξεκινήσει η επιτροπή τις εργασίες της, ας δει σε πόσα άρθρα συμφωνούν τα δυο μεγάλα κόμματα ή και όλα τα άλλα κόμματα, τα οποία δεν έχουν τον αριθμό των πενήντα που απαιτείται, όπως και τότε που θυμάστε ότι είχαμε βάλει και τις προτάσεις όλων των άλλων κομμάτων και τις είχαμε συγκρίνει με τις προτάσεις των δυο μεγάλων τότε κομμάτων που συμμετείχαν στην αναθεώρηση.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, αυτή τη διαδικασία και η επιτροπή θα αποφασίσει στην πορεία πώς θα πάμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, σας παρακαλώ, θα ήθελα τον λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Έχετε τον λόγο για μισό λεπτό, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Θέλω να θυμίσω στον Πρόεδρο της Βουλής ότι το Κίνημα Αλλαγής έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις, αναλαμβάνοντας και πρωτοβουλία από τον Μάρτιο του 2018. Γιατί το κάναμε αυτό τότε; Το κάναμε γιατί σταθμίσαμε τους χρόνους. Δεν μπορεί να ξέρει κανένας, παρά μόνο ο Πρωθυπουργός πότε θα πάρει και εάν θα πάρει πρωτοβουλία πρόωρης διάλυσης της Βουλής.

Άρα, χωρίς να έχουμε διάθεση να υπεισέλθουμε σ' αυτά που είπατε, έχοντας κατά νου μόνο σταθερές ημερομηνίες -ευρωπαϊκές, δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, σωστά το είπατε αυτό- η πρότασή μας για διεύρυνση του χρόνου συμπεριλαμβάνει κι αυτό που είπατε, κυρία Πρόεδρε, δηλαδή να έχουμε τελειώσει και τη δεύτερη ψηφοφορία στα τέλη Μαρτίου. Δεν περιορίζει σε τίποτα το Σώμα, αντίθετα δείχνει ότι υπάρχει μια ευρυχωρία πολιτική και θεσμική το να πούμε ότι θα τελειώσουμε τέλη Φεβρουαρίου και θα αρχίσουμε τις ψηφοφορίες. Αυτή τη διάσταση έχει η παρέμβασή μου.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και σας ευχαριστώ που μου δώσατε τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Για το τέλος Ιανουαρίου, σας είπα ότι αυτό είναι το σχέδιο. Σε κάθε περίπτωση, αυτή η συζήτηση θα γίνει στο τέλος που θα γίνει και η ψηφοφορία. Μην αρχίζουμε με αυτό το ζήτημα να θέτουμε διάφορα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν δώσω τον λόγο στον πρώτο ομιλητή, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Εργαστήριο Δημοκρατίας» που οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής, δέκα οκτώ μαθητές και μαθήτριες και ένας εκπαιδευτικός συνοδός από το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Να ξέρετε ότι σήμερα ξεκινάει αυτό που λέμε αναθεωρητική διαδικασία του Συντάγματος, που είναι μια κορυφαία διαδικασία για το Κοινοβούλιο, και είναι χαρά μας που συμμετέχετε σ' αυτήν την έναρξη.

Δίνω τον λόγο στον κ. Παρασκευόπουλο από τον ΣΥΡΙΖΑ για δέκα λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι Υπουργοί, καλή μας αρχή. Οπωσδήποτε η έναρξη της διαδικασίας της αναθεώρησης του Συντάγματος είναι μια στιγμή για σκέψεις. Το Σύνταγμα δεν είναι ένας άθωτος κανόνας ούτε ένα ξαφνικό συμβόλαιο πολιτικών ή σοφών, αλλά προϊόν

της ιστορίας και της κοινωνίας. Προκύπτει μέσα από τους αγώνες των λαών και μέσα από κορυφαίες κοινωνικές αντιθέσεις. Η ρήση του Ηράκλειτου «πάντα κατ' έριν γίνεσθαι» ακριβώς αυτή τη διαλεκτική της δημοκρατίας εκφράζει.

Όντως η σύνταξη των ελληνικών Συνταγμάτων προκύπτει μέσα από επαναστάσεις ή έστω από κοινωνικοπολιτικούς κραδασμούς. Τηλεγραφικά θυμόμαστε τα επαναστατικά Συντάγματα Επιδαύρου, Άστρους και Τροιζήνας κατά τα έτη 1822 έως 1827. Ακολούθησε το Σύνταγμα του 1844 ως αντίδραση στην απολυταρχία του Όθωνα, αυτό του 1864 με δημοκρατικά χαρακτηριστικά. Στον εικοστό αιώνα το Σύνταγμα του 1911 με τον Βενιζέλο, το 1927 όπου καθιερώνεται η αβασίλευτη δημοκρατία, ενώ το 1952 συνδυάζονται η βασιλευόμενη δημοκρατία με τον κοινοβουλευτισμό. Τέλος, με την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 εισάγεται πλέον το ισχύον σύστημα της Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας μαζί με έναν ευρύ κατάλογο ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Σε αντίθεση με την απολυταρχία η δημοκρατία συνθέτει, αλλά δεν επιχειρεί να κρύψει -ούτε ενδιαφέρεται να κρύψει- τους κοινωνικούς ανταγωνισμούς, από τους οποίους πηγάζουν οι θεσμοί της. Το ίδιο το Σύνταγμα άλλωστε ενσωματώνει μια θεμελιακή αντίφαση: Από τη μια πλευρά είναι κανόνας και επομένως επιζητεί υπακοή. Από την άλλη κατοχυρώνει την ελευθερία, αφού εγγυάται ότι ο πολίτης μπορεί να δεσμεύεται μόνο από ένα συμβόλαιο, στη σύνταξη του οποίου έχει λάβει μέρος ο ίδιος. Έτσι, λοιπόν, αυτή η υπακοή συνεπάγεται παράλληλα και άρνηση του εξαναγκασμού και κάθε αυταρχικής εξουσίας.

Βεβαίως, οι κανόνες του Συντάγματος δεν πρέπει να απηχούν πρόσκαιρα πολιτικά συμφέροντα ή συγκυρίες, αλλά να στηρίζονται σε σταθερότερες αξίες ανθρωπισμού, δημοκρατίας και πολιτισμού. Γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει μια συνταγματική αναθεώρηση να στηρίζεται σε ευρύτερες συναινέσεις, ώστε να αποτελεί ένα ανθεκτικό θεμέλιο για το κοινωνικοπολιτικό οικοδόμημα. Κατά τη διάρκεια, βέβαια, της οικονομικής κρίσης οι θεσμοί της δημοκρατίας πέρασαν μια πρωτόγνωρη στο είδος της δοκιμασία: δοκιμασία αντοχής. Η δοκιμασία έδειξε ότι η δημοκρατία και το κράτος δικαίου δεν αρκεί να αποτελούν τυπικά δεδομένα, αλλά πρέπει να έχουν λειτουργικότητα και ουσία. Αυτά τα διδάγματα εμπνέουν την παρούσα πρόταση αναθεώρησης.

Στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ δεν θα βρείτε ρυθμίσεις κομμένες και ραμμένες στα μέτρα του. Στο σύνολό τους οι προτάσεις αφορούν τα δικαιώματα όλων, τη χώρα γενικά, τη δημοκρατία γενικά. Ενυπάρχουν μάλιστα -θα τις διακρίνετε- και προτάσεις που διακινδυνεύουν ακόμη και κόστος ψήφων, προκειμένου να υπηρετηθούν διαχρονικές αξίες του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας. Για την πολιτική φυσιογνωμία των προτάσεων μία νύξη θα κάνω μόνο: Η πρόταση αυτή του ΣΥΡΙΖΑ εμπνέεται από μια ιστορική συγκυρία: αυτή της συνάντησης των αξιών της Αριστεράς με τη δημοκρατία. Αν μια έννοια έχει συνδεθεί μέχρι σήμερα με τον θεωρητικό και τον πρακτικό λόγο της Αριστεράς, αυτή είναι η ισότητα.

Η δημοκρατία από την άλλη χαρακτηρίζεται από τη στήριξη της πολιτικής στις αποφάσεις της πλειοψηφίας. Σήμερα ακριβώς στη χώρα μας, όπως και σε άλλες, η οικονομική κρίση έχει αυξήσει τους πληθυσμούς των μη εχόντων και τους έχει καταστήσει πλειοψηφικούς. Γι' αυτό και η ουσιαστική λειτουργία των κανόνων της δημοκρατίας έχει πλέον εξισωτική δυναμική και τείνει προς τις κοινωνικές αλλαγές και μάλιστα τις ριζοσπαστικές.

Το κέντρο βάρους, λοιπόν, αυτής της πρότασης αναθεώρησης είναι οπωσδήποτε η εμβάθυνση της δημοκρατίας.

Λόγω του περιορισμένου χρόνου θα αναφερθώ μόνο σε προτάσεις που αφορούν ακριβώς τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Δομικά στοιχεία, βέβαια, της δημοκρατίας αποτελούν η συμμετοχή του ενεργού πολίτη στις αποφάσεις, καθώς και η δέσμευση και η λογοδοσία των αρχόντων. Τα τελευταία αυτά στοιχεία πρέπει να διασφαλίζονται κατ' εξοχήν και μέσω της αντιπροσωπευτικότητας.

Έτσι, λοιπόν, στις προτάσεις αυτές συναντώνται κάποιες, αλλά όχι πολυάριθμες, αμεσοδημοκρατικές «πινελιές», ενώ οι περισσότερες και οι πιο αναπτυγμένες προτάσεις είναι αυτές που θεραπεύουν κάποιες δυσλειτουργίες ή και αδυναμίες των θεσμών αντιπροσωπευσης.

Θα προτάξω, λόγω σημασίας, απ' αυτές την πρόταση καθιέρωσης ενός αναλογικού εκλογικού συστήματος στο άρθρο 54 του Συντάγματος. Πέραν της ουσιαστικής προαγωγής των αντιπροσωπευτικών θεσμών, η τυπική αναβάθμιση της ρύθμισης σε συνταγματική διασφαλίζει την πρόληψη σχετικών νομοθετικών πρωτοβουλιών που θα είχαν βραχυπρόθεσμους κομματικούς ορίζοντες.

Εδώ, λοιπόν, εντάσσονται οι αναθεωρήσεις αρκετών άρθρων. Έχετε διαβάσει οπωσδήποτε την πρόταση. Δεν χρειάζεται να κάνω μια κατ' άρθρον αναφορά, αλλά θα επιστημονώ ορισμένα κρίσιμα σημεία.

Κατ' αρχάς, θέλω να εξηγήσω τον συσχετισμό που επιχειρώ προσωπικά αυτήν τη στιγμή και της μεταρρύθμισης - αναθεώρησης του άρθρου 86 του Συντάγματος με τη λειτουργία της δημοκρατίας και την αντιπροσωπευτικότητα. Η θωράκιση της πολιτικής ευθύνης με το άρθρο 86 είναι σημαντική όχι μόνο επειδή η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτελεί μια αυτονόητη ανάγκη, αλλά και επειδή διασφαλίζει ακριβώς τη λογοδοσία των πολιτικών ως στοιχείο της δημοκρατίας. Με αυτήν την αναθεωρητική κατεύθυνση που αφορά το άρθρο 86, καμμία σχέση δεν έχουν οι ισοπεδωτικές ιδέες που θεωρούν όλους τους πολιτικούς a priori ενόχους.

Λίγα λόγια πρέπει να πούμε, βέβαια, επειδή πρόκειται και για θέμα που σμίκρυνε την αναθεώρηση του 2008, για τον λόγο της μη ένταξης της αναθεώρησης του άρθρου 16 στις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ. Κατά τη γνώμη μου, ο δημόσιος χαρακτήρας της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα σήμερα δεν είναι απλώς αναγκαίος, αλλά είναι ζωτικός, πρώτον, επειδή η γνώση στην εποχή μας για πρώτη φορά γίνεται εργαλείο επιβίωσης της ανθρωπότητας καθολικά. Στο παρελθόν ο κόσμος δεν είχε διανοηθεί το ενδεχόμενο μιας συλλογικής αυτοκαταστροφής της γης λόγω πυρηνικού ατυχήματος ή λόγω καταστροφής του περιβάλλοντος.

Ωστόσο, σε ένα πανεπιστήμιο - ιδιωτική επιχείρηση η έρευνα και η εκπαίδευση είναι αδύνατον να αντιστρατεύονται τις στοχοθεσίες και τα συμφέροντα των ιδιωτών - ιδιοκτητών - χρηματοδοτών. Δεν έχουν περιθώρια οι επιχειρήσεις αυτές, επιδιώκοντας το κοινό οικολογικό όφελος, να ανακαλύπτουν, για παράδειγμα, την ανάγκη για δαπανηρά φίλτρα ή για όρια σε βιομηχανίες και σε άλλες κερδοφόρες δραστηριότητες δικές τους.

Επίσης, δεν διευκολύνονται να ανακαλύπτουν ότι τεχνολογικά προϊόντα τους τυχαίνει να έχουν επικίνδυνες ακτινοβολίες. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια ενδιαφέρονται για εφαρμογές που προάγουν την ανταγωνιστική θέση των ιδιοκτητών τους, αλλά όχι τόσο για τη βασική έρευνα, ούτε για τη γνώση που μπορεί να προωθήσει τα συμφέροντα των ανταγωνιστών. Αντίθετα, στο δημόσιο πανεπιστήμιο ο διδάσκων και η διδάσκουσα είναι ελεύθεροι να ερευνούν τα πάντα και να αναπτύσσουν γνώμες και απόψεις ακόμη και κατά του ίδιου του κράτους.

Δεύτερον, η θεώρηση του εξισωτισμού, αρχής της Αριστεράς και της δημοκρατίας, ως ανταγωνιστικού προς την καλλιέργεια της αριστείας, έχει αρχέγονο παρελθόν και ζωντανό νεοφιλελεύθερο παρόν, αλλά είναι άστοχη.

Ο Αριστοτέλης το είχε έγκαιρα προσέξει. Ένας άνθρωπος μόνος του δεν μπορεί να βρει την αληθινή γνώση, πολλοί, όμως, μαζί κάτι καταφέρνουν. Η επιστήμη χρειάζεται τον ανοιχτό διάλογο, αφού όσο περισσότεροι μετέχουν σε αυτόν, τόσο πιο πλούσια γίνεται η γνώση.

Αντίθετα, όταν η γνώση αντιμετωπίζεται ως προνόμιο λίγων αρίστων, τότε η συνθήκη της προόδου αποδυναμώνεται. Η αριστεία -ας το προσέξουμε αυτό- είναι προϊόν της δημοκρατίας και της ισότητας και όχι αντίπαλός τους.

Τρίτο και τελευταίο που θέλω να πω για το πανεπιστήμιο, οι μη έχοντες σήμερα είναι πολλοί και με τα δίδακτρα θα αποκλειστούν από την πανεπιστημιακή παιδεία. Ο νεοφιλελευθερισμός πρότεινε φάρμακο τα δάνεια, ώστε να καταβάλλουν δίδακτρα οι φοιτητές. Το αποτέλεσμα, όμως, ήταν εύκολο να προβλεφθεί και σήμερα πια είναι πραγματωμένο και οφθαλμοφανές. Μια γενιά νέων επιστημόνων σε χώρες που καθιέρωσαν αυτά τα δάνεια χάρη των διδασκτρων αδυνατεί να αναπτυχθεί επαγγελματικά, επειδή ξεκινά τη σταδιοδρομία της υπερχρεωμένη.

Η ιδιωτικοποίηση, λοιπόν, τον πανεπιστημίων βρίσκεται στην αιχμή του δόρατος του νεοφιλελευθερισμού. Ο Αριστόβουλος Μάνσης πάντως ήδη από το 1991 έγραφε: «Ναι μεν με τον αντικρατικό και αντιφορμαλιστικό λόγο του ο νομικός νεοφιλελευθερισμός φαίνεται από πρώτη όψη να προωθεί την απελευθέρωση της κοινωνίας από το κράτος και επομένως την αυτορρύθμιση και τη βαθμιαία αυτονόμηση της, κατ' ουσίαν, όμως, στην πράξη πρόκειται για υποχώρηση της κρατικής εξουσίας προ των ιδιωτικών κέντρων τα οποία τείνουν να υπερισχύσουν και να αυτονομηθούν αυτά έναντι της κοινωνίας».

Και πάλι με Ηράκλειτο θα τελειώσω: «Μάχεσθαι χρη τον δήμον υπέρ του νόμου ὡς περ τείχεος». Στον Νόμο -με κεφαλαίο- του Ηράκλειτου αντιστοιχεί το σημερινό Σύνταγμα και φυσικά δεν είναι τυχαίο ότι η ρήση διατυπώνεται μέσα στο κλίμα της δημοκρατίας για το δικό της νόμο και υπέρ του δήμου.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαραντά μαθητές και μαθήτριες και πέντε εκπαιδευτικοί συνοδοί από το 13ο Δημοτικό Σχολείο Χαλκίδας.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Τασούλας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: «Αγαπητέ πατέρα, μετά από σειρά ποικίλων και βίαιων αντιδράσεων έχω επιτέλους έναν νόμο του Κοινοβουλίου που παραχωρεί την ιδιοκτησία των νέων μου μηχανών φωτιάς σε εμένα και τους εντολοδόχους μου σε όλη τη Μεγάλη Βρετανία και στις Φυτείες για τα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια τα οποία εύχομαι να είναι ιδιαίτερα επωφελή για μένα, καθώς υπάρχει ήδη σημαντική ζήτηση για αυτές».

Το 1775 ο εικοσιπενταετής εφευρέτης της ατμομηχανής James Watt «Βατ» είναι γνωστός- στέλνει επιστολή στον πατέρα του με την οποία πανηγυρίζει, διότι το συγκεντρωτικό, αγγλικό οικονομικό σύστημα ανοίγει, προετοιμάζοντας τη Βιομηχανική Επανάσταση με κίνητρα στις επιχειρήσεις και στην καινοτομία. Η Μεγάλη Βρετανία έχει πολλές ερμηνείες για την αίγλη της. Μια σημαντική ερμηνεία του γιατί η Μεγάλη Βρετανία έγινε αυτοκρατορία, γιατί εκεί γεννήθηκε η Βιομηχανική Επανάσταση, είναι γιατί μετά την ένδοξη επανάσταση του 1688 που αντικαταστάθηκε ο Ιάκωβος από τον Γουλιέλμο της Οράγγης, το κοινοβούλιο σε μια διαδικασία -τηρουμένων των αναλογιών- αντίστοιχη με αυτή που κάνουμε εμείς σήμερα, άνοιξε τους θεσμούς, κατήργησε τα κρατικά μονοπώλια και έδωσε πνοή στην οικονομία.

Τέτοια πνοή έδωσε στην οικονομία, ώστε οι πολίτες και οι επιχειρηματίες, όπως ο Watt, είχαν όχι μόνο την προστασία του κράτους και των νόμων, αλλά είχαν και την προστασία του Βρετανικού Πολεμικού Ναυτικού όλες οι εμπορικές αποστολές της Μεγάλης Βρετανίας. Και πρέπει να πούμε ότι ένας από τους λόγους που η Μεγάλη Βρετανία ευνόησε την Ελληνική Επανάσταση του 1821 είναι γιατί τότε θεωρούσαν ότι η ελεύθερη και ανεξάρτητη Ελλάδα θα διευκόλυνε το ελεύθερο εμπόριο στην Ανατολική Μεσόγειο.

«Η γη, το υπέδαφος, τα νερά, τα δάση, οι βιομηχανίες, τα εργοστάσια, τα ορυχεία, οι σιδηρόδρομοι, οι θαλάσσιες και εναέριες συγκοινωνίες, οι τράπεζες, τα ταχυδρομεία, οι μεγάλες κρατικές αγροτικές επιχειρήσεις (σοβχόζ), οι σταθμοί μηχανών και τρακτέρ, καθώς και οι κοινοτικές επιχειρήσεις και η μεγάλη πλειονότητα των κατοικιών στις πόλεις και τις μεγάλες βιομηχανικές περιφέρειες είναι ιδιοκτησία του κράτους, δηλαδή όλου του λαού. Οι συλλογικές επιχειρήσεις (τα κολχόζ) και στις οργανώσεις με τα ζώα και τα εργαλεία τους, η παραγωγή που παρέχουν και τα συλλογικά τους κτήρια αποτελούν την κοινωνική σοσιαλιστική ιδιοκτησία των κολχόζ και των συνεταιριστικών οργανώσεων». Είναι τα άρθρα 6 και 7 του Συντάγματος της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Διαβάστε και το πρώτο άρθρο που λέει ότι καταργείται η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Διάβασα και αξιοποιώ δύο ακραίες ιστορικές στιγμές, δύο ακραίες ιστορικές θεσμικές περιγραφές της αντίληψης για την πρόοδο και την προκοπή. Αντιλαμβάνομαι ότι, τηρουμένων των αναλογιών, το παρακάνω και αντιλαμβάνομαι ότι έχει σημασία η γνώση αυτών των δύο ακραίων ιστορικών στιγμών γιατί, αν θέλουμε πραγματικά να περιβάλλουμε την αναθεώρηση του Συντάγματος με ιστορική διάσταση, θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι κάθε φορά αυτή η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία γίνεται για να προσαρμόσει τη συνταγματική πραγματικότητα στις ανάγκες της χώρας και του λαού.

Ο Πρωθυπουργός της χώρας κ. Αλέξης Τσίπρας στην επιστολή που απέστειλε σε πολιτικούς Αρχηγούς και σε νομιζόμενους πολιτικούς Αρχηγούς, στις 29 Οκτωβρίου γράφει κατά λέξη ότι αυτή η αναθεώρηση πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για συναινέσεις κοινωνικής και πολιτικής φύσεως και, επίσης, αυτή η αναθεώρηση -προς Θεού- δεν πρέπει να πέσει θύμα και όμηρος του βραχέος πολιτικού χρόνου.

Αν δεν είχε ο κ. Τσίπρας χαρίσει πρόσφατα σε μία βιβλιοθήκη στο Παρίσι ένα έργο του Αριστοφάνη, θα αμφέβαλα για τη στροφή του προς την κωμωδία. Μετά από αυτήν τη δωρεά, όμως, είμαι βέβαιος ότι όταν ομιλεί περί συναινέσεως και περί βραχέος πολιτικού χρόνου προφανώς εμπαίζει τους πάντες και αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου και κατά τη γνώμη μας, και το κίνητρο της πρότασης, η οποία ως έναρξη διαδικασίας, κίνησε τη δημιουργία της αντίστοιχης επιτροπής της Βουλής.

Η σημασία της αναθεώρησης για εμάς είναι ακριβώς αυτόν τον εμπαιγμό να τον μετατρέψουμε σε απρόσφορη απόπειρα: Πρώτον, να χρησιμοποιηθεί η αναθεώρηση του Συντάγματος για λόγους καθαρά προεκλογικής σκοπιμότητας της κυβερνώσας πλειοψηφίας, και δεύτερον, να αποτελέσει η ίδια αναθεώρηση ένα μηχανισμό που στην ουσία θα «κάψει», λόγω των προθεσμιών και της διαδικασίας του άρθρου 110, την ουσιαστική αναθεώρηση που χρειάζεται η χώρα και κινδυνεύουμε να την «κάψει» για τα επόμενο δέκα χρόνια επαναλαμβάνοντας τις επιπτώσεις της αναμικτής αναθεώρησης του 2008.

Η Νέα Δημοκρατία, όπως έχει ήδη παρουσιάσει ο Πρόεδρος μας, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης και όπως συντομότητα θα παρουσιασθεί λεπτομερώς, αντιλαμβάνεται τη συνταγματική αναθεώρηση με όρους οι οποίοι υπαγορεύονται από τις ανάγκες των καιρών, με όρους οι οποίοι έχουν να κάνουν με τα πραγματικά προβλήματα και όχι τα πρόσκαιρα προβλήματα τα κομματικά και δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για καμμία υποκρισία.

Και στην επιτροπή και σήμερα εδώ θα αναμετρηθούμε όλοι με το πώς αντιλαμβάνονται οι πολίτες τις ανάγκες της χώρας, γιατί δεν είναι δυνατόν να κατατίθενται προτάσεις για αποφυγή της διαλύσεως της Βουλής λόγω μη εκλογής Προέδρου Δημοκρατίας από εκείνη την παράταξη που πριν λίγα χρόνια, καταντώντας ερμηνευτικό περίεργο το Σύνταγμα και σφετεριζόμενη τις διατάξεις περί διαλύσεως της Βουλής, προκάλεσε διάλυση της Βουλής καταχρώμενη το πνεύμα του Συντάγματος.

Δεν είναι δυνατόν την ίδια στιγμή αυτοί οι οποίοι αγνόησαν και περιφρόνησαν το μήνυμα ενός δημοψηφίσματος να κατακλύζουν το συνταγματικό κείμενο με δημοψηφισματικές δυνατότητες κάθε είδους και κάθε λογής κολακεύοντας ένα κουρασμένο και απογοητευμένο λαό, που το τελευταίο πράγμα που χρειάζεται είναι η κολακεία, λέγοντας του ότι με αυτόν τον τρόπο εμείς αναδεικνύουμε την ισχύ που δίνει στο πολίτευμα το να φέρνει τον λαό στο προσκήνιο.

Οι ίδιοι συγχρόνως, οι οποίοι αγνόησαν τον λαό που ήρθε στο προσκήνιο, κατηγορούν τη Νέα Δημοκρατία ότι τάχα αντιλαμβάνεται την έλευση του λαού στο προσκήνιο ως απειλή. Ποιοι την αντιλαμβάνονται ως απειλή; Εμείς που εδώ και δύο τουλάχιστον χρόνια έχουμε προτείνει δια του κ. Μητσοτάκη να έρθει απολύτως στο προσκήνιο ο λαός μέσω της αναθεωρήσεως με το να ψηφιστούν από κάθε κόμμα οι προτάσεις του άλλου και ο λαός στο προσκήνιο στις μεσολαβούσες εκλογές μεταξύ προτείνουσας και αναθεωρητικής Βουλής να αναδείξει το ρόλο του;

Ποιος φοβάται συνεπώς τον λαό στο προσκήνιο; Αυτός που τον επικαλείται και τον κολακεύει ή αυτός που θέλει να τον καταστήσει υπεύθυνο και κυρίαρχο των ανταγωνιστικών προτά-

σεων της συνταγματικής αναθεώρησης;

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, όπως έχει παρουσιαστεί και όπως θα εξειδικευτεί συντομότητα δεν αντιμετωπίζει πλαστά προβλήματα. Δεν έχουμε την πολυτέλεια για πλαστά προβλήματα. Δεν κινδυνεύει η δημοκρατία στη χώρα μας και ούτε το Σύνταγμα είναι η αιτία που χρεοκόπησε η χώρα.

Η χώρα χρεοκόπησε, αν θέλουμε να λέμε την αλήθεια, γιατί το πολιτικό προσωπικό και οι έχοντες δημόσιο λόγο δεν μπόρεσαν να εκσυγχρονίσουν τη χώρα, να αλλάξουν το παραγωγικό μοντέλο και να διαπαιδαγωγήσουν κατάλληλα τον ελληνικό λαό.

Η χώρα χρεοκόπησε γιατί τη στιγμή που τα κόμματα που κυβερνήσαν με τη ψήφο του λαού προχωρούσαν προς τις λάθος κατευθύνσεις με ρυθμούς βάρη η αντιπολιτευόμενη Αριστερά ωρούμενη φώναζε όχι βάρη, τροχάδην. Αυτή είναι η διαφορά και αυτή είναι η ευθύνη που αγγίζει όλους μας.

Και αν το Σύνταγμα νομίζουμε ότι είναι μαγικό, και εδώ έχουμε διαφορετική αντίληψη. Το Σύνταγμα δεν θα λύσει τα προβλήματα, ώστε να φαντάζεστε και να θέλετε να φανταστεί και δι' ημών ο λαός ότι μπορεί να καθιερωθεί ένα Σύνταγμα ευτυχίας, το οποίο καθιερώνει αποτελεσματικές παροχές υγείας ή οικονομική ευμάρεια.

Τη διαφορά στην Ελλάδα θα την κάνει η οικονομική πρόοδος και η οικονομική ανάπτυξη. Γι' αυτό και εμείς στηρίζουμε όχι βάθεμα της δημοκρατίας η οποία έχει βαθύνει ευτυχώς εδώ και δεκαετίες στη χώρα μας, αλλά βάθεμα της αποτελεσματικότητας του τριτοτοκτατου κράτους, βάθεμα του Κοινοβουλίου με καλύτερη νομοθέτηση, βάθεμα της διοίκησης με αποτελεσματικότερη δράση, βάθεμα της δικαιοσύνης με ταχύτερη απονομή.

Σήμερα αναμετρίομαστε όλοι με τις ευθύνες μας και πώς αυτές τις αντιλαμβανόμαστε. Εμείς θα επιχειρήσουμε αυτή η αναθεώρηση να μην γίνει απρόσφορη. Με εξαίρεση τη δυνατότητα που μας δίνει η πλειοψηφία, που δεν έχουμε, όλες τις δυνατότητες θα τις ασκήσουμε ώστε να έχουμε μία εκτεταμένη και τολμηρή αναθεώρηση μέσω της ψήφου του ελληνικού λαού.

Και μη γελιέστε. Επαναλαμβάνω, το Σύνταγμα δεν θα μας σώσει. Το Σύνταγμα θα υποβοηθήσει μια αποφασιστική κυβέρνηση να λύσει γόρδιους δεσμούς και να πετύχει τους ρυθμούς εκείνους ανάπτυξης που θα παρέχουν στον κόσμο αποτελεσματικές παροχές υγείας και όχι τα άρθρα του Συντάγματος. Γιατί χρειάζεται και κάτι άλλο.

Τελειώνω με μία ιστορική αναφορά. Σαν σήμερα τα μεσάνυχτα, πριν εξήντα πέντε χρόνια, στην οδό Πατησίων και στη Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας ακούγονταν κομπρεσέρ. Ο τότε Υπουργός Δημοσίων Έργων Κωνσταντίνος Καραμανλής ξήλωνε τις σιδηροτροχιές της αγγλικής εταιρείας «POWER» γιατί η εταιρεία «POWER» αρνήθηκε να διευκολύνει το ελληνικό κράτος να αντικαταστήσει τα πεπαλαιωμένα τραμ της αποικιακής αυτής συμβάσεως με την «POWER» με σύγχρονα τρόλεϊ. Ο τότε Υπουργός Δημοσίων Έργων κάνοντας αυτήν την κίνηση είπε ότι «και προθεσμία τους έδωσα και κανείς πια δεν θα μπορούσε αυτό να το διορθώσει». Δύο χρόνια μετά το πρόσωπο αυτό έγινε ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος, ο οποίος μετέβαλε ριζικά τη μοίρα του τόπου και αφαίρεσε την πενία ως μόνιμη συνοδό του ελληνικού λαού.

Είχε βοήθεια θεσμική, είχε βοήθεια συνεργατών σπουδαίων, είχε βοήθεια του ελληνικού λαού. Αλλά, για να μην πιστεύουμε ότι υπάρχουν και μαγικά συντάγματα, σας λέω ότι με ένα σωστό Σύνταγμα, με μία αποφασιστική διακυβέρνηση, αυτή που θα εμπιστευτεί ο ελληνικός λαός μετά τις επόμενες εκλογές στον Κυριάκο Μητσοτάκη, η ώρα που η Ελλάδα θα συμβαδίσει και πάλι με την ανάπτυξη αποφασιστικά και θεσμικά δεν θα αργήσει να έρθει.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τον λόγο έχει ο κ. Λοβέρδος από τη Δημοκρατική Συμπαράταξη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ξεκινά σήμερα μία διαδικασία θεσμικά και πολιτικά πάρα πολύ σοβαρή και ελπίζω έτσι να τελειώσει τους επόμενους μήνες και κυρίως έτσι να τελειώσει στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή, γιατί η δική μας είναι η προτεί-

νουσα Βουλή.

Εισαγωγικά, και μόνο με δύο σειρές, θέλω να κάνω μια αναφορά. Το ότι θα καθίσουμε στα ίδια έδρανα, σε κοντινά έδρανα στη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος δεν σημαίνει ότι μετέχουμε σε προσεγγίσεις, διαδικασίες και τελικά απόψεις κοινές για την ποιότητα των θεσμών.

Έχουμε για πρώτη φορά απόπειρα δολοφονίας πρώην Πρωθυπουργού και τον νυν Πρωθυπουργό να μην τον επισκέπτεται για να του συμπαρασταθεί. Το δικαίωμα στη ζωή, το ύψιστο των δικαιωμάτων, έχει δύο όψεις: οι δικοί μας και οι άλλοι.

Αυτοδικία, καταδικαστέα από όλους μας, και βάρβαρη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου. Ανταπόκριση του Πρωθυπουργού -και σωστά- καταδικάζοντας την αυτοδικία και συμπαραστεκόμενος στην οικογένεια.

Για τον Κωνσταντίνο Κασιφά, όπως σωστά ο Σταύρος Λυγερός έγραψε, άλλο πρόσημο στην ανθρώπινη ζωή. Αυτοκτονίες ανθρώπων, που είναι μεγάλο θέμα, πολιτικό θέμα, όχι ανθρώπινο, επί χρόνια. Αλλαγή κυβερνητική και το θέμα λήξαν. Ανθρώπινη ζωή, το ύψιστο αγαθό που προστατεύει το σύστημα των συνταγματικών δικαιωμάτων έχει δύο όψεις, δύο δεδομένα, διπλά στάνταρ. Είναι λάθος.

Αυτά και άλλα πολλά με κάνουν να λέω πως δεν έχουμε κοινό αξιακό κώδικα. Είμαστε, όμως, υποχρεωμένοι από το ίδιο το Σύνταγμα, να σκεφτούμε από κοινού αν μπορούμε να κάνουμε κάτι καλό για τον Έλληνα πολίτη. Και αυτή είναι και η δική μας αιχμή. Αυτή είναι η δική μας αναθεωρητική αιχμή. Η αναθεώρηση θα έχει νόημα, η αναθεώρηση θα εκκοινωνιστεί, θα ακουστεί με ενδιαφέρον από τον πολίτη μόνο εάν είναι μια αναθεώρηση που θα στραφεί γύρω από τα θέματα του όπως τα αντιμετωπίζει ως οικονομικώς ενεργός πολίτης, ως πολίτης που ενδιαφέρεται για τα κοινά και για την πολιτική, ως διοικούμενος, επιτέλους, που ταλαιπωρείται και γενικά με όλες τις διαστάσεις που ο άνθρωπος έχει στην Ελλάδα ζώντας εν έτει 2018.

Ή θα είναι αυτός ο στόχος της αναθεώρησης ή θα γίνουν αναθεωρητικές προσπάθειες αλλά σε όλα μη ακουόντων. Και αυτά τα όσα θα είναι τα όσα των πολιτών που πρέπει να καταλάβουν - και είναι χρέος δικό μας αυτό- ότι η αναθεώρηση αφορά τους ίδιους και όχι το πολιτικό σύστημα που θέλει να λύσει εσωτερικά του θέματα.

Ποιες προτάσεις μπορεί να είναι, στο πλαίσιο αυτό, πολύ ενδιαφέρουσες;

Πρώτη πρόταση: Ο πολίτης ως οικονομικώς ενεργός ενδιαφέρεται για το αγαθό της πολιτικής σταθερότητας, για τον σταθερό πολιτικό κύκλο. Πρέπει, λοιπόν, να βρούμε την κατάλληλη λύση, ούτως ώστε ο τετραετής πολιτικός κύκλος να είναι μια συνταγματική κυριολεξία και όχι ο κανόνας να είναι οι αυθαίρετες, τάχα χάριν εθνικού θέματος, πρόωρες διαλύσεις της Βουλής.

Δεύτερον, δεν επέτυχε στην πράξη ο θεσμός της μη αλλαγής του εκλογικού νόμου με άμεση εφαρμογή, επειδή θα πρέπει διαρκώς οι Βουλευτές να ψηφίζουν την αλλαγή του; Επέτυχε! Γλυτώσαμε από φαύλες διαλύσεις της Βουλής χάριν πολιτικών σκοπιμοτήτων. Αυτόν τον κανόνα της αυξημένης πλειοψηφίας γιατί δεν τον χρησιμοποιούμε στις μείζονες ρυθμίσεις σχετικά με τις επενδύσεις, ούτως ώστε ένας που κάνει μια επένδυση και η Βουλή του λέει με νόμο -οι Υπουργοί φέρνουν εδώ τις μεγάλες επενδύσεις για να μην έχουν οι ίδιοι ατομική ευθύνη, και καλά κάνουν- α', β', γ', δ' κανόνας επένδυσης. Αλλάζει ο συσχετισμός των δυνάμεων, αλλάζουν οι υποχρεώσεις της ελληνικής πολιτείας και με απλή πλειοψηφία ένα επενδυτικό σχέδιο τινάζεται στον αέρα. Πώς θα σας εμπιστευτεί αυτός που θέλει να επενδύσει;

Άρα, πώς αυτοί που ψάχνουν για δουλειά, θα μπορούν να έχουν ευκαιρίες στην αγορά εργασίας; Δεν υπάρχει κανένας τρόπος. Η αυθαιρεσία στη ζυγαριά, σταθμιζόμενη, όμως, απέναντι από το συμφέρον του εργαζομένου, της οικονομίας, της χώρας τελικά, νόμοι, λοιπόν, αυξημένης πλειοψηφίας.

Είναι ανόητοι οι παλαιοί συνάδελφοί μας που στα παλαιότερα Συντάγματα - και σε αυτό του 1975- είχαν το άρθρο 107 για δημιουργία σταθερότητας στις επενδύσεις; Δεν λέω να κάνουμε το ίδιο, αλλά λέω να χρησιμοποιήσουμε τον «καλό» κανόνα της αυξημένης πλειοψηφίας.

«Ελεγχος της συνταγματικότητας των νόμων», άρθρο 93 παράγραφος 4 του Συντάγματος. Συνάδελφοι, σας ικανοποιεί το ότι αν για μια υπόθεση επενδυτική -και οποιαδήποτε άλλη- υπάρξει ένσταση συνταγματικότητας για να φτάσει να λυθεί, αν δεν χρησιμοποιηθεί η δίκη - πιλότος -για όσους καταλαβαίνουν τι λέμε- που ισχύει μόνο για τα διοικητικά δικαστήρια, μπορεί να καθυστερεί την επίλυση μιας διαφοράς δύο και τρία χρόνια;

Δεν πρέπει να πούμε ότι κάθε ένσταση συνταγματικότητας εξετάζεται απευθείας, χωρίς δίκες-πιλότους -που είναι στην κρίση δικαστή αν θα τη δεχθεί την υπόθεσή σου ως δίκη-πιλότου και μόνο στα διοικητικά δικαστήρια- στις ολομέλειες των δικαστηρίων; Είναι πάρα πολύ σωστό. Θα το προτείνουμε αυτό στην αναθεώρηση; Αν δεν το προτείνουμε αυτό στην παρούσα αναθεώρηση, τότε είμαστε αλλού ξημερωμένοι. Ο χρόνος του διοικούμενου και ενός ανθρώπου που έχει θέματα στη δικαιοσύνη, δεν είναι χρόνος του κράτους, είναι χρόνος του ανθρώπου, είναι χρόνος του πολίτη και δεν μπορούμε να του το παίρνουμε. Και αυτό κάνουμε επί δεκαετίες. Δηλαδή, πρέπει να υπάρχει εδώ άμεση και σαφής, από αυτή τη Βουλή, κατεύθυνση στην αλλαγή του άρθρου 93 παράγραφος 4 του Συντάγματος.

Για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, για τα μη κρατικά πανεπιστήμια ή και για τη δική μου ορολογία, την απολύτως προσωπική μου, για τα νομικά πρόσωπα πανεπιστημιακού δικαίου, το άρθρο 16 είναι κομβικό γι' αυτό το θέμα. Εσείς που κόπτεστε για τη θρησκευτική ελευθερία στα λόγια -γιατί τον κ. Φίλη τον «αδειάσατε», τον δώδεκα- το άρθρο 16 παράγραφος 2, που είναι η βάση της νομολογίας και με βάση το άρθρο αυτό καθορίζεται ως αποστολή του κράτους η καλλιέργεια θρησκευτικής συνείδησης, γιατί δεν το έχετε στην αναθεώρηση; Φοβάστε ότι εάν βάλετε το 16 παράγραφος 2 θα σας περάσει και για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Περνάει και απ' άλλη διάταξη, δεν σας έχουμε ανάγκη! Δεν σας έχουμε ανάγκη, η ρύθμιση περνάει και αλλού, αλλά το μείζον θέμα της ακαδημαϊκής ελευθερίας είναι στο άρθρο 16. Γιατί, όμως, το άρθρο 16, όχι εκεί που αναφέρεται στα πανεπιστήμια, αλλά εκεί που αναφέρεται στη θρησκευτική ελευθερία δεν συμπεριλαμβάνεται στις προτάσεις της πλειοψηφίας;

Όμως, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, από την πλευρά του δικού μου επαγγέλματος χίλιοι διακόσιοι Έλληνες και Ελληνίδες σπουδάζουν νομικά στην Κύπρο. Σας αρέσει αυτό; Σας ικανοποιεί αυτό; Είναι μέσα στα σχέδιά σας, στο πλαίσιό σας; Είστε κοντά σ' αυτήν την κατάσταση; Εάν είστε κοντά σ' αυτήν την κατάσταση, μην τολμήσετε, αλλά σας λέω και πάλι ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι. Δεν αποφεύγετε μια λύση, μια εκδοχή, που την ζητά η ίδια η ελληνική κοινωνία, που την ζητούν τα ίδια τα πράγματα. Είναι και άλλα στον τομέα αυτό, αλλά δεν έχω χρόνο.

Θέλω να κάνω δυο - τρεις επισημάνσεις για θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία του πολίτη σε πολιτικό επίπεδο και μια - δυο επισημάνσεις ακόμα για κάποιες μείζονες αλλαγές που αφορούν τα όργανα του κράτους. Δυστυχώς, η τσιγκουνιά στον χρόνο είναι τόσο μεγάλη, που μας αναγκάζει πράγματα πάρα πολύ σοβαρά, που πρέπει να είναι κομμάτι της εισήγησής μας, της εισήγησης των κομμάτων, να μην προλαβαίνουμε να τα πούμε.

Ωστόσο, λέτε περί δημοψηφισμάτων και περί άμεσης εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας ως τόνωση της πολιτικής συμμετοχής.

Κατ' αρχάς, περί δημοψηφισμάτων να μη μιλά η πλειοψηφία. Έκανε παράνομο δημοψήφισμα το 2015 και δεν εφήρμωσε και την απόφαση που πήρε ο ελληνικός λαός. Άρα, αφήστε τα αυτά τα υποκριτικά. Όμως, για την άμεση εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας ως τόνωση της πολιτικής συμμετοχής ποιος ή ποια απ' αυτήν την Αίθουσα αγνοεί ότι στον Μεσοπόλεμο, επί διαρκείας, επί διύισμής της εκτελεστικής εξουσίας, οι κυβερνήσεις είχαν χρόνο παραμονής στα πράγματα ημερών, εβδομάδων, η κυβερνητική αστάθεια βασιλευσε και έτσι εξορθολογίστηκε το κοινοβουλευτικό πολίτευμα, ώστε να υπάρχει ένας πολιτικός αρμόδιος και ο βασιλιάς ή ο πρόεδρος της δημοκρατίας -σε εμάς ο Πρόεδρος- να είναι απλώς ρυθμιστής του πολιτεύματος;

Χρειάζεται να επανέλθουν μια - δυο αρμοδιότητες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Πράγματι, αλλά η άμεση εκλογή και χωρίς καμμία αρμοδιότητα, μόνο με αυτές που έχει, τον καθιστά

παράγοντα πολιτικής ανωμαλίας. Πρέπει να το καταλάβετε αυτό και εσείς και η Αξιωματική Αντιπολίτευση και να αποσύρετε τα περί άμεσης εκλογής από τις προτάσεις σας.

Αυτές οι φλυαρίες που δημιουργούν εντυπώσεις, αλλά που δεν έχουν ουσία, λειτουργούν αντίθετα, σε καταστροφική λογική. Πρέπει να δούμε μορφές πολιτικής συμμετοχής που πρέπει να ευνοήσουμε. Οι προτάσεις νόμων των Βουλευτών δεν έρχονται στην Ολομέλεια για να ψηφιστούν. Πρέπει να αλλάξει και να γίνει ισοψής νομοθετική πρωτοβουλία, αυτού του επιπέδου όμως, της πρότασης νόμου, η πρωτοβουλία νομοθετικού περιεχομένου που παίρνουν πολίτες με τη συλλογή μιας σειράς υπογραφών.

Και ακόμη, γιατί οι αναφορές να αναγιγνώσκονται εδώ από Βουλευτή; Μια αρμόδια επιτροπή της Βουλής να εξετάζει αναφορές που δύνανται, υπό προϋποθέσεις, να αναπτύσσονται από τον ίδιο τον πολίτη σε αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Αυτά είναι που εξυψώνουν τον πολίτη, που του δίνουν μέσα και όχι τα κάλπικα περί άμεσης εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, που επαναλαμβάνω μόνο καταστροφές μπορούν να φέρουν στον τόπο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δεν έχω χρόνο, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για να κάνω την ανάλυση, όπως θα την ήθελα. Έχω την τιμή να εκπροσωπώ το Κίνημα Αλλαγής στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος και να είμαι εισηγητής του. Θα το κάνω εκεί.

Πρέπει, όμως, να πω για τη λειτουργία των οργάνων του κράτους μόνο ορισμένα λόγια:

Κατ' αρχάς, συμφωνούμε με την αλλαγή του άρθρου 86 του Συντάγματος «περί ποινικής ευθύνης των Υπουργών». Είναι εδώ ο Πρόεδρος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και θυμίζω στην Αίθουσα -σε όσους θέλουν να θυμούνται- ότι ο ίδιος μαζί με μένα και άλλους εννέα Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και έναν από εμάς, από το ΠΑΣΟΚ, είχαμε πάρει μια πρωτοβουλία να υπογράψουμε το 2006 πρόταση για την αλλαγή του άρθρου 86.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ: Δεν υπογράψατε όμως.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Εσείς δεν ήσασταν εδώ τότε. Γιατί κουνάτε το κεφάλι σας; Μη μιλάτε!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κανένας άλλος δεν υπέγραψε. Δεν γίναμε πενήντα Βουλευτές. Η πρόταση δεν πήρε επίσημο χαρακτήρα. Παρέμεινε, όμως, ως ένδειξη και ως απόδειξη διαθέσεων.

Μη μας λένε, λοιπόν, διάφοροι όψιμοι κήρυκες της αλλαγής του άρθρου 86 σοφίες. Υπήρχε ο χρόνος τότε. Υπήρχε το πρόγραμμα του πολιτικού σας χώρου τότε στη Βουλή. Δεν υπέγραψαν οι Βουλευτές σας. Δεν έγιναν οι δώδεκα που ήμασταν τότε είκοσι, τριάντα, πενήντα, όπως το Σύνταγμα απαιτεί για να αναθεωρηθεί το άρθρο 86. Ας το κάνουμε σήμερα.

Επίσης, χρειάζονται παρεμβάσεις στη δημόσια διοίκηση και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Απαιτούνται παρεμβάσεις σε ένα βασικό επίπεδο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Ακούστε το. Θα κριθούν πολλά από αυτό.

Λέει η Βουλή κυρίαρχα, ότι για την τάδε ενέργεια ενός δημάρχου, ενός Υπουργείου, μιας δημόσιας υπηρεσίας τάσσεται μία αποκλειστική προθεσμία εξήντα, ενενήντα ημερών για παράδειγμα. Ο δημότης πιστεύει ότι αυτή η προθεσμία είναι προθεσμία που πρέπει να τηρηθεί.

Έρχεται η πράξη και λέει ότι η διοίκηση, μη δυναμένη να ανταποκριθεί στην αποκλειστική προθεσμία, ανταποκρίνεται μετά από τρία χρόνια. Ο πολίτης, ο δημότης διαμαρτύρεται γι' αυτό. Είναι κανόνας το παράπονο στην προκείμενη περίπτωση.

Έρχεται η δικαιοσύνη μετά και λέει ότι η διοίκηση δεν μπορούσε να ανταποκριθεί και η προθεσμία που έταξε η Βουλή -εμείς- μπορεί να λέγεται «αποκλειστική», αλλά είναι ενδεικτική. Είναι ενδεικτική η προθεσμία.

Πρέπει να γίνουν οι προθεσμίες που τάσσει ο νομοθέτης -στις περιπτώσεις που το εκτιμάει- αποκλειστικές από το ίδιο το Σύνταγμα. Και αν αυτό δεν γίνει, αφήνουμε τον πολίτη -παρ' ότι περνάει από τα χέρια μας αυτό να το αλλάξουμε- έρμαιο της γραφειοκρατικής κακοδαιμονίας, γιατί γραφειοκρατία υπάρχει και στη διοίκηση και στην τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και στη διοίκηση της δικαιοσύνης. Όχι στην απόδοση της δικαιοσύνης, στη

διοίκηση της δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Λοβέρδο, συντομεύετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αυτή η αλλαγή πρέπει να γίνει. Επίσης, πάρα πολλά πρέπει να γίνουν στην τοπική αυτοδιοίκηση σε μια κατεύθυνση που θα δούμε, συζητώντας στην επιτροπή.

Τα άρθρα 101 και 102, λοιπόν, του Συντάγματος πρέπει να τεθούν υπό αναθεώρηση, κάτι που είναι απολύτως απαραίτητο.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν έχω άλλο χρόνο. Κλείνω εδώ. Έχουμε λίγες εβδομάδες -εν πάση περιπτώσει, αυτές που η Πλειοψηφία αποφάσισε- για να κάνουμε την αναθεώρηση και έχουμε μπροστά μας δύο εκδοχές. Απευθύνομαι σε όλες και σε όλους.

Η πρώτη εκδοχή είναι να αναλωθούμε σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εν στενή εννοία πολιτική, διευθετήσεις που αφορούν κόμματα, εκλογές κ.ο.κ.. Αυτή η εκδοχή, σας ενημερώνω, ότι «θα πάει άπατη», όπως λέμε, σε ό,τι αφορά τη σχέση μας με τον πολίτη. Πρέπει να καταλάβουμε όλοι και όλες ότι κύρος από το κύρος του Συντάγματος δεν μπορεί να αντλήσει πια κανένας και καμμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Λοβέρδο, ολοκληρώστε, παρακαλώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Έκλεισα, κυρία Πρόεδρε.

Κάποτε, μετά τη δικτατορία, η αίγλη του Συντάγματος ήταν τόσο μεγάλη που και μόνο η πρόταση περί αλλαγής έκανε τον πολίτη να προσέχει. Και αυτός που την έκανε αντλούσε κύρος, όχι από τον εαυτό του, αλλά από το κύρος του Συντάγματος. Τώρα, κύρος από το κύρος του Συντάγματος δεν αντλεί κανένας, διότι κανένας πολίτης -ή, έστω, κανένας πολίτης- δεν ενδιαφέρεται για αυτά που αφορούν εσωτερικές διευθετήσεις του πολιτικού συστήματος. Ή θα μετατοπίσουμε το κέντρο ενδιαφέροντος αυτού του διαβήματος στον άνθρωπο, στον πολίτη ή θα χάσουμε ακόμη μια ευκαιρία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Είπαμε ότι θα υπάρχει ανοχή στον χρόνο, αλλά όχι να μιλάτε και δεκαεπτά λεπτά. Σας παρακαλώ, γιατί μετά όλοι θα θέλουν να συντομίσουν με αυτόν τον χρόνο.

Τον λόγο έχει ο κ. Καρακώστας από τη Χρυσή Αυγή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Η μελέτη της πρότασης συνταγματικής αναθεώρησης από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ αφ' ενός αποκαλύπτει την πολιτική της εθνικής αποδόμησης, την οποία δίχως κανένα πλέον πρόσχημα ακολουθεί και αφ' ετέρου, επιβεβαιώνει κάθε πτυχή της αντεθνικής δράσης της Αριστεράς και των συνεταίρων της, αντεθνική δράση την οποία η Χρυσή Αυγή καταγγέλλει και αντιμάχεται από μακρού χρόνου.

Καθίσταται προφανές σε επίπεδο διεθνές, αλλά κυρίως στη χώρα μας, πως οι εκπρόσωποι του ιδεολογήματος της παγκοσμιοποίησης, σε συνεργασία με εκείνους τους οποίους μπορούμε δικαίως να χαρακτηρίσουμε ως «επαγγελματίες δικαιωματιστές», επιχειρούν με κάθε τρόπο να αφανίσουν κάθε έννοια εθνικής κυριαρχίας σε οποιαδήποτε πτυχή και αν αυτή εκδηλώνεται.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Κυρία Πρόεδρε, μπορείτε να πείτε να κάνουν λίγη ησυχία; Ωραία!

Με απλά λόγια, η Κυβέρνηση της Αριστεράς, σε αгаστή πάντοτε συνεργασία με τον Καμμένο και το κόμμα του, επιδιώκει παντοιοτρόπως σε έργο και λόγο να πλήξει το τρίπτυχο εκείνο, το οποίο είτε διατήρησε ζωντανό τον ελληνισμό σε κρίσιμες ιστορικές περιόδους είτε συνέβαλλε τα μέγιστα ώστε εκείνος να μεγαλοφυγήσει. Και αυτό το τρίπτυχο, βαθιά ριζωμένο στις καρδιές της πλειοψηφίας του λαού μας -είτε το θέλετε είτε όχι-, είναι η πατρίδα, η θρησκεία και η οικογένεια.

Προς αυτή, συνεπώς, την κατεύθυνση, του ευθέως δηλαδή πλήγματος προς τους βασικούς πυλώνες του ελληνικού έθνους, και παρά το γεγονός ότι διαχρονικά ο συνταγματικός νομοθέτης σε αναγνώριση των υπηρεσιών της Εκκλησίας πρωτίστως κατέστησε την Ανατολική Ορθόδοξη του Χριστού Εκκλησία και την επίκληση στην Αγία Τριάδα ως το μόνιμο και σταθερό προοίμιο

όλων των συνταγματικών ελληνικών κειμένων ήδη από την εποχή των μετεπαναστατικών Συνταγμάτων, έρχονται σήμερα η Κυβέρνηση της Αριστεράς και ο πατριδοκάπηλος και χριστιανοκάπηλος συνεταίρος και συνεργός της να προτείνουν τη θρησκευτική ουδετερότητα του ελληνικού κράτους.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την πρόταση αναθεώρησης, το άρθρο 3 διατυπώνεται ως εξής: «Η ελληνική πολιτεία είναι θρησκευτικά ουδέτερη. Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία βρίσκεται αναπόσπαστα δεμένη με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και κάθε ορθόδοξη εκκλησία και τηρεί απαρασάλευτα τους κανόνες των Αποστόλων και των Οικουμενικών Συνόδων και την εκκλησιαστική παράδοση. Η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι αυτοκέφαλη και διοικείται σύμφωνα με όσα ορίζουν ο καταστατικός χάρτης της, ο Πατριαρχικός Τόμος του 1950 και η Συνοδική Πράξη του 1928».

Αν κάποιος σε αυτή τη διατύπωση αντιπαράβλλει το σημερινό άρθρο 3, διαπιστώνει διαφορές, οι οποίες φαινομενικά δείχνουν ασημαντες, στην πράξη όμως, κάθε άλλο παρά ασημαντες είναι.

Πρώτον, είναι η πρώτη φορά που απαντάται σε ελληνικό συνταγματικό κείμενο απαρχής του ελληνικού κράτους η έννοια της θρησκευτικά ουδέτερης πολιτείας. Κανένας κυβερνητικός παράγοντας μέχρι σήμερα δεν έχει μπει στον κόπο να μας εξηγήσει τι σημαίνει πρακτικά αυτή η εξαγγελία. Σημαίνει ότι καταργούνται μελλοντικά οι επίσημες θρησκευτικές εορτές από το επίσημο ορολόγιο του κράτους; Σημαίνει ότι δεν θα συμμετέχουν σε αυτές τις θρησκευτικές εορτές οι αξιωματούχοι του κράτους και ο Στρατός; Σημαίνει ότι θα καταργηθεί η ανάρτηση των εικόνων στις δημόσιες υπηρεσίες και τα σχολεία; Σημαίνει, μήπως, και την κατάργηση του σταυρού από τη σημαία, αφού με την ουδέτερη λογική μπορεί κάποιος πολίτης άλλου θρησκευόμενου να απαιτεί δικαστικά να μην υπάρχει στο εθνικό σύμβολο ο σταυρός; Και, τελικά, τι είδους ουδετερότητα είναι εκείνη όταν ο μουσουλμάνος συνεχίζει να ορκίζεται στο Κοράνι, αλλά δεν μπορεί ο χριστιανός;

Υπενθυμίζουμε ότι στο άρθρο 59 παράγραφος 2 αναφέρεται το εξής: «Αλλόθρησκοι ή ετερόδοξοι Βουλευτές δίνουν τον ίδιο όρκο σύμφωνα με τον τύπο της δικής τους θρησκείας ή τους δικούς τους δόγματους». Την ίδια στιγμή, μάλιστα, διαγράφεται από το άρθρο 33 και το άρθρο 59 η φράση, «Ορκίζομαι στο όνομα της ομοσύνης και αδιαίρετης τριάδας».

Τι μας λέει, δηλαδή, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ; Οι Έλληνες πολίτες, οποιουδήποτε θρησκευτικού δόγματος, μπορούν να ορκίζονται κανονικά σύμφωνα με την πίστη τους, αλλά αυτό δεν ισχύει για τη συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων, οι οποίοι είναι και περήφανα δηλώνουν χριστιανοί ορθόδοξοι.

Επιπρόσθετα, τολμάτε να κάνετε λόγο για θρησκευτική ουδετερότητα της ελληνικής πολιτείας όταν στους μουσουλμάνους της Θράκης, ακόμα και μετά τη νομοθετική αλλαγή, εφαρμόζεται κατ' επιλογή η σαρία ή όταν την εποπτεία των αλλόδοξων νεκροταφείων την έχουν η ισραηλιτική κοινότητα και η καθολική εκκλησία αντίστοιχα, που και οι δύο αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου;

Πόσο σύμφωνη με την ουδετερότητα είναι η υποχρέωση οι αλλόδοξοι στα σχολεία τους να διδάσκονται τα δικά τους θρησκευτικά, με τους δικούς τους ιερείς, αντίθετα με τα ελληνόπουλα τα οποία θα διδάσκονται τις ακατανόητες σαχλαμάρες του «Υπουργού αντεθνικής παιδείας» Γαβρόγλου, με τη θρησκευσιολογία, αντί τα όσα ορίζει η ορθόδοξη χριστιανική μας πίστη;

Δεύτερον, απαλείφεται η φράση, «Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει κεφαλή τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό». Κάποιος θα έπρεπε να πει σε εκείνους που προσπαθούν να κόψουν κομμάτια το συγκεκριμένο άρθρο, ότι η Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος, απάρχης της κρατικής οντότητας, χρησιμοποιεί ακριβώς συμβολικά και πρακτικά ως κεφαλή της το πρόσωπο του Χριστού.

Και διερωτώμεθα: Επί διακόσια χρόνια σχεδόν η συγκεκριμένη διατύπωση επαναλαμβάνεται σε όλα ανεξαιρέτως τα συνταγματικά κείμενα. Τι ακριβώς ενοχλεί, λοιπόν, τους άθεους εθνομηδενιστές της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ; Ή μήπως έχουν βρει και ντρέπονται να μας το πουν- καταλλήλοτερο πρόσωπο από τον Ιησού Χριστό για την κεφαλή της Ορθοδόξου Εκκλησίας;

Πάμε στο άρθρο 21 η διατύπωση του οποίου έχει ως εξής: «Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους». Ακόμα κι αυτήν τη γενική, πλην αξιοπρεπή, διατύπωση, οι μπολσεβίκοι ιντρούχτορες βάλθηκαν να την αλλάξουν. Γιατί; Διότι η σημερινή φράση «θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους» ενοχλεί τους μπολσεβίκους, διότι περιέχεται σε αυτήν η απαγορευμένη λέξη «έθνος», την οποία οι μπολσεβίκοι δεν αναγνωρίζουν και συνεπικολούθα δεν μπορούν να ανεχθούν ούτε σε ένα καταστατικό κείμενο.

Κι εδώ ακριβώς εντοπίζεται η κύρια στόχευση αυτής της πολυδιαφημισμένης αναθεώρησης: Η αποδόμηση των βασικών, των κυρίαρχων συστατικών της πατρίδας, που δηλώνει ταυτόχρονα και το μίσος των κυβερνήσεων στις ακατάλυτες ελληνικές αξίες, αυτές που και σήμερα ακόμη εξακολουθούν να καταγράφονται ως πρώτες στις δημοσκοπήσεις οι οποίες κατά καιρούς διενεργούνται.

Η οικογένεια, η Εκκλησία και οι Ένοπλες Δυνάμεις είναι οι θεσμοί εκείνοι οι οποίοι δηλώνονται ως οι πιο δημοφιλείς από τους Έλληνες κι αυτό δεν πρόκειται να αλλάξει όσες αναθεωρήσεις κι αν μεθοδευτούν, ό,τι κι αν γραφτεί σε οποιοδήποτε νομικό κείμενο, μιας και οι αξίες αυτές παραμένουν ανεξίτηλα χαραγμένες στην ψυχή κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνίδας.

Στο άρθρο 44 παράγραφος 2 προτείνεται η καθιέρωση του θεσμού του δημοψηφίσματος με λαϊκή πρωτοβουλία. Εδώ κατά πώς φαίνεται η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ επιχειρεί τον αναίσχυτο εμπαιγμό τόσο της Βουλής, όσο και κυρίως του ελληνικού λαού. Και αυτό διότι έχετε το αδιανόητο θράσος εσείς οι μπολσεβίκοι και ο συνεργός σας Καμμένος να μιλάτε για δημοψήφισμα, όταν είστε η Κυβέρνηση η οποία διοργάνωσε δημοψήφισμα στις 5 Ιουλίου του 2015, έλαβε ένα καθαρό και βροντερό «όχι» από το 62% του ελληνικού λαού, το οποίο οι κύριοι Τσίπρας και Καμμένος μετέτρεψαν την επομένη μέρα σε ένα άθλιο και υποτακτικό «ναι» προς τους διενθνες τοκογλύφους, «ναι» το οποίο οδήγησε στο σκληρότερο όλων των μνημονίων. Γι' αυτόν τον λόγο, άλλωστε, γίνετε άξιοι, όχι απλά της περιφρόνησης, αλλά της χλεύης του ελληνικού λαού.

Δεν είναι δυνατόν, βεβαίως, να μην αναφερθώ στα άρθρα 30 παράγραφος 1, 32 παράγραφος 4 και 5, 34 παράγραφος 1 εδάφιο β', 35 παράγραφος 2 περίπτωση γ' και 41 παράγραφος 5, τα οποία αφορούν στην αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής.

Το ερώτημα, το οποίο θέτω, είναι θαρρώ εύλογο και απλό: Τρεις ψηφοφορίες και αν δεν συγκεντρωθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία, επαναλαμβάνόμενες ανά μήνα ψηφοφορίες, μέχρις ότου επιτευχθεί η πλειοψηφία των τριών πέμπτων ή μέχρι τη συμπλήρωση εξαμήνου από την έναρξη της διαδικασίας εκλογής. Και αν μετά από τις επτά συνολικές ψηφοφορίες δεν υπάρχει η απαιτούμενη πλειοψηφία, ο Πρόεδρος θα εκλέγεται άμεσα από τον λαό.

Καλά οι άλλοι, αλλά εσείς, κύριοι της Αριστεράς, φοβάστε τον λαό; Γιατί τον περιφρονείτε τόσο προκλητικά;

Πάγια και διακηρυγμένη θέση της Χρυσής Αυγής είναι η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας απευθείας από τον λαό, απαλλαγμένη από βρώμικα πολιτικά ή εξωθεσμικά παιχνίδια, από επιχειρηματικά και εν γένει οικονομικά συμφέροντα.

Δεν μπορώ, φυσικά, να μην καταγγείλω τη βαθιά υποκρισία της Αριστεράς, η οποία παριστάνει τον υποτιθέμενο θεματοφύλακα της λαϊκής κυριαρχίας, ενώ επί της ουσίας κάνει ό,τι περνάει από το χέρι της, ώστε είτε να την περιορίσει είτε να τη διαστρεβλώσει.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θεωρώ πως δεν είναι ιδιαίτερα τιμητικό για όλα τα κόμματα του λεγόμενου «δημοκρατικού τόξου» το γεγονός ότι ο μοναδικός μέχρι σήμερα εκλεγμένος απευθείας από τον λαό μέσω δημοψηφίσματος Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι, είτε το θέλετε είτε όχι, ο Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Στο άρθρο 62, στο οποίο προτείνεται να περιοριστεί στο απολύτως αναγκαίο μέτρο ο θεσμός της βουλευτικής ασυλίας και στο άρθρο 86 παράγραφος 3 να ασκεϊται ποινική δίωξη κατά υπουργού οποτεδήποτε εντός του χρόνου παραγραφής του αδι-

κήματος.

Η Χρυσή Αυγή έχει πριν απ' όλους εσάς ταχθεί υπέρ της κατάρτησης της βουλευτικής ασυλίας και του κατάπτυστου νόμου περί ευθύνης υπουργών, αλλά και της κατάργησης των προνομίων που απορρέουν από αυτές τις ιδιότητες, διότι έτσι εννοούμε εμείς οι εθνικιστές την ισότητα όλων απέναντι στο Σύνταγμα και τους νόμους.

Επειδή ο χρόνος δεν μου επιτρέπει να επεκταθώ περαιτέρω σε σημεία της προτεινόμενης συνταγματικής αναθεώρησης, κλείνω με το εξής: Στις 2 Νοεμβρίου ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Βούτσης, εξερχόμενος της Αιθούσας όπου διεξάγεται η δίκη της Χρυσής Αυγής, δήλωσε προς τους δημοσιογράφους: «Η παρουσία μας εδώ είναι μια παρούσα πολιτική πράξη και παρέμβαση». Επαναλαμβάνω για όσους δεν πιστεύουν στα αυτιά τους: «Η παρουσία μας εδώ είναι μια παρούσα πολιτική πράξη και παρέμβαση σε κλίμακα της Ευρώπης, της χώρας μας και υποδηλώνει την απόφαση μας να μη συνεχίζουν να επωάζονται και κάποια στιγμή να σπάσουν όσα βγαίνουν μέσα από το αυγό του φιδιού».

Δηλαδή, ο Πρόεδρος της Βουλής και κάτι παρατρεχάμενοι του ΣΥΡΙΖΑ, οι οποίοι τον συνόδευσαν, ομολόγησαν την ωμή πολιτική παρέμβαση στην ανεξάρτητη κατά τα άλλα δικαστική εξουσία. Εδώ ακριβώς μιλάμε για τον ορισμό της πολιτικής παρέμβασης στη δικαστική εξουσία.

Και έχετε το θράσος, μπόλσεβίκοι, να μιλάτε για σεβασμό στην τήρηση του Συντάγματος, στους συνταγματικούς κανόνες και στη διάκριση των εξουσιών; Είστε μια χούντα άθρων και εθνομηδενιστών, την οποία η Χρυσή Αυγή θα πολεμήσει και θα γκρεμίσει, για να ανασάνει ελεύθερα η πατρίδα και ο λαός μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Κυρία Πρόεδρε, θα μπορούσα να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Καρακώστα, να είστε πιο προσεκτικός στις εκφράσεις σας. Το χειροκρότημα, έτσι κι αλλιώς, θα το παίρνατε.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Σε δύο ζητήματα, από αυτά που αναφέρθηκε ο κ. Καρακώστας, θέλω κάτι να πω.

Η δημοσιότητα της δίκης είναι εγγύηση και εχέγγυο για τη σωστή διεξαγωγή της στη βάση του δικαίου μας συστήματος.

Και ως εκ τούτου, η παρουσία μας, την οποία θεωρώ υποχρέωσή μας, ως παρόντες, ως πολίτες στη δίκη της οποίας παρακολουθήσουμε τη διαδικασία, είναι ένα σήμα για την ανάγκη δημοσιότητας, επιτάχυνσης και απόδοσης της δικαιοσύνης και ταυτόχρονα ήταν μία ανταπόκρισή μας στη μεγάλη πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού βουλευτικού -και μάλιστα το είπα ρητά ότι ήταν από τις καλύτερες, ίσως λίγες, στιγμές του- που μιλούσε για τις χώρες, για τα εθνικά κράτη ότι θα πρέπει να εντείνουν τον αγώνα τους απέναντι στα φαινόμενα ρατσιστικής, ξενοφοβικής και φιλοφασιστικής βίας.

Ήμουν πάρα πολύ σαφής και μου έδωσε την ευκαιρία ο κ. Καρακώστας να τα επαναλάβω και μέσα στην Ολομέλεια της Βουλής.

Κυρία Πρόεδρε, απλώς δεν θέλω να περάσει ασχολίαστο από τη συνεδρίαση ότι ο δικτάτορας Παπαδόπουλος δεν εξελέγη με δημοκρατικές διαδικασίες Πρόεδρος της Δημοκρατίας μέσα στη χούντα. Ξέρουμε πάρα πολύ καλά ότι έχουν τεθεί απολύτως παράνομες όλες οι πράξεις όλης της επταετίας, για να μην αναφερθώ και στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διεξαγωγή εκείνου του ψευδεδιγράφου δημοψηφίσματος μετά το δόθεν βασιλικό πραξικόπημα. Αυτά είναι γνωστά ιστορικά γεγονότα.

Αποτελεί απύθμενο θράσος, τις ημέρες μάλιστα που γιορτάζουμε και τιμάμε όλη η χώρα και ιδιαίτερα η νεολαία την εξέγερση του Νοέμβρη, από το Βήμα της Βουλής να γίνεται η αποθέωση του δικτάτορα Παπαδόπουλου.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Δεν αναφέρθηκε το όνομά σας. Κύριε Παππά, δεν θα μετατρέψουμε

τη συνταγματική αναθεώρηση σε αντιδικία τέτοιου τύπου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Μόνο για ένα λεπτό, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Όχι, δεν σας δίνω τον λόγο.

Ο κ. Γκιόκας έχει τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Φοβάστε τον διάλογο, κύριε Βούτση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Καθίστε, κύριε Παππά. Δεν θα σας απαντήσει.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Ένα λεπτό! Το κάνετε σε όλους τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Όχι, δεν γίνεται. Δεν έχετε δικαίωμα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Το κάνετε σε όλους τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Δεν έχετε δικαίωμα, κύριε. Ούτε προσωπικό έχετε ούτε τίποτα. Όχι, δεν θα το κάνουμε εδώ αρένα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Ένα λεπτό! Δεν θα περάσει αυτό αναπάντητο! Το θράσος ανήκει στον κ. Βούτση. Είναι απύθμενο θράσος, διότι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Εντάξει, αφήστε τα τώρα αυτά, γιατί επιδεινώνετε τη θέση σας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Το κράτος έχει συνέχεια και υπάρχουν νόμοι και αποφάσεις. Το θράσος είναι δικό σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, κύριε Γκιόκα, έχετε τον λόγο.

Παρακαλώ κλείστε το μικρόφωνο στον κ. Παππά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Κάνετε ωμή παρέμβαση! Ωμή παρέμβαση!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, κύριε Γκιόκα, έχετε τον λόγο για δέκα λεπτά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Η αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία, δυστυχώς, είναι τόσο ευρύχωρη που μέχρι και κηρύγματα περί χούντας μπορούν να λέγονται εδώ πέρα.

Υπάρχει, όμως, το εξής ερώτημα: Για ποιον λόγο ξεκινάει τώρα η διαδικασία συνταγματικής αναθεώρησης; Είναι μια κίνηση που υπηρετεί κάποιες προεκλογικές σκοπιμότητες -όπως λέει η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ- ή είναι μία στρατηγικού χαρακτήρα επιλογή από τη μεριά της Κυβέρνησης που υπηρετεί συγκεκριμένες επιδιώξεις του αστικού πολιτικού συστήματος, του συστήματος γενικότερα;

Εμείς λέμε ότι ισχύει το δεύτερο, ότι είναι μία επιλογή που υπαγορεύεται από μια σειρά ανάγκες, σύγχρονες ανάγκες του συστήματος για την εύρυθμη -όπως λέτε- λειτουργία του. Βεβαίως, αυτή η ευρυθμία για τον λαό σημαίνει γενικευμένη αρρυθμία, ανασφάλεια και επίθεση στη ζωή και τα δικαιώματά του.

Δεν παραβλέπουμε ότι υπάρχουν και άλλου είδους σκοπιμότητες, προεκλογικές, επικοινωνιακές, για να τονωθεί ο κάλπικος δικομματικός καυγός ανάμεσα κυρίως στον ΣΥΡΙΖΑ και τη Νέα Δημοκρατία και για να κρυφτούν οι μεγάλες τους συγκλίσεις, που αφορούν και στην οικονομία -τα μνημόνια, τους αντιλαϊκούς νόμους- που αφορούν και στην εξωτερική πολιτική -Ευρωπαϊκή Ένωση, ΝΑΤΟ- συγκλίσεις, όμως, που αφορούν και στο ζήτημα που συζητάμε σήμερα της συνταγματικής αναθεώρησης.

Διότι παρά τους καυγάδες και εδώ συμπιέτε σε αρκετά ζητήματα. Και αυτή η σύμπτωση δείχνει ακριβώς τις στρατηγικού χαρακτήρα αλλαγές που επιχειρούνται.

Άλλωστε, ποτέ και καμιά συνταγματική αναθεώρηση δεν έγινε για τις μικροκομματικές σκοπιμότητες κάποιας κυβέρνησης, αλλά γιατί αυτό υπαγόρευαν οι ανάγκες για τη σταθερότητα της αστικής εξουσίας.

Και μάλιστα τις περισσότερες φορές το αστικό σύνταγμα, που κατοχυρώνει τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, τα συμφέροντα της αστικής τάξης, τις διεθνείς της συμμαχίες, έρχεται εκ των υστέρων να αποτυπώσει σε νομική μορφή μια ανάγκη που ήδη έχει διαμορφωθεί στην πορεία των πραγμάτων.

Επίσης, ούτε ο χρόνος είναι τυχαίος γι' αυτήν την αναθεώρηση. Με προηγούμενες αναθεωρήσεις προχώρησαν ήδη μια σειρά αλλαγές που αφορούσαν το πεδίο της οικονομίας, την ελευθερία δράσης του κεφαλαίου, που έθετε η ενσωμάτωση στην ευρωενωσιακή αγορά. Αντίστοιχα, ενισχύθηκε με προηγού-

μενες αναθεωρήσεις η ισχύς του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όχι μόνον έναντι των τυπικών νόμων, αλλά και έναντι του ίδιου του Συντάγματος. Με βάση άλλωστε αυτό το πλαίσιο υλοποιήθηκαν τα μνημόνια, η επιτροπεία, τα αντιλαϊκά μέτρα υπέρ του κεφαλαίου, που εκπορεύονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ισχύουν για όλα τα κράτη - μέλη.

Και εδώ για μια ακόμη φορά φαίνεται η διγλωσσία της Κυβέρνησης. Από τη μια μεριά μιλάει για υπερεθνικά κέντρα - εμείς δεν μιλάμε για υπερεθνικά κέντρα, μιλάμε για συμμαχίες αστικών κρατών, για διακρατικές συμμαχίες, όπου κάθε αστική τάξη συμμετέχει με βάση τη δύναμή της-, που παίρνουν τις αποφάσεις ερήμην των λαών. Από την άλλη, όμως, ο ΣΥΡΙΖΑ, όχι μόνο δεν αγγίζει τις συνταγματικές διατάξεις που κατοχυρώνουν την ισχύ αυτών των κέντρων, αλλά έχει γίνει και ο καλύτερός τους σύμμαχος είτε μιλάμε για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συζήτηση περί εμβάθυνσης που γίνεται αυτήν την περίοδο είτε μιλάμε για το ΝΑΤΟ, όπου εκεί και αν έχετε δώσει τα ρέστα σας και έχετε ξεπεράσει και τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ.

Ποιοι είναι τώρα οι στόχοι που κατά κύριο λόγο υπηρετεί η Κυβέρνηση με τη συνταγματική αναθεώρηση; Αυτοί που πολύ χαρακτηριστικά περιέγραψε ο Πρωθυπουργός στην ομιλία του στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ. Όπως είπε «η πρότασή μας δημιουργεί συνθήκες πολιτικής σταθερότητας, καθώς διευκολύνει τη συνέχεια των κυβερνήσεων και δυσκολεύει την πρόκληση λήξης της κοινοβουλευτικής περιόδου».

Να, λοιπόν, ο πρώτος στόχος. Αυτό είναι το κέντρο βάρους της συνταγματικής αναθεώρησης: κυβερνητική πολιτική σταθερότητα, κυβερνητική πολιτική συνέχεια, δηλαδή να μη διαταράσσεται η άσκηση της κυρίαρχης πολιτικής από μια σειρά παραγόντων, ανάμεσα στους οποίους μπορεί να είναι και ο λαός, το κίνημά του, ο λαϊκός παράγοντας και η πίεση που μπορεί να ασκεί και πρέπει να ασκεί προς τις κυβερνήσεις.

Αυτό προσπαθείτε να το επιτύχετε και με την αλλαγή του τρόπου εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και μια πιθανή εκλογή του από τον λαό, που αντικειμενικά θα ενισχύσει τον ρόλο του στο αστικό πολιτικό σύστημα, αλλά και με την πρότασή σας για τη δυσπιστία, σύμφωνα με την οποία προτείνεται η ψήφος δυσπιστίας να μην οδηγεί σε πτώση της κυβέρνησης και πιθανές πρόωρες εκλογές, αλλά είτε να απορρίπτεται και να συνεχίζει μια κυβέρνηση που έχασε την πλειοψηφία είτε να αναζητούνται συμπτώσεις για νέα σχήματα χωρίς εκλογές. Και το εντυπωσιακό είναι ότι αυτό το αντιδραστικό σχήμα το εμφανίζετε και ως παράδειγμα δημοκρατίας.

Στην ουσία θέλετε να προχωρήσετε μια σειρά προσαρμογών στον τρόπο λειτουργίας του αστικού πολιτικού συστήματος, παίρνοντας υπ' όψιν ότι ο σημερινός συσχετισμός δεν επιτρέπει τη συγκρότηση σταθερών μονοκομματικών κυβερνήσεων όπως γινόταν στο παρελθόν. Εξ ου και η αγωνία και η δική σας και της Νέας Δημοκρατίας για την κυβερνητική σταθερότητα. Εξ ου και η σύμπτωσή σας, με τις όποιες παραλλαγές σε αυτό το κομμάτι ειδικά, σε ό,τι αφορά στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Δεύτερος στόχος, με βάση πάλι τα λεγόμενα του κ. Τσίπρα, είναι να ανακτηθεί η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος, δηλαδή να αναστηλωθεί το κύρος του στα μάτια του λαού, ένα κύρος το οποίο κλονίστηκε ιδιαίτερα εξαιτίας της κρίσης και των μέτρων, αλλά και της ασυνέπειας λόγων και έργων, στην οποία ο ΣΥΡΙΖΑ διέπρεψε. Να εμφανιστεί ότι αυτό το σύστημα εξυγιαννεται και ηθικοποιείται. Εμείς λέμε ότι δήθεν εξυγιαννεται και ηθικοποιείται, γιατί, όσο μακρινά και αν κάνετε, αυτό το σύστημα είναι τόσο σάπιο που ούτε μπορεί να διορθωθεί ούτε μπορεί να εξυγιανθεί.

Και αυτή η προσπάθεια πάει χέρι-χέρι με τη γνωστή θεωρία που εμφανίστηκε στα χρόνια της κρίσης, σύμφωνα με την οποία για την εκδήλωση της καπιταλιστικής κρίσης και τις αρνητικές συνέπειές της στη ζωή του λαού φταίει ο τρόπος λειτουργίας και η ηθική του πολιτικού συστήματος, μια θεωρία που αθώνει τον καπιταλισμό, τις νομοτέλειές του, την αγορά, τον ανταγωνισμό, τα μονοπώλια, με τα οποία είναι σύμφυτα η μίζα, η εξαγορά, η διαπλοκή με το πολιτικό προσωπικό και το μόνο που κάνει αυτή η θεωρία είναι να ρίχνει νερό στο μύλο και τη δημαγωγία αντι-

δραστικών και φασιστικών δυνάμεων.

Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσονται και οι διάφορες προτάσεις, όπως και η πρόταση για την αλλαγή του νόμου περί ευθύνης Υπουργών, που φυσικά δεν υπάρχει λογικός άνθρωπος που να μην συμφωνεί, για να φύγουν όλα τα εμπόδια που υπάρχουν στην ισότιμη μεταχείριση με τους απλούς πολίτες. Και όταν λέμε όλα τα εμπόδια, δεν εννοούμε μόνο την παραγραφή που υπάρχει στην πρότασή σας, αλλά όλα τα εμπόδια, όπως και η εξάρτηση της παραπομπής από την απόφαση της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Ο τρίτος στόχος της Κυβέρνησης, πάνω στον οποίο επιχειρείται να στηθεί και ο διπολικός καυγάς με τη Νέα Δημοκρατία, είναι αυτός που πλάσζεται με τα συνθήματα -ψευδεπίγραφα λέμε εμείς- της εμβάθυνσης της δημοκρατίας, της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, της δήθεν αντιεμφελευθέρης ατζέντας, μέσα από προτάσεις για δημοψηφίσματα, δημόσιο έλεγχο της ενέργειας και του νερού, των συλλογικών συμβάσεων κ.ο.κ..

Θα μπορούσε να πει κάποιος εδώ απλά ότι είναι θράσος να μιλάει ο ΣΥΡΙΖΑ για δημοκρατία και κοινωνική προστασία τη στιγμή που ήταν αυτή η πολιτική δύναμη που έκανε το γνωστό δημοψήφισμα του 2015, που υλοποίησε μια σειρά μέτρων με πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και κατεπείγοντα νομοσχέδια, που έφερε ρύθμιση η οποία έβαλε μεγάλα εμπόδια στο δικαίωμα στην απεργία, που ενεργοποίησε πριν λίγες μέρες τον μνημονιακό νόμο της Νέας Δημοκρατίας, με βάση τον οποίο ο καθορισμός του κατώτατου μισθού δεν θα γίνεται με συλλογικές διαπραγματεύσεις, αλλά με απόφαση της Κυβέρνησης, που την ίδια στιγμή που μιλάει για λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, οι προτάσεις νόμων των κομμάτων -του ΚΚΕ, εν προκειμένω, που ήταν μάλιστα και πρόταση πεντακοσίων εργατικών σωματείων- ακόμα παραμένουν κλειδωμένες στα συρτάρια των Υπουργείων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρία Πρόεδρε, μόνο σε μένα κτυπάτε το κουδούνι. Θα ήθελα λίγο χρόνο ακόμα.

Όμως, σε αυτό το κομμάτι των προτάσεών σας αντανakλάται κάτι πολύ πιο ουσιαστικό και πολύ πιο σημαντικό από την υποκρισία του ΣΥΡΙΖΑ. Αντανakλάται η ίδια υποκρισία της αστικής δημοκρατίας και του Συντάγματος της. Και σήμερα στο Σύνταγμα υπάρχουν διατάξεις για το δικαίωμα στην εργασία, στην κατοικία, στην απεργία, το δικαίωμα του συναθροίζεσθαι, που φυσικά έστω και αυτή η αποτύπωση ήταν αποτέλεσμα της πάλης του εργατικού λαϊκού κινήματος, αλλά και της ικανότητας της αστικής δημοκρατίας να ενσωματώνει διεκδικήσεις όσο δεν διαμορφώνεται ένα πραγματικό ριζοσπαστικό κίνημα ανατροπής.

Όμως, αυτές οι αναφορές στο Σύνταγμα καθόλου, με καθόλου, δεν εμπόδισαν όλα αυτά τα χρόνια την ανεργία να έχει φτάσει στα ύψη, τις λαϊκές κατοικίες να φορολογούνται και να κατασχονται, τις απεργίες να βγαίνουν στην πλειοψηφία τους παράνομες και καταχρηστικές ή να στέλνονται δυνάμεις καταστολής και ασφαλίτες, σαν αυτά τα κρούσματα που είχαμε τις τελευταίες μέρες, σε εργατικές συγκεντρώσεις.

Σε τίποτα δεν εμπόδισε επίσης η ύπαρξη του άρθρου 16 από το να έχει διαμορφωθεί σήμερα μια ολόκληρη αγορά στην ανώτατη εκπαίδευση με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα κολλέγια, με το ίδιο το δημόσιο πανεπιστήμιο να λειτουργεί ως επιχείρηση.

Και έρχεται σήμερα η Νέα Δημοκρατία από αντιδραστική σκοπιά και ζητά να φύγουν από τη μέση και τα όποια τυπικά εμπόδια και να προσαρμοστεί το Σύνταγμα στην αντιλαϊκή πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί. Γιατί; Γιατί η αναγνώριση αυτών των δικαιωμάτων καταντά ένα άδαιο πουκάμισο, αφού την ίδια στιγμή υπάρχει ένα σύνολο από ρήτρες, παραθυράκια, εξαιρέσεις, εκτελεστικούς νόμους που καταστρατηγούν στην πράξη αυτά τα δικαιώματα για να προστατεύσουν τον υπέρτατο νόμο, που είναι το καπιταλιστικό κέρδος, η ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, οι εκμεταλλευτικές σχέσεις και σε τελική ανάλυση η δικτατορία του κεφαλαίου.

Και αυτός ο νόμος, ο υπέρτατος νόμος, εμφανίζεται πότε ως δημόσιο συμφέρον, πότε ως δημόσια ασφάλεια, πότε ως κάτι άλλο. Πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι η υπόθεση με τις περικο-

πές των συνταξιούχων, όπου η Κυβέρνηση ασκεί εφέσεις σε εφετικές αποφάσεις ακριβώς στο όνομα αυτό, στο όνομα του δημοσίου συμφέροντος, της δημοσιονομικής πειθαρχίας, για να νομιμοποιήσει τις περικοπές, όχι τις δικές της περικοπές, αλλά για να νομιμοποιήσει τις περικοπές που έκαναν οι κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ.

Ακόμη πιο τυπική είναι η ίδια η έννοια της ισότητας ή της λαϊκής κυριαρχίας που κρύβεται πίσω από το γενικό εκλογικό δικαίωμα, γιατί -κακά τα ψέματα- δεν είναι ίσος ο εργάτης, ο άνεργος, ο βιοπαλαιστής με αυτόν που έχει στα χέρια του όλο τον πλούτο, τις επιχειρήσεις, τα μέσα ενημέρωσης και μπορεί να επηρεάζει και να χειραγωγεί τη λαϊκή, την εργατική συνείδηση.

Την ίδια στιγμή η Κυβέρνηση ξεπερνά με ημίμετρα υπερώριμους εκσυγχρονισμούς που έχουν γίνει εδώ και αιώνες σε άλλες χώρες, όπως ο πλήρης διαχωρισμός Κράτους-Εκκλησίας και προσθέτει στο κομμάτι αυτό, πέρα από τον συνταγματικό εναγκαλισμό, και έναν επιχειρηματικό εναγκαλισμό μέσω του Ταμείου Αξιοποίησης Εκκλησιαστικής Περιουσίας, προσθέτοντας σε αυτό αμφισβητούμενες εκτάσεις και νομιμοποιώντας τις κατά καιρούς διεκδικήσεις της Εκκλησίας.

Ακόμη και την απλή αναλογική -που φυσικά τη θέλετε για άλλους λόγους- τη φέρνετε κολοβή, αφού δίνετε τη δυνατότητα διανομής του 10% των εδρών, δηλαδή τριάντα έδρες, όχι με αναλογικό τρόπο, αλλά προφανώς ως μπόνους στο εκάστοτε πρώτο κόμμα.

Το ΚΚΕ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, παλεύει στις σημερινές συνθήκες για να διευρυνθούν τα λαϊκά δημοκρατικά δικαιώματα. Ενδεικτικές είναι οι προτάσεις που καταθέσαμε για να προστατευθεί και να διευρυνθεί το δικαίωμα στην απεργία, να καταργηθούν οι τρομονόμοι και άλλες τέτοιες διατάξεις, οι οποίες όμως απορρίφθηκαν από τη «δημοκρατικά ευαίσθητη» Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ.

Αυτούς τους στόχους προωθούμε με την καθημερινή μας πάλη, γιατί ο αγώνας του λαού και όχι δήθεν αλλαγής από τα πάνω είναι εκείνος ο παράγοντας που μπορεί να κατοχυρώσει αυτά τα δικαιώματα. Από αυτήν τη σκοπιά συμμετέχουμε και στη διαδικασία αναθεώρησης, προβάλλουμε την ανάγκη να υπάρξουν αλλαγές στο Σύνταγμα, όπως για παράδειγμα στο άρθρο 48 και τον αντιδραστικό νόμο περί κατάστασης πολιορκίας, στα άρθρα 28 και 80, που αφορούν στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε διακρατικές συμμαχίες και ερμηνεύουν το Σύνταγμα υπό το πρίσμα του ευρωενωσιακού δικαίου, στο άρθρο 27, που αφορά στην παρουσία ξένων στρατιωτικών δυνάμεων-βάσεων στην Ελλάδα, στο άρθρο 107, που αφορά στην προστασία του ξένου και του εφοπλιστικού κεφαλαίου, τα οποία φυσικά είναι άρθρα τα οποία ούτε από εσάς ούτε από κανένα άλλο κόμμα δεν μπαίνουν στη διαδικασία της αναθεώρησης.

Δεν τρέφουμε αυταπάτες ότι μπορεί να υπάρξει προοδευτικό, συμμετοχικό ή δημοκρατικό Σύνταγμα στο πλαίσιο της σημερινής εξουσίας. Πραγματικά κυρίαρχος μπορεί να γίνει ο λαός, όταν θα έχει στην ιδιοκτησία του τον πλούτο που παράγει. Σε αυτό το πλαίσιο μιας νέας κοινωνικής οργάνωσης μπορούν να υπάρχουν λαογέννητοι θεσμοί διακυβέρνησης, εξουσίας, μια ανώτερη μορφή δημοκρατίας που θα εδράζεται στους τόπους δουλειάς, θα οργανώνεται σε τοπικό, περιφερειακό και πανελλαδικό επίπεδο, σε μια πρωτόγονη μορφή άμεσης συμμετοχής, ελέγχου, αιρετότητας, λογοδοσίας και ανάκλησης των εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού, που θα εδράζεται πάνω από όλα στην κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο.

Ο λαός έχει το δικαίωμα να παλεύει σε μια τέτοια κατεύθυνση και επίσης έχει τη δύναμη να την επιβάλει. Άλλωστε, το άγχος να εξασφαλιστεί η πολιτική σταθερότητα δείχνει την ανησυχία για πολιτική αστάθεια. Αυτή την αστάθεια ο λαός όχι μόνο δεν πρέπει να τη φοβηθεί, αλλά να την αξιοποιήσει προς όφελός του για να εμποδίσει μέτρα σε βάρος του, να αποσπάσει ό,τι μπορεί και, πάνω από όλα, για να διαμορφώσει συσχετισμό και προϋποθέσεις σύγκρουσης, ανατροπής με το σάπιο καπιταλιστικό σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεω-

ρεία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και δύο εκπαιδευτικοί συννοδοί τους από το 5^ο Γενικό Λύκειο Πετρούπολης.

Σάς καλωσορίζουμε στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κατσίκης από τους ΑΝΕΛ.

Κύριε Κατσίκη, προσπαθήστε να σεβαστείτε όσο μπορείτε περισσότερο τον χρόνο, γιατί βλέπω ότι η ανοχή διευρύνεται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ: Θα συμμορφωθώ, κυρία Πρόεδρε, προς τις υποδείξεις σας παρά το γεγονός ότι πολλές φορές με έχετε αδικήσει, όταν ζητώ τον λόγο επί προσωπικού και δεν μου τον δίνετε. Χαριτολογώντας το λέω.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα για την τέταρτη κατά σειρά αναθεώρηση του Συντάγματος, δέκα μόλις χρόνια μετά την τρίτη και τελευταία συνταγματική αναθεώρηση του 2008. Και σε αυτό το σημείο επιτρέψτε μου να κάνω μια σύντομη ιστορική αναδρομή στις προηγούμενες συνταγματικές αναθεωρήσεις, ξεκινώντας να λέω ότι η αποκατάσταση της δημοκρατικής νομιμότητας τον Ιούλιο του 1974 δεν θα είχε ορίζοντα επιβίωσης παρά μόνο με την εδραίωση της δημοκρατίας. Η συγκροτηθείσα τότε κυβέρνηση εθνικής ενότητας υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή επανέφερε άμεσα το Σύνταγμα του 1952 με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούσαν στον βασιλιά.

Στις 7 Ιουνίου 1975 ψηφίστηκε το νέο Σύνταγμα της χώρας του οποίου η μέγιστη και ουσιώδης διάταξη ήταν η καθιέρωση του πολιτεύματος ως Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Το Σύνταγμα αυτό συγκέντρωσε κατά την εφαρμογή του ευρύτατη αποδοχή από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων της χώρας παρ' ό,τι είχε ψηφιστεί μόνο από τους Βουλευτές της κυβερνώσας παράταξης τότε.

Η καθιέρωση και η προσαρμογή στις απαιτήσεις των καιρών πλήθους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων το κατέστησε ένα από τα αρτιότερα συνταγματικά κείμενα. Κομβικό στοιχείο του Συντάγματος αυτού αποτελούσαν οι αποφασιστικές αρμοδιότητες που παρέχονταν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δίνοντας σ' αυτόν τη δυνατότητα αποφασιστικής παρέμβασης στη ρύθμιση της πολιτικής ζωής του τόπου. Οι λεγόμενες «υπερεξουσίες» με τις οποίες περιβλήθηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με κορυφαίες δε εξ αυτών το δικαίωμα παύσης της κυβέρνησης και διάλυσης της Βουλής, καθιστούσαν τον ρόλο του κάτι παραπάνω από απλά ρυθμιστικό του πολιτεύματος. Με την αναθεώρηση, λοιπόν, του 1986 καθιερώθηκε μια πρωθυπουργοκεντρική λειτουργία του πολιτεύματος μεταφέροντας τις προεδρικές αρμοδιότητες στην κυβέρνηση και στον πρωθυπουργό αναθέτοντας σε αυτούς αποφασιστικές αρμοδιότητες.

Στις 6 Απριλίου 2001 ψηφίστηκε η δεύτερη αναθεώρηση, η οποία χαρακτηρίστηκε και ως «συναινετική αναθεώρηση», καθότι στη μεγάλη της πλειοψηφία έγινε αποδεκτή από τα 4/5 του συνόλου των Βουλευτών αποδίδοντας την πολιτική πραγματικότητα της συγκεκριμένης περιόδου. Το κεντρικότερο χαρακτηριστικό της αναθεώρησης αυτής ήταν η καθ' όλα συμφωνημένη από την πλειοψηφία των κομμάτων ακώλυτη συμμετοχή της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Ρυθμίστηκαν, επίσης, θέματα οργάνωσης, λειτουργίας της Βουλής και της δικαιοσύνης, αναμορφώθηκε ο θεσμός της ποινικής ευθύνης των Υπουργών και θεσπίστηκε τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διοίκηση των τοπικών και κοινών τοπικών υποθέσεων.

Τέλος, το 2008 υπήρξε μια περιορισμένης έκτασης αναθεώρηση για μικρό αριθμό διατάξεων. Από τις βασικότερες θα θεωρούσα την κατάργηση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών που είχε καθιερωθεί το 2001, την προσθήκη των ορεινών και νησιωτικών περιοχών στη μέριμνα του κοινού νομοθέτη, αλλά και την πρόβλεψη ειδικότερης διαδικασίας ως προς την παρακολούθηση από τη Βουλή της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Φτάνοντας, λοιπόν, στο σήμερα και συμμετέχοντας οι Ανεξάρτητοι Έλληνες στην κορυφαία πολιτική και κοινοβουλευτική διαδικασία, καταθέσαμε τις προτάσεις μας για τα άρθρα που, κατά

την άποψή μας, χρήζουν αναθεώρησης. Καθότι οι προτάσεις μας φορούν αρκετά άρθρα, το περιεχόμενο των οποίων θα αναλυθεί διεξοδικά στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της αρμόδιας επιτροπής που συγκροτήθηκε, σήμερα θα αρκεστώ στο περίγραμμα των θέσεων μας.

Κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώ από το άρθρο που αφορά στην ελευθερία του Τύπου. Θεωρούμε ιδεολογικά επιβεβλημένη τη δημοσιοποίηση από τα ίδια τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της σύνθεσης του ιδιοκτησιακού τους καθεστώτος, της οικονομικής τους κατάστασης και των μέσων χρηματοδότησής τους. Οποιοδήποτε δε δάνειο των μέσων μαζικής ενημέρωσης προτείνουμε να υπακούει στους κοινούς πιστοληπτικούς κανόνες και να μην υπάρχουν προνομιακές διαφημίσεις. Όσον αφορά δε στα παρόντα πρόσωπα, αυτά θα πρέπει να υπόκεινται στις απαγορεύσεις που προβλέπει το ίδιο το άρθρο.

Αφουγκραζόμενοι τη λαϊκή απαίτηση για αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης, προτείνουμε την αλλαγή του άρθρου που αφορά ποινικά αδικήματα που έχουν τελέσει Υπουργοί και Υφυπουργοί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, προκειμένου να λογοδοτούν, όπως όλοι οι πολίτες στα τακτικά δικαστήρια, χωρίς καμμία ανάμειξη της Βουλής. Θυμίζω δε ότι προ καιρού είχαμε καταθέσει εμείς, ως Ανεξάρτητοι Έλληνες, πρόταση νόμου για την αλλαγή του καθεστώτος περί ευθύνης Υπουργών.

Αλλαγές προτείνουμε και στο άρθρο που αφορά στην εκλογή των Βουλευτών και τα εκλογικά δικαιώματα. Προτείνουμε να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου οι απόδημοι Έλληνες στις χώρες όπου διαμένουν, να θεσμοθετηθεί με νόμο και η εκλογή των μισών Βουλευτών της επικράτειας, των έξι δηλαδή από τους δώδεκα, το πλήθος των οποίων να προέρχεται από την ομογένεια.

Για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας θέση μας είναι η απευθείας εκλογή του από τον λαό, ενώ θα προτείνουμε και την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του, χωρίς όμως το πολίτευμά μας να μεταβληθεί σε Προεδρική Δημοκρατία.

Ένα ακόμα μεγάλο κεφάλαιο, στο οποίο θα αναφερθούμε διεξοδικά στην πορεία, αφορά στις αλλαγές που πιστεύουμε πως πρέπει να θεσπιστούν στον χώρο της παιδείας. Προτείνουμε τη λειτουργία ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία σε ανταπόδοση της αδείας τους θα παρέχουν το 15% των θέσεων των φοιτητών υπό μορφή υποτροφίας, προκειμένου να βοηθηθούν οικονομικά ασθενέστεροι πολίτες και πολύτεκνες οικογένειες.

Κεφαλαιώδους σημασίας θεωρούμε τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν και στη δικαιοσύνη, προκειμένου να ξεπεραστούν προβλήματα που συνδέονται είτε με την ταχύτητα απονομής της είτε με τη δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε πολίτη σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Προτείνουμε, λοιπόν, η προσφυγή στη δευτεροβάθμια δικαιοσύνη να είναι απόλυτα προσιτή οικονομικά από όλους τους πολίτες για όλες τις υποθέσεις, πλην αυτών που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα. Κρίνουμε δε πως για λόγους ορθότερης απονομής δικαιοσύνης η σύσταση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου θα πρέπει να επανέλθει στην πρότερη πολυμελή του σύνθεση, δεδομένου ότι οι αποφάσεις του είναι οριστικές και τελεσιδικές. Επιπλέον, μέσα από τις προτάσεις μας επιδίωξή μας είναι να υπάρχει κοινωνικός έλεγχος για την προαγωγή και αξιολόγηση των δικαστικών λειτουργών, ενώ τα κακουργήματα προτείνουμε να δικάζονται από μεικτά ορκωτά δικαστήρια και όχι μόνο από τακτικούς δικαστές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώνοντας θα πω ότι οι Ανεξάρτητοι Έλληνες, ανιχνεύοντας τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και τις απαιτήσεις του μέλλοντος, θεωρούμε ότι η πραγματοποίηση δομικών αλλαγών καθίσταται αναγκαία και επιβεβλημένη. Η ανάγκη των καιρών επιτάσσει τομές σε συνταγματικό επίπεδο, ώστε η εκτελεστική εξουσία και η εκάστοτε κυβέρνηση να ελέγχεται καθ' όλη τη διάρκεια της διακυβέρνησης, η λαϊκή κυριαρχία να εκφράζεται όχι μόνο από τις εθνικές εκλογές κάθε τέλος της τετραετίας, αλλά και να εκδηλώνεται άμεσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες λογοδοσίας που ήδη εφαρμόζονται επιτυχώς σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η δικαστική εξουσία να απελευθερωθεί από τον συσχετισμό της με την εκτε-

λεστική, για να μπορεί να ελέγχει την τελευταία αποτελεσματικά και προς το δημόσιο συμφέρον.

Στο πλαίσιο αυτό καταθέσαμε τις προτάσεις μας, τις οποίες θα υποστηρίξουμε και κατά τη διάρκεια των εργασιών της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, με γνώμονα τις κατευθυντήριες αρχές, αξίες και γραμμές του κινήματός μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Μαυρωτάς από το Ποτάμι. Μετά θα λάβουν τον λόγο ο κ. Μεγαλομύστακας από την Ένωση Κεντρώων και ο Ανεξάρτητος Βουλευτής κ. Νικολόπουλος και μετά θα αρχίσει ο δεύτερος κύκλος των ομιλητών.

Ορίστε, κύριε Μαυρωτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Για να μην έχουμε υπερβολικές προσδοκίες, θα πω ότι δεν φταίει το Σύνταγμα για την κρίση, ούτε θα μας σώσει από την κρίση. Το Σύνταγμα, όμως, μπορεί να δώσει κατευθύνσεις.

Η διαδικασία της Συνταγματικής Αναθεώρησης είναι, λοιπόν, μια κορυφαία στιγμή της κοινοβουλευτικής διαδικασίας. Ουσιαστικά αναθεωρούμε τον καταστατικό χάρτη, δηλαδή το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα νομοθετεί η Βουλή, προσαρμόζοντάς τον στα σύγχρονα δεδομένα. Είναι, λοιπόν, η κατ' εξοχήν συναινετική κοινοβουλευτική διαδικασία -ή τουλάχιστον έτσι θα έπρεπε να είναι- επειδή ακριβώς εκτείνεται σε δύο κοινοβουλευτικές περιόδους. Ψηφίζουμε τώρα ποιες διατάξεις θα αναθεωρηθούν και προς ποια κατεύθυνση και η επόμενη Βουλή θα ψηφίσει για το ακριβές περιεχόμενο των διατάξεων αυτών.

Οι συνταγματικές αλλαγές αναπόφευκτα έχουν μεγαλύτερη περίοδο από τις πολιτικές αλλαγές. Η ευκαιρία που έχουμε δεν πρέπει να πάει χαμένη. Γι' αυτό στη δίμηνη αυτή διαδικασία στην επιτροπή πρέπει να υπάρξει ένας ειλικρινής διάλογος, ψυχραιμία, νηφαλιότητα και όχι να ταμπουρωθεί ο καθένας μέσα στα ιδεολογικά του χαρακώματα, γιατί, αν αποτύχουμε να συνεννοηθούμε, τότε ας συνεννοηθούμε ότι θα αποτύχουμε.

Μία γενναία Αναθεώρηση θα έπρεπε να κατοχυρώνει την Ελλάδα ως ένα σύγχρονο κοσμικό ευρωπαϊκό κράτος, του οποίου η οικονομία θα απελευθερωνόταν από τα ασφυκτικά δεσμά του κρατισμού.

Υπάρχουν στην αναθεώρηση αλλαγές σε διατάξεις του Συντάγματος που φαίνεται να είναι υπερώριμες, και από την έως τώρα συζήτηση διαφαίνεται ότι υπάρχει μία κάποια συναίνεση σ' αυτές, όπως είναι οι διατάξεις για τις ευθύνες των πολιτικών προσώπων, το άρθρο 86 για την ευθύνη των Υπουργών ή το άρθρο 62 για τη βουλευτική ασυλία. Επίσης, είναι κοινός τόπος η διαπίστωση για την ανάγκη σταθερότητας του εκλογικού κύκλου και η αποσύνδεσή του από την προεδρική εκλογή.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ βάζει και αρκετά θέματα άμεσης συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, όπως δημοψηφίσματα, εκλογή προέδρου, απλή αναλογική. Ακούγεται καλά το να μιλήσει ο λαός, η άμεση δημοκρατία, αλλά είμαστε σίγουροι ότι θα εφαρμοστεί και καλά;

Ο αξιωματικός Σταύρος Τσακίρακης έγραφε το 2016 για τα δημοψηφίσματα: «Το έλλειμμα της σύγχρονης δημοκρατίας δεν είναι ότι οι πολίτες δεν ακούγονται, αλλά ότι ο δημόσιος διάλογος είναι επιφανειακός, ότι όλα τα ζητήματα τίθενται δημοψηφισματικά, υπό τη μορφή «άσπρο ή μαύρο», «ναι ή όχι». Το έλλειμμα της σύγχρονης δημοκρατίας είναι η αδυναμία ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών, η οποία προϋποθέτει πληροφόρηση και σοβαρό διάλογο». Συνέχιζε: «Φοβάμαι ότι ο θρίαμβος των μορφών άμεσης δημοκρατίας αποδεικνύεται όλο και πιο πολύ θρίαμβος του λαϊκισμού». Δυστυχώς, το έχουμε ζήσει αυτό και στο δημοψήφισμα του 2015 και στο Brexit και στα δημοψηφίσματα στην Καταλονία, όχι δηλαδή μόνο στη χώρα μας.

Υπάρχουν θέματα στα οποία το Ποτάμι στηρίζει τη συγκεκριμένη πρόταση, όπως είναι οι διακριτοί ρόλοι Κράτους-Εκκλησίας που πιστεύουμε ότι θα είναι προς όφελος και των δύο, και της Εκκλησίας και του Κράτους. Πώς, όμως, για παράδειγμα νοούνται οι διακριτοί ρόλοι ή η θρησκευτική ουδετερότητα, όταν η κρατική παιδεία έχει ως σκοπό να αναπτύσσει και τη θρησκευτική συνείδηση, με βάση το σημερινό άρθρο 16, παράγραφος 2. Ένα

άρθρο που, δυστυχώς, δεν το βλέπουμε στις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ και αναρωτιόμαστε: Δεν θέλει ο ΣΥΡΙΖΑ τους διακριτούς ρόλους ή τους προσπερνάει, προκειμένου να μην αναθεωρηθεί το άρθρο «ταμπού», το άρθρο 16, που απαγορεύει την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων;

Καταλαβαίνω τη δυσκολία του ΣΥΡΙΖΑ να ακουμπήσει ένα θέμα που είναι στο DNA του. Όμως, η θεωρία της εξέλιξης μιλάει για προσαρμογή στο περιβάλλον. Και επειδή και ο κ. Παρασκευόπουλος αναφέρθηκε στον Ηράκλειτο, να του θυμίσω ότι ο Ηράκλειτος έλεγε «τα πάντα ρει», μία ρήση που μας αρέσει πολύ στο Ποτάμι. Και όταν είσαι η μόνη χώρα στον κόσμο με αυτήν την παγκόσμια πρωτοτυπία, δεν είναι στραβός ο γιαλός, μάλλον εμείς στραβά αρμενίζουμε.

Ήδη ακούω τις φωνές διαφόρων φιλικών στο ΣΥΡΙΖΑ μέσω των οποίων για τον «νεοφιλελεύθερο» Μαυρωτά, που θέλει την εμπορευματοποίηση της γνώσης. Τα θυμάμαι αυτά τα τοπιάτα εδώ και τριάντα χρόνια. Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι νεοφιλελεύθερο να μπορεί να ιδρύσει μία πανεπιστημιακή σχολή το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» ή το «Ονάσειο», το οποίο έχει ήδη νοσοκομείο; Τι λέει ο κ. Ξανθός και ο κ. Πολάκης που συνεργάζονται αρμονικά με το συγκεκριμένο ίδρυμα, για να φτιάξουν το Μεταμοσχευτικό Κέντρο; Τους εμπιστευόμαστε σε αυτά τα ιδρύματα τις ζωές μας και δεν τους εμπιστευόμαστε τις σπουδές μας; Είναι νεοφιλελεύθερη και η Βενεζουέλα που έχει είκοσι τέσσερα μη κρατικά πανεπιστήμια;

Σήμερα, αντί να συζητάμε για τις προδιαγραφές που θα έπρεπε να έχουν τα μη κρατικά πανεπιστήμια, συζητάμε ακόμα για το αν θα πρέπει να δημιουργηθούν. Ας μιλήσουμε, λοιπόν, ως ένα πρώτο βήμα για μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Να βάλουμε, επίσης, στον νόμο ότι υποχρεωτικά, για παράδειγμα, το 10% έως 20% των φοιτητών θα είναι με υποτροφίες, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε αυτά και ανεξάρτητα εισοδήματος, με βάση μόνο τις επιδόσεις τους. Να πούμε, επίσης, ότι θα αξιολογούνται και θα πιστοποιούνται, όπως και τα δημόσια, με βάση δηλαδή μία δημόσια ανεξάρτητα αρχή όπως την ΑΔΙΠ, την οποία την έχετε απαξιώσει το τελευταίο διάστημα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Με τέτοιους όρους και διασφαλίσεις δεν υπάρχουν πλέον δικαιολογίες ούτε καν οι στηριγμένες σε ιδεολογίες. Και τα λέω εγώ αυτά, που δεν είμαι κανένας πορφυρογέννητος. Τελείωσα το δημόσιο σχολείο, πήγα σε δημόσιο πανεπιστήμιο, έγινα καθηγητής σε δημόσιο πανεπιστήμιο, τα παιδιά μου πήγαν σε δημόσιο σχολείο και τώρα είναι φοιτητές στο ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο. Δεν τα έχω στείλει έξω, δεν τα έχω στείλει σε ιδιωτικά, γιατί ακριβώς έχω εμπιστοσύνη και δεν έχω καμμία ανασφάλεια για το δημόσιο πανεπιστήμιο. Ξέρω ότι το καλό δημόσιο πανεπιστήμιο δεν έχει να φοβηθεί τίποτα από τα μη κρατικά.

Ο φόβος που λανθάρετε, ότι τάχα θα πληγεί ο δημόσιος χαρακτήρας της ανώτατης εκπαίδευσης, είναι πλήρως ανυπόστατος, αφού δεν θίγεται η χρηματοδότηση τους και τα μη κρατικά πανεπιστήμια είναι συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά με τα δημόσια. Και μάλιστα είμαι πεπεισμένος ότι αν ανοίξει το πεδίο και για μη κρατικά πανεπιστήμια, θα βελτιωθούν και τα δημόσια αναγκαστικά, λόγω της σύγκρισης και της άμιλλας που θα αναπτυχθεί. Εκτός αν φοβόμαστε τη σύγκριση και ίσως εκεί κρύβεται η δογματική αντίδραση.

Και αν δεν γίνει αυτό τώρα, θα πρέπει να μπει στην επόμενη αναθεώρηση, δηλαδή να ξεκινήσει το 2024 και να χρειαστεί δύο κοινοβουλευτικές περιόδους, δηλαδή να πάμε κοντά στο 2030, για να νομοθετηθεί. Μέχρι τότε θα βλέπουμε χιλιάδες παιδιά κάθε χρόνο να φεύγουν στο εξωτερικό, εκατοντάδες καθηγητές και ερευνητές να μεταναστεύουν και εσείς θα κλαίτε με κροκοδείλια δάκρυα για το brain drain. Η χώρα θα αιμορραγεί αντί να αναπτύσσει ένα πολύ δυναμικό κομμάτι της, ένα συγκριτικό της πλεονέκτημα. Θα είναι μια ακόμα απόδειξη ότι η ιδεοληψία κοστίζει και κοστίζει ακριβά.

Όσοι διυλίζουν τον κώνωπα των επαγγελματικών δικαιωμάτων τέτοιων σχολών, καταπίνουν σχεδόν αμάσητη την κάμηλο των δικαιωμάτων όσων έρχονται σήμερα από ιδιωτικά πανεπιστήμια σε

Κύπρο, Βουλγαρία κ.λπ. ή ακόμα και των πτυχιών του διαδικτύου.

Τολμήστε, λοιπόν, να κάνετε αυτό το πρώτο βήμα. Προοδευτικός σημαίνει ανοχή στο νέο. Μία προοδευτική κυβέρνηση δεν πρέπει να φοβάται να ανοιχτεί. Μία ιδεοληπτική, ναι, θα φοβάται. Θα έχουμε χρόνο να τα συζητήσουμε αυτά και στην επιτροπή και να αντικρίσουμε ένα προς ένα τα επιχειρήματα που ανέφερε ο κ. Παρασκευόπουλος. Θα έχει ενδιαφέρον να ακούσουμε τις απόψεις των άλλων κομμάτων. Ακόμα και οι ΑΝΕΛ, οι συγκυβερνήτες σας, θεωρούν ότι το άρθρο 16 πρέπει να αλλάξει.

Έχουμε κι άλλες προτάσεις για τη συνταγματική αναθεώρηση, όπως για την αναθεώρηση του άρθρου 110, που πιστεύουμε σε μία πιο ευέλικτη διαδικασία αναθεώρησης, που δεν θα είναι, όμως, πρόχειρη και επιπόλαιη. Για παράδειγμα, η πενταετία παγώματος να μην ισχύει για όλο το Σύνταγμα, αλλά μόνο για τις διατάξεις που πρόσφατα αναθεωρήθηκαν. Η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού στον τόπο διαμονής τους πιστεύουμε ότι πρέπει να καθιερωθεί και συνταγματικά ως υποχρεωτική για το κράτος και όχι ως μία απλή δυνατότητα. Θεωρούμε, επίσης, ότι πρέπει να βάλουμε στο Σύνταγμα στοιχεία για την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα, τα ζώα, τον σεβασμό στο περιβάλλον γενικότερα, δηλαδή τον τρίτο πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης μαζί με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, έτσι ώστε οι αρχές της αειφορίας να είναι ευδιάκριτες στον βασικό καταστατικό χάρτη της χώρας.

Κλείνοντας, θα επιδιώξουμε συναινέσεις όχι μόνο ως προς τον κατάλογο των άρθρων που θα αναθεωρηθούν, αλλά και ως προς την κατεύθυνση της αναθεώρησής τους. Δεν είναι δικά μου λόγια αυτά. Είναι αυτά που αναφέρονται στη σελίδα 5 της πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ. Εάν, λοιπόν, δεν σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και εντάξουμε την όλη διαδικασία στο μικροπολιτικό παιχνίδι, έχουμε χάσει. Θα μετρηθούμε όλοι μας με την ευθύνη.

Αν δώσουμε ιδεολογικό και όχι ορθολογικό χαρακτήρα στη συζήτηση, τότε θα υψώσουμε τοίχους. Εάν η συζήτηση γίνει για να τονίσουμε τη διαφορές μας και όχι για να τις λειάνουμε, θα συγκρουστούμε άγονα. Εάν η συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση γίνει με το βλέμμα στις επόμενες εκλογές και όχι στις επόμενες γενιές, θα οπισθοχωρήσουμε. Αν την βάλουμε στην προεκλογική κορονομαχία, θα αποτύχουμε.

Η Αναθεώρηση του συντάγματος δεν είναι μία κοινοβουλευτική διαδικασία που θα έχει νικητές και ηττημένους ή μάλλον - από μια εξαρτάται - μπορεί να εξελιχθεί σε μία διαδικασία με όλους μας νικητές ή με όλους μας νικημένους.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Αναστάσιος Μεγαλομυστακας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην ομιλία μου σήμερα θα κάνω μια αναλυτική παράθεση των θέσεων μας, όσον αφορά το σχέδιο που μας έχει δοθεί. Την πολιτική του κόμματός μας θα την εκφράσει πιο συγκεκριμένα ο Πρόεδρός μας.

Μελετώντας, λοιπόν, τους τέσσερις άξονες της προτεινόμενης συνταγματικής Αναθεώρησης γίνεται εύκολα αντιληπτή η προσπάθεια της Κυβέρνησης να προβεί σε μία κατ' επιφάση αναθεώρηση του Συντάγματος -θα λέγαμε εμείς- και όχι σε ριζικές αλλαγές και θα αιτιολογήσω γιατί το λέω αυτό.

Ξεκινώντας με τα άρθρα 3 και 13 και την προσπάθεια κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους, απ' ενός δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα ως προς την έννοια της θρησκευτικής ουδετερότητας και απ' ετέρου βάσει του άρθρου 13 του Συντάγματος προστατεύεται πλήρως η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης, ενώ απαγορεύεται ο προσηλυτισμός. Επομένως, δεν καταλαβαίνω γιατί να προβούμε σε μία τέτοια κίνηση. Στην Ευρώπη επίσημη θρησκεία έχουν και άλλα κράτη, όπως είναι η Κύπρος, η Δανία, η Αγγλία, η Μάλτα, η Νορβηγία. Στη Γερμανία είναι αναγνωρισμένες οι εκκλησίες και λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η διδασκαλία των θρησκευτικών επιτρέπεται στα σχολεία. Στην Ρωσία αναγνωρίζεται η Ορθόδοξη Εκκλησία ως μεγάλος ευεργέτης στη διαμόρφωση του ρωσικού έθνους και τυγχάνει ιδιαίτερης μεταχείρισης.

Είναι προφανές ότι σε όλες τις παραπάνω χώρες, που δεσμεύονται με τους σχετικούς κανόνες της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η προνομιακή σχέση κράτους-θρησκείας σε καμία περίπτωση δεν συγκρούεται με την πλήρη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εμείς γιατί θέλουμε να ξεχωρίσουμε; Μάλιστα, στα παραπάνω κράτη δεν υπάρχει αυτή η ιδιαιτερότητα που υπάρχει στην Ελλάδα, αυτός ο ιστορικός σύνδεσμος κράτους-θρησκείας με τα έντονα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στη δική μας περίπτωση.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, λοιπόν, οι τροποποιήσεις που προτείνει η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίνονται πιστεύουμε εμείς σε καμία πραγματική κοινωνική ανάγκη, αλλά σε μικροπολιτικά παιχνίδια. Αντιθέτως, αυτό που πιστεύουμε είναι ότι μια τέτοιου είδους κίνηση θα προκαλέσει διχασμό στην ελληνική κοινωνία και θα υπάρξει και ρήγμα στην ελληνική συνείδηση των Ελλήνων.

Επίσης, να επιστημονούμε ότι οι οικονομικές σχέσεις κράτους-εκκλησίας αποτελούν ένα ανεξάρτητο ζήτημα από αυτό της θρησκευτικής ουδετερότητας. Μπορούμε να προχωρήσουμε σε αυτό.

Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι η θρησκευτική ουδετερότητα δημιουργεί πραγματικά και νομικά ερωτήματα που προβληματίζουν και αφορούν τη συνοχή του συντάγματος και την προστασία των αμοιβαίων συμφερόντων κράτους και εκκλησίας, όπως είναι η θρησκευτική ουδετερότητα, που μας φαίνεται ασυμβίβαστη με τη διατηρούμενη διατύπωση του προοιμίου του Συντάγματος στο όνομα της Αγίας και Ομοουσίου Αδιαιρέτου Τριάδος.

Η Εκκλησία της Ελλάδος και οι φορείς της είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι και το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο της Ελλάδος και οι Μουσουλμανικές Μουφτείες. Το καθεστώς όλων των υπόλοιπων θα αλλάξουν; Δεν το διευκρινίζετε αυτό. Είναι προφανές ότι η θρησκευτική ουδετερότητα αντιβαίνει στην ιδιότητα θρησκευτικών οργανισμών ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Μέσω του άρθρου 3 του Συντάγματος δημιουργείται σύνδεσμος του ελληνικού κράτους μέσω της εκκλησίας ως δημόσιου φορέα με το Φανάρι. Στο εξής, λοιπόν, αν υπάρξει κάποιο πρόβλημα, πώς θα επέλθει η Ελλάδα; Το έχετε σκεφτεί; Έχετε αναρωτηθεί τι θα γίνει;

Ως προς την τροποποίηση των διατάξεων των άρθρων 21, 22 και 28 είμαστε αρχικά θετικοί, ενώ σχετικά με τα άρθρα 30, 32, 34, 35 και 41 θέλουμε να πούμε ότι η αδυναμία για το Κοινοβούλιο να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας φανερώνει μια πολιτική αντιπαράθεσης μεταξύ των κομμάτων που είναι αγεφύρωτη.

Επομένως, δεν υπάρχει καμία δυνατότητα συνεννόησης μεταξύ τους, γεγονός το οποίο φυσιολογικά οδηγεί σε διάλυση της Βουλής, όπως έχει γίνει άλλωστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Μεγαλομύστακα, συγγνώμη, θα σας διακόψω για λίγο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα πέντε μαθητές και μαθήτριες και τρεις συνοδοί καθηγητές από το 2^ο Γενικό Λύκειο Μεσολογγίου.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ευχαριστώ, κύριε Μεγαλομύστακα. Συνεχίστε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ: Επομένως, εμείς θέλουμε να συνεχίσει αυτό το καθεστώς και να μην αποσυνδεθεί η διάλυση της Βουλής από την εκλογή του Προέδρου, καθώς μόνο έτσι θα μπορεί να λειτουργεί και σωστά. Δεν μπορούμε να φανταστούμε ελληνικό Κοινοβούλιο στο οποίο να μην υπάρχει κανένα απολύτως κλίμα σύμπνοιας και συνεννόησης.

Σε κάθε περίπτωση, η προσφυγή για εκλογή Προέδρου στον ελληνικό λαό δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτή από εμάς, αφού παραγνωρίζει την ιδιότητα του εκλογικού σώματος ως του ανώτατου οργάνου του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Ως προς το άρθρο 37 τώρα και συγκεκριμένα την παράγραφο

2 σύμφωνα με την οποία προτείνεται ο Πρωθυπουργός να είναι απαραίτητως εν ενεργεία Βουλευτής, εμείς σαν Ένωση Κεντρώων δεν μπορούμε να το δεχτούμε. Έχουμε μιλήσει πάρα πολλές φορές για μεγάλες οικογενειακές κυβερνήσεις που θα μπορούσαν και τους Υπουργούς αλλά και τον Πρωθυπουργό να αποτελούν τεχνοκράτες. Επομένως, δεν θα μπορούσαμε να το δεχτούμε.

Ως προς το άρθρο 38 και την παράγραφο 1 και την παράγραφο 2 του άρθρου 84 η προτεινόμενη τροποποίηση κρίνεται από εμάς πάλι ως απαράδεκτη.

Η καθιέρωση της εποικοδομητικής ψήφου δυσπιστίας, σύμφωνα με την οποία η πρόταση δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης θα πρέπει να συνοδεύεται υποχρεωτικά με το διορισμό νέου Πρωθυπουργού, δημιουργεί μία αδυναμία να ρίξει τελικά η Αντιπολίτευση την Κυβέρνηση. Δεν μπορούμε να δούμε πώς το κρίνετε εσείς αυτό σωστό, αλλά εμείς σε καμία περίπτωση δεν συνηγορούμε σε αυτήν την ενέργεια.

Τώρα ως προς το άρθρο 44 και την παράγραφο 2 κατά τον τρόπο που ισχύει σήμερα το παραπάνω άρθρο το δημοψήφισμα προκηρύσσεται μόνο από τα ψηλά. Έρχεστε, λοιπόν, να μας πείτε ότι μπορεί να γίνει δημοψήφισμα αν συγκεντρωθούν ένα εκατομμύριο ή πεντακόσιες χιλιάδες υπογραφές. Δείτε λίγο τι γίνεται έξω. Η Ιταλία, για παράδειγμα, με εξήντα εκατομμύρια χρειάζεται πεντακόσιες χιλιάδες υπογραφές, ενώ η Ελβετία με έξι εκατομμύρια χρειάζεται πενήντα χιλιάδες υπογραφές. Εσείς, έτσι όπως το φέρνετε, μας δηλώνετε ξεκάθαρα ότι δεν έχετε πρόθεση να δώσετε στον λαό τη δύναμη να αποφασίζει για πολύ σημαντικά θέματα, όπως άλλωστε έχετε δείξει και μέχρι σήμερα.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι η πρόταση περιλαμβάνει και διάταξη σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση αμφισβήτησης για το αν η αίτηση δημοψηφίσματος με λαϊκή πρωτοβουλία αφορά κρίσιμο εθνικό ζήτημα ή κάποιο νομοσχέδιο εθνικού συμφέροντος η Βουλή μπορεί να το καταψηφίσει. Άρα, οι πολίτες -γιατί εμείς είμαστε το Κοινοβούλιο- είναι δέσμιοι της Βουλής. Δεν τους δίνετε στην πραγματικότητα καμία απολύτως δύναμη. Πρέπει να το αλλάξετε αυτό εάν θέλετε να υπερασπιστείτε το δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Τώρα ως προς το άρθρο 54 και την παράγραφο 1 και την προσθήκη της παραγράφου 4 και ερμηνευτικής δήλωσης διαφωνούμε στην καταχώρηση της εφαρμογής του αναλογικού ή αναλογικότερου εκλογικού συστήματος στις βουλευτικές εκλογές. Η Ένωση Κεντρώων ζητά την απλή, την ανόθευτη αναλογική με κατάργηση των πενήντα εδρών μπόνους, αλλά και οποιοδήποτε άλλο μπόνους το οποίο θα έπαιρνε ως δώρο η εκάστοτε Κυβέρνηση για να καταφέρουμε επιτέλους να συνεννοηθούμε κιόλας εμείς εδώ μέσα, αυτό ζητάει η ελληνική κοινωνία.

Ως προς την εκλογή Βουλευτών του απόδημου ελληνισμού η προτεινόμενη τροποποίηση φαίνεται μάλλον ανεδαφική και εμείς ζητάμε να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλους τους ανθρώπους, σε όλους τους Έλληνες που κατοικούν στην αλλοδαπή να έχουν δικαίωμα ψήφου.

Τώρα για το άρθρο 56 και την προσθήκη της παραγράφου 5, η καθιέρωση προσωρινού κωλύματος εκλογιμότητας όσων έχουν διατελέσει Βουλευτές σε τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους εμάς μας βρίσκει σύμφωνους. Και μάλιστα, θα ζητούσαμε αναδρομική ισχύ, έτσι ώστε να αλλάξουμε μια και καλή την εικόνα του Κοινοβουλίου και ίσως -και μακάρι- την εικόνα που έχουν οι Έλληνες για εμάς. Επομένως συμφωνούμε με αυτήν την τροποποίηση, την προσθήκη και ζητούμε και αναδρομική ισχύ της.

Ως προς το άρθρο 62...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θα χρειαστώ πολύ λίγο χρόνο ακόμα, καθώς ήταν πολλά τα άρθρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Συνεχίστε, κύριε Πρόεδρε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει κρίνει ότι το άρθρο 62 του Συντάγματος επιτρέπει στο Ελληνικό Κοινοβούλιο να αρνηθεί την άρση ασυλίας ενός Βουλευτή μόνον εφόσον οι αποδιδόμενες σε

αυτών πράξεις συνδέονται αναμφίβολα με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα.

Επομένως, εμείς δεν βλέπουμε ως πρόβλημα εάν θα δοθεί άδεια εντός τριμήνου, αλλά για ποια αδικήματα θα πρέπει να δίνεται άδεια και για ποια όχι, ποια συνδέονται αναμφίβολα με την κοινοβουλευτική δραστηριότητα και ποια όχι.

Ως προς το άρθρο 73 η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται θετική από εμάς.

Στο άρθρο 86 στην παράγραφο 3 και την προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης είμαστε θετικοί και σε αυτήν, όπως και ως προς το άρθρο 101α για τις ανεξάρτητες αρχές.

Σε καμία περίπτωση δεν συμφωνούμε και στο άρθρο 102 στην παράγραφο 2, αφού πιστεύουμε ότι ένα αναλογικό σύστημα εκλογής θα πρέπει να ορίζεται και στις ΟΤΑ.

Για να κλείσω, θέλω να αναφέρω ενδεικτικά και κάποιες από τις προτάσεις της Ένωσης Κεντρώων, τις οποίες θα συζητήσουμε διεξοδικά και στις επιτροπές. Εμείς ζητούμε την ίδρυση του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Θέλουμε μείωση των Βουλευτών στους εκατόν πενήντα με τροποποίηση του άρθρου 51 του Συντάγματος, ενώ τώρα προβλέπεται και άμεσα, αν θέλατε δηλαδή, να τους μειώσετε από τριακόσιους σε διακόσιους.

Επίσης, θέλουμε και την υποχρεωτική συμμετοχή εισαγγελέα εφετών, διά κληρώσεως από το εισαγγελικό Σώμα και το Ελεγκτικό Συμβούλιο, σε όλες τις αναθέσεις συμβάσεων δημοσίων έργων και προμηθειών που υπερβαίνουν το ύψος του 1.000.000. ευρώ. Είναι πολύ σημαντικό αυτό. Δεν πρέπει να δίνουμε τη δυνατότητα σε κανέναν να βάλει το χέρι του μέσα στο βάζο με το μέλι. Έτσι πιστεύουμε ότι θα καταπολεμήσουμε τη διαφθορά. Και νομίζουμε ότι αυτό θα βοηθήσει και στην αλλαγή της εικόνας που έχουν –όπως είπα και πριν– οι πολίτες προς το πρόσωπό μας.

Επίσης, ζητούμε άμεσα να αλλάξει το άρθρο 86 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών. Και επιτέλους, πρέπει να ανοίξει το θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Δεν μπορείτε να κρύβεστε πίσω από την αριστεροσύνη σας και να βλέπουμε η Ελλάδα, που τόσο πολύ έχει ανάγκη την παραγωγική ανασυγκρότηση, την οικονομική ανάκαμψη, να μην μπορεί να εκμεταλλευτεί μία πολύ δυνατή κληρονομιά που της έχουν παραδώσει, έτσι ώστε να βοηθήσουμε την πατρίδα μας να αναπτυχθεί, να αλλάξει και να δουν επιτέλους και οι πολίτες μας μία άσπρη μέρα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο Ανεξάρτητος Βουλευτής κ. Νίκος Νικολόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος εύχομαι να φέρει τις μεγάλες και ριζοσπαστικές τομές που έχει ανάγκη η χώρα.

Ευθύς εξαρχής ξεκαθαρίζω ότι ανήκω σε έναν εναπομείναντα αριθμό αδιόρθωτων δημοσίων προσώπων που εναντιωνόμαστε στην αποενοποίηση της στάσης ζωής και συμπεριφοράς των ανθρώπων –την τάση δηλαδή να καταργηθούν οι όποιες εθνικές ιδιαιτερότητες των λαών με γνώμονα την εξυπηρέτηση εμφανών ή, όπως θα το εξέφραζε ένας Καβάφης, ανεπαισθήτως ιδιοτελών στόχων και συμφερόντων– που νιώθουμε για την πατρίδα μας τον κατά Βαλαωρίτη στα σπλάχνα χαλασμό και που ακόμα πιστεύουμε ότι η θρησκεία μας είναι αυτή που συνετέλεσε στη διάσωση του θησαυρού της γλώσσας από την περιέλευση της σε αφάνεια στα τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς.

Και κάπως έτσι διασώθηκε η επίγνωση της εθνικής μας ταυτότητας, που σήμερα δοκιμάζεται από τις τεράστιες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ομογενοποίησης. Μήπως είναι παράταιρα όσα έχουν υφάνει στους αργαλειούς ολόκληρων αιώνων την εθνική μας ταυτότητα και κρατούν μέχρι σήμερα σε εγρήγορση τα αντανάκλαστικά της ψυχής μας; Μήπως χρήζουν αναθεώρησης όσα αποτελούν την καταγεγραμμένη μνήμη του έθνους μας, δηλαδή, αυτής της ίδιας της ιστορίας μας;

Η συνταγματική αναθεώρηση πρέπει να λάβει υπ' όψιν τις ιδιαιτερότητες του έθνους μας. Δεν συνιστά μία απλή αναπαραγωγή ξένων συστημάτων όπως οι σχέσεις Εκκλησίας και Κράτους. Στην μακραίωνη παράδοση η Ορθοδοξία ήταν και είναι για τους Έλληνες ο συμπαράστατός του έθνους και ένα πολιτιστικό αγαθό άξιο. Η κληρονομιά της γιαγιάς και του παππού είναι μια

κιβωτός αφθαρτοποίησης, διάσωσης και μεταφοράς της ελληνικής γλώσσας και της παράδοσης.

Το τόνοισε αυτό ο Νίκος Εγγονόπουλος. Είχε πει κάποτε το περίφημο: «Δεν ξέρω εάν είμαι Χριστιανός. Ορθόδοξος, όμως, είμαι οπωσδήποτε.». Το είπε για να καταδείξει ότι ακόμα και η απουσία θρησκευτικότητας δεν απαλείφει την πολιτιστική σύνδεση του Έλληνα με τη θρησκευτική του παράδοση.

Στο σύστημα της επικρατούσας θρησκείας που υποστηρίζουμε εμείς οι Έλληνες Χριστιανοδημοκράτες, όλες οι εκκλησίες είναι ισότιμες. Πλην, όμως, η επικρατούσα θρησκεία απολαμβάνει ορισμένων προνομίων ως πρώτη μεταξύ ίσων για λόγους ιστορικούς και πρακτικούς, όπως είναι οι επίσημοι εορτασμοί, το ημερολόγιο, τα θρησκευτικά σύμβολα σε δημόσιους χώρους. Η ανεξιθρησκεία και ο σεβασμός όλων των θρησκειών έχουν βεβαίως εδώ και χρόνια την απόλυτη συνταγματική κατοχύρωση. Επομένως, το άρθρο 3 και το προοίμιο του Συντάγματος έχουν έναν συμβολικό χαρακτήρα.

Το Σύνταγμα εν προκειμένω στις προαναφερόμενες διατάξεις ενσωματώνει τη συλλογική σοφία, τη σοφία του έθνους μας, και δεν χρήζει καμιάς αναθεώρησης.

Ουσιαστικά το βασικό ζήτημα που προκύπτει από το άρθρο 3 είναι η συνταγματική προστασία της κανονικής υπόστασης, αλλά και της διεθνούς θέσης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, που σημαίνει ότι η Ελλάδα αναγνωρίζει τη διεθνή νομική του προσωπικότητα.

Συνεπώς το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα Ελλάδος θεωρεί απαράδεκτη οποιαδήποτε παρέμβαση και αλλαγή. Η αναφορά στους διακριτούς ρόλους κράτους-εκκλησίας είναι δίκαιη και παραπλανητική αφού η πολιτεία νομοθετεί ελεύθερα, αβίαστα και ερήμην της εκκλησίας και μάλιστα αρκετές φορές και κατά των δογμάτων της (π.χ. αυτόματο διαζύγιο, πολιτικός γάμος, σύμφωνο συμβίωσης ομόφυλων και ετερόφυλων ζευγαριών, καύση νεκρών και άλλα).

Αντίθετα, εν όψει των συζητήσεων για τη νέα συμφωνία πολιτείας-Εκκλησίας καθίσταται κρίσιμη η κατοχύρωση των συμφερόντων της εκκλησίας και του ιερού κλήρου με τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Τούτο δε ενισχύεται αν λάβουμε υπ' όψιν τις αμφισημίες δηλώσεις ακόμα και αυτού του Προέδρου της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Σας διαβάζω την τελευταία παράγραφο από την επίσημη, γραπτή ανακοίνωση του κ. Μητσotάκης: «Να μην εξαντληθεί η συμφωνία σε μία κατ' επίφαση αποσύνδεση της μισθοδοσίας των κληρικών από το κράτος». Τι καταλαβαίνετε εσείς, κύριοι συνάδελφοι; Τι θέλει να πει; Τι είναι το ουσιαστικό που ζητάει, δηλαδή, ο κ. Μητσotάκης;

Υπό το κράτος, λοιπόν, αυτών των προβληματισμών θα πρέπει να κατοχυρωθεί η καταβολή του ποσού της προβλεπόμενης επιδότησης υπό την αυξημένη τυπική ισχύ που επιφυλάσσει μία συνταγματική διάταξη.

Κρίνουμε ότι ο όρος που προβλέπει ότι οι δεσμεύσεις των μερών θα ισχύσουν υπό την προϋπόθεση τήρησης της συμφωνίας στο σύνολό της εξασφαλίζει ανισομερώς το κράτος εφόσον η εκκλησία δεν είναι ικανή να θεσπίζει κανόνες δικαίου, όπως μπορούν να κάνουν οι εναλλασσόμενες κυβερνητικές πλειοψηφίες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε σχέση με την πρόταση αναθεώρησης του άρθρου 21 για την ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας χάριν επέκτασης του κοινωνικού κράτους, η οποία μας βρίσκει κατ' αρχάς σύμφωνους, οφείλουμε να επισημάνουμε τους εξής κινδύνους: Δεν θα συναινέσουμε στην απαλοιφή του χαρακτηρισμού της οικογένειας ως θεμελίου της προαγωγής και της συντήρησης του έθνους. Και τούτο διότι η δομή της οικογένειας συνδέεται με τη μορφή των ευρύτερων θεμελιακών θεσμών της κοινωνίας. Είναι το φυσικό έθος και πρώτο στάδιο στην ανάπτυξη του κράτους, η πρώτη ιεραρχικά δομημένη κοινωνία για το άτομο. Ο πατρικός νόμος είναι ο πρώτος νόμος και οι σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας είναι πρώτες βιολογικές, έμφυλες, ηθικές, συνεργατικές σχέσεις.

Συμπερασματικά, εμείς θα καταστούμε συμμετέχοι στην πορεία της χώρας προς το μέλλον με τομές που ενισχύουν τη δημοκρατία, το Κοινοβούλιο και την εμπέδωση της νομιμότητας

εντός του, αλλά και με σωφροσύνη, όμως, και με σεβασμό στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ιστορία αυτού του άγιου τόπου.

Θέλω ακόμα να αναφερθώ στην κατάπτυστη διάταξη του άρθρου 86 του Συντάγματος. Εννοείται ότι λέμε ναι, να καταργηθεί.

Επίσης, ο έλεγχος της χρηματοδότησης των κομμάτων πρέπει να αυστηροποιηθεί και να συστηματοποιηθεί. Προς αυτήν την κατεύθυνση προτείνεται η σύσταση ανεξάρτητης αρχής ελέγχου της χρηματοδότησης των κομμάτων της οποίας θα είναι κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα και η ανεξάρτητη λειτουργία και η αποστολή της.

Τέλος, η Αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος με στόχο να επιτραπεί η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων ή μη κερδοσκοπικών -τέλος πάντων με όποια μορφή του δώσουμε- στη χώρα καθίσταται ώριμη, αλλά και αναγκαία συνθήκη και προϋπόθεση. Τα παιδιά μας θα πρέπει να σταματήσουν να μεταναστεύουν κατά χιλιάδες στο εξωτερικό με στόχο ένα καλύτερο ακαδημαϊκό μέλλον. Η χώρα μας διαθέτει και υψηλό επιστημονικό προσωπικό και τις υποδομές για να φιλοξενήσει ιδιωτικά πανεπιστήμια. Είναι καιρός αυτό να γίνει πράξη.

Όπως προείπα, το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα Ελλάδος προσέρχεται με συγκεκριμένες προτάσεις για μεγάλες θεσμικές αλλαγές που θα παρουσιαστούν διεξοδικά το αμέσως επόμενο διάστημα στις αρμόδιες επιτροπές.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος κ. Ευάγγελος Βενιζέλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, τι σημαίνει η κίνηση της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος κατά το άρθρο 110; Σημαίνει ότι το Σύνταγμα παύει να επικοινωνεί με την ιστορία, δηλαδή παύει να διασφαλίζει τη σχέση μας με τον μακρύ ιστορικό χρόνο για ένα μικρό μεταβατικό διάστημα, ξεκλειδώνει ο αυστηρός χαρακτήρας του Συντάγματος, παραμένει εκκρεμής και άρα, καλούμαστε να επιβεβαιώσουμε πως η δημοκρατία μας δεν είναι συγκυριακή, αλλά μπορεί να σκέφτεται και να δρα και με το μυαλό της στην ιστορία, μόνο που αυτή τη σχέση δημοκρατίας και ιστορίας τη διασφαλίζει το Σύνταγμα. Άρα έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία με την κίνηση της διαδικασίας αναθεώρησης να μην τεθεί υπό διακινδύνευση ο αυστηρός χαρακτήρας του Συντάγματος και το συνταγματικό κεκτημένο, αλλά εν τέλει να επιβεβαιωθεί, να μην αλλοιωθούν οι θεσμικές ισορροπίες του Συντάγματος που δεν είναι ούτε αριστερό ούτε δεξιό, ούτε προοδευτικό ούτε συντηρητικό. Είναι ένα Σύνταγμα εθνικό, ευρύχωρο που είναι έτοιμο να υποδεχθεί και να ρυθμίσει όλες τις δημοκρατικές επιλογές του ελληνικού λαού, εφόσον κινούνται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αντιπροσωπευτικής, φιλελεύθερης δημοκρατίας, της δημοκρατίας που είναι η μεγάλη κατάκτηση της νεωτερικότητας.

Αυτό πώς διασφαλίζεται; Διασφαλίζεται με την ύπαρξη μεταπλειοψηφικών εγγυήσεων που κυριαρχούν στη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος. Η Αναθεώρηση απαιτεί αναθεωρητική συναίνεση και στις δύο φάσεις της διαδικασίας, και στην πρώτη Βουλή που διαπιστώνει η ανάγκη και στη δεύτερη Βουλή που είναι η κατά κυριολεξία Αναθεωρητική. Μεσολαβεί η βούληση του εκλογικού σώματος.

Εάν το ζήτημα της αναθεώρησης δεν είναι πρωτεύον στις εκλογές, αλλά είναι δευτερεύον ή τριτεύον, αυτό είναι μία επιλογή των κομμάτων και τελικά μία επιλογή του ελληνικού λαού. Πάντως, ο λαός καλείται να αποφανθεί στις εκλογές που μεσολαβούν και γι' αυτό ξεκινά από το θεμελιώδες στοιχείο της αναθεώρησης.

Το Σύνταγμα επιτρέπει την εναλλαγή των πλειοψηφιών. Αν μία διάταξη διαπιστωθεί ότι πρέπει να αναθεωρηθεί στην παρούσα Βουλή με εκατόν ογδόντα ψήφους, η επόμενη Βουλή συντελεί την Αναθεώρηση με εκατόν πενήντα μία ψήφους, με την απλή κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, την κυβερνητική πλειοψηφία.

Αυτό, το επιτρέπει το Σύνταγμα ως μία δυνατότητα, όταν υπάρχει πολιτικός και συνταγματικός πολιτισμός, όταν υπάρχει συναίνεση, όταν υπάρχει πραγματική, ευρύτατη συμφωνία, αλλιώς ισχύει ο βασικός κανόνας, ότι η πρώτη Βουλή διαπιστώνει την ανάγκη αναθεώρησης με λιγότερους των εκατόν ογδόντα

ψήφων και η δεύτερη Βουλή συντελεί την αναθεώρηση με 3/5, με αυξημένη πλειοψηφία, γιατί η συναίνεση δεν είναι εθελοντική, είναι επιβεβλημένη συνταγματικά, είναι υποχρέωση.

Εάν επικρατήσει η αντίληψη ότι χωρίς να συμφωνούμε επί της ουσίας, χωρίς να είμαστε βέβαιοι, χωρίς να έχουμε πραγματική συναίνεση, χωρίς να έχουμε κοινή πολιτιστική αναφορά, θεσμική και συνταγματική, διαπιστώνουμε συλλήδην την ανάγκη αναθεώρησης στην πρώτη Βουλή με εκατόν ογδόντα και η επόμενη κάνει ό,τι θέλει κατά το δοκούν με εκατόν πενήντα ένα, έχουμε ακυρώσει τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος, έχουμε θέσει σε κίνδυνο το μεγάλο κεκτημένο της νεωτερικότητας και το μεγάλο κεκτημένο της Μεταπολίτευσης.

Από το 1975 έως σήμερα μόνο μία φορά διασφαλίστηκε αναθεωρητική συναίνεση, το 2001. Το 1975 το Σύνταγμα ψηφίστηκε με την Αντιπολίτευση να έχει αποχωρήσει σύσσωμη. Το 1986 η Αναθεώρηση ψηφίστηκε με την τότε Αξιωματική Αντιπολίτευση να έχει αποχωρήσει σύσσωμη. Το 2001 -ενώ όλες οι διατάξεις είχαν τεθεί υπό αναθεώρηση με εκατόν ογδόντα ψήφους το 1998, με μόνη εξαίρεση τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας- ζητήσαμε για όλα συναίνεση, όχι εκατόν ογδόντα, αλλά διακοσίων πενήντα-διακοσίων εβδομήντα ψήφων και την αποκτήσαμε.

Αυτό δεν έγινε μόνο στο άρθρο 32, μόνο στη διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, που δεν αναθεωρήθηκε και η χώρα το πλήρωσε και το πληρώνει αυτό πολύ ακριβά από το 2015 και μετά.

Χαίρομαι, λοιπόν, γιατί η επίσημη πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι μετριοπαθέστερη των αρχικών ιδεών και προτάσεων. Χαίρομαι, γιατί εγκαταλείφθηκε -ελπίζω, οριστικά- η αντισυνταγματική θεωρία του δήθεν συμβουλευτικού δημοψηφίσματος για την Αναθεώρηση και η Αναθεώρηση ήρθε στη Βουλή, στο αρμόδιο όργανο και μετά στον λαό, το αρμόδιο όργανο με εκλογές και μετά πάλι στη Βουλή, που είναι το αρμόδιο όργανο. Μόνο που πρέπει να έχουμε συνείδηση των προβλημάτων που μας αναμένουν και είναι μπροστά μας.

Η χώρα έζησε και ζει μία μακροχρόνια οικονομική κρίση. Ελήφθησαν και λαμβάνονται επώδυνα μέτρα. Η χώρα άντεξε και ένας από τους λόγους που άντεξε είναι ότι είχε Σύνταγμα, που ρύθμιζε την αλλαγή του πολιτικού συστήματος, την αλλαγή των κοινοβουλευτικών συσχετισμών, την αλλαγή της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, την αλλαγή των νοοτροπιών.

Το γεγονός ότι το Σύνταγμα άντεξε τέτοιες πιέσεις και τέτοιες εναλλαγές δείχνει την ποιότητα του Συντάγματός μας και του πολιτεύματός μας.

Πού λειτουργήσει αρνητικά το Σύνταγμα; Μόνο στην υποχρεωτική διάλυση της Βουλής τον Ιανουάριο του 2015. Εξήγησα τους λόγους πριν και νομίζω ότι έχουμε γίνει τώρα όλοι σοφότεροι. Άλλωστε, υπάρχει και η όψιμη θεωρία του καθαρού μυαλού.

Ποια είναι η βασική μας εμπειρία από τα εννιά χρόνια της κρίσης, για την οποία υπάρχει σιωπή στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ; Ότι χρειάζεται να υπάρχουν συνταγματικοί κανόνες δημοσιονομικής επίγνωσης και να κρούεται κώδωνας κινδύνου δημοσιονομικής εκτροπής εις βάρος της χώρας και των πολιτών και αυτό πρέπει να είναι ένας συνταγματικός κανόνας σαφής και εθνικής ιδιοκτησίας. Γιατί έχουμε υπογράψει τη συνθήκη για τη συνεργασία, τη σταθερότητα και τη διακυβέρνηση, το νέο δημοσιονομικό σύμφωνο, που προβλέπει την υποχρέωση των κρατών-μελών της Ευρωζώνης να σέβονται τον δημοσιονομικό κανόνα, δηλαδή το ανώτατο όριο δημοσιονομικού ελλείμματος.

Εμείς, όμως, με την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ANEL έχουμε αποδεχθεί, ούτως ή άλλως, υπερβολικά πρωτογενή πλεονάσματα, όχι μέχρι το 2022, αλλά μέχρι το 2060. Αυτή η συμφωνία όλων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης για τον δημοσιονομικό κανόνα ισχύει σε εμάς, με αυξημένη νομική ισχύ, λόγω του άρθρου 28 παράγραφος 1. Δεν πρέπει αυτή να κατοχυρωθεί συνταγματικά, μαζί με την ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος, ώστε να έχουμε βασικούς μηχανισμούς επίγνωσης των προβλημάτων και να μην λέμε ψέματα στον κόσμο ή να μην αναπτύσσουμε έναν ακατάσχετο συνταγματικό βολονταρισμό, μια ρητορεία που απεδείχθη ότι μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνη, γιατί διαψεύδει την πίστη των πολιτών στο Σύνταγμα και υπονομεύει τον συνταγμα-

τικό πατριωτισμό;

Αντιθέτως, δυστυχώς βλέπω μέσα σ' αυτήν την πρόταση, αλλά και σε άλλες ιδέες που ακούγονται στον δημόσιο βίο πολλά στοιχεία ρητορείας και δημαγωγίας, λες και το Σύνταγμα είναι ένα κείμενο διακηρυκτικό, που δεν σημαίνει τίποτα νομικά, τίποτα πρακτικά, άρα μπορούμε ανέξοδα να δίνουμε συνταγματικές υποσχέσεις. Το έχουμε κάνει αυτό και στο παρελθόν, έχει γίνει πάντα υφολογικά. Τα συνταγματικά κείμενα, που δεν είναι μόνο μηχανιστικά, έχουν μια ρητορεία, αλλά αυτή πρέπει να είναι ανώδυνη, πρέπει να ενισχύει τα ατομικά δικαιώματα, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου. Όταν δημιουργεί ψευδαισθήσεις οικονομικές, δημοσιονομικές, μπορεί μέσω της νομολογίας, μέσω του δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων, να οδηγήσει σε δημοσιονομική εκτροπή και να θέσει σε αμφισβήτηση την ίδια τη λειτουργία του πολιτεύματος.

Έχει, λοιπόν, πολύ μεγάλη σημασία να μην υπάρχουν στοιχεία ρητορείας και συνταγματικού λαϊκισμού. Η χειρότερη μορφή λαϊκισμού είναι ο συνταγματικός λαϊκισμός. Γιατί, τι συμβαίνει όταν υιοθετείς διατάξεις συνταγματικού λαϊκισμού; Ή τις παραβιάζεις για λόγους οικονομικής ανάγκης και ευτελίζεις το Σύνταγμα ή τις σέβασαι και καταστρέφεις τη χώρα. Δεν είναι ένα τραγικό δίλημμα; Μετά από δέκα χρόνια κρίσης πρέπει να βρεθούμε ξανά αντιμέτωποι με αυτό το δίλημμα;

Εν πάση περιπτώσει, ας μην ξεχνάμε ότι η συγκυρία είναι άκρως επιβαρυνμένη. Εδώ δεν έχουμε ένα συναινετικό κλίμα. Εδώ έχουμε όξυνση, πόλωση, εντάσεις, χειραγώγηση της δικαιοσύνης. Εδώ έχουμε τεράστια προβλήματα ανταρχής του τραπεζικού συστήματος. Έχουμε μπροστά μας τις συνέπειες του υπερπλεονάσματος και άρα τις υπερφορολόγησης, που έχει διαλύσει τη μεσαία τάξη και δεν επιτρέπει στη χώρα να ορθοποδήσει, γιατί χωρίς εθνική αποταμίευση, χωρίς χρηματοδότηση επενδύσεων, χωρίς σταθερότητα, δεν υπάρχει ούτε επιστροφή στις αγορές ούτε ανάπτυξη η οποία να υπερβαίνει το αναμικό όριο του 1,5% - 2%, μετά από δέκα χρόνια συσσωρευμένης ύφεσης.

Εδώ σήμερα ξεκινάει η διαδικασία της συναινετικής -υποτίθεται- αναθεώρησης και πληροφορούμαστε ότι διενεργείται έρευνα στους λογαριασμούς του Κώστα Σημίτη. Δηλαδή, κάποιοι θέλουν να αμαυρώσουν το εμβληματικό πρόσωπο του ευρωπαϊκού κεκτημένου της χώρας. Ματαιοπονούν, αλλά εκτίθενται και εκθέτουν και τη δικαιοσύνη!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Δυστυχώς, λοιπόν, παρ' ότι έχουμε ζήσει αυτή την εμπειρία, δεν έχουμε γλυτώσει από τα στοιχεία του συνταγματικού λαϊκισμού. Είναι τόσο απλό να πεις ότι αναζητούμε συναινετικά Πρόεδρο της Δημοκρατίας με αυξημένη πλειοψηφία, αλλά μετά από δύο ψηφοφορίες, μετά από έξι ψηφοφορίες, πάμε στο λαό σε άμεση εκλογή συγκρουσιακή. Θα πάρει ο ένας τη νίκη και ο άλλος την ήττα. Η κυβέρνηση δεν υφίσταται διάλυση Βουλής και εκλογές, αλλά μπορεί να χάσει την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Συμβαίνει αυτό αλλού στην Ευρώπη; Συμβαίνει. Σχεδόν παντού υπάρχουν προβλήματα. Δείτε τι γίνεται σε χώρες όπως η Ρουμανία, η Τσεχία. Υπάρχουν χώρες ώριμες θεσμικά, που τα έχουν λύσει αυτά, όπως η Αυστρία, αλλά και άλλες χώρες, που δεν τα έχουν λύσει. Και εκεί είμαστε εμείς, που δεν έχουμε μία παράδοση άμεσης εκλογής.

Δημοψηφίσματα: Μα, μετά τα όσα είπε ο κ. Τσίπρας στο Βερολίνο για το αυτοακυρωμένο δημοψήφισμα του Ιουλίου του 2015, που θα ήταν ολέθριο να εφαρμοστεί το αποτέλεσμα του, ποιος μπορεί να τολμά να θέτει ζήτημα δημοψηφίσματος και διευκόλυνσης των δημοψηφισμάτων ακόμη και για όποια συμφωνία μεταφέρει κυριαρχικές αρμοδιότητες σε όργανο διεθνούς Οργανισμού;

Ξέρετε πόσες τέτοιες συμφωνίες ψηφίζει η Βουλή κάθε χρόνο; Μόνο για να πάρουμε τα δάνεια της περιόδου της κρίσης και το τρίτο δάνειο, θα έπρεπε να κάνουμε τουλάχιστον τρία δημοψηφίσματα στην περίπτωση αυτή. Άλλοι κάνουν δημοψηφίσματα και παρεμποδίζουν την εφαρμογή των προγραμμάτων μας, όπως έγινε, για παράδειγμα, στην Ιρλανδία ή στην Ολλανδία τα προηγούμενα χρόνια.

Σταθερό εκλογικό σύστημα: Δεν αρκεί να έχουμε τα 2/3 για την αλλαγή του εκλογικού συστήματος; Τι μεγαλύτερη εγγύηση μπορεί να υπάρξει; Μπορούμε να αγκυλώσουμε το εκλογικό σύστημα, ακόμη κι αν αλλάξουν ριζικά οι συγκυρίες; Μα, έχουμε την εγγύηση των 2/3.

Το εγγυημένο αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης δεν υπάρχει; Δεν το επικαλείται κατά κόρον το Συμβούλιο της Επικρατείας στις αποφάσεις του για τις συντάξεις, για τα αναδομικά, για τη μη περικοπή του δευτέρου και τρίτου μηνονίου; Τι θέλουμε να προσθέσουμε; Μία φενάκη για το λαό; Αντί να συζητήσουμε πώς θα αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα των δικαστικών αποφάσεων και της ανταρχής του ασφαλιστικού συστήματος, να συζητήσουμε, δηλαδή, δυστυχώς, την ανυπαρξία ασφαλιστικού συστήματος;

Για να μην μιλήσω για το τελευταίο παράδειγμα της διακήρυξης πως θα συνυπάρχουν στο άρθρο 3 η θρησκευτική ουδετερότητα και η επικρατούσα θρησκεία. Και αυτό μετατρέπεται σε ένα μικροκομματικό τέχνασμα, ότι δήθεν θα αδειάσουν δέκα χιλιάδες θέσεις υπαλλήλων από τους ιερείς για να τις καταλάβουν κάποιοι άλλοι νέοι, που έχουν ανάγκη από δουλειά, τους οποίους σεβόμαστε και αγωνιούμε. Όμως, αυτό είναι ένα ψέμα, γιατί οι ιερείς είναι λειτουργοί νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και δεν καταλαμβάνουν αυτού του είδους τις οργανικές θέσεις, αλλά δικές τους οργανικές θέσεις.

Και, βέβαια, το σημαντικότερο, αυτό το οποίο νομίζω ότι έχει ιδιαίτερη σημασία για όλους μας είναι να μη γίνουν λανθασμένες κινήσεις τώρα που ανοίγει το «κουτί της Πανδώρας» της αναθεώρησης, που θα υποβαθμίσουν το επίπεδο της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Δυστυχώς, οι πιθανότητες να γίνουν λάθη είναι μεγαλύτερες από τις πιθανότητες να γίνουν βελτιώσεις στο συνταγματικό κείμενο, λόγω της συγκυρίας που θα βάλει επιδεινούμενη.

Γι' αυτό, κυρίες και κύριοι Βουλευτές -και τελειώνω με αυτό- το θεμελιώδες είναι να προστατεύσουμε το Σύνταγμα, τη δημοκρατία, τους θεσμούς και την ομαλή πορεία του τόπου, σεβόμενοι τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος. Καμμία διάταξη δεν πρέπει να διαπιστωθεί ότι είναι αναθεωρητέα με πλειοψηφία που υπερβαίνει τους εκατόν εβδομήντα εννέα ψήφους. Πρέπει η επόμενη Βουλή να είναι Βουλή αναγκαστικής αναθεωρητικής υπευθυνότητας και συναίνεσης, διατηρούμενης της εγγύησης των εκατόν ογδόντα Βουλευτών.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος από τον ΣΥΡΙΖΑ κ. Αριστείδης Μπαλτάς.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΠΑΛΤΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακούσατε μόλις τον κ. Βενιζέλο σε μία ομιλία που, κατά τη γνώμη μου, είχε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος μίλησε ο καθηγητής συνταγματικού δικαίου, εξηγώντας εύγλωττα διαδικασίες συνταγματικές. Στο δεύτερο μέρος, μίλησε ένας Βουλευτής, ο οποίος προσπάθησε να εντάξει μία ολόκληρη ιδεολογία, η οποία οδήγησε τη χώρα και την Ευρώπη εδώ που την οδήγησε, με όλη την Ακροδεξιά να αναφέρεται -ενοώ τον νεοφιλελευθερισμό- σε προσπάθεια αναγωγής τους νεοφιλελευθερισμού σε συνταγματική συνθήκη. Αυτό ήταν το ουσιαστικό περιεχόμενο του δεύτερου μέρους της ομιλίας του κ. Βενιζέλου, διανθισμένο με τα γνωστά «Ο ΣΥΡΙΖΑ τότε...» κ.ο.κ..

Να φύγουμε από εκεί και να αρχίσουμε να βλέπουμε το Σύνταγμα, πιστεύω, με μία έννοια πιο μακροπρόθεσμης προοπτικής, σεβόμενοι το γεγονός ότι μιλάμε για κάποιο θεσμό -το Σύνταγμα- ο οποίος ορίζει τους τρόπους με τους οποίους συνυπάρχουμε πολιτικά στη δημοκρατία σε όλες τις χώρες μετά τον Διαφωτισμό.

Να το δούμε αυτό πιο συγκεκριμένα, κάνοντας μία μικρή ρητορική αλλαγή. Να μη μιλάμε για Αναθεώρηση Συντάγματος σαν κάτι το οποίο είναι στερεότυπο και το οποίο σε πολλούς δημιουργεί όχι ιδιαίτερα συνθήκες που προσενούν ενδιαφέρον και να μιλήσουμε με το ενεργητικό ρήμα. Συντάσσουμε, λοιπόν. Ο ελληνικός λαός διά των εκπροσώπων του στο Κοινοβούλιο συντάσ-

σει τους όρους, το πλαίσιο εντός του οποίου οφείλει να κινείται, υπό τον σεβασμό όλων, η δημοκρατία στη χώρα μας. Αν το δούμε έτσι, αρχίζουμε και βλέπουμε ότι μία συνταγματική Αναθεώρηση οφείλει να αφορά -γιατί μπορεί να δημιουργηθούν ώστε να αφορά πραγματικά- ολόκληρο τον ελληνικό λαό, ο οποίος με τον τρόπο του, μέσω των εκπροσώπων του, εκφράζεται εδώ μέσα.

Ταυτόχρονα, να δούμε το Σύνταγμα ως κάτι πιο μακροπρόθεσμο, έξω από τους συσχετισμούς της στιγμής μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων, των κομμάτων, των υπερβολών στον διάλογο κ.ο.κ., να το δούμε, δηλαδή, ως κάτι που μπορεί να δεσμεύσει τη χώρα μακροχρόνια και να συνδέσουμε αυτή τη μακροχρόνια δέσμευση της χώρας με το γεγονός ότι κοντά μας έρχεται μία ημερομηνία που ακούει στο όνομα «2021», διακόσια χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση που ίδρυσε το νεωτερικό ελληνικό κράτος και να σκεφτούμε την αναθεώρηση του Συντάγματος με τέτοιο τρόπο ώστε οποιαδήποτε κυβέρνηση να τύχει να είναι τότε στα πράγματα, να έχει ένα χάρτη που να είναι άξιος αυτής της πορείας διακοσίων χρόνων.

Αν ξεκινήσουμε από εκεί, ο χρόνος είναι λίγος. Δεν μπορεί μία ομιλία να καλύψει τα πάντα. Μπορεί, όμως, να φανεί από το σύνολο των ομιλιών -τουλάχιστον από πλευράς ΣΥΡΙΖΑ- ότι υπάρχει μία πολύ σαφής λογική στη διαδικασία των άρθρων που ζητάμε εμείς να αναθεωρηθούν.

Θα αφιερώσω το υπόλοιπο κομμάτι της ομιλίας μου σε ένα από τα θέματα που έχει αυτή τη στιγμή μπει έντονα στην ημερήσια διάταξη, το θέμα του διαχωρισμού Κράτους κι Εκκλησίας. Ξέρουμε ότι το ερώτημα αυτό, υπό μία έννοια, είναι μόνιμο στην ημερήσια διάταξη σε όλες τις αναθεωρήσεις, ξέρουμε ότι εκεί γύρω έχουν «παιχτεί» τριβές, εντάσεις, αντιπαραθέσεις μεταξύ εκφραστών της πολιτείας και εκφραστών της Εκκλησίας κι είναι καιρός σιγά-σιγά να βάζουμε τουλάχιστον αυτόν τον διάλογο σε πραγματικές βάσεις.

Κι εκτιμώ ότι για να βάλουμε τον διάλογο αυτό σε πραγματικές βάσεις, υπάρχει ένα ουσιαστικό προαπαιτούμενο, πολιτισμικό προαπαιτούμενο, το οποίο επιτρέπει έναν διάλογο ειλικρινή μεταξύ Εκκλησίας και πολιτείας, χωρίς να δημιουργηθεί σε αυτό το επίπεδο απολύτως καμία τριβή.

Τι εννοώ; Εννοώ ότι δεν υπάρχει πολιτισμός στον κόσμο τούτο, δεν υπάρχει ιστορική διαδικασία που έχει καταλήξει στη συγκρότηση μιας κοινότητας, ενός κράτους, μιας θεσμικής -ας το πούμε έτσι- μορφής της ανθρώπινης ιστορίας που να μην στηρίζεται σε μια έννοια ιερού. Οι άθεοι το ίδιο. Όποιος άνθρωπος κινείται εν τω κόσμω τούτω, έχει στο εσωτερικό του μια αίσθηση ιερού που τον καθιστά ακριβώς άνθρωπο. Διότι η αίσθηση του ιερού είναι συναρτημένη με την ανθρώπινη συνήκη την ίδια, δηλαδή το γεγονός ότι ο άνθρωπος είναι το μόνο ζώο που γνωρίζει ότι θα πεθάνει και άρα ο βίος του είναι συναρτημένος με αυτή τη γνώση του θανάτου.

Για να διαχειριστεί αυτό το ζεύγος, ο άνθρωπος από αρχαιοτάτων χρόνων και σε όλους τους πολιτισμούς, έχει αναδείξει -ο καθένας με τον τρόπο του- κάτι σαν ιερό. Η μία θρησκεία το ονομάζει έτσι, η άλλη θρησκεία το ονομάζει αλλιώς. Όσοι δεν θέλουν να θρησκευούνται το ονομάζουν με τρίτους τρόπους, αλλά εξίσου με μια έννοια υπέρβασης.

Άρα η έννοια του ιερού συνιστά μία βάση επί της οποίας μπορούν να συζητήσουν οι θρησκείες μεταξύ τους, μπορούν να συζητήσουν μεταξύ τους ειλικρινά οι πιστοί με τους άθεους κ.ο.κ..

Επιπλέον έχουμε ένα προτέρημα στην Ελλάδα ως προς αυτό, διότι ως δούμε στην καθημερινή μας ζωή ποιος -ας πούμε- είναι ο βαρύτερος όρκος. Ο βαρύτερος όρκος είναι η φράση: «Σε ό,τι έχω ιερό». Όμως, αν πει κανείς αυτόν τον όρκο, δεν δεσμεύεται στη μία ή στην άλλη δογματική πίστη, δεν δεσμεύεται στη μία ή στην άλλη θρησκεία. Δεσμεύεται σε ό,τι ο ίδιος θεωρεί ιερό με ανοιχτό το περιεχόμενο του «ό,τι». Κι αντίστροφα, η μεγαλύτερη κατηγορία που μπορεί να απευθύνει κάποιος σε κάποιον είναι «Δεν έχει ιερό και όσιο», πάλι χωρίς να προσδιορίζει τι είναι το ιερό και ποιο είναι το περιεχόμενο του οσίου.

Άρα η διάκριση αυτή, που είναι βαθιά ριζωμένη σε όλες τις παραδόσεις μας, είναι μία βάση που επιτρέπει τον απολύτως ειλικρινή διάλογο μεταξύ όποιων εκκλησίας, όλων των εκκλησιών και

της πολιτείας, χωρίς κανένας να αισθάνεται ότι μειώνεται σε αυτόν τον διάλογο.

Από κει και πέρα, υπάρχει πάλι μία ευαγγελική ρήση η οποία λέει: «Τα του Καίσαρος των Καίσαρι και τα του θεού τω θεώ». Από τη μία μεριά, λοιπόν, υπάρχει ο θεός, με ό,τι περιεχόμενο δίνει σε αυτή την έννοια είτε ο πιστός της τάδε θρησκείας είτε κι ο άθεος με τον τρόπο του κι ας μην το λέει έτσι, κι από την άλλη μεριά υπάρχει και ο Καίσαρ που μετά τη νεωτερικότητα είναι η συντεταγμένη πολιτεία η δημοκρατική.

Εκεί αρχίζουν τα ρεάλια. «Ρεάλια» σημαίνει εκκλησιαστική περιουσία, σημαίνει πού υπόκεινται οι ιερείς, από ποιον πληρώνονται κ.ο.κ.. Τα ρεάλια αυτά φεύγουν από την έννοια του ιερού, βεβαίως, διότι το χρήμα, εκτός από το νεοφιλελευθερισμό -που εκεί είναι ο θεός για το νεοφιλελευθερισμό- δεν υπόκειται στην έννοια του ιερού, και μπαίνουμε σε διαδικασίες που έχουν σχέση με πραγματικότητες οι οποίες αντιμετωπίζονται από τα δικαστήρια, τους νόμους, τη συντεταγμένη πολιτεία κ.ο.κ..

Πιστεύω ότι μπορούμε να βρούμε σε αυτή την Αναθεώρηση του Συντάγματος τρόπους ώστε και στο πρώτο επίπεδο, δηλαδή στο άρθρο 3 του Συντάγματος και τα συναφή, να καθοριστούν συγκεκριμένα ώστε το κράτος να καταστεί όντως ουδετερόθρησκο με κάθε θρησκεία, με ίσα δικαιώματα, ας το πούμε έτσι, σε σχέση με το κράτος. Για παράδειγμα, αν είναι να πληρώνει το κράτος τους ιερείς, να πληρώνει και τους ιερείς -όπως λέγονται των άλλων θρησκειών, να είναι πλήρως ουδετερόθρησκο ως προς τις τελετές, όπου χρειάζεται να υπάρχει -ας το πούμε- θρησκευτική τελετή κ.ο.κ.. Και, βεβαίως, υπάρχει και ο πολιτικός όρκος, όπου ο πολιτικός όρκος για αξιωματούχους του κράτους σε όλες τις βαθμίδες, είναι όρκος -συμβόλαιο τιμής, αν θέλετε να το πούμε πιο λαϊκά, μη θρησκευτικά δηλαδή- που ο υπάλληλος του κράτους συνάπτει με την αντίστοιχη κρατική αρχή.

Σε αυτή τη λογική μπορούμε να αντιμετωπίσουμε όλα τα παραμένοντα προβλήματα με πλήρη, νομίζω, ειλικρίνεια εκατέρωθεν.

Κάτι τελευταίο θέλω να πω, το οποίο δεν έχει ακουστεί πολύ έντονα. Το ανέφερε ο κ. Βενιζέλος προηγουμένως. Είναι η -ας το πούμε- λαϊκίστικη άποψη -από τη νεοφιλελεύθερη μεριά, όμως, δηλαδή ο λαϊκισμός του νεοφιλελευθερισμού είναι πολύ πιο λαϊκίστικος απ' ό,τι κατηγορεί- ότι όλα αυτά γίνονται για να φύγουν, δηλαδή, από τον προϋπολογισμό τον κρατικό τα κονδύλια της μισθοδοσίας των ιερών και να περάσουν στην Εκκλησία, όταν η ίδια δήλωση λέει ότι το κράτος θα δίνει στην Εκκλησία το ισόποσο αυτού του ποσού. Έτσι δεν είναι; Αρχίζουν να γίνονται λίγο αστεία τα πράγματα.

Να πούμε, ταυτόχρονα, ότι οι ιερείς που θα φύγουν έτσι από την άμεση χρηματοδότηση του κράτους, ως Έλληνες πολίτες θα έχουν όλα τα δικαιώματα περίθαλψης, υγείας, εκπαίδευσης κ.ο.κ.. Να πούμε, επιπλέον, ότι το κράτος θα μεριμνά, ώστε αν έχει την ευθύνη χρηματοδότησης η Εκκλησία, να μην υποβιβάζονται οι ιερείς από αυτή την εξέλιξη, που ενδεχομένως θα έχουν αργότερα οι μισθοί κ.ο.κ..

Αυτά είναι απλά τεχνικά προβλήματα, τα οποία μπορούν ναλυθούν πιστεύω συγκεκριμένα και κοινή συναινέσει ανάμεσα στην Εκκλησία και την πολιτεία, όταν ξεκινάμε από μια βάση που είναι αμοιβαία αποδεκτή, με αμοιβαίο σεβασμό.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι αρχίζει και γίνεται ενδιαφέρουσα η συζήτηση. Πράγματι, θα λάβω τις μετρητοίς υπ' όψιν μου τη δέσμευση του κ. Παρασκευόπουλου, του εισηγητή της Πλειοψηφίας, που μας προέδρασε ότι προσβλέπει σε μια συζήτηση που θα αποδίδει τη γνωστή ρήση του Ηράκλειτου «κατ' έριν πάντα γινόμενα».

Έχω, όμως, μια πρώτη επιφύλαξη, γιατί δεν είπε ολόκληρη τη φράση. Γι' αυτό, λοιπόν, ας ξεκινήσουμε από τώρα τον δημιουργικό αντίλογο.

Ο Ηράκλειτος, λοιπόν, είπε: «Ε δ α ν δ ε χ ρ ή τ υ π ι λ ε μ ο ν ν τ α ξ υ ν υ, κ α τ ή ν δ κ η ν ρ ι ν, κ α ι γ ι ν μ ε ν α π ά ν τ α κ α τ ρ ι ν κ α χ ρ ε υ ν».

Παρέλειψε, λοιπόν, ο εκλεκτός συνάδελφος να αναφερθεί στο «χρεών». Και το «χρεών», βέβαια, δεν είναι τίποτα άλλο από το ότι τα πάντα στη ζωή είναι προϊόν μιας διαμάχης -και η δική ακόμα είναι μία διαμάχη και ο πόλεμος είναι κοινός-, αλλά όλα γίνονται με την επίγνωση του ότι είναι προϊόντα απ' ενός διαμάχης, αλλά και με την επίγνωση του ότι όλα προκύπτουν από μια ανάγκη.

Γι' αυτό, κύριε Μπαλτά, θα ήθελα πάρα πολύ να σας απαντήσω σε όσα είπατε, πλην, όμως, θα ήθελα προκαταρκτικά να σας πω ότι το Σύνταγμα είναι ο καταστατικός χάρτης του κράτους, είναι, δηλαδή, ο κανόνας των κανόνων, που ρυθμίζει πώς λειτουργεί το κράτος, ποιες είναι οι λειτουργίες δηλαδή και πώς κατανέμονται στα κρατικά όργανα και ποιες είναι οι σχέσεις του κράτους με τον πολίτη και, κυρίως, από ποιες πράξεις θα πρέπει να απέχει το κράτος για να δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες -να τους αφήνει χώρο- να ζουν μια αξιοβίωτη ζωή.

Η λέξη είναι του κυρίου Πρωθυπουργού, απ' αυτή την καλοθυμούμενη -γιατί θα αναφερθώ στο τέλος- ομιλία που έκανε έξω από το Κοινοβούλιο σε κόκκινο φόντο.

Εκεί εξήγγειλε ότι ξεκινάει τον Ιούλιο του 2016 η μεγάλη διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος που δεν ήθελε να την περιορίσει στους τέσσερις τοίχους του Κοινοβουλίου, αλλά θα την άνοιγε στον λαό. Πλην όμως, δυο χρόνια πέρασαν και κανένα άνοιγμα δεν είδαμε προς τον λαό, ούτε τις εκδηλώσεις που είχε δεσμευτεί ότι θα κάνει στους δήμους με συνεργασία κοινωνικών και επιστημονικών φορέων είδαμε, ούτε τις δεκαερείς συζητήσεις.

Αυτό ήταν μία παρέκβαση, για να συνδεθώ ξανά με τον κ. Μπαλτά.

Άρα, λοιπόν, κύριε Μπαλτά, δεν είναι απαραίτητο ούτε και χρειάζεται στο Σύνταγμα να αναπτύξουμε όλη αυτή τη θεωρία και τη φιλοσοφία του τι είναι ιερό και πώς το ιερό υπάρχει μέσα στην ιστορία και μέσα στη σχέση που έχει το πρόσωπο με την πίστη του σε κάποια δύναμη, αλλά κυρίως το πώς θα σέβεται το κράτος απ' ενός μεν την Εκκλησία ως μία συλλογική ενότητα που είναι οργανωμένη και λειτουργεί συλλογικά πάντα και απ' ετέρου το πώς θα αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε πολίτη απέναντι στην ελευθερία του να πιστεύει ό,τι αυτός κρίνει, ό,τι οφείλει να πιστεύει.

Όμως, για να ξαναέρθω τώρα στον Ηράκλειτο, πράγματι θα ήθελα να επισημάνω ότι για να μπορέσουμε να κάνουμε γόνιμη και όχι στεία συζήτηση στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής διαδικασίας που έχει σκοπό την Αναθεώρηση του Συντάγματος, θα πρέπει καθεμία από τις πλευρές που συμμετέχουν, αφού πρόκειται για την αναθεώρηση, όπως είπαμε, του κράτους, να έχει μια ξεκαθαρισμένη άποψη για το τι είναι κράτος, για το πώς πιστεύει αυτό το κράτος, πώς το νιώθει αυτό το κράτος.

Και θα ήθελα να ρωτήσω την Πλειοψηφία τι είναι επιτέλους κράτος. Είναι η πραγματοποιήσιμη ή απόλυτη εικόνα του λόγου, όπως έλεγε ο Χέγκελ; Είναι το προϊόν της ασυμφιλίωτης αντίθεσης που υπάρχει μεταξύ των τάξεων; Είναι όργανο ταξικής κυριαρχίας της μιας τάξης που λέγεται αστική επάνω στην άλλη τάξη που λέγεται προλεταριάτο;

Εδώ, λοιπόν, είναι που πρέπει να συζητήσουμε, διότι, κύριε Παρασκευόπουλε, μας είπατε ότι αισθάνεστε αυτή τη μεγαλειώδη εκδήλωση του κοινοβουλευτικού λόγου, που είναι πράγματι η Αναθεώρηση του Συντάγματος, ως το σημείο όπου θα συναντηθεί εδώ στο Κοινοβούλιο η Αριστερά με τη δημοκρατία. Ποια Αριστερά και σε σχέση με ποια αντίληψη για το κράτος; Αυτή που αναφέρει ο Μαρξ, παραδείγματος χάριν, στη «18^η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη»; Ή αυτή που αναφέρεται στον Εμφύλιο Πόλεμο στη Γαλλία;

Διότι εκεί καταλαβαίνετε ότι δεν έχει αντικείμενο η παρουσία σας ούτε η προσπάθειά σας, γιατί αυτό το κράτος το οποίο οργανώνουν το Σύνταγμα του 1975, το οποίο θέλετε να αναθεωρήσετε, είναι φιλελεύθερο κράτος. Δεν είναι ταξικό κράτος.

Σε πρώτη, λοιπόν, φάση νομίζω ότι αντί να λέμε μεγαλοστομίες εδώ, θα πρέπει να αποκαλυφθούμε μπροστά στον διάλογο που όλοι περιμένετε να αρχίσει.

Για ποιο κράτος, λοιπόν, εσείς ενδιαφέρεστε; Είναι βασικό το ερώτημα. Το αφήνω μετέωρο, θα το δούμε στις συζητήσεις που

θα ακολουθήσουν στις συνεδριάσεις της επιτροπής.

Και τώρα πάμε λίγο παρακάτω.

Πράγματι, ιστορικά η Αριστερά έχει συναντηθεί με τη δημοκρατία, αλλά δυστυχώς από αυτές τις συναντήσεις δεν βγήκε ευτυχής ούτε και ενισχυμένη η δημοκρατία. Και αυτό το ξέρετε πολύ καλύτερα από εμένα. Και το ξέρετε, βέβαια, γιατί ακόμα και αν αναφερθούμε στα κείμενα που προανέφερα, θα δείτε ότι η Αριστερά με αυτή την έννοια έχει μια καχυποψία απέναντι στους αντιπροσώπους του λαού. Διότι δεν ενδιαφέρεται για τον λαό ως νομικό πρόσωπο, οργανωμένο στο πλαίσιο αυτής της θεσμικής οντότητας που καλούμε κράτος και που έχει μια διαρκή σχέση με την εξυπηρέτηση ενός σκοπού.

Δεν αντιλαμβάνεστε σαφώς το κράτος ως ελεύθερο λαϊκό κράτος, παρ' όλο που κάποτε ο Ένγκελς σε ένα γράμμα του στον Μπέμπελ είχε αναφερθεί και σε αυτή τη διάσταση του κράτους.

Εσείς προφανώς σήμερα δεν την δέχεστε, γιατί άκουσα κάποιον συνάδελφο από εσάς, διακόπτοντας τον κ. Τασούλα, να του αναφέρει το άρθρο 1 του συντάγματος της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών.

Άρα εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα και δεν χρειάζεται να κοροϊδεύουμε τον λαό, φέρνοντας διακηρύξεις μεγαλόστομες και βαρύγδουπες για να μας πείτε ότι εμείς δεν συμφωνούμε με πράγματα και με ρυθμίσεις ή μεταρρυθμίσεις, οι οποίες δεν χρειάζεται να μπουν σε καμμία αναθεώρηση.

Γι' αυτό, λοιπόν, από τώρα πρέπει, συνάδελφοι, να αυτοκαθαριστείτε από ιδεοληψίες, από παραστώσεις και να περιοριστείτε στο γεγονός ότι με βάση το Σύνταγμα του 1975, που όλοι το υπηρετούμε -και μάλιστα, σύμφωνα με αυτή τη μνημειώδη έκφραση του Πρωθυπουργού, όλοι εσείς είστε κάθε λέξη από το Σύνταγμα-, με σεβασμό σε αυτό το Σύνταγμα, θα πρέπει να μην λέμε πράγματα που είναι ανεδαφικά και τα οποία αναφέρονται σε ιδεολογικές φαντασιώσεις, που ποτέ δεν τις είδαμε να πραγματοποιούνται σε αυτόν τον κόσμο μέχρι σήμερα.

(Γέλωτες από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και το γέλιο σας έχει σημασία. Ο λόγος μου, όμως, έχει αξία. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Δεν θέλω να πω τίποτα άλλο, για το «μωρός...» κ.λπ. Δεν χρειάζεται. Εγώ σέβομαι όλους τους συναδέλφους, ακόμα και όταν γελάνε με αυτά που λέω, γιατί για μένα το γέλιο είναι η στιγμή που ο σπόρος μπαίνει στο χωράφι. Το ότι κάποιος αναγκάζεται να γελάσει, σημαίνει ότι βρίσκεται σε αμηχανία σε σχέση με αυτά που πιστεύει και όχι με αυτά που ακούει.

Έτσι, λοιπόν, θα ήθελα να αναφερθώ σε αυτά τα πολύ σημαντικά που είπε ο Πρωθυπουργός τον Ιούλιο του 2016 και να τα συγκρίνω με τη σημερινή πρόταση που φέρνετε προς συζήτηση.

Πράγματι, υπάρχει μια φτώχεια. Υπάρχει μια φτώχεια στις διακηρύξεις, γιατί, όπως σας είπα, μας είχε προετοιμάσει ο Πρωθυπουργός ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία θα καταλήξουμε στο να ξεκινήσει μια καινούργια εποχή για τον τόπο, μια νέα Ελλάδα. (Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτού)

Κύριε Πρόεδρε, θα σας παρακαλέσω να έχω δύο λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Συνεχίστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Μέσα από αυτή τη διαφορά που υπάρχει, το έλλειμμα που διαπιστώνω είναι ως προς δύο σημεία που θα μου επιτρέψετε να τα σχολιάσω.

Το πρώτο είναι το εξής: Πράγματι αναγνωρίζει σε εκείνη την ομιλία του την ανάγκη -το «κατά χρεών» που λέγαμε- να πάψει η Βουλή να παράγει αντισυνταγματικούς νόμους, να πάψει να δημιουργεί μια ύλη κανόνων που μετά από δύο, τρία, τέσσερα χρόνια πηγαίνει στα ανώτατα δικαστήρια της χώρας, κηρύσσεται αντισυνταγματική, προκαλεί μεγάλη αρρυθμία, κυρίως όμως οδηγεί σε κατάρρευση προσδοκίες και βεβαιότητες που είχαν κτιστεί, εν όψει της ανάγκης που υπάρχει για δημοσιονομική προσαρμογή. Τώρα δημιουργείται ένα κενό, ένα χάος. Είναι, λοιπόν, ανάγκη προτού τεθεί κάποιος νόμος σε ισχύ, να υπάρχει ένας θεσμός ο οποίος θα ασχολείται με τον προληπτικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων.

Στην ομιλία του ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης είχε προτείνει την ίδρυση ενός γνωμοδοτικού σώματος, που θα αποτελείται από δικαστές και όταν θα πηγαίνει ο νόμος στον Πρόεδρο της

Δημοκρατίας, αυτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με συγκεκριμένη αιτιολογία θα τον παραπέμψει σε αυτό το γνωμοδοτικό όργανο.

Τώρα, όμως, δεν κάνει κανείς λόγο σε αυτή τη συγκεκριμένη πρόταση που φέρνετε, γι' αυτό το τόσο σημαντικό θέμα. Εγώ πιστεύω καλοπίστως ότι ή το έχει λησμονήσει ο συντάκτης της πρότασης ή δεν μπορεί παρά να ξεκινήσει ένας διάλογος που θα μας οδηγήσει, αν και εσείς θέλετε, στο να μην συνεχίζεται αυτό το απαράδεκτο φαινόμενο, εκτός και αν δεν πιστεύετε, με βάση τις σκέψεις που έκανα προηγουμένως, ότι αυτό το Κοινοβούλιο εδώ υπηρετεί και ικανοποιεί τη λαϊκή κυριαρχία στο σύνολό της. Δεν υπάρχουν δηλαδή άλλες αναφορές λαϊκής κυριαρχίας στη χώρα, στην επικράτεια, εκτός από την εργασία που κάνουν εδώ οι αντιπρόσωποι του λαού.

Ένα δεύτερο θα ήθελα να μου επιτρέψετε να πω. Καταναλώνετε πολλούς λόγους, σε πολλά κοιμητικά σας κείμενα υπάρχει και αυτή η συγκεκριμένη πρόταση για το τι ποιότητας άνθρωποι είναι οι πολιτικοί που υπάρχουν στον δημόσιο χώρο στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης. Εκεί λοιπόν λέτε -και υποστηρίζετε πολλοί από εσάς- ότι αυτοί διαμόρφωσαν ένα σύστημα το οποίο υπηρετεί τη διαπλοκή και τη διαφθορά.

Κύριοι συνάδελφοι, αυτό έχει ολοκληρωτικές διαστάσεις όταν αναφέρεται σε θεσμούς και κυρίως όταν αδιακρίτως πλήττει πρόσωπα που η μοναδική τους ιδιότητα είναι να έχουν πετύχει, με τον αγώνα που έκαναν στην κοινωνία, να τιμηθούν με το αξίωμα του Βουλευτή.

Κυρίως παραγνωρίζει το γεγονός ότι η διαφθορά ή η διαπλοκή, αν θέλετε, είναι ένα ανυπόφορο παράδειγμα ηθικής κατάρπτωσης ενός προσώπου που το επέλεξε, όχι στα πλαίσια του ότι υπηρετεί ως αντιπρόσωπος του λαού τη δημοκρατία, αλλά το έκανε ηθική επιλογή της ζωής του. Γι' αυτό λοιπόν ούτε η διαφθορά ούτε η διαπλοκή πρέπει να πολιτικοποιείται. Όσοι είναι διεφθαρμένοι και διαπλεκόμενοι έχουν όνομα. Με αυτή την έννοια κι εγώ είμαι μαζί σας να μπορέσουμε να τους εξορίσουμε, να τους εξοστρακίσουμε από τον δημόσιο χώρο γιατί κάνουν πολύ μεγάλη ζημιά στη δημοκρατία.

Γι' αυτό καταλήγοντας, θα ήθελα να πω και μια θετική, αν θέλετε, άποψη για το θέμα αυτό, την οποία θα δανειστώ από την περιώνυμη ομιλία που έκανε το 2018 στο Μόναχο ένας πολύ μεγάλος διανοούμενος του εκσυγχρονισμού, της νεωτερικότητας, ο Μαξ Βέμπερ. Αυτή είναι γνωστή με τον τίτλο «η πολιτική ως επάγγελμα».

Αναρωτιέται καταλήγοντας ο Μαξ Βέμπερ: «Τι είδους άνθρωπος άραγε πρέπει να είναι εκείνος για τον οποίο επιτρέπεται να βάλει το χέρι του στις ακτίνες του τροχού της ιστορίας; Τι ιδιότητες πρέπει να εμφανίζει απέναντι στον λαό ο πολιτικός;».

Αυτές είναι τρεις και μόνο. Να έχει πάθος, να αφοσιωθεί δηλαδή στην υπηρεσία προς την κοινή υπόθεση που ανέλαβε να υπηρετήσει, να έχει αίσθημα ευθύνης, δηλαδή να μπορεί να κρατάει την απόσταση που χρειάζεται και από τον ίδιο του τον εαυτό υπηρετώντας τους νόμους της πολιτείας και, τρίτον, να έχει μέτρο.

Εγώ, λοιπόν, σας λέω ότι χωρίς αυτές τις τρεις ιδιότητες και κυρίως χωρίς την αίσθηση του μέτρου και της λογικής δεν πρόκειται να τελεσφορήσει αυτή η κορυφαία διαδικασία του κοινοβουλευτικού λόγου, την οποία όλοι θέλουμε να υπηρετήσουμε στα πλαίσια ενός δημιουργικού διαλόγου.

Τότε μόνο θα είμαστε χρήσιμοι και τότε μόνο θα αποδείξουμε ότι έχουμε συναίσθηση ότι από αυτή την Αναθεώρηση του Συντάγματος ο ελληνικός λαός περιμένει να ενσωματώσουμε, μέσα στο corpus των κανόνων του Συντάγματος, θεσμούς και διαδικασίες τέτοιες που θα θωρακίσουν τη δημοκρατία και το πολίτευμα απέναντι σε φαινόμενα παρόμοια με αυτά που ζήσαμε, εάν τυχόν συμβεί να τα ξαναζήσουμε στο μέλλον.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει η πρώτη Γενική Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Παπαρήγα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Βουλευτής είμαι, κύριε Κακλαμάνη. Τι πρώην, νυν και αεί και εις τους αιώνες των αιώνων;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Πρώην δεν είστε; Κακώς είπα τον τίτλο;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Κακώς. Είμαι Βουλευτής και τίποτα άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Η Βουλευτής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αλέκα Παπαρήγα έχει τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Ούτε καν η κοιματική μου ιδιότητα μπερδεύεται με τη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ναι, αλλά με την ιδιότητα της Βουλευτού δεν μπορούσατε να μιλήσετε, κυρία Παπαρήγα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Εντάξει, αν ρωτούσε κάποιος, θα μπορούσατε να του πείτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Με την ιδιότητα της πρώην Γενικής Γραμματέως νομιμοποιείται το Προεδρείο να σας παρεμβάλει. Αυτό όμως δεν είναι θέμα τώρα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Ένας είναι τρεις μήνες Βουλευτής ή Υπουργός και τον λένε Υπουργό μέχρι να πεθάνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Σε αυτό το Κοινοβούλιο μπήκα μεσσηλικας και είμαι γριά στην ουσία, πολλά χρόνια. Είχα ορκιστεί να προφυλαχτώ από το να βγαίνω στον άμβωνα της Βουλής και να εμφανίζομαι ως ο γνώστης και ο ερμηνευτής του Μαρξ, του Ένγκελς, του Λένιν. Δυστυχώς αρκετές φορές έχουμε προκληθεί. Δεν θέλω να μιλάω γι' αυτά. Να μιλάμε για το συγκεκριμένο αντικείμενο που διαπραγματευόμαστε.

Κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, από τότε που αναδείχθηκε ο Μαρξ, ο Ένγκελς, ο μαρξισμός, τότε εμφανίστηκαν και οι πολλές εχθροί του, εχθροί του μέχρι και με αίμα, μέχρι θανάτου και παραμένουν ως σήμερα, τόσα χρόνια, παρά το γεγονός ότι η θεωρία θεωρείται ξεπερασμένη. Όταν γεννήθηκε ο μαρξισμός, γεννήθηκε και ο αναθεωρητισμός, ο οποίος βέβαια συν τω χρόνω, ελεύθερο και της σοσιαλδημοκρατίας μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, έγινε και αυτός πολέμιος του μαρξισμού, μόνο που είναι κρυφός, είναι στο όνομα του μαρξισμού.

Τελειώστε πια με αυτή την ιστορία! Δηλαδή, τι θέλετε να πείτε; Ότι σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ φέρνει την Αναθεώρηση του Συντάγματος, γιατί εμφορείται από τους ταξικούς αγώνες της Γαλλίας, από το κεφάλαιο; Έλεος!

Να σας πω κάτι; Ξεχάσατε το 1991, αλλά και το 1975 και μετά πόσα χάρδια κάνατε σε αυτούς που τότε εμφανίζονταν ως αναθεωρητές; Γιους είχατε θεούς και μας πολεμούσατε και λέγατε: «Εσείς γιατί παραμένετε στις θέσεις σας; Να, αυτή είναι η σύγχρονη Αριστερά».

Όταν αυτή η σύγχρονη Αριστερά, με ή χωρίς εισαγωγικά -ας κάνει ο καθένας ό,τι θέλει, εμείς έχουμε άποψη- έγινε Κυβέρνηση, την πολεμάτε και την πολεμάτε πάντα, έχοντας στο νου σας το ΚΚΕ και τον Μαρξ και τον Ένγκελς και τον Λένιν. Ταξικά τον πολεμάτε, ενώ ξέρετε ότι δεν έχει καμμία σχέση με την κομμουνιστική ιδεολογία και την κομμουνιστική θεωρία. Κάνετε αντικομμουνισμό. Σε αυτούς που χαϊδεύατε και τους είχατε στην πρώτη γραμμή τώρα κάνετε αντικομμουνισμό για να πετύχετε και προοπτικά να τσακίσετε το κίνημα. Ο ένας το τσακίζει μέσω της αναθεώρησης και ο άλλος το τσακίζει με άλλα μέσα.

Ο κ. Παρασκευόπουλος μας θύμισε ορισμένα πράγματα που είναι αλήθεια, ότι αυτό το Σύνταγμα, το αστικό Σύνταγμα, το Σύνταγμα της δικτατορίας της αστικής τάξης, το Σύνταγμα της αστικής δημοκρατίας, εδραιώθηκε και μετεξελιχθηκε σε συνθήκες και λαϊκών εξεγέρσεων, επαναστάσεων που έπαιρνε μέρος και ο λαός, χωρίς βεβαίως να είναι στην ηγεσία αυτών των επαναστάσεων, αλλά και λαϊκών εξεγέρσεων, χωρίς πάλι τα κατώτερα τμήματα του λαού να είναι στην πρώτη γραμμή. Όντως και έτσι και έγινε.

Μας είπε για το 1843, για το 1864, όπου επέβαλαν αυτού του τύπου οι εξεγέρσεις αλλαγές εναντίον του θρόνου, χωρίς να καταργούν τον θρόνο. Αυτό αποδεικνύει τι βαθιές αλλαγές πρέπει να γίνουν, αν θέλεις να κάνεις ένα πραγματικά λαϊκό Σύνταγμα.

Θα ξεκινήσω, λοιπόν, εγώ από ένα άρθρο που δεν προτείνεται για αναθεώρηση, το 120. Τι λέει το άρθρο 120; Το γνωστό, ότι η

τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία.

Ο κ. Παρασκευόπουλος είναι υπέρ των επαναστάσεων - εξεγέρσεων του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα. Από εκεί και πέρα, ο λαός μία αποστολή έχει, να αντιστέκεται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να καταλύσει το Σύνταγμα με τη βία, δηλαδή εναντίον της προσωρινής κατάρρευσης της λειτουργίας του αστικού κοινοβουλίου, μιας δικτατορίας κ.λπ..

Πρέπει να σημειώσω -κύριε Παρασκευόπουλε, μικρότερος είστε από εμένα, αλλά τη ζήσατε τη δικτατορία- ότι με εξαίρεση το ΚΚΕ, όλα τα άλλα κόμματα απέβλεπαν στην πτώση της δικτατορίας με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των Ηνωμένων Πολιτειών από τα πάνω. Δεν ήθελαν λαϊκή εξέγερση, γιατί σου λέει ότι η λαϊκή εξέγερση θα μας πάει πιο μπροστά από ό,τι εμείς θέλουμε. Όμως, το αφήνω αυτό.

Και εγώ βάζω το εξής ερώτημα. Έχει ο λαός δικαίωμα -μιλάμε ένα λαϊκό πλειοψηφικό κίνημα, το οποίο δεν μπορεί να δημιουργηθεί ούτε με καθοδηγήσεις, ούτε με εντολές, πρέπει να το επιτρέψουν οι συνθήκες και να έχει φθάσει η λαϊκή συνείδηση μαζικά σε ένα υψηλό επίπεδο- μπορεί ένα τέτοιο μαζικό κίνημα να ανατρέψει το Σύνταγμα με τη βία ή δεν ξέρω με ποια άλλα μέσα και να επιβάλει ένα άλλο λαϊκό σύνταγμα, που αντί λέει «ατομική ιδιοκτησία» να λέει «κοινωνική ιδιοκτησία», αντί να λέει «συμμετοχική δημοκρατία», που θέλετε εσείς, να λέει «εργατικός έλεγχος» που ξεκινάει από τον τόπο δουλειάς; Λέω, μπορεί; Όχι. Διότι σε αυτό το Σύνταγμα -το οποίο εσείς το πάτε πιο συντηρητικά, το ίδιο και η Νέα Δημοκρατία- δίπλα στην απατηλή αρχή της ισότητας των πολιτών -δεν μπορεί να υπάρξει ισότητα των πολιτών σε μία ταξική κοινωνία, όταν η ιδιοκτησία του πλούτου ανήκει στους λίγους- σε αυτό, λοιπόν, το Σύνταγμα που έχει τη λαϊκή κυριαρχία και την ισότητα των πολιτών, υπάρχουν μία σειρά άρθρα τα οποία μπαίνουν κάτω από τον τίτλο: «Εθνική ασφάλεια», «Δημόσια ασφάλεια», «Εθνική κυριαρχία» και μάλιστα άρθρα τα οποία ούτε καν δεν περιμένω να τα θέξετε, άρθρα τα οποία μιλούν για εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας, που έχει δικαίωμα να γίνει, δεν έχει σημασία εάν χρειάζονται τα 4/5 του Κοινοβουλίου, ομφάλιος λώρος που σας δίνει εξασφαλίζει και τα 4/5 και τα 4,5/5. Επομένως, ένα σύνταγμα το οποίο λέει ότι μπορεί να υιοθετηθούν άρθρα διεθνών συμβάσεων που έρχονται σε αντίθεση με άρθρα του Συντάγματος, υπάρχει η κατάσταση πολιορκίας, ο νόμος 48, που σημαίνει δηλαδή ότι ο λαός, λοιπόν, έχει δικαίωμα να επέμβει μόνο όταν τα συμφέροντα της αστικής τάξης απειλούνται.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος -τα είπε ο Γιάννης Γκιόκας, δεν θέλω να τα επαναλάβω- η οποία έρχεται -και εδώ συμφωνεί και η Νέα Δημοκρατία και όλα τα κόμματα ανεξαρτήτως επιμέρους διαφορών ή του «στολισματος» στην πρόταση, γιατί υπάρχει και το στόλισμα- και λέει το εξής πράγμα: «Θέλουμε πολιτική σταθερότητα», άρα σταθερές κυβερνήσεις, κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες -επιμέρους διαφορές υπάρχουν, εάν ο ένας έχει την αυτοδυναμία και θα κάνει συνεργασία με όρους αυτοδυναμίας ή εάν θα είναι κυβέρνηση συνεργασίας- ούτως ώστε να μην διαταράσσεται απρόσκοπτα η φιλομονοπωλιακή, η κεφαλαιοκρατική πολιτική είτε από τις ανταγωνιστικές φιλοδοξίες, οι οποίες θα είναι ο κορμός, είτε πολύ περισσότερο από τον λαϊκό παράγοντα. Αυτό κάνετε.

Και εμείς λέμε στο λαό την πολιτική σταθερότητα να φοβάται, γιατί αυτή η πολιτική σταθερότητα είναι τέτοια σιδερένια και δεν είναι μόνο η σταθερότητα της κυβέρνησης, είναι και των μηχανισμών του κράτους: των κατασταλτικών, των ιδεολογικών, των εξαγορών, που δυσκολεύουν την ανάπτυξη του λαϊκού κινήματος. Ίσα-ίσα αλλάζουμε την πάλη του. Πρέπει να επιβάλλει ρωγμές και να έχει ένα αδύναμο πολιτικό σύστημα, αν θέλει να αποσπάει κάποιες παραχωρήσεις, να εμποδίζει τα χειρότερα, εάν θέλει να προχωρήσει προς τα μπρος, εφόσον το αποφασίσει και εφόσον δημιουργηθούν οι συνθήκες σε μια ουσιαστική, ριζική ανατροπή. Αυτό κάνετε.

Εάν ήσαστε μια αριστερή Κυβέρνηση, όπως λέτε -και ξέρετε τώρα, ο καθένας ό,τι θέλει μπορεί να δηλώσει- υπάρχει το άρθρο

11 που απαγορεύει υπαίθριες συγκεντρώσεις, όταν διαταράσσει τη κοινωνικοοικονομική ζωή.

Υπάρχει το άρθρο 18 που αναφέρει ότι ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν -προσέξτε- τα σχετικά με την ιδιοκτησία και διάθεση των μεταλλίων, ορυχείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών χώρων και θησαυρών -όχι, γιατί είπατε ότι εξαιρούμε από το ΤΑΙΠΕΔ τους αρχαιολογικούς θησαυρούς- ιαματικών ρεόντων και υπογείων υδάτων και γενικά του υπόγειου πλούτου. Η μόνη αγροτική ιδιοκτησία που το Σύνταγμα απαγορεύει την απαλλοτρίωσή της -δεν θα την πω αναλυτικά- είναι η ιδιοκτησία ορισμένων μονών και πατριαρχείων.

Άρθρο 23. Περιορισμοί στο δικαίωμα απεργίας στους δικαστικούς λειτουργούς, στα Σώματα Ασφαλείας, αλλά και ορισμένοι περιορισμοί στους δημόσιους υπαλλήλους.

Το άρθρο 28 είναι αυτό που είπα ότι άρθρα του Συντάγματος μπορεί να υποκατασταθούν από όργανα διεθνών οργανισμών, με το επιχείρημα του εθνικού συμφέροντος, δηλαδή του συμφέροντος του κεφαλαίου.

Το άρθρο 48 περί κατάστασης πολιορκίας υπάρχει, βέβαια, στο ελληνικό Σύνταγμα με διάφορες διατυπώσεις από το 1833. Για να δείτε, λοιπόν, ότι το αστικό Σύνταγμα επιδέχεται αλλαγές και κάτω από την παρέμβαση του λαϊκού κινήματος μπορεί να «στρογγυλεύονται» μερικά άρθρα. Όμως, ένα πράγμα δεν επιλέγεται: τα ιερά και τα όσια της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας.

Με την ευκαιρία, το άρθρο 27 του Συντάγματος παραβιάστηκε κατάφωρα στη Βουλή. Είναι το άρθρο εκείνο που λέει ότι δεν μπορεί στην Ελλάδα να στρατοπεδεύουν ή να διέρχονται ξένα στρατεύματα. Αυτό το άρθρο παραβιάστηκε, όταν πέρασαν τα νατοϊκά στρατεύματα στον πόλεμο κατά της Γιουγκοσλαβίας. Φωνάζαμε εμείς τότε ότι πρέπει να γίνει συζήτηση στη Βουλή. Δεν είχαμε αυταπάτες. Θα το ψήφισαν τα κόμματα της Βουλής. Ο ΣΥΡΙΖΑ τότε έλεγε «όχι» στον Μιλόσεβιτς, «όχι» και στην επέμβαση. Είναι αυτό που λέμε «το στρογγύλεμα», που ξέρετε τι σημαίνει «στρογγύλεμα». «Όχι» στην εθνοκάθαρση, «όχι» και στον πόλεμο. «Λουκούμι» ήταν η θέση του για την εκστρατεία. Οι άλλοι ήταν υπέρ. Πιο καθαροί, πιο ντούροι. Φωνάζαμε, αλλά δεν έγινε καμία συζήτηση στη Βουλή.

Για να τελειώσω, θα ήθελα να πω ότι εμείς παλεύουμε βεβαίως άρθρα του Συντάγματος να τροποποιηθούν, παρ' ότι δεν έχουμε τους πενήντα Βουλευτές να τα φέρουμε, που δυναμώνουν, βγάζουν εμπόδια στη συνδικαλιστική και δημοκρατική δράση, που βοηθούν να υπάρχουν κάποιες ελευθερίες έστω στο γράμμα του νόμου για να αξιοποιούνται από τον λαό και αυτά θα τα κάνουμε και στην επιτροπή και όπου μπορούμε. Δεν έχουμε πενήντα Βουλευτές να επιβάλουμε κάποιες θετικές τροποποιήσεις και αυτό ας το σκεφτεί και ο λαός. Δεν έχουμε, όμως, καμμία αυταπάτη ότι αυτό το Σύνταγμα είναι πολύ ευρύχωρο, ώστε να χωρέσει από τον μεγαλύτερο αυταρχισμό μέχρι το μεγαλύτερο ξεγέλασμα του λαού.

Ευχαριστώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τι θέλετε, κύριε Λοβέρδο; Για ποιο θέμα θέλετε να μιλήσετε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Επί της τρέχουσας διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Για ένα λεπτό. Ορίστε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ένα λεπτό είναι πολύ. Έγινε το πρωί μια συζήτηση για την πάρα πολύ στενή αυτή σημερινή διαδικασία. Επέμεινε η πλειοψηφία και ξεκινήσαμε. Μαθαίνουμε τώρα ότι με τρόπο καταπλεονεκτικό για τα δύο μεγαλύτερα κόμματα θα επιτραπούν δευτερολογίες. Αυτό είναι απαράδεκτο, κύριε Πρόεδρε. Ό,τι ψηφίστηκε το πρωί να ισχύσει και αν είναι να αλλάξει, να αλλάξει για όλα τα κόμματα. Όχι μόνο για τους δύο πρώτους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Το πρωί ξέρετε όλοι τι ψηφίστηκε. Έχω ζητήσει και τα Πρακτικά. Όπως όμως εσείς ζητήσατε τον λόγο επί της διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης μπορεί να σηκωθεί κάποιος είτε εκ της Πλειοψηφίας είτε εκ της μειζονος Αντιπολίτευσης και να κάνει μια πρόταση επί της διαδικασίας. Αν η Ολομέλεια εγκρίνει, έστω και κατά πλει-

οψηφία, την όποια πρόταση, θα γίνει δεκτή γιατί αυτό λέει ο Κανονισμός. Αν δεν γίνει, τότε ισχύει αυτό που αποφασίστηκε το πρωί.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Με συγχωρείτε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Δεν σας συγχωρώ. Αυτό θα γίνει.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Πέρασαν πάρα πολλές ώρες. Έχει ξεκινήσει και εξελίσσεται η συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Σας απαντώ ότι δεν απαγορεύεται να τεθεί ξανά θέμα επί της διαδικασίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ακούστε με σας παρακαλώ! Έχω λόγο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Λοβέρδο, είμαι σαφής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Θα τελειώσω σε δεκαπέντε δευτερόλεπτα. Δεν υπάρχει λόγος να αντιδικήσουμε.

Έχουν περάσει από τις έντεκα το πρωί κάποιες ώρες και η διαδικασία κυλά έτσι. Δεν μπορεί, ενώ αυτή η διαδικασία κυλά έτσι, με τρόπο καταπλεονεκτικό –επαναλαμβάνω– για τους δύο μεγαλύτερους εδώ πολιτικούς σχηματισμούς να επιτραπούν δευτερολογίες Αρχηγών και δεν ξέρω εγώ και τι άλλο. Αν θα γίνει κάποια αλλαγή, θα γίνει με όρους ισότητας.

Επιτέλους, για το Σύνταγμα μιλάμε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τους όρους ισότητας δεν θα τους καθορίσετε εσείς μόνος σας. Θα τους καθορίσει η Ολομέλεια της Βουλής με την πλειοψηφία που θα έχει εκείνη τη στιγμή.

Προχωράμε. Τον λόγο έχει ο κ. Γιώργος Κατρούγκαλος, όχι με την ιδιότητα του Υπουργού, αλλά με την ιδιότητα του προταθέντος Βουλευτού από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Ορίστε, κύριε Κατρούγκαλε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Κύριοι συνάδελφοι, η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι ταυτόχρονα ύψιστη πολιτική πράξη και κεντρική στιγμή για τη δημοκρατία, διότι το Σύνταγμα δεν είναι εκτός της ιστορίας. Τόσο κατά τη θέσπιση όσο και κατά την αναθεώρηση, αλλά και κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του, είναι πεδίο μάχης.

Ακούστε τι έλεγε ήδη από τον δέκατον ένατο αιώνα ο πατέρας του ελληνικού Συνταγματικού Δικαίου Νικόλαος Σαρίπολος: «Πώς προκύπτει το Σύνταγμα; Εκ της διηκευούς πάλης του υπό της κοινωνίας συμφέροντος προς συντήρησιν της ελευθερίας από τη μια μεριά και του συμφέροντος των αρχόντων προς αύξησιν και ενίσχυσιν της αυτών εξουσίας». Οι άρχοντες και οι αρχόμενοι, οι ισχυροί και οι αδύναμοι, οι πολλοί και οι λίγοι, με την επικρατική ορολογία το 99% και το 1%.

Προλαβαίνω μια ερώτηση ειδικά από τον δικό σας χώρο: «Αν είναι έτσι, αν είναι πεδίο μάχης, πώς έρχεστε και μας μιλάτε για συναινέσεις;».

Οι συναινέσεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ειδικά σ' αυτά τα μείζονα θέματα, δεν βασίζονται στη δύναμη των επιχειρημάτων, αλλά στην ισορροπία των συμφερόντων, όπως αυτά έχουν προκύψει από τους κοινωνικούς αγώνες. Δεν πείστηκαν οι οπαδοί της πατριαρχίας από νέα επιχειρήματα όσων ήταν υπέρ της ισότητας ανδρών και γυναικών. Δεν έγιναν πιο σοφοί από τον διάλογο. Αγώνες του φεμινισμού, αλλά και του εργατικού και του σοσιαλιστικού κινήματος είναι αυτοί που επέφεραν σε επίπεδο κοινωνίας την αντίληψη ότι δεν μπορούμε πια να ανεχόμαστε τις ανισότητες αυτές.

Υπάρχουν, όμως, άλλα πεδία σύγκρουσης που δεν έχουν ακόμα αποκρυσταλλωθεί οι συγκρούσεις αυτές. Κατ' εξοχήν τέτοιο πεδίο είναι η προσπάθεια του νεοφιλελευθερισμού να επιβάλει μία και μόνο οικονομική ορθοδοξία και να την αφαιρέσει εντελώς από το πεδίο αντιπαράθεσης των πολιτικών ιδεών, να αφαιρέσει με λίγα λόγια την οικονομία από τη δημοκρατία.

Γι' αυτόν τον λόγο πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι το Σύνταγμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως όπλο στο πεδίο αυτών των συγκρούσεων και των μαχών, ώστε κάθε μία από τις αντιμαχόμενες παρατάξεις, οι πολλοί και οι λίγοι, αυτοί που έχουν την εξουσία και αυτοί που την αμφισβητούν, να προωθούν τις θέσεις τους. Γι' αυτό τον λόγο δεν είναι αξιανά ή πολιτικά ουδέτερη καμία αναθεωρητική διαδικασία. Ποιο είναι το στίγμα της αναθεώ-

ρησης αυτής, όπως τη βλέπουμε εμείς; Εμβάθυνση της δημοκρατίας και ανάσχεση του νεοφιλελευθερισμού. Δεν είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Είπα και προηγουμένως ότι βασική προσπάθεια του νεοφιλελευθερισμού είναι να κρατήσει έξω από τη δημοκρατική πολιτική διαδικασία τα κεντρικά διακυβεύματα της οικονομίας. Εκεί έγκειται η προσπάθεια να «συνταγματοποιηθεί» ο χρυσός κανόνας. Εκεί έγκειται η προσπάθεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση να έχουμε μία μόνο οικονομική πολιτική, πέραν της δημοκρατίας, πέραν της πολιτικής λογοδοσίας, πέραν της θέλησης των πολιτών.

Στο ίδιο επίπεδο κινείται και η προσπάθεια να στεγανοποιηθούν ολόκληροι χώροι της πολιτικής, ας πούμε με τους κεντρικούς τραπεζίτες να έχουν αποφάσεις επί πολιτικών ζητημάτων πολύ πέραν αυτών των αποκλειστικά τεχνικών και χρηματοοικονομικών.

Όμως, και για έναν άλλον λόγο συνδέονται η δημοκρατία και οι ελευθερίες με την επίθεση του νεοφιλελευθερισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός συνεπάγεται μια υπονόμευση του ιστορικού συμβιβασμού του κράτους πρόνοιας, μια επίθεση κατά των κοινωνικών δικαιωμάτων και των καθολικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Τι συμβαίνει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι; Όταν αδυνατίζει το αριστερό χέρι του κράτους, αυτό που δίνει τις παροχές και τα δικαιώματα, ενισχύεται το δεξί, το χέρι του αυταρχισμού, το χέρι που με την επίκληση του νόμου και της τάξης επιτίθεται στα δικαιώματα και στις ελευθερίες.

Δεν υπάρχουν στεγανά στις δημοκρατίες. Δικαιώματα, ελευθερίες, ατομικά, πολιτικά, κοινωνικά είναι αλληλένδετα. Και ακριβώς στην Ελλάδα είχαμε πικρή εμπειρία του γεγονότος αυτού, γιατί τα μνημόνια δεν ήταν τίποτα παραπάνω από συμπυκνωμένο νεοφιλελευθερισμό σε καθεστώς έκλειψης της δημοκρατίας.

Αυτή τη στιγμή αυτό που ερχόμαστε να ολοκληρώσουμε με την αναθεώρηση είναι ακριβώς αυτό: Μεταρρυθμίσεις που σε πολύ δύσκολες περιόδους και χωρίς τα χέρια μας να είναι ελεύθερα επιχειρήσαμε όλη αυτή την τετραετία προς την κατεύθυνση ακριβώς της απόκρουσης και της ανάταξης αυτής της νεοφιλελεύθερης επιδρομής στα δικαιώματα και στη δημοκρατία.

Όπως απαγορεύσαμε την πολιτική επιστράτευση νομοθετικά ως αντιμετώπιση της απεργίας, έτσι τη φέρνουμε και τώρα να τυποποιηθεί συνταγματικά. Όπως προπαθήσαμε να ενισχύσουμε τους αδύναμους να κατοχυρώσουμε τα δικαιώματα στην ισότητα και στην αξιοπρέπεια, την ίδια θεσμική προσπάθεια ολοκληρώνουμε τώρα και με την αναθεώρηση.

Πώς γίνεται αυτό; Στο επίπεδο της δημοκρατίας ενισχύουμε τη λαϊκή κυριαρχία και στις δύο διαστάσεις της, την αντιπροσωπευτική, που είναι κυρίαρχη σε ένα αντιπροσωπευτικό κοινοβουλευτικό πολίτευμα, κυρίως με την κατοχύρωση της απλής αναλογικής, αλλά και άλλες επεμβάσεις συνταγματικής μηχανικής, όπως είναι η δημιουργική ψήφος δυσπιστίας. Όμως, προωθούμε και μορφές άμεσης δημοκρατίας ως συμπλήρωση και όχι ως υπονόμευση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και ως αποφασιστικά αντίβαρα στην εξουσία των ελίτ. Και δεν είναι μόνο η έννοια των αντιβάρων που μας επιβάλει να ανοίξουμε τη λαϊκή κυριαρχία και μέσω των μορφών της άμεσης δημοκρατίας, είναι και η αντίληψη που έχουμε για τον πολίτη, η *vita activa*, η ενεργής συμμετοχή του να χαρακτηρίζει την πολιτική του συμπεριφορά και να μην είναι μόνο ψηφοφόρος μια φορά κάθε τέσσερα χρόνια.

Απαντούμε στον νεοφιλελευθερισμό και με τα κοινωνικά δικαιώματα και με την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών, με την απαγόρευση της ιδιωτικοποίησης του νερού και της ενέργειας, που είναι ανθρώπινα δικαιώματα, όπως μας έχει πει και η νομολογία για το νερό του Συμβουλίου της Επικρατείας. Πράγματι δεν κατάλαβα την επιχειρηματολογία επ' αυτού του κ. Βενιζέλου. Μίλησε για συνταγματικό λαϊκισμό και υποσχέσιολογία και ταυτόχρονα αναρωτήθηκε: «Μα, δεν υπάρχει στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας το αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης»;

Εάν ήδη υπάρχει και είναι περιττή η αναθεώρηση, προφανώς δεν είναι υποσχέσιολογία. Στο κάτω κάτω και η αναθεώρηση του 2001 εν πολλοίς βεβαιωτική ήταν. Σας βεβαιώνω, όμως, και εγώ ότι καθόλου δεν είναι χωρίς συνέπειες οι κανονιστικές αλλαγές

που προτείνουμε για τα κοινωνικά δικαιώματα. Θα ενισχύσουν τη δυνατότητα των πολιτών να αποक्रούουν τις επιθέσεις στην προσωπική τους σφαίρα κυριαρχίας και αυτονομίας, αλλά και τις επιθέσεις των αγορών σε αυτό που προσδιορίζει τον χώρο της δημοκρατίας το σύγχρονο κράτος πρόνοιας.

Φυσικά, αρκετές από αυτές τις επεμβάσεις δεν εντάσσονται μόνο στην αναγκαιότητα να αντιμετωπίσουμε τον νεοφιλελευθερισμό και την κρίση της δημοκρατίας, αλλά και την πολύ συγκεκριμένη μορφή που το πελατειακό κράτος πήρε στη χώρα μας, εξαιτίας αυτής της μακρόχρονης κυριαρχίας του δικομματισμού με την οικογενειοκρατία -Ελλάδα και Πακιστάν έχουν πολιτικές δυναστείες-, με την κυριαρχία, όπως λένε, της αδιαμεσολάβητης σχέσης Βουλευτή ως επαγγελματία της πολιτικής με τους πολίτες -βλέπε ρουσφέτι- και κυρίως με την αντίληψη ότι μπορεί να είναι τεχνοκρατική η άσκηση της πολιτικής και όχι δημοκρατική.

Στο κάτω κάτω όλες αυτές οι αδυναμίες να ανατάξουμε παθολογίες στη διοίκηση έγιναν ακριβώς, γιατί βόλευε το πολιτικό σύστημα η διαίωση των παθολογιών αυτών.

Θέλω να ολοκληρώσω όπως ξεκίνησα με τις συναινέσεις. Οι συναινέσεις προϋποθέτουν διάλογο εκεί που μπορεί να επιτευχθεί η σύμπτωση της βούλησης των αντιμαχόμενων πλευρών. Αυτή δεν μπορεί να γίνει σε όλα τα θέματα. Προφανώς είναι χαοτική η διαφορά που μας χωρίζει από τη Νέα Δημοκρατία στα θέματα του νεοφιλελευθερισμού και σε πλευρές της άσκησης της δημοκρατίας. Υπάρχουν υπερώριμα ζητήματα, όμως, όπως το άρθρο 86 σχετικά με την ευθύνη των Υπουργών. Άκουσα πάλι από τον κ. Βενιζέλο να λέει ότι καμμία διάταξη δεν πρέπει να πάει με 180 ψήφους στην επόμενη Βουλή. Ούτε αυτή; Αυτό το άγος για τον πολιτικό κόσμο δεν πρέπει να πάει με δεδηλωμένη την ομοφωνία του πολιτικού κόσμου ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και δεν κατάλαβα καθόλου πώς συσχετίστηκε το άνοιγμα λογαριασμών πολιτικών προσώπων, συγκυριακό πολιτικό γεγονός, με το μείζον αυτό αίτημα δημοκρατικής θεσμικής αλλαγής και ανάταξης των αμαρτιών του παλαιού πολιτικού κόσμου.

Υπάρχουν άλλα θέματα συναίνεσης; Επιχειρήσαμε να ανοίξει ο διάλογος εδώ και δύο χρόνια. Θα καταθέσω στα Πρακτικά της Βουλής την Έκθεση της Δημόσιας Διαβούλευσης για τη Συνταγματική Αναθεώρηση που οργανώθηκε με συμμετοχή στην επιτροπή πολλών προσωπικοτήτων και έξω από τον δικό μας χώρο, υπό τον συντονισμό και την καθοδήγηση του συναδέλφου Μιχάλη Σπουρδαλάκη.

(Στο σημείο αυτό ο Αναπληρωτής Υπουργός κ. Γεώργιος Κατρούγκαλος καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα έκθεση, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Είναι μόνο αυτό το επίπεδο, όμως, των δύο τελευταίων χρόνων; Κύριοι συνάδελφοι της Πλειοψηφίας, ας πούμε για το θέμα των σχέσεων Εκκλησίας και κράτους, δεν έχει έρθει ο χώρος για τις συναινέσεις που εμείς ετοιμάσαμε συζητώντας με την Εκκλησία;

Θέλω να σας διαβάσω τι έλεγε, κατά τη συζήτηση της θέσης του Συντάγματος το 1975, και με αυτό θα τελειώσω, ο τότε Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθηγητής Ζέπος. Έλεγε: «Είναι θεωρητικός ορθότερος ο χωρισμός Εκκλησίας και πολιτείας, αλλά υπό τας παρούσας συνθήκας και λόγω της παραδόσεως που υπάρχει είναι δύσκολο να εκφύγουμε αυτή τη στιγμή από το κρατούν σύστημα».

Αυτή η στιγμή για εσάς κρατάει σαράντα χρόνια, δεν μπορεί να εμφανίζετε ότι ακολουθείτε μια φιλελεύθερες πολιτικές αντιλήψεις που τις συνδυάζετε με τον νεοφιλελευθερισμό σας. Πρέπει να επιλέξετε. Και είμαστε ακριβώς σε μια εποχή που όλη η Ευρώπη βρίσκεται μπροστά σε ένα δίλημμα για το τι δρόμο θα ακολουθήσει. Αυτόν τον ιδιόμορφο γάμο που δημιουργεί χίμαιρες και τέρατα του νεοφιλελευθερισμού με την ακροδεξιά ή τη λογική των ανοιχτών κοινωνιών, της δημοκρατίας και των ελευθεριών;

Οι επόμενες ευρωεκλογές είναι μια τέτοια ιστορική στιγμή, αλλά η αναθεώρηση αυτή ακριβώς αποτελεί μια τέτοια κεντρική στιγμή για τη δημοκρατία μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι εννέα μαθητές και μαθήτριες και δύο συνοδοί καθηγητές από το Γυμνάσιο του Ρίου.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Προχωράμε με τη συνάδελφο κ. Νίκη Κεραμέως από τη Νέα Δημοκρατία.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος αποτελεί ύψιστη στιγμή κοινοβουλευτισμού και είναι γεγονός πως η νέα Ελλάδα που οραματιζόμαστε χρειάζεται να ένα νέο Σύνταγμα.

Ωστόσο οι συνθήκες υπό τις οποίες επιλέγει η Κυβέρνηση να φέρει το ζήτημα της Αναθεώρησης του Συντάγματος στην επιφάνεια δείχνει και τις αληθινές προθέσεις, την πραγματική διττή της στόχευση:

Στόχευση πρώτη της Κυβέρνησης. Η Κυβέρνηση θέλει να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη από τη ζοφερή πραγματικότητα την οποία έχει η ίδια δημιουργήσει με αποκλειστική της ευθύνη. Η Κυβέρνηση θέλει να αποπροσανατολίσει από τη ζοφερή κατάσταση στην οικονομία της χώρας, μια χώρα αποκλεισμένη από τις αγορές παρά ένα δάνειο 86 δισεκατομμυρίων ευρώ και 14,5 δισεκατομμυρίων ευρώ μέτρα που ψήφισε η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, μία χώρα που εξακολουθεί να υπερφορολογεί τους πολίτες, να επιβαρύνει τους εργαζόμενους και τους εργοδότες με υπερβολικές ασφαλιστικές εισφορές, να μην προσελκύει επενδύσεις.

Η Κυβέρνηση θέλει να αποπροσανατολίσει από τη ζοφερή πραγματικότητα που άπτεται των εθνικών μας θεμάτων, τη Συμφωνία των Πρεσπών που συσσωρεύει διαρκώς αρνητικά τελεσθέντα, όπως φαίνεται και από την αναθεωρητική διαδικασία στη γειτονική χώρα.

Η Κυβέρνηση θέλει να αποπροσανατολίσει από τη δραματική επιδείνωση της δημόσιας ασφάλειας και τάξης: Άλωση των πανεπιστημιακών χώρων από συλλογικότητες, από ληστοσυμμορίες, από εμπόρους ναρκωτικών, ένοπλες ληστείες σε πολυσύχναστους δρόμους της Αθήνας.

Και η Κυβέρνηση θέλει να αποπροσανατολίσει από κυβερνητικά σκάνδαλα που διαδέχονται το ένα το άλλο. Από τις αποκαλύψεις για την έρευνα, που διεξάγεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη διασπάθιση 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ κοινοτικών πόρων για το προσφυγικό, τις αποκαλύψεις για την παραλίγο απευθείας ανάθεση του Αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος έναντι ευτελούς τιμήματος, τις αποκαλύψεις για την εξαγορά από τη ΔΕΗ εταιρείας που ανήκει στον αντιπρόεδρο των Σκοπίων.

Στόχευση, λοιπόν, πρώτη της Κυβέρνησης είναι η εργαλειοποίηση της συνταγματικής αναθεώρησης σε όπλο αντιπερισπασμού, μιας αναθεώρησης που εξαγγέλθηκε από τον Πρωθυπουργό πριν από δύομισι χρόνια και όλως τυχαίως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκκινεί εντέλει τώρα, λίγους μήνες πριν από τις εκλογές και προβλέπεται να διαρκέσει μόλις δύο μήνες.

Κυρίες και κύριοι, μόνο και μόνο αυτή η fast track διαδικασία που έχει επιλεγεί συνιστά έμπρακτη απόδειξη της περιφρόνησης του ΣΥΡΙΖΑ προς τους θεσμούς και τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες. Στη μεταπολιτευτική μας ιστορία πάντα οι εργασίες των σχετικών επιτροπών διαρκούσαν πολλούς μήνες, καθώς σε μια τέτοια κορυφαία θεσμική διαδικασία απαιτείται να γίνονται ουσιαστικές κοινοβουλευτικές ζυμώσεις και να εξαντλούνται τα περιθώρια συναινέσεων.

Στόχευση δεύτερη της Κυβέρνησης είναι να μπλοκάρει για τα επόμενα δέκα χρόνια μια πραγματική προσπάθεια εκσυγχρονισμού του κράτους, του Συντάγματος από τη Νέα Δημοκρατία. Και αυτό, κυρίες και κύριοι, το ομολόγησε κυνικά νυν Υπουργός της Κυβέρνησης, όλως τυχαίως ο προλαλήσας, σε ραδιοφωνική του συνέντευξη πριν από δύο μόνο εβδομάδες. Και διαβάξω επί λέξει τα λεγόμενα του κ. Κατρούγκαλου, ο οποίος είπε: «Μόνο

και μόνο μη συναινώντας σε αυτά που θεωρούνται ότι είναι εμβληματικά τμήματα του νεοφιλελευθερισμού να μπουν στην Αναθεώρηση, όπως είναι κατ' εξοχήν το θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων, ουσιαστικά εμποδίζουμε την αναθεώρησή τους για δέκα χρόνια μια που το Σύνταγμα μας προβλέπει ότι δεν μπορεί να ξεκινήσει η ίδια αναθεώρηση πριν περάσουν πέντε χρόνια».

Κυρίες και κύριοι, η Κυβέρνηση επιχειρεί επί της ουσίας να ματαιώσει για μια δεκαετία κάθε γενναία αλλαγή του Συντάγματος. Επιχειρεί να εργάσει ακόμα και αυτή την ύψιστη κοινοβουλευτική διαδικασία μόνο και μόνο για να εμποδίσει ένα γνήσιο και απαραίτητο εκσυγχρονισμό του Συντάγματος.

Ας έρθουμε, όμως και στην ουσία των προσημαστικών αυτών προτάσεων του ΣΥΡΙΖΑ για το Σύνταγμα. Είναι ένα αναχρονιστικό κείμενο με προτάσεις επικίνδυνες, όπως δημοψηφίσματα με λαϊκή πρωτοβουλία, προτάσεις ατελέσφορες, όπως επαναλαμβανόμενες ψηφοφορίες για ένα εξάμηνο για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, προτάσεις θεσμικά διαλυτικές, όπως η συνταγματική κατοχύρωση της απλής αναλογικής ως μόνιμου εκλογικού συστήματος που θα οδηγήσει τη χώρα σε μόνιμη ακυβερνησία.

Είναι μια πρόταση, κυρίες και κύριοι της κυβερνήσας Πλειοψηφίας, χωρίς ούτε αναφορά στις μεγάλες θεσμικές τομές που έχει ανάγκη η χώρα, τομές στη δημόσια διοίκηση, στην εκπαίδευση, στην ανάπτυξη, στη δικαιοσύνη, στην καλή νομοθέτηση, στη δημοσιονομική σταθερότητα.

Κυρίες και κύριοι, αντέχουμε ως χώρα να χάσουμε άλλη μια δεκαετία για να έχουμε την ευκαιρία να αποκτήσουμε ένα νέο σύγχρονο Σύνταγμα; Όχι, δεν αντέχουμε, όπως δεν αντέχουμε και δεν θα επιτρέψουμε στην κυβερνώσα Πλειοψηφία να υποβαθμίσει το Σύνταγμα μας. Η Νέα Δημοκρατία δεν θα επιτρέψει κανέναν αναθεωρητικό λαϊκισμό που εντέλει θα υπονομεύσει το ίδιο το πολίτευμά μας. Και γι' αυτό, κυρίες και κύριοι, θα συμμετέχουμε κανονικά στην Επιτροπή Αναθεώρησης που συγκροτείται σε σώμα αύριο.

Ως προς τη διαδικασία μίλησε αναλυτικά ο εισηγητής μας. Η πρότασή μας ως προς την ουσία της στηρίζεται σε τρεις κεντρικές αρχές, υπηρετεί τρεις κεντρικές πολιτικές μας προτεραιότητες.

Προτεραιότητα πρώτη: Το νέο Σύνταγμα οφείλει να είναι λιτό, χωρίς περιττές και αναχρονιστικές διατάξεις, να εξασφαλίζει τη συνέχεια και κυρίως την αποτελεσματικότητα του κράτους, να διαχωρίζει τις εξουσίες, να θωρακίζει τη δικαιοσύνη, να καθιερώνει τη λογοδοσία, τη διαφάνεια, την αξιολόγηση.

Προτεραιότητα δεύτερη: Το νέο Σύνταγμα οφείλει να εξασφαλίζει την κοινωνική αλληλεγγύη και τις ίσες ευκαιρίες για όλους ως προϋπόθεση κοινωνικής κινητικότητας και ευημερίας, να αντιμετωπίζει τις πελατειακές δομές του κράτους και να ενισχύει την κοινωνία των πολιτών.

Προτεραιότητα τρίτη: Το νέο Σύνταγμα οφείλει να εγγυάται το σταθερό οικονομικό περιβάλλον, τη δημοσιονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό της επιδιωκόμενης ανάπτυξης της χώρας επιτρέψτε μου να αναφερθώ διακριτά στην πρότασή μας για την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, μια πρόταση με την οποία φαίνεται να συμφωνεί και ο κυβερνητικός σας εταίρος, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, οι ΑΝΕΛ. Στόχος είναι να δοθεί, επιτέλους, η δυνατότητα να λειτουργήσουν και στη χώρα μας μη κρατικά και ιδιωτικά πανεπιστήμια υπό αυστηρούς όρους και προϋποθέσεις, υπό την εποπτεία ανεξάρτητης αρχής υψηλού κύρους.

Κυρίες και κύριοι –και παρακαλώ την προσοχή σας– είμαστε η μόνη χώρα στην Ευρώπη που υπάρχει συνταγματική απαγόρευση για την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων. Και τούτο, ενώ τα οφέλη από την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων θα είναι πρωτοφανή. Και θα απαριθμήσω έξι ενδεικτικά οφέλη.

Όφελος πρώτο: Θα περιορίσει δραστικά το brain drain καθηγητών και φοιτητών. Πρόσφατη έρευνα της Εθνικής Τράπεζας έδειξε –προσέξτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι– ότι το 60% των Ελλήνων πανεπιστημιακών δουλεύει στο εξωτερικό, όταν ο μέσος ευρωπαϊκός όρος είναι μόλις 11%.

Επιπλέον η χώρα μας εμφανίζει ένα από τα μεγαλύτερα ποσο-

στά φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό. Το 2017 στείλαμε πάνω από τριάντα επτά χιλιάδες φοιτητές μας στο εξωτερικό. Ξέρετε πόσους έστειλε η Ισπανία; Η Ισπανία έστειλε τριάντα πέντε χιλιάδες, ενώ έχει υπερτετραπλάσιο πληθυσμό. Γιατί να μην μπορέσουμε να κρατήσουμε στη χώρα μας αυτό το πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό καθηγητών, φοιτητών;

Δεύτερο όφελος: Θα περιορίσει και τη φυγή πόρων στο εξωτερικό. Τουλάχιστον, με τις πιο συντηρητικές εκτιμήσεις, μισό δισεκατομμύριο ευρώ χάνεται κάθε χρόνο για τις δαπάνες των φοιτητών μας στο εξωτερικό, προκαλώντας πραγματική οικονομική αιμορραγία στην ελληνική οικογένεια και φυσικά εισφέροντας αδρά στο ΑΕΠ των άλλων χωρών, τη στιγμή που τα χρήματα αυτά θα μπορούσαν να μείνουν και να επενδυθούν στη χώρα μας.

Τρίτο όφελος: Η χώρα μας θα προσελκύσει σημαντικό αριθμό φοιτητών απ' όλο τον κόσμο. Και αυτό θα συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και θα προσδώσει άμεσα οικονομικά οφέλη για τη χώρα. Η χώρα μας θα μπορέσει να αναδειχθεί σε ένα περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης, τη στιγμή μάλιστα που η διεθνής συγκυρία είναι πάρα πολύ ευνοϊκή για το συγκεκριμένο εγχείρημα.

Γιατί είναι πολύ ευνοϊκή η συγκυρία; Γιατί κυρίες και κύριοι, ενώ το 1975 μόλις οκτακόσιες χιλιάδες φοιτητές σπούδαζαν σε χώρα άλλη απ' αυτή στην οποία ζούσαν, πλέον αυτός ο αριθμός είναι τεσερισήμισι εκατομμύρια. Είναι τεσερισήμισι εκατομμύρια οι φοιτητές που σπουδάζουν σε χώρα διαφορετική απ' αυτή που ζουν! Και η Ελλάδα, σύμφωνα με έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει άμεσα εκατόν δέκα χιλιάδες ξένους φοιτητές και παράλληλα να περιορίσει τις εκροές Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό, με άμεσο όφελος για τη χώρα της τάξης των 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Και βεβαίως μία τέτοια μεταρρύθμιση θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά το δυνητικό αριθμό ανάπτυξης της χώρας κατά μία με δύο ποσοστιαίες μονάδες άμεσα.

Κυρίες και κύριοι στην Κύπρο, η εκπαίδευση συμβάλλει στο 2,5% του ΑΕΠ της χώρας.

Τέταρτο όφελος: Να συμβάλλει σε έναν υγιή συναγωνισμό με τα δημόσια πανεπιστήμια προς τη βελτίωση του επιπέδου παρεχόμενης εκπαίδευσης για όλους, αλλά και στην ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας.

Πέμπτο όφελος: Να δώσει στους φοιτητές τη δυνατότητα επιλογής ιδρύματος φοίτησης, όπως ισχύει διεθνώς. Πώς είναι δυνατόν να έχουμε ιδιωτική εκπαίδευση στα σχολεία και όχι ιδιωτική εκπαίδευση στα πανεπιστήμια.

Έκτο όφελος: Θα τερματίσει το παράδοξο που ισχύει στη χώρα μας. Αυτό που συμβαίνει, κυρίες και κύριοι στη χώρα μας είναι το εξής. Επιτρέπεται η αναγνώριση πτυχίων μη κρατικών πανεπιστημίων του εξωτερικού, αλλά δεν επιτρέπεται η ίδρυση τέτοιων πανεπιστημίων στην Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, -θα κλείσω- ως μπει επιτέλους ένα τέλος στην οπισθοδρόμηση και στην αντιμεταρρύθμιση. Αρκετά μείναμε πίσω εξαιτίας των ιδεοληπτικών αγκυλώσεων. Ας μη χαθεί άλλη μία ευκαιρία. Η ιστορία θα μας κρίνει όλους πάρα πολύ αυστηρά.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Έχουν μείνει τρεις συνάδελφοι, η κ. Αναγνωστοπούλου, η κ. Παπακώστα και η κ. Χριστοδουλοπούλου και συμπληρώνεται ο κατάλογος των συναδέλφων που προτάθηκαν από τα κόμμά τους.

Τον λόγο έχει η συνάδελφος κ. Αναγνωστοπούλου.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ενώ όλοι και όλες σε αυτή την Αίθουσα παραδεχτήκαμε ότι η συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι κορυφαία στιγμή του κοινοβουλευτικού και πολιτικού βίου, άκουσα αμέσως, και από την προηγούμενη ομιλήτρια αλλά και από άλλους, μία σείρα αντιπολίτευση, καταστροφολογία κ.λπ.. Ο μισός χρόνος καταναλώθηκε εκεί. Δεν ξενικάει με τους καλύτερους οιωνούς αυτή η ύψιστη στιγμή της δημοκρατίας.

Άκουσα επίσης ότι το Σύνταγμα, τόσο η θέσπισή του όσο και η αναθεώρησή του, απαντάει στις προκλήσεις της ιστορίας. Εδώ τίθεται το μεγάλο ερώτημα πώς και τι διαβάζει ο καθένας μας από την ιστορία. Και εκεί είναι οι ιδεολογικές γραμμές, εκεί δημιουργούνται οι συνανέσεις, εκεί δημιουργούνται, όμως, και οι συγκρούσεις. Και ένα Σύνταγμα, επειδή εμπεριέχει αντιφάσεις, εμπεριέχει και συγκρούσεις.

Τι διαβάζουμε, λοιπόν, ο καθένας από την ιστορία; Είχαμε μία μεγάλη κρίση, μία τραυματική κρίση. Είχαμε σε όλη την Ευρώπη και εξακολουθούμε να έχουμε επέλαση ενός νεοφιλελευθερισμού, που, όχι μόνο καθελώνει τις κοινωνίες λόγω ακραίας λιτότητας, κυρίως, όμως, μετασχηματίζει τους ίδιους τους δημοκρατικούς θεσμούς, την ίδια τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών. Αυτές είναι μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας. Η ακόμα πιο μεγάλη πρόκληση; Είναι η ακραία άνοδος της ακροδεξιάς.

Η αναθεώρηση ενός συντάγματος τι στόχο έχει; Να απαντήσει πρώτον στο κατεπείγον των καιρών, αυτό το ερώτημα το κατεπείγον που έχει θέσει ένας λαός. Δεύτερον, να κατευθύνει το Σύνταγμα, άρα και τον ίδιο τον λαό, το ίδιο το πολιτικό σύστημα προς μία κατεύθυνση που θα δείχνει τι όραμα έχει για το μέλλον και τι θέσεις μάχης θέλει να έχει ένας λαός για να μπορέσει να πολεμήσει. Κατεπείγον των καιρών.

Επειδή άκουσα και τον κ. Βενιζέλο να λέει: «Ωραία, θα τα συζητήσουμε όλα. Δεν θα υπάρχει, όμως, καμμία πλειοψηφία. Ψήφισα με εκατόν ογδόντα ψήφους και θα πάμε στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή, για να κρίνει ο λαός», αυτό το Σώμα, αυτήν τη στιγμή, εν τόπω και χρόνω αναλαμβάνει την ευθύνη ότι αυτός ο λαός απαξίωσε το πολιτικό σύστημα και εξαιτίας του άρθρου 86 άρα χρειάζεται άμεση αναθεώρηση. Συναινούμε τώρα ότι η επόμενη Αναθεωρητική Βουλή προς αυτή την κατεύθυνση θα το αναθεωρήσει; Αν δεν μιλήσουμε για αυτό, φοβάμαι ότι θέλουμε να φτιάξουμε έναν χυλό.

Τρίτον, συμφωνούμε όλοι ότι αυτή η κοινωνία, αυτή τη στιγμή και μετά την εμπειρία της κρίσης, φωνάζει ότι το πολιτικό σύστημα συγκροτήθηκε σε μία ελίτ σε διασύνδεση με οικονομικά συμφέροντα, με πελατειακό σύστημα, άρα κάπου πρέπει να σπάσει αυτό; Άρα η βουλευτική ασυλία πρέπει να διαφοροποιηθεί και να αναθεωρηθεί; Πρέπει οι βουλευτικές θητείες να μειωθούν, να μην έχουμε αυτή την επαγγελματικοποίηση της βουλευτικής ζωής, της πολιτικής ζωής, που δημιουργεί από την άλλη μεριά και αναγκαστικά πελατειακές σχέσεις;

Πρέπει να απαντήσουμε τώρα σε αυτά, όχι αύριο, όχι να αφήσουμε ως άλλοθι να πούμε ότι τα αναθεωρούμε γι' αυτόν τον λόγο και αυτά πρέπει να αναθεωρηθούν. Συναινέσεις, λοιπόν, σε τέτοια μείζονα άρθρα πρέπει να υπάρξουν.

Ένα άλλο άρθρο στο οποίο μπορούν να υπάρχουν συνανέσεις και στο οποίο ρίξαμε νερό στο κρασί μας είναι το άρθρο 3. Επαίρονται τα κόμματα και της Νέας Δημοκρατίας και του ΚΙΝΑΛ ότι είναι φιλελεύθερα αστικά κόμματα, είναι απευθείας από τον Διαφωτισμό. Πρέπει το άρθρο 3, και σε αυτό πρέπει να συναινέσουμε, να υπογραμμίζει ότι το κράτος είναι ουδετερόθησκο; Πρέπει σε συνδυασμό με το άρθρο 13 να συναινέσουμε όλοι ότι το κράτος δεν θρησκεύεται; Η κοινωνία θρησκεύεται ή δεν θρησκεύεται. Το κράτος, όμως, δεν θρησκεύεται, άρα οι αξιωματούχοι του και οι λειτουργοί του αυτονομιοποιούνται μέσω των δημοκρατικών θεσμών. Πρέπει να συναινέσουμε;

Εδώ δεν άκουσα καμμία απάντηση. Κανένας δεν μίλησε, γιατί κάποιοι έτρεξαν, έσπευσαν να εκμεταλλευτούν αυτή την αναθεώρηση, την κατεύθυνση αναθεώρησης, λέγοντας ότι θα καταργηθούν οι εκκλησίες, οι βαφτίσεις –δεν ξέρω και εγώ τι– και άλλοι έσπευσαν να κάνουν άλλα σόου με αυτό το άρθρο.

Για μένα προσωπικά, έπρεπε να καταργηθεί και η διατύπωση «επικρατούσα» θρησκεία. Ήδη από τον Κοραή υπάρχει αυτό το αίτημα. Αν δεν το φέρνουμε τώρα, είναι γιατί όντως χρειάζονται συνανέσεις σε ένα κρίσιμο θέμα που ακουμπάει την παράδοση του ελληνικού λαού και όλα αυτά, αλλά τουλάχιστον ας συμφωνήσουμε στα minima.

Ας κάνουμε ένα μεγαλύτερο βήμα. Ποια είναι τα επείγοντα των καιρών και στην Ελλάδα, αλλά κυρίως στην Ευρώπη; Το Σύνταγμα πρέπει να δημιουργεί θέσεις μάχης για μια κοινωνία, για

ένα πολιτικό σώμα, για τον λαό ως πολιτική οντότητα;

Τι διαπιστώσαμε στην κρίση; Τι διαπιστώνουμε με την επέλαση του νεοφιλελευθερισμού; Την υπονόμηση των δημοκρατικών θεσμών, την υπονόμηση της λαϊκής κυριαρχίας, άρα την υπονόμηση της ίδιας της δημοκρατίας. Πρέπει να ξαναβρεί τρόπους. Είναι ή δεν είναι επείγον να ξαναβρεί τρόπους το κοινοβουλευτικό σύστημα, για να μην αποστεωθεί, για να μη χάσει την πολιτική του δυναμική να συνομιλήσει πάλι με τον δρόμο; Να συνομιλήσει και να συνεγείρει τον λαό στην πολιτική πράξη;

Δεν είναι κατεπείγον όταν βλέπουμε ότι απέχει τόσο μεγάλο σώμα, τόσο μεγάλο ποσοστό του εκλογικού σώματος από τις εκλογές; Δεν χτυπάει η καμπάνα της Αγιά Σοφιάς όταν το βλέπουμε αυτό και ταυτοχρόνως βλέπουμε την άνοδο της ακροδεξιάς; Άρα δεν πρέπει να βρεθούν δρόμοι; Η λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, η άμεση δημοκρατία σε σχέση, σε συνδυασμό, πάντα με τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς, δηλαδή τα δημοψηφίσματα.

Θα είχα να πω για το δημοψήφισμα του 2015 ότι και εγώ είμαι υπερήφανη και ούτε το παίρνω πίσω δευτερόλεπτο για έναν λόγο και οφείλω να τον πω σε αυτή τη Βουλή. Σε εκείνες τις κρίσιμες στιγμές, αν το 62% του ελληνικού λαού δεν στεκόταν δίπλα στην κυβέρνηση του, η χώρα θα είχε βγει από την Ευρωζώνη, όπως το κανόνιζε ο Σόιμπλε. Ήταν μια μεγαλειώδης στιγμή και απαξιώστε τη όσο θέλετε. Εμείς και αυτοί ξέρουν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Είχα την τύχη και την τιμή να οριστώ αμέσως μετά από τον Πρωθυπουργό Αναπληρώτρια Υπουργός Εξωτερικών. Όλοι οι πρέσβεις ευρωπαϊκών χωρών που ήλθαν και με επισκέφτηκαν μου είπαν ένα πράγμα: ότι συντάραξε την Ευρώπη. Και εκεί που πρέπει να δείτε τι συμβαίνει πραγματικά και να δούμε το κατεπείγον είναι πώς μια Ευρώπη με τους θεσμούς της που δεν λογοδοτούν δεν δίνει σημασία στη λαϊκή κυριαρχία. Άρα το Σύνταγμα είναι θέση μάχης και γι' αυτό.

Ένα τελευταίο ζήτημα –θα είχα να πω πάρα πολλά–, το περίφημο άρθρο 16. Στην επιτροπή θα έχουμε χρόνο να συζητήσουμε γι' αυτό το θέμα. Η θέση μας είναι γνωστή και δεν είναι γνωστή ούτε για ιδεοληψία ούτε για τίποτα, για τίποτα τέτοιο όπως θεωρείτε εσείς. Εδώ συμπυκνώνεται η σύγκρουση Αριστεράς, προοδευτικών δυνάμεων –και θα αποδείξουμε ποιες είναι προοδευτικές δυνάμεις– με τον νεοφιλελευθερισμό και τις συντηρητικές δυνάμεις.

Τι είναι, λοιπόν, το άρθρο 16; Η περιφρούρηση μέσα από το ύψιστο αγαθό, που είναι η γνώση και η έρευνα του δημόσιου χώρου. Είναι η περιφρούρηση του αρρηκτου δεσμού ισότητας και ελευθερίας. Εάν για τις νεοφιλελεύθερες δυνάμεις η ελευθερία είναι ένα πράγμα και σχετίζεται με τον ιδιωτικό τομέα, για τον προοδευτικό κόσμο ελευθερία και ισότητα είναι ένα πράγμα.

Μας κατηγορείτε για εξισωτισμό. Ναι, γιατί για εμάς η αριστεία είναι αποτέλεσμα της ισότητας και της ελευθερίας. Είναι προϋπόθεση η ισότητα και η ελευθερία και αυτό θέλουμε να το εγυθούμε. Είδαμε τι έγινε με τα ΜΜΕ και την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου χώρου. Για το άρθρο 16, λοιπόν, θα επανέλθουμε.

Και εδώ θα μου επιτρέψετε να κλείσω, επίσης με μια προσωπική εμπειρία. Κόπτεστε τώρα ότι φεύγουν τα παιδιά μας στο εξωτερικό. Πάντα έφευγαν. Και μακάρι να διεκδικήσουμε και σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο όχι να φτιαχτούν ιδιωτικά πανεπιστήμια. Και θα πω στην κ. Κεραμέως που δημιουργήθηκαν, πού ιδρύθηκαν, πόσα κλείνουν και όλα αυτά. Τα έχω τα στοιχεία. Μη διαβάσουμε όπως θέλουμε την πραγματικότητα. Θα πω, όμως, ένα πράγμα: Να διεκδικήσουμε σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δεν θα αναφέρω Υπουργούς σας στην προηγούμενη κυβέρνηση που ήθελαν να κλείσουν τμήματα, γιατί είναι πολλά τα ανώτατα ιδρύματά μας. Ή είναι πολλά ή είναι λίγα. Ένα από τα δύο ισχύει. Θα πω, όμως, ότι κατορθώσαμε και πήραμε θέσεις μελών ΔΕΠ, επειδή πρυτάνεις κάποιων από τα σημαντικότερα πανεπιστήμια των δημόσιων πανεπιστημίων της Ευρώπης στάθηκαν στο πλευρό μας στις Βρυξέλλες, για να διεκδικήσουμε θέσεις. Εάν αυτό δεν υπήρχε, εάν η δημόσια παιδεία δεν υπήρχε ως αγαθό και εθνικό και ευρωπαϊκό, θα σας έλεγα εγώ τι θα γίνονταν.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ζ' Αν-

τιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ**)

Έχουμε ευθύνη, αυτό το Κοινοβούλιο, εμείς σήμερα, απέναντι στην ιστορία. Δεν μπορεί να ερχόμαστε εδώ και να λέμε ότι το να εξορθολογίσουμε ή να συνταγματοποιήσουμε τον νεοφιλελευθερισμό είναι η απάντηση στις προκλήσεις του καιρού μας. Αύριο οι επόμενες κοινωνίες, οι επόμενες γενεές που θα διαβάζουν τα Πρακτικά της Βουλής, θα έρθουν να μας κρίνουν. Άλλο ανεβαίνει, άλλο επελαύνει, που απαξιώνει μεγάλη μερίδα του πληθυσμού. Σε αυτά πρέπει να απαντήσουμε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σπυρίδων Λυκούδης): Ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Η συνάδελφος κ. Αικατερίνη Παπακώστα - Σιδηροπούλου έχει τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, σοβαρή και θεμελιώδης η συζήτηση που γίνεται για την Αναθεώρηση του Συντάγματος και ξεκινώ λέγοντας ότι η θεσμική νεωτερικότητα κατοχύρωσε τη Μεταπολίτευση με το Σύνταγμα του 1975 και αυτή η θεσμική νεωτερικότητα οφείλεται στην ισχυρή προσωπικότητα του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Σήμερα, λοιπόν, επειδή οι εποχές άλλαξαν και μας γνέφουν με προσημονή, είμαστε υποχρεωμένες όλες και όλοι να ανταποκριθούμε στις ανάγκες των καιρών, στις προκλήσεις του παρόντος και του μέλλοντος.

Η Νέα Ελληνική Ορμή, το κόμμα του οποίου έχω την τιμή αυτή τη στιγμή να εκθέτω δημόσια και μάλιστα από το Κοινοβούλιο τις βασικές του προτάσεις Αναθεώρησης του Συντάγματος, αγγίζει και ουσιαστικά αντιπροσωπεύει πολιτικά τον χώρο του κοινωνικού φιλελευθερισμού και προωθεί μια αναθεώρηση γενναία, διαβουλευτική, σύγχρονη, ορθολογική, όπως η χώρα και οι εποχές που άλλαξαν έχουν ανάγκη.

Συγκεκριμένα, λοιπόν, στο πλαίσιο της ανάγκης να επιτύχουμε συναίνεση και της ανάγκης να αναλάβουμε την ευθύνη, διότι, όπως λέει ο Καζαντζάκης, ό,τι δεν συνέβη ποτέ είναι ό,τι δεν ποθήσαμε αρκετά, εμείς ως Νέα Ελληνική Ορμή προτείνουμε, πρώτα απ' όλα, την αποδέσμευση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής. Εκλογή από τον λαό μετά την τρίτη ψηφοφορία των 3/5 και μετά την παρέλευση τριμήνου, επανάληψη των ψηφοφοριών, δηλαδή ανά μήνα.

Λελογισμένη ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας. Και συγκεκριμένα: ανάθεση επιλογής των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων, των Προέδρων των Ανεξαρτήτων Αρχών, του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.

Διακριτότητα Κράτους-Εκκλησίας. Επιθυμούμε, βεβαίως, τη διατήρηση του προοιμίου του Συντάγματος αναλλοίωτου, διότι το χριστιανικό ορθόδοξο δόγμα, αγαπητοί συνάδελφοι, και η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ζυμωμένα με την καρδιά του έθνους, είναι δεμένα με τους άρρηκτους δεσμούς, με την ιστορία των αγώνων του έθνους.

Από την άλλη πλευρά, όμως, πρέπει να σας πω ότι, όσον αφορά στο ζήτημα αυτό, είναι πολύ θετικό το γεγονός ότι, μετά από έναν αιώνα εκκρεμοτήτων, αυτή την ώρα έρχεται μπροστά μας η αναθεώρηση να δώσει λύση σε προβλήματα, τα οποία πραγματικά ταλάνισαν και ταλαιπώρησαν και προβλημάτισαν επί έναν αιώνα, όπως είπα προηγουμένως.

Από την άλλη πλευρά, στο ζήτημα αυτό, η αναθεώρηση των σχετικών συνταγματικών διατάξεων πρέπει να έχει ως γνώμονα, ως πυλώνα, την προάσπιση των ατομικών ελευθεριών και δη το δικαίωμα της ελεύθερης διαμόρφωσης της θρησκευτικής συνείδησης. Επομένως συμφωνούμε με την αλλαγή του άρθρου 3, στη βάση της αρχής ότι η κοινωνία και τα μέλη της μπορούν να θρησκευούνται, το κράτος όμως όχι.

Όσον αφορά στον όρκο, επιμένουμε ότι είναι προσωπικό θέμα και δικαίωμα. Πρέπει να παραμείνει η δυνατότητα επιλογής και του θρησκευτικού όρκου για τους κυβερνητικούς αξιωματούχους και τους δημοσίους λειτουργούς, καθώς τα περί ψευδορκίας ισχύουν είτε για πολιτικό είτε για θρησκευτικό όρκο.

Συνταγματική κατοχύρωση του αναλογικού εκλογικού συστή-

ματος στις βουλευτικές και αυτοδιοικητικές εκλογές.

Υποχρεωτική παρουσία του 1/3 των Βουλευτών για την έναρξη της συνεδρίασης της Βουλής, έτσι ώστε να ενισχύσουμε και να ενδυναμώσουμε τον κοινοβουλευτικό θεσμό και τον ρόλο και την ουσιαστική παρουσία του Βουλευτή στο Κοινοβούλιο.

Προτεραιότητα στο κοινωνικό κράτος δικαίου και στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών.

Πιστεύουμε και προτείνουμε τα μη κρατικά ΑΕΙ για να έναν πάρα πολύ απλό λόγο. Δεν μπορεί το κράτος να διατηρεί κρατικό μονοπώλιο, ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Υπό την έννοια αυτή, θα πρέπει να σπάσει το κρατικό μονοπώλιο, με παράλληλη ενίσχυση των δημοσίων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και για την έρευνα και για την καινοτομία, με πόρους οι οποίοι είναι απαραίτητοι, για να μπορέσουν τα πανεπιστήμιά μας να καταταθούν ακόμα σε υψηλότερες θέσεις και να κάνουν τη δουλειά τους με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

Ψήφος και εκλογή Βουλευτών από την ομογένεια.

Μια άλλη πρόταση του ΝΕΟ είναι για την πνευματική δημιουργία. Υπάρχει εδώ ένα τεράστιο έλλειμμα. Προτείνουμε, λοιπόν, η πνευματική δημιουργία και κατά συνέπεια η πνευματική ιδιοκτησία να κατοχυρωθεί συνταγματικά, διότι στις μέρες μας τα προϊόντα της διανοίας, η πνευματική ιδιοκτησία πρέπει να διασφαλιστεί και να τύχει ιδιαίτερης προστασίας.

Αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης και η διατήρηση της συνέχειας, δηλαδή της θεσμικής μνήμης. Εδώ προτείνουμε την κατάργηση του θεσμού των γενικών και ειδικών γραμματέων στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης και το διορισμό μόνιμων υπηρεσιακών Υφυπουργών, που προβλέπει το Σύνταγμα στο άρθρο 81 παράγραφος 1. Επίσης, προτείνουμε να υπάρχει πρόβλεψη με ρητό τρόπο δύο θέσεων, επί θετήας πέντε συν πέντε ετών, Υπηρεσιακών Υφυπουργών Εξωτερικών και Άμυνας.

Πρέπει να σας πω, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι η πρόταση του ΝΕΟ είναι κρυστάλλινη. Δεν συμμερίζομαστε την αναθεωρητική απαισιοδοξία, την οποία ορισμένοι πολιτικοί φορείς επικαλούνται και στέκουν διστακτικοί στο αναθεωρητικό εγχείρημα, ιδίως - λέμε εμείς - για λόγους τακτικής ή σκοπιμότητας. Παράλληλα, είναι κρυστάλλινο, επίσης, ότι θεωρούμε αδικαιολόγητη τόσο την αρνητική τοποθέτηση απέναντι στην εξαγγελθείσα αναθεώρηση όσο και τη μινιμαλιστική εκδοχή της με τη διατύπωση μιας λιπής πρότασης ελαχίστων αλλαγών.

Με τις προτάσεις μας, οι οποίες ενσωματώνουν αυτό που είπα προηγουμένως, την ανάγκη συναίνεσης και ευθύνης, ακυρώνουμε ή προσπαθούμε να ακυρώσουμε στη Βουλή των Ελλήνων σκοπιμότητες και ιδιοτέλειες, έννοιες και πρακτικές ασύμβατες με το δημόσιο συμφέρον και δικαιώνουμε την πίστη του ελληνικού λαού, ότι ο θεμελιώδης χάρτης της χώρας, δηλαδή το Σύνταγμα, αποτελεί το έσχατο ανάχωμα της πολιτικής του αυτονομίας.

Κοντολογίς -και θα κλείσω με αυτό- επιταγή και πολιτική και πατριωτική υποχρέωσή μας μέσω αυτής της αναθεώρησης είναι να διασφαλίσουμε ότι η δημοκρατία μπορεί να τηρήσει πέντε σημαντικές υποσχέσεις της. Πρώτη υπόσχεση είναι η κυριαρχία των πολιτών και η διασφάλιση της ισονομίας. Δεύτερη υπόσχεση είναι η ανάδειξη εκπροσώπων που θα υπηρετούν το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου και όχι τα συμφέροντα ιδιαίτερων ομάδων. Τρίτη υπόσχεση είναι ο έλεγχος όλων των πεδίων στα οποία ασκείται μια εξουσία που παίρνει δεσμευτικές αποφάσεις για μια ολόκληρη κοινωνική ομάδα. Τέταρτη υπόσχεση είναι η εξάλειψη των άορατων εξουσιών. Και πέμπτη υπόσχεση είναι η διάπλαση ενεργών, συνεδριτών και ενάρετων πολιτών.

Στο πλαίσιο, λοιπόν, αυτής της κορυφαίας συζήτησης για την ανάγκη Αναθεώρησης του Συντάγματος, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες των καιρών, το ΝΕΟ και εγώ προσωπικά θα εισφέρουμε την πρότασή μας σε όλα τα υπό αναθεώρηση προτεινόμενα άρθρα στις αρμόδιες επιτροπές εν ευθέτω χρόνω.

Ευχαριστώ θερμά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σπυρίδων Λυκούδης): Σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει η συνάδελφος κ. Αναστασία Χριστοδουλοπούλου. Είναι η τελευταία συνάδελφος. Μετά ακολουθούν οι ομιλίες των πολιτικών Αρχηγών.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ (Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ, ως τελευταία ομιλήτρια από τον κύκλο των Βουλευτών, θα προσπαθήσω να συστηματοποιήσω λίγο τα επιχειρήματα που ακούστηκαν, να επισημάνω αντιφάσεις, να κάνω κριτική στην κριτική που έχει ασκηθεί στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ.

Θέλω, λοιπόν, πριν ξεκινήσω, να πω ότι στις τοποθετήσεις των διαφόρων συναδέλφων που προσπαθήσαν να απαξιώσουν - τέλος πάντων - τη δική μας πρωτοβουλία για τη συνταγματική Αναθεώρηση έγινε φανερό κάτι: τα μνημόνια για κάποιους ανθρώπους, όπως και για την κοινωνία, αποτέλεσαν ένα βαθύτατο τραύμα, ενώ για κάποιους άλλους ανθρώπους αποτέλεσαν ευκαιρία. Διότι, αν δεν έχεις βιώσει όλη αυτή την επώδυνη εμπειρία ως τραύμα, δεν μπορείς να σκεφτείς προτάσεις αναθεώρησης. Και εδώ είναι το πρόβλημα. Κανείς δεν αναφέρθηκε στο τι έγινε τον καιρό των μνημονίων στην κοινωνία, αλλά κυρίως τι έγινε στους θεσμούς, μια και μιλάμε για θεσμούς και για Σύνταγμα. Νομίζω ότι αυτό είναι μια μεγάλη παράλειψη στη συζήτηση. Για αυτό θα προσπαθήσω να το θέσω πολύ σύντομα.

Τελικά το Σύνταγμα, είπε ο κ. Βενιζέλος, αποδείχθηκε ανθεκτικό στην κρίση. Όντως, το Σύνταγμα αποδείχθηκε ανθεκτικό, όμως οι ρωγμές που έχει υποστεί από τα δέκα χρόνια της κρίσης είναι τεράστιες και πρέπει επειγόντως να βρούμε τρόπους να δημιουργήσουμε θεσμικά αντίβαρα, ώστε να μην ξαναπεριπέσουμε σε τέτοια περιπέτεια όπως αυτή της οικονομικής κρίσης.

Διότι τι έγινε, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες; Όλον τον καιρό των μνημονίων η κρατική κυριαρχία ή η λεγόμενη «εθνική ανεξαρτησία» κουρελιάστηκε. Αντί να είναι η Βουλή και η Κυβέρνηση που να αποφασίζουν για την οικονομία της χώρας, για τις πολιτικές που θα ακολουθήσουν, ήταν κάποιοι τεχνοκρατικοί κύκλοι ιδιωτικών συμφερόντων και της «σεσημασμένης» ιδεολογίας του νεοφιλελευθερισμού που αποφάσιζαν για τις τύχες του ελληνικού λαού: το Eurogroup, το Euro Working Group, πράγματα εντελώς έξω από τη δημοκρατική νομιμοποίηση. Οι θεσμοί, ανάλογα ποιον είχαμε καλέσει εδώ να κυβερνήσει, στην ουσία, τον ελληνικό λαό, ήταν αυτοί που αποφάσιζαν για τις τύχες μας.

Αυτό δεν είναι τραύμα στο Σύνταγμα; Δεν είναι μια τεράστια ρωγμή; Το δίκαιο της έκτακτης ανάγκης, που στην πραγματικότητα καθόρισε όλους τους νόμους που εκδόθηκαν όλα αυτά τα χρόνια, δεν είναι ρωγμή;

Πού είναι, λοιπόν, αυτή η περιβόητη ανθεκτικότητα του Συντάγματος, για την οποία συζητάμε; Εκτός αν θεωρούμε ότι η ανθεκτικότητα του Συντάγματος υπήρξε σε σχέση με τη μη ανθεκτικότητα του πολιτικού συστήματος. Διότι ναι, αυτό που κατάρφερε το Σύνταγμα, επειδή έχει διαχρονικές αξίες γύρω από την ελευθερία και τα δικαιώματα, ήταν να γίνεται επίκλησή του συνεχώς και από ανθρώπους που αγωνίζονται και από προοδευτικούς ανθρώπους, ενώ, αντίθετα, το πολιτικό σύστημα υπέστη Βατερλό. Ο δικομματισμός κατέρρευσε και τα κόμματα αυτά αναζητούν και προσπαθούν ακόμα να συμφιλιωθούν με τη νέα πραγματικότητα. Αυτά, λοιπόν, τα ζητήματα που αναδείχθηκαν στον καιρό των μνημονίων, χρειάζονται μια νέα ρύθμιση. Και αυτό κάνει η πρόταση που έχουμε καταθέσει - και έχω υπογράψει κι εγώ - για τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Θα πρέπει, λοιπόν, εδώ, να πούμε ότι η κρίση νομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος, δηλαδή η αδυναμία του να αναπαράχθει - αυτό σημαίνει «κρίση νομιμοποίησης» - δεν έχει λήξει. Υπάρχει ακόμα.

Η πόλωση και η απουσία συναίνεσης έχει να κάνει ακριβώς με αυτό. Έχει να κάνει με το γεγονός ότι στην κρίση νομιμοποίησης αναδείχθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό δεν μπορείτε να το παραδεχθείτε. Είναι αδύνατον! Είναι αδύνατον να κατανοήσετε πώς η κοινωνία εμπιστεύτηκε τον ΣΥΡΙΖΑ, αφήνοντας τους επαγγελματίες της πολιτικής εκτός της εξουσίας.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών κ. Αλέξης Τσίπρας)

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Στην αρχή βρήκατε την «αριστερή παρένθεση». Παρηγορηθή-

κατε όσο μπορούσατε. Περνάνε τα χρόνια και η Κυβέρνηση δείχνει μια πρωτοφανή αντοχή και θα είναι μάλλον και η μόνη που θα εξαντλήσει την τετραετία. Τι συμβαίνει, λοιπόν;

Μετά επινοήθηκε -μάλιστα από τον κ. Βενιζέλο- η θεωρία της στρατηγικής ήττας στις εκλογές. Διαψευστήκατε με την παρένθεση, θα διαψευστείτε οσονούπω και με τη λεγόμενη «στρατηγική ήττα» του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές, γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ δεν κατασκευάστηκε από κανένα παράκεντρο εξουσίας κι ο Τσίπρας δεν κατασκευάστηκε ως Αρχηγός από κάποιους. Ήταν ώριμο αποτέλεσμα μιας κοινωνικής διαδικασίας που αναπτύχθηκε τον καιρό των μνημονίων, όταν το πολιτικό σύστημα απεδείχθη όχι μόνο ανίκανο να αποτρέψει την κρίση, αλλά ενέτεινε και την κρίση μέσα στα μνημόνια με τις πολιτικές που ακολούθησε.

Άρα το ζήτημα το οποίο πρέπει να συζητήσουμε είναι -ακόμη κι αν θεωρείτε ότι δεν τελείωσαν τα μνημόνια, γιατί υπάρχουν κάποιες πτέρυγες εδώ που λένε ότι υπάρχει τέταρτο και πέμπτο μνημόνιο, εκατό χρόνια ομηρίας κ.λπ.- το εξής: Το γεγονός ότι από τον Αύγουστο κλείνει αυτή η διαδικασία θεωρείτε ότι δεν είναι ικανή συνθήκη για να αντιμετωπίσουμε τα ζητήματα που προέκυψαν στη διάρκεια αυτής της αλόγιστης, της βάρβαρης πολιτικής λιτότητας; Δεν πρέπει να παρέμβουμε; Δεν αποτελεί αυτό λόγο;

Και επειδή ακριβώς δεν έχετε άποψη, είστε υποχρεωμένοι να λέτε πυροτεχνήματα. «Συνταγματικός λαϊκισμός» λέει ο κ. Βενιζέλος και κάποιοι άλλοι. Μάλιστα. Αυτό είναι, έμμεσα, ένας έπαινος για την πρότασή μας. Δηλαδή, η πρότασή μας είναι τόσο λαοφιλής, που μας ονομάζετε λαϊκιστές.

Μακάρι, λοιπόν, η ελληνική κοινωνία να έχει χειραφετηθεί όλα αυτά τα χρόνια, να θεωρεί ότι είναι σωστό το να είναι το κράτος θρησκευτικά ουδέτερο, ότι είναι σωστό να μην υπάρχει Πρωθυπουργός τεχνοκράτης -όπως αυτά που προσπαθούσατε να κάνετε για να γλιτώσετε από την κοινωνική οργή στη διάρκεια των μνημονίων- ότι είναι πολύ φιλολαϊκό επιτέλους να φύγουν οι επαγγελματίες πολιτικοί, να μην είναι αιώνιοι, να μην είναι οικογένειες -δυναστείες μέσα στη Βουλή, αλλά να είναι άνθρωποι που θα έρχονται, θα αφήνουν το πολιτικό τους αποτύπωμα και θα φεύγουν.

Ταυτόχρονα, ενώ δεν συμφωνείτε με αυτές τις προτάσεις, τολμάτε τα εξής, αναδεικνύοντας και την αντίφασή σας:

Πρώτον, λέτε ότι θέλετε σταθερό πολιτικό κύκλο στη διακυβέρνηση της χώρας. Ο κ. Μητσοτάκης από τότε που έχει εκλεγεί ζητά εκλογές. Ποιον σταθερό πολιτικό κύκλο ζητάει; Βεβαίως ως σταθερό πολιτικό κύκλο εννοεί την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Όλοι οι άλλοι φτερά και πούπουλα. Δεν πειράζει.

Ταυτόχρονα, θεωρούν λαϊκίστικο ότι συζητάμε να υπάρχουν τρεις θητείες για τους Βουλευτές, γιατί δεν μπορούμε να γίνουμε συντεχνία και να κάνουμε επάγγελμα την πολιτική. Παράλληλα, όμως, κάνουν κριτική στον ΣΥΡΙΖΑ ότι έχει αρπαχτεί από τις καρέκλες. Για να δούμε, λοιπόν, εσείς που δεν έχετε αρπαχτεί από τις καρέκλες, θα την ψηφίσετε αυτή τη διάταξη, ώστε να μη γίνουμε εδώ μέσα καρεκλοκένταυροι, να μην είμαστε πολιτικοί κληρονομικά δικαίω; Ιδού, λοιπόν, σε ποια ζητήματα πρέπει να γίνεται ο διάλογος.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Νομίζω ότι η συνταγματική Αναθεώρηση κατά τούτο είναι σημαντική, για το γεγονός ότι η Βουλή επιτέλους αναβαθμίζεται, γιατί καταθέτει πολιτικά επιχειρήματα, τα ακούει η κοινωνία, κατανοεί και ταυτόχρονα αυτή η διαδικασία έχει και διά ταύτα. Και σε αυτό το «διά ταύτα» θα σηκώσουμε τα χεράκια μας να πούμε σε τι συμφωνούμε και σε τι διαφωνούμε.

Κατά συνέπεια η πρόταση του κ. Βενιζέλου να μην ψηφίσει κανείς κανένα άρθρο -άρα και ο ίδιος-, προκειμένου στην επόμενη Βουλή να είναι εκατόν ογδόντα οι Βουλευτές που θα υπογραμίσουν και θα ολοκληρώσουν τη συνταγματική Αναθεώρηση, στην πραγματικότητα σαμποτάρει όλη τη διαδικασία. Δεν τον ενδιαφέρει αυτός ο διάλογος που διεξάγεται σήμερα να έχει ένα «διά ταύτα».

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ**)

Εν τω μεταξύ, βρισκόμαστε σε μια συγκυρία που το πολιτικό σύστημα, έχοντας αυτή την κρίση νομιμοποίησης, αλλά και η πολιτική -με ήττα- και οι πολιτικοί -με όμικρον γιώτα- φτάνουμε να βλέπουμε τα φαινόμενα της ανόδου της ακροδεξιάς σε ολό-

κληρη την Ευρώπη και να μη συνειδητοποιούμε τι ευθύνες έχουμε. Το άρθρο 86, που είναι στο Σύνταγμα και ενώ έχετε κάνει πέντε αναθεωρήσεις, ούτε σκεφτήκατε να το πλησιάσετε. Και τώρα μας λέτε κιόλας: «Ε, και τι κάνετε; Σιγά, επειδή είπατε ότι είναι θρησκευτικά ουδέτερο; Αφού λέτε ότι η επικρατούσα θρησκεία είναι η χριστιανική ορθόδοξη, τότε στην πραγματικότητα δεν κάνετε τίποτα».

Για να δούμε, κάνουμε τίποτα ή όχι; Εγώ πιστεύω ότι κάνουμε. Ακόμα και το άρθρο 16 παράγραφος 2, που λέει ότι ο σκοπός της παιδείας είναι η διαμόρφωση εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης, αν χρειαστεί, δεν θα ερμηνευθεί με τον τρόπο που ερμηνεύθηκε πρόσφατα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, διότι θα υπάρχει διακηρυγμένη η ουδετερότητα του κράτους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Να βάλετε και το άρθρο 16.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ (Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Εν πάση περιπτώσει, δεν καταλαβαίνουμε. Από τη μια, υπάρχει μια μαξιμαλιστική απαίτηση «αλλάξτε τα όλα και αλλάξτε τα ριζικά» και, από την άλλη, υπάρχει ένας απίστευτος ιδεολογικός και πολιτικός συντηρητισμός να μείνουν τα πράγματα ως έχουν.

Επιτέλους, πρέπει να διαλέξουμε σε ποιο στρατόπεδο είμαστε και να κατανοήσουμε ότι οι νέες ανάγκες που υπάρχουν απαιτούν κάποια γενναία βήματα.

Εμείς, σαν Αριστερά, ξέρουμε ότι έχουμε ένα όραμα για τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι στις προτάσεις για την Αναθεώρηση του Συντάγματος δεν θα λάβουμε υπ' όψιν μας και τα κινήματα, την κοινωνία, τους εργαζόμενους, τη νεολαία και τις διεκδικήσεις τους. Αν αυτοί στον δρόμο για την κοινωνική χειραφέτηση θέλουν τέτοιου είδους και εύρους και πολλές συνταγματικές αλλαγές, θα έχουν τη δυνατότητα να τις υποβάλλουν. Εμείς δεν υποκαθιστούμε ούτε τα κινήματα ούτε τους αριστερούς ούτε τους ανθρώπους που έχουν, επίσης, όραμα για μια διαφορετική κοινωνία.

Κατά συνέπεια νομίζω ότι είναι η μεγάλη ευκαιρία, μέσα απ' όλα αυτά, να αναβαθμίσουμε το Κοινοβούλιο, να μιλήσουμε επί της ουσίας, για να καταλάβει, επιτέλους, η κοινωνία ότι δεν είμαστε ίδιοι. Διότι με τον τρόπο που ασκείται η πολιτική, με την καταστροφολογία, με τη δαιμονοποίηση, με τα απίστευτα ψέματα, δεν μπορεί να κατανοήσει η κοινωνία σήμερα τι ακριβώς συμβαίνει και τους προκαλούμε μία απόλυτη σύγχυση. Ιδού, λοιπόν, πεδίο δόξης λαμπρό να πούμε όλοι τις προτάσεις μας, για να καταλάβει επακριβώς τι συμβαίνει.

Και ελπίζω -και το πιστεύω- ότι οι προτάσεις που έχουμε να είναι προς όφελος του λαού. Ίσως χρειαστεί χρόνο για να τις συνειδητοποιήσει. Οι συζητήσεις, όμως, που γίνονται μέσα εδώ θα διευκολύνουν τη συνειδητοποίηση αυτών των προτάσεων που έχουμε κάνει, ώστε πραγματικά να μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε μια συνταγματική Αναθεώρηση, που θα αντιστοιχεί στη μεταμνημόνια εποχή, σε μια εποχή που αρχίζουν να ζωντανεύουν ξανά οι ελπίδες ότι μπορούμε να πατήσουμε μόνοι μας γερά στα πόδια μας.

Δεν θα έλθουν ξανά μνημόνια χωρίς να προηγείται δημοψήφισμα και δεν θα συνταγματοποιήσουμε τον νεοφιλελευθερισμό, βάζοντας μέσα ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς και ύψος ελλειμμάτων.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Σας παρακαλώ.

Αυτά δεν είναι περιεχόμενα Συντάγματος. Θα πρέπει να καταλάβετε ότι δεν είναι αιώνιος ο νεοφιλελευθερισμός, ότι δεν είναι αιώνια η κυριαρχία της αγοράς πάνω στις κοινωνίες, ότι δεν είναι αιώνια η κυριαρχία της οικονομίας πάνω στην πολιτική.

Θέλουμε να τα αλλάξουμε όλα, για να μπορέσουμε ξανά να δώσουμε εμπιστοσύνη στην ελληνική κοινωνία να διεκδικήσει αυτά που έχασε στον καιρό της κρίσης.

Αυτό κάνουμε. Και αν εσείς κρίνετε λαϊκίστικη την αντίληψή μας να θέλουμε να αποκαταστήσουμε τις αδικίες απέναντι στους ανθρώπους που επλήγησαν τόσο βάναυσα από την κρίση, βγείτε να το πείτε, για να καταλάβουμε ακριβώς τι πράγματα εσείς υπόσχεστε να κάνετε και τι πράγματα εσείς δεν θέλετε να κάνετε, ώστε να κατανοηθεί το όριο του κοινωνικού και πολιτικού ανταγωνισμού που διεξάγεται σήμερα στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)
ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ κ. Αλέξης Τσίπρας.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εκκινεί σήμερα, με πρωτοβουλία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ, η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος. Είναι διαδικασία κορυφαία, ανεξαρτήτως της εκάστοτε συγκυρίας, στην οποία λαμβάνει χώρα, καθώς η Αναθεώρηση του Συντάγματος αποτελεί -θα έλεγα- την αναθεώρηση των ίδιων των κανόνων της πολιτικής αντιπαράθεσης, του ίδιου του πλαισίου εντός του οποίου κινείται η πολιτική. Για αυτό και το Σύνταγμα -και όχι άδικα- έχει χαρακτηριστεί και ως το «δίκαιο της πολιτικής».

Σήμερα, όμως, αυτή η διαδικασία παίρνει ακόμα ευρύτερο περιεχόμενο και αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία, διότι έρχεται σε μια μεταβατική στιγμή για τη χώρα, για την κοινωνία και για την οικονομία, τη στιγμή, δηλαδή, που κάνουμε τα πρώτα μας βήματα μετά την ολοκλήρωση μιας πολυετούς περιόδου, της μνημονιακής περιόδου, μιας δύσκολης και σκληρής περιόδου για τη χώρα, μιας περιόδου που έληξε, όμως, με την καθαρή έξοδο από το τελευταίο πρόγραμμα προσαρμογής τον περασμένο Αύγουστο.

Και εδώ δεν έχουμε να κάνουμε -θα έλεγα- απλώς με μία χρονική σύμπτωση δύο ανεξάρτητων μεταξύ τους καταστάσεων. Το αντίθετο. Η ολοκλήρωση της μνημονιακής περιόδου και η εκκίνηση της συνταγματικής Αναθεώρησης, αμέσως μετά, συμπέσουν χρονικά από επιλογή. Διότι σήμερα πλέον εκτός από την υποχρέωση, έχουμε και τη δυνατότητα -θα έλεγα- να σκεφθούμε πάνω στην εμπειρία αυτών των χρόνων που πέρασαν, να σκεφθούμε πάνω στην εμπειρία της χρεοκοπίας, στην εμπειρία της κρίσης συνολικά αλλά και στην εμπειρία που αποκομίσαμε από τη διαχείριση αυτής της κρίσης, να στοχαστούμε πάνω στις θεσμικές αιτίες τους -γιατί, βεβαίως, υπάρχουν και άλλες, μη θεσμικές-, να αντλήσουμε από την εμπειρία μας αυτή και να εξάγουμε αναγκαία διδάγματα.

Διότι αν η κρίση ήταν πράγματι μια συντριπτική εμπειρία για τη μεγάλη πλειονότητα του ελληνικού λαού που σήκωσε δυσανάλογα βάρη, μας έκανε -θα έλεγα- ταυτόχρονα σοφότερους για πάρα πολλά. Μας οδήγησε στο να κοιτάξουμε κατάματα το δημοκρατικό έλλειμμα του πολιτικού μας συστήματος, τις θεσμικές αλλά και τις διοικητικές μας ανεπάρκειες, αλλά και να κατανοήσουμε τους τρόπους οργάνωσης και αυτοπροστασίας των οικονομικών και πολιτικών ελίτ, που σε μεγάλο βαθμό σχετίζονται και με το Σύνταγμα.

Και ακριβώς επειδή η κρίση λειτούργησε αφυπνιστικά, έφερε στο προσκήνιο, με ένταση, λαϊκά αιτήματα για περισσότερη δημοκρατία, περισσότερη ισότητα, περισσότερη κοινωνική προστασία, αλλά και το αίτημα για τη ριζική μεταρρύθμιση του ελληνικού κράτους, ενός κράτους του οποίου η οργανωτική δυσμορφία δεν ήταν αποτέλεσμα της δήθεν ανεπάρκειας των κυβερνήσεων της Μεταπολίτευσης, διότι σε άλλα ήταν εξαιρετικά επαρκείς αυτές οι κυβερνήσεις. Ούτε, φυσικά, έχει να κάνει με τη δήθεν αποτυχία της Μεταπολίτευσης, όπως μας έλεγαν και όπως μας λένε ακόμα κάποιοι εκπρόσωποι του παλιού πολιτικού συστήματος που οδήγησε τη χώρα στην κρίση, που όταν μιλούν για τους άλλους, τους διεφθαρμένους, τους φοροφυγάδες, το πελατειακό σύστημα στη χώρα, στην πραγματικότητα μιλούν για τις δικές τους ευθύνες, ενδεχομένως για τους εαυτούς τους.

Δεν ήταν, λοιπόν, ανεπάρκεια αυτή η κατάσταση. Ήταν πολιτική επιλογή, καθώς το οργανωτικό και διοικητικό χάος αποτέλεσε από μόνο του, θα έλεγα, μια τεχνολογία εξουσίας. Ήταν η προϋπόθεση για την αναπαραγωγή σχέσεων εξάρτησης των πολιτών από το πολιτικό σύστημα, για τη δημιουργία, τη συντήρηση και τη συγκάλυψη εστίων διαφθοράς από τη βάση μέχρι τις κορυφές του διοικητικού μηχανισμού, αλλά, θα έλεγα, και προϋπόθεση για την ανοχή στη γενικευμένη φοροδιαφυγή, που λειτούργησε ως καταλύτης για την ηγεμονία του νεοφιλελευθε-

ρισμού, την αποδοχή του, δηλαδή, από ευρύτερα λαϊκά στρώματα και κυρίως από τα μεσαία στρώματα.

Έχω, λοιπόν, την πεποίθηση ότι μια από τις θετικές παρακαταθήκες της κρίσης ήταν η ευαισθητοποίηση των πολιτών όχι μόνον εναντίον των πολιτικών της λιτότητας, αλλά και εναντίον ενός πολιτικού συστήματος που περιορίζει τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων, που υποτιμά εν τέλει τον ρόλο και τη νοημοσύνη τους και εγκαθιδρύει ένα καθεστώς αδιαφάνειας σε κρίσιμες επιλογές. Αυτό ήταν άλλωστε και το αίτημα για περισσότερη και ουσιαστικότερη δημοκρατία και για μεταρρύθμιση του κράτους, που αναδείχθηκε τα πρώτα χρόνια της κρίσης από το λεγόμενο «κίνημα των πλατειών». Εγώ θα έλεγα ειδικότερα της κάτω πλατείας, εκείνης που είχε λιγότερα συνθήματα και περισσότερες προτάσεις και περισσότερο αναστοχασμό.

Εμείς, λοιπόν, με την πρόταση που καταθέτουμε σήμερα στο ελληνικό Κοινοβούλιο για τη συνταγματική μεταρρύθμιση, ερχόμαστε να επιχειρήσουμε να κατανοήσουμε και να αφουγκραστούμε αυτή τη λαϊκή απαίτηση και τη λαϊκή προσδοκία για μεταρρύθμιση του κράτους.

Την ίδια στιγμή, όμως, η πρότασή μας επιχειρεί να απαντήσει και στις μεγάλες προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη κάθε οργανωμένη κοινωνία στην αυγή του 21^{ου} αιώνα.

Όπως έχω πει αρκετές φορές, η πρότασή μας για τη συνταγματική Αναθεώρηση δεν είναι μια πρόταση που κοιτάει προς τα μέσα. Ταυτόχρονα, λαμβάνει υπ' όψιν τους μετασχηματισμούς του κράτους και των θεσμών αλλά και την ανάδυση πολλαπλών εθνικών, υπερεθνικών, δημόσιων και ιδιωτικών κέντρων εξουσίας, που δυστυχώς δεν ελέγχονται πλέον αυτά τα κέντρα εξουσίας από τον λαό, αλλά αντίθετα επιβάλλουν πολιτικές και οικονομικές επιλογές, ασκώντας την πειθαρχική τους λειτουργία πάνω στον λαό και στους εκλεγμένους αντιπροσώπους του. Επιβάλλουν επιλογές επειδή υποτίθεται πως κατέχουν τη γνώση, μια γνώση ουδέτερη και αντικειμενική, μια γνώση που τη στερείται το πολιτικό σύστημα, οι αντιπρόσωποι του λαού ή ο ίδιος ο λαός, μια γνώση, λοιπόν, που είναι στην πραγματικότητα από μόνη της μια εξουσία, όπως συνήθιζε να λέει ο Νίκος Πουλαντζάς, μια εξουσία στην οποία ο λαός πρέπει να πειθαρχήσει.

Μέσα, λοιπόν, σε αυτή την παγκόσμια μεταδημοκρατική συνθήκη και λαμβάνοντας υπ' όψιν τις εθνικές ιδιομορφίες και τα αποτελέσματα της κρίσης, είμαστε υποχρεωμένοι να προχωρήσουμε.

Καταθέτουμε, λοιπόν, μία πρόταση αναθεώρησης που έχει ως κύριο σκοπό της την ενίσχυση του κοινοβουλευτισμού, την εμπάθυνση της δημοκρατίας και της λαϊκής συμμετοχής, την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων, την κατάργηση των προνομιακών θεσμών υπέρ της πολιτικής ελίτ, ας μου επιτραπεί ο όρος.

Καταθέτουμε, όμως, και μία πρόταση που αποφεύγει τον συνταγματικό μαξιμαλισμό και τον βολонταρισμό, διότι ξέρουμε -το έχουμε μάθει πλέον αυτό- ότι δεν εξαρτώνται όλα από το Σύνταγμα. Αυτό που μπορεί να κάνει το Σύνταγμα είναι να θέσει τους όρους και τα όρια, να καθορίσει τις μορφές της πολιτικής σύγκρουσης και όχι να προκαταβάλει ή να προεξοφλήσει το αποτέλεσμα της πολιτικής σύγκρουσης.

Και ακριβώς επειδή αυτό το γνωρίζουμε, δεν έχουμε καμμία φιλοδοξία να θέλουμε να δημιουργήσουμε το τέλει Σύνταγμα, απλώς γιατί δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε το τέλει Σύνταγμα, γιατί δεν υπάρχει τέλει Σύνταγμα. Διότι πάντοτε το ερώτημα που θα προβάλλει αμείλικτο είναι: τέλει για ποιον;

Επομένως αυτό που επιχειρούμε δεν είναι να επιβάλλουμε τις δικές μας απόψεις και προτάσεις. Τις καταθέτουμε, με στόχο να αναζητήσουμε συναινέσεις, συναινέσεις σε θέσεις και προτάσεις που θεωρούμε αναγκαίες για τους σκοπούς που θέλουμε να υπηρετήσουμε.

Εκτιμώ πως αυτοί οι σκοποί δεν είναι μόνο ή αποκλειστικά δικοί μας, δηλαδή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ που καταθέτει αυτή την πρόταση. Εκτιμώ ότι υπάρχουν αρκετοί και αρκετές σε αυτό το Κοινοβούλιο που μοιράζονται αυτούς τους σκοπούς, ενδεχομένως από άλλη ιδεολογική ή πολιτική αφετηρία.

Εκτιμώ ότι είναι αρκετοί εκείνοι που συμφωνούν στην ανάγκη

μιας νέας αρχιτεκτονικής του πολιτεύματος που σήμερα προτείνουμε, στην ανάγκη για την ενίσχυση για παράδειγμα της πολιτικής σταθερότητας, την ενίσχυση του Κοινοβουλίου αλλά και των κυβερνήσεων, με την εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, αλλά και τον ταυτόχρονο εσωτερικό εξισορροπητικό μηχανισμό του αναλογικού εκλογικού συστήματος, όπως και στην ανάγκη να αποσυνδεθεί η διαδικασία της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από την πρόωρη διάλυση της Βουλής. Και φυσικά συμφωνούν με την προσπάθεια να δημιουργήσουμε θεσμικούς όρους και προϋποθέσεις που θα εξαντλούν κάθε φορά τα περιθώρια αυτής της συναίνεσης.

Και αυτό νομίζω ότι επιτυγχάνεται με την πρόταση που καταθέτουμε, την πρόταση των διαδοχικών ψηφοφοριών, διότι εδώ οποιαδήποτε άλλη λύση -μετά από δύο ή τρεις αποτυχημένες προσπάθειες για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας το να πηγαίνουμε απευθείας στον λαό, πρόταση την οποία είχαμε καταθέσει και εμείς αρχικά- ενέχει την πιθανότητα ενός κινδύνου.

Ο κίνδυνος είναι να έχουμε έναν διυισμό στην κορυφή της εκτελεστικής εξουσίας, διότι, όταν ο συνταγματικός νομοθέτης προβλέπει ότι αμέσως μετά από δύο-τρεις άκαρπες διαδοχικές ψηφοφορίες θα έρχεται η κρίση του λαού, ποτέ το εκάστοτε πολιτικό σύστημα -ανεξαρτήτως των κοινοβουλευτικών ισορροπιών- δεν θα συναινέσει στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη Βουλή, αλλά θα δίνει την προοπτική άμεσης εκλογής από τον λαό.

Η προοπτική της άμεσης εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό δίνει -προφανώς ανεξαρτήτως των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας- μια ιδιαίτερη ισχύ στον εκλεγμένο απευθείας από τον λαό Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το ερώτημά μας είναι το εξής: Επιθυμούμε αυτόν τον διυισμό; Η δική μας σκέψη και η δική μας πρόταση δεν είναι αυτή, δεν είναι να δημιουργήσουμε ένα διπολικό σύστημα.

Ο δεύτερος κίνδυνος είναι να υιοθετήσουμε την άποψη ότι δεν πρέπει να έχουμε ούτε στο τέλος της διαδικασίας την ύστατη εκδοχή της καταφυγής στη λαϊκή κρίση και να δώσουμε τη δυνατότητα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, μετά από τρεις διαδοχικές αστοχίες, τρεις διαδοχικές ψηφοφορίες που δεν θα καταλήξουν, στους εκατόν πενήντα έναν.

Εδώ έχουμε τον κίνδυνο να δημιουργηθεί το αντικίνητρο συναίνεσης, δηλαδή το αντικίνητρο να δημιουργηθεί συναίνεση για το πρόσωπο εκείνο που εκ του Συντάγματος πρέπει να είναι ο εκφραστής της ενότητας του πολιτεύματος και άρα να δώσουμε τη δυνατότητα στην απλή κοινοβουλευτική πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ενός να εκλέγει Πρόεδρο της Δημοκρατίας και μάλιστα χωρίς τη μεσολάβηση εκλογών.

Νομίζω, λοιπόν, ότι η πρόταση που, μετά από πολλή βάσανο, καταθέτουμε αντιμετωπίζει στο μέτρο του δυνατού και τους δύο αυτούς κινδύνους που προανέφερα.

Επίσης, για να περάσω σε ένα άλλο θέμα, συναίνεση θεωρώ ότι μπορούμε να πετύχουμε όχι μόνο στην αποσύνδεση της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής, αλλά μπορούμε να πετύχουμε και ως προς την ανάγκη να ενισχύσουμε την άμεση συμμετοχή του λαού στη λήψη των αποφάσεων, όχι επειδή ο λαός έχει πάντα δίκιο, αλλά επειδή ο λαός είναι η πηγή κάθε εξουσίας, εκτός αν αυτό για κάποιους είναι απλώς μια απολιθωμένη συνταγματική διακήρυξη και όχι μια ζωντανή και ενεργή αρχή. Για μας είναι μια ζωντανή και ενεργή αρχή. Θα έπρεπε για όλους μας να είναι.

Γνωρίζω πολύ καλά ότι υπάρχουν αρκετοί σε αυτή την Αίθουσα -για να το πω λίγο κομψά- που δεν εμπιστεύονται και τόσο πολύ τη λαϊκή κρίση, που ενδεχομένως θεωρούν κάποιες φορές ότι η λαϊκή πλειοψηφία είναι αδαής ή που έχουν την άποψη, για να είμαι πιο ευγενικός, ότι ο λαός παρασύρεται εύκολα, ότι κάνει λάθη. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι αυτές είναι απόψεις ενός άλλου συστήματος, όχι της δημοκρατίας, της αριστοκρατίας.

Εγώ θα αρκεστώ στο να παραφράσω μια γνωστή φράση μιας μεγάλης προσωπικότητας, μιας επαναστάτριας στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, της Ρόζας Λούξεμπουργκ. Θα την παραφράσω, όμως, γιατί αυτή το έλεγε για την κεντρική επιτροπή και θα πω το εξής: «Προτιμώ τα λάθη του λαού, παρά το αλάθητο των εκπροσώπων του.».

Ας αναλογιστούμε σε ποια λογική οδηγούμαστε, εάν θεωρούμε ότι, ακριβώς επειδή ο λαός κάνει λάθη, πρέπει να περιορίσουμε την εξουσία σε αυτούς οι οποίοι ξέρουν να μην κάνουν λάθη. Πρέπει, λοιπόν, να μάθουμε να εμπιστευόμαστε τον λαό, όπως πρέπει να μάθουμε να εμπιστευόμαστε και τη δημοκρατία, γιατί είναι το ίδιο ακριβώς.

Για αυτό και σας καλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να στηρίξετε αυτές τις προτάσεις που αφορούν τα δημοψηφίσματα με λαϊκή πρωτοβουλία, που αφορούν το υποχρεωτικό δημοψήφισμα σε περίπτωση που έχουμε μια διεθνή συμφωνία που παραχωρεί κυριαρχικές αρμοδιότητες του κράτους σε διεθνείς οργανισμούς, αλλά και την πρόταση για τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία.

Το ίδιο θα σας καλέσω να κάνετε και με τις προτάσεις εκείνες που επιχειρούν ναβάλουν ένα τέλος στη σημερινή συνταγματική λογική, ότι το πολιτικό μας προσωπικό αποτελεί μια κάστα που χρήζει ειδικής μεταχείρισης και δικαιούται ειδικά προνόμια.

Το ίδιο σας καλώ να κάνετε και με τις προτάσεις εκείνες που θέλουν να καταργήσουν τους θεσμούς που συγκροτούν τη βάση και οργανώνουν το πελατειακό κράτος, γιατί στη δημοκρατία μας δεν μπορούμε να ανεχόμαστε την ύπαρξη πολιτών διαφορετικών ταχυτήτων, την ύπαρξη πολιτών πρώτης και δεύτερης κατηγορίας.

Νομίζω, λοιπόν, ότι έχει έρθει πλέον η ώρα -και θέλω να πιστεύω ότι αυτό αποτελεί κοινό τόπο για τη μεγάλη πλειοψηφία της Βουλής- σήμερα να προχωρήσουμε με θάρρος στην τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν την ευθύνη των Υπουργών, ώστε να καταργηθεί η σύντομη παραγραφή για τα αδικήματα που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και με τον τρόπο αυτό να εξισωθεί η ποινική μεταχείριση στο μέτρο που πρέπει, με την ποινική μεταχείριση που αφορά όλους τους υπόλοιπους πολίτες.

Επίσης, πιστεύω ότι είναι η ώρα και για την τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν τη βουλευτική ασυλία, ώστε αυτή να καλύπτει επίσης αποκλειστικά τα αδικήματα που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων των Βουλευτών. Ακόμα ένα βήμα παραπάνω, πιστεύω ότι είναι ώριμο -και η μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία το βλέπει απολύτως θετικά- να προχωρήσουμε στη θέσπιση ορίου θητειών για τη συνεχόμενη εκλογή για τους Βουλευτές, ώστε να σταματήσει πλέον η πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας να θεωρεί ότι ο Βουλευτής είναι επάγγελμα, διότι δεν πρέπει να είναι επάγγελμα, πρέπει να είναι λειτουργήματα, δίπλα στον λαό, για τον λαό, για να εκπροσωπεί τον λαό.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, επιτρέψτε μου, όμως, να περάσω σε ένα θέμα που δεν σχετίζεται με το πολίτευμα και την αρχιτεκτονική του, δεν σχετίζεται με την κρίση και τη χρεοκοπία, αλλά αφορά την ίδια την καταγωγή και τους ιστορικούς δρους διαμόρφωσης του ελληνικού κράτους και αναφέρομαι στις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας. Νομίζω ότι σήμερα η Πολιτεία, η Εκκλησία, το Κοινοβούλιο, οι πολίτες αλλά και οι πιστοί, που είναι η συντριπτική πλειοψηφία, έχουν πλέον κατανοήσει ότι πρέπει να γίνουν βήματα για τον εξορθολογισμό των σχέσεων αυτών και ότι πρέπει ταυτόχρονα να επιχειρήσουμε να λύσουμε ιστορικές εκκρεμότητες. Πρέπει να διαμορφώσουμε με την αναγκαία ευαισθησία και τον απαιτούμενο σεβασμό όρους και προϋποθέσεις, για να διακριθούν οι ρόλοι από τη μια μεριά του Κράτους και από την άλλη της Εκκλησίας, διότι έτσι μόνο μπορούμε να δημιουργήσουμε και τις κατάλληλες συνθήκες για μια επωφελή συνεργασία εκεί που αρμόζει, να αφήσουμε στην άκρη παλιές διενέξεις και συγκρούσεις, να αφήσουμε στο παρελθόν τις μονομερείς ενέργειες και να προχωρήσουμε με αμοιβαία κατανόηση.

Έχω την εκτίμηση ότι και σε αυτό το σημείο μπορούν να διαμορφωθούν ευρείες συναινέσεις εντός και εκτός του Κοινοβουλίου, ώστε να περάσουμε σε μια νέα εποχή. Διότι ούτε η Εκκλησία ούτε η Πολιτεία επιθυμούν, θέλουν, τον εναγκαλισμό τους εντός ενός θεσμικού πλαισίου που δημιουργεί σύγχυση για τα όρια και για τους ρόλους τους. Έχει έρθει, λοιπόν, ο καιρός ώστε να κατοχυρωθεί ρητά στο Σύνταγμα η θρησκευτική ουδετερότητα του ελληνικού Κράτους, γιατί το Κράτος δεν θρησκεύει, αλλά αποτελεί τον εγγυητή της θρησκευτικής ελευθερίας για όλους τους πολίτες

του, μιας αναφαίρετης και μη αναθεωρήσιμης ελευθερίας που παρέχει το Σύνταγμα μας σε κάθε πολίτη. Και αυτή η ρητή κατοχύρωση φρονώ ότι δεν θα βρει αντίθετη την Εκκλησία, που και εκείνη θέλει ένα σαφές περίγραμμα των σχέσεων της με το Κράτος. Και έχει μόνο οφέλη από αυτό. Και πιστεύω ταυτόχρονα ότι θα είναι και ένα σημαντικό βήμα για τον εκσυγχρονισμό και τη φιλελευθεροποίηση του Συντάγματός μας, ένα σημαντικό βήμα για τον εξορθολογισμό των σχέσεων Εκκλησίας και Κράτους, που βεβαίως -θα συμφωνήσω με πολλούς από εσάς που το έχουν πει δημόσια- δεν είναι ένα αποκλειστικό συνταγματικό θέμα, αλλά αφορά ένα δαιδαλώδες νομοθετικό και κανονιστικό πλέγμα, το οποίο βεβαίως δεν αλλάζει από τη μια ημέρα στην άλλη. Αντίθετα, για να εκσυγχρονιστεί, για να αλλάξει, προϋποθέτει διάλογο με σεβασμό και με ειλικρίνεια, προϋποθέτει καλή θέληση και μακρόχρονη κοινή εργασία.

Αποδείχθηκε, νομίζω, με την πρόσφατη δημοσιοποίηση του πλαισίου, της πρότασης συμφωνίας που καταθέσαμε με τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο, ότι όταν αυτές οι προϋποθέσεις καλύπτονται, μπορούν να βρεθούν λύσεις ακόμη και στα πιο δυσεπίλυτα προβλήματα, λύσεις ταυτόχρονα συμβιβαστικές αλλά και προωθητικές.

Θέλω να κλείσω, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, την παρέμβασή μου αυτή με το τελευταίο μεγάλο θέμα που αγγίζει η πρότασή μας για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, το θέμα της κοινωνικής προστασίας, της ενίσχυσης των κοινωνικών δικαιωμάτων, της αναγκαίας κοινωνικής παρέμβασης, που επερωτά τα θέσφατα του νεοφιλελευθερισμού, που αμφισβητεί την κυρίαρχη θέση των νεοφιλελεύθερων -και βεβαίως υπάρχουν και σε αυτή την Αίθουσα αρκετοί τέτοιοι- ότι η προϋπόθεση για την ανάπτυξη είναι η συντριβή της εργασίας του κοινωνικού κράτους, διότι στην πραγματικότητα εμείς πιστεύουμε ότι το αντίθετο ισχύει.

Δεν υπάρχει ανάπτυξη για την κοινωνική πλειοψηφία δίχως προστασία της εργασίας, δίχως θωράκιση του κοινωνικού κράτους. Και είναι ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο που, λαμβάνοντας υπ' όψιν και την τραγική εμπειρία της κρίσης αλλά και της διαχείρισής της, οφείλουμε να κινηθούμε στην κατεύθυνση της στήριξης, της διεύρυνσης και της εμβάθυνσης των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο και ακολουθώντας αυτή τη λογική, καταθέτουμε σήμερα τις προτάσεις μας για την προστασία του νερού και της ηλεκτρικής ενέργειας από την επέλαση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, για να κατοχυρώσουμε emphaticά την προστασία της εργασίας και των εργαζόμενων, για να αναγνωρίσουμε την αποκλειστική αρμοδιότητα των κοινωνικών εταίρων να ορίζουν τον κατώτατο μισθό, για να ενισχύσουμε τις κρατικές εγγυήσεις, ώστε να υπάρχει παροχή υπηρεσιών υγείας σε όλους.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχουμε κατά την άποψή μου -και θέλω να κλείσω με αυτή την αναφορά- ήδη χάσει πολύ χρόνο, πολύτιμο χρόνο. Οι δύο τελευταίες συνταγματικές Αναθεωρήσεις, το 2001 και το 2008, δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ήταν αναθεωρήσεις που έχασαν τον στόχο τους και απέτυχαν. Ξεκίνησαν φιλόδοξα προσπαθώντας να αλλάξουν τα πάντα στο Σύνταγμα και τελικά δεν άλλαξαν τίποτα ή άλλαξαν πάρα πολύ λίγα.

Τα θεμέλια του πελατειακού κράτους πάντως παρέμειναν στη θέση τους. Ο κοινοβουλευτισμός παρέμεινε αδύναμος και απροστάτευτος και το πληρώσαμε τραγικά αυτό, όταν ήρθε επελαύνουσα η κρίση και τα μνημόνια και αναδείχθηκαν νέα κέντρα εξουσίας, έξω από αυτή εδώ την Αίθουσα. Ο λαός παρέμεινε ξεκομμένος από το πολιτικό σύστημα και έχασε την εμπιστοσύνη του ακόμα περισσότερο στο κράτος και τους θεσμούς. Η πολιτική απαξιώθηκε. Το κοινωνικό κράτος συγκλονίστηκε από τη χρεοκοπία. Εγκαθιδρύθηκε αυτό που εμείς ονομάζουμε «συνταγματική συνθήκη της ατιμωρησίας και της συγκάλυψης», με το άρθρο 86, το οποίο αποτελεί ντροπή για το πολιτικό σύστημα.

Για όλα αυτά βεβαίως υπάρχουν αναμφίβολα πολιτικές ευθύνες. Ευθύνες που έχουν αναζητηθεί και συνεχίζουν να αναζητούνται, ευθύνες που έχουν καταλογιστεί και θα συνεχίσουν να καταλογίζονται. Σήμερα, όμως, δεν είναι η ώρα των ευθυνών. Είναι ώρα το ελληνικό Κοινοβούλιο να πάρει ρηξικέλευθες πρωτοβουλίες, να υπερβεί μικροπολιτικές σκοπιμότητες και τακτικισμούς, για να δώσει απαντήσεις που δεν αφορούν στο σήμερα, αλλά στο αύριο. Να αρθεί στο ύψος των προσδοκιών και των

απαιτήσεων των πολιτών και να αναζητήσει συναινέσεις εκεί όπου αυτές είναι εφικτό να αναζητηθούν.

Γνωρίζω πάρα πολύ καλά ότι δεν θα είναι εύκολο να πράξουν έτσι για αρκετούς λόγους, δεν θα είναι εύκολο να λειτουργήσουν έτσι αρκετοί και αρκετές σε αυτή την αίθουσα. Διότι, παρά τις απόψεις τους, πολλοί είτε θα χειραγωγηθούν από ηγεσίες που μοναδική τους σκοπιμότητα είναι το όψιμο πολιτικό όφελος είτε θα καθοδηγηθούν από πολιτικές εμπάθειες της τρέχουσας συγκυρίας. Έτσι, όμως, κινδυνεύουμε να χάσουμε άλλα δέκα χρόνια. Και νομίζω ότι αυτό είναι αυτοκαταστροφικό για το πολιτικό σύστημα και για την ίδια τη δημοκρατία.

Καλώ λοιπόν τις ηγεσίες όλων των πολιτικών κομμάτων να το ξανασκεφτούν και να μη θέσουν στη διαδικασία αυτή, που ξεκινάει από σήμερα, ζήτημα κομματικής πειθαρχίας. Να αφήσουν τους Βουλευτές να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις και τις προτάσεις τους και να ψηφίσουν ελεύθερα.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Είμαι βέβαιος ότι αν αυτό συμβεί, η πλειονότητα των Βουλευτών θα λειτουργήσει με αίσθημα πολιτικής και κοινωνικής ευθύνης. Θα λειτουργήσει με στόχο να υπάρξει συναίνεση εκεί όπου μπορούμε, θα διαφωνήσει εκεί που θα διαφωνήσει εποικοδομητικά και θα συμφωνήσει εκεί που πρέπει να συμφωνήσει μεγάλω ψυχα.

Αυτό σκοπεύει να κάνει σίγουρα ο ΣΥΡΙΖΑ, αυτό φαντάζομαι ότι σκοπεύει να κάνουν και οι Ανεξάρτητοι Έλληνες. Ελπίζω αυτό να αποφασίσουν και οι ηγεσίες των άλλων κομμάτων.

Για εμάς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν υπάρχουν προτάσεις-τελεσίγραφα, αλλά προτάσεις για συζήτηση, προτάσεις που επιδιώκουν την αναζήτηση της συναίνεσης, γιατί αυτό επιτάσσει το Σύνταγμα, αυτό επιτάσσει ο νομοθέτης που έχει ορίσει αυτή τη διαδικασία, να μπορεί να αλλάξει το Σύνταγμα μετά από δύο διαφορετικές περιόδους -τη μία με εκατόν πενήντα μία ψήφους, την άλλη με εκατόν ογδόντα ή τη μία με εκατόν πενήντα, την άλλη με εκατόν πενήντα μία- και αυτό επιτάσσει στο τέλος της ημέρας και το πολιτικό μας καθήκον, έτσι όπως εμείς το αντιλαμβανόμαστε. Και βεβαίως αυτό το καθήκον αφορά και αυτές τις ίδιες τις αρχές της δημοκρατίας, του κοινοβουλευτισμού, αρχές που υπηρετούμε και αρχές που επιδιώκουμε με αυτή τη διαδικασία να ενισχύσουμε και να θωρακίσουμε.

Σας ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω ισοτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι εννέα μαθήτριες και μαθητές και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Γυμνάσιου Ρίου (δεύτερο τμήμα).

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Καλώ στο Βήμα τον κ. Κυριάκο Μητσοτάκη, Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας.

Ορίστε, κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πράγματι η Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μία κορυφαία θεσμική διαδικασία και αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο της ίδιας της Βουλής. Το ίδιο το Σύνταγμα μάς υποχρεώνει να αναζητήσουμε ευρύτερες συνθέσεις, ευρύτερες συναινέσεις για να αλλάξει ο καταστατικός χάρτης.

Μια τέτοια συζήτηση, όμως, για να είναι πραγματικά ουσιαστική, για να είναι εποικοδομητική, πρέπει να πληροί ορισμένες βασικές προϋποθέσεις, μια ομαλή πολιτική ατμόσφαιρα, ένα κλίμα σύνθεσης και συνθήκες δημιουργικές.

Όμως, η πραγματικότητα είναι ότι η χώρα έχει ήδη εισέλθει σε προεκλογική περίοδο. Η Κυβέρνηση συστηματικά και επίμονα διχάζει την κοινωνία και χρησιμοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει για να πλήξει τους πολιτικούς της αντιπάλους.

Ο κ. Τσίπρας, τον οποίον άκουσα σήμερα με πολλή προσοχή, ήταν πράγματι ήπιος και συναινετικός. Είναι ο ίδιος κ. Τσίπρας

που σε μια πρόσφατη συνέντευξή του προσχώρησε πλήρως στο δόγμα Πολάκη. Εξάλλου, τον τόνο της πολιτικής αντιπαράθεσης τον δίνει κατά μείζονα λόγο η ίδια η Κυβέρνηση και όχι η Αντιπολίτευση. Ξέρει ο κ. Τσίπρας -και γι' αυτό σήμερα χρησιμοποιεί τη συνταγματική Αναθεώρηση ως ένα προσχηματικό εργαλείο- ότι δεν έχει τελικά άλλον τρόπο να ξεφύγει από τη σκληρή πραγματικότητα, την οποία ο ίδιος έχει δημιουργήσει.

Κύριε Τσίπρα, μιας και σας άκουσα με διάθεση αρκετά συνθετική και συναινετική, ας συμφωνήσουμε πρώτα σε κάτι αυτονόητο, ότι αν θέλουμε να κάνουμε μια ουσιαστική συζήτηση για το Σύνταγμα, προφανώς και δεν μπορούμε να την κάνουμε σε δύο μήνες -γιατί δύο μήνες είναι η χρονική διάρκεια που φαίνεται να θέλει να καθορίσει η κυβερνητική πλειοψηφία- για να μπορέσουμε να συζητήσουμε προτάσεις που κινούνται σε μεγάλο εύρος συνταγματικών αλλαγών. Θέλω να σας θυμίσω ότι σε προηγούμενες αναθεωρήσεις υπήρχε πάντα επαρκής χρόνος, ώστε να ακουστούν στην αρμόδια επιτροπή όλες οι προτάσεις και όλες οι απόψεις όλων των Βουλευτών και όλων των κομμάτων.

Πράγματι, κύριε Τσίπρα, θα γνωρίζετε -φαντάζομαι- ότι στα ζητήματα της συνταγματικής Αναθεώρησης, παραδοσιακά, δεν υπάρχει κομματική πειθαρχία και δίνεται η δυνατότητα στους Βουλευτές, ελεύθερα, να εκφράσουν τις απόψεις τους. Θέλω να δω στο τελικό μέτρημα αν θα υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι θα ξεφύγουν από τη δικιά σας κομματική γραμμή και θα συμφωνήσουν, ενδεχομένως, με κάποιες προτάσεις τις οποίες εμείς θα καταθέσουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ είχα προσωπικά τη μεγάλη τιμή να συμμετέχω, ως νέος Βουλευτής τότε, στη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, η οποία είχε ξεκινήσει το 2006. Ήταν μια απόπειρα -θέλω να σας θυμίσω- η οποία ξεκίνησε με καλή διάθεση και με υψηλές προσδοκίες. Κατέληξε να είναι μία Αναθεώρηση αδιάφορη και σίγουρα πολύ κατώτερη των προσδοκιών που είχαν καλλιεργηθεί.

Και μιας και άκουσα τον εισηγητή, τον κ. Λοβέρδο, με προσοχή, θέλω να θυμίσω ότι τότε το ΠΑΣΟΚ ήταν αυτό που την τελευταία στιγμή είχε υπαναχωρήσει στην αναθεώρηση του άρθρου 16 και χάσαμε την ευκαιρία να αξιοποιήσουμε τη συνταγματική Αναθεώρηση για να κάνουμε τουλάχιστον μία μεγάλη μεταρρυθμιστική θεσμική τομή. Δεν επιτρέπεται, λοιπόν, να επαναλάβουμε το ίδιο λάθος.

Στις πρώτες μου δηλώσεις ως νεοεκλεγείς Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας είχα πει ξεκάθαρα ότι είναι η νέα Ελλάδα την οποία οραματιζόμαστε χρειάζεται ένα νέο Σύνταγμα. Στην πρώτη μου συνάντηση με τον Πρωθυπουργό, αν θυμάμαι καλά ήταν Ιανουάριος του 2016, σε έναν χρόνο πολιτικά ουδέτερο, στην αρχή της θητείας της σημερινής Κυβέρνησης, είχα παρουσιάσει και έναν τολμηρό, αλλά σαφή δρόμο, που οδηγούσε σε ένα ριζικό εκσυγχρονισμό του καταστατικού χάρτη, με δημοκρατική συζήτηση, επιστημονική τεκμηρίωση αλλά και με τη σφραγίδα της λαϊκής αποδοχής.

Το Σύνταγμα του 1975 έθεσε τις βάσεις για μια μακρά περίοδο πολιτικής ομαλότητας και σταθερής δημοκρατίας. Όμως, σαράντα τρία χρόνια μετά έχει έρθει η ώρα για μια τολμηρή επανεξιολόγηση του. Πράγματι είχε δίκιο ο κ. Τασούλας όταν είπε ότι δεν είναι το Σύνταγμα η μαγική λύση για όλα τα προβλήματα της χώρας. Όμως, ένα σύγχρονο Σύνταγμα μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα στη βελτίωση της ποιότητας της δημοκρατίας μας, στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του κράτους μας και στην τόνωση της εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και θεσμών.

Θέλω, λοιπόν, και σήμερα να επαναλάβω την πρόταση την οποία είχα κάνει στον κ. Τσίπρα στην πρώτη μας συνάντηση τον Ιανουάριο του 2016. Αυτή η Βουλή, ως προτεινόμενη Βουλή, να ψηφίσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό άρθρων που θα φέρουν προς αναθεώρηση όλα τα δημοκρατικά κόμματα. Έτσι, θα συζητηθούν δημόσια και ανοικτά όλες οι αλλαγές που κάθε παράταξη εισηγείται, ακόμα και σε άρθρα που άλλες δυνάμεις κρίνουν αναθεωρητέα και άλλες όχι. Θα εξασφαλιστεί, όμως, έτσι συναινετικά ότι όλες οι αλλαγές που θα συμφωνηθούν, έστω κι αν με κάποιες από αυτές μπορούμε εμείς να μη συμφωνούμε ή να μην τις προτείνουμε, θα τεθούν τελικά, κύριε Τσίπρα, στην κρίση

της επόμενης Βουλής, η οποία και εκείνη τελικά θα αποφασίσει για το περιεχόμενο των αναθεωρητέων άρθρων.

Με την πρότασή μας θα επιτραπεί στους πολίτες στις επόμενες εκλογές να ψηφίσουν, όχι μόνο για την επόμενη κυβέρνηση, αλλά και για την κατεύθυνση στην οποία θέλουν να κινηθεί το νέο Σύνταγμα. Και αναρωτιέμαι, κύριε Τσίπρα γιατί δεν συμφωνείτε με αυτή την πρότασή μας;

Διότι διαβάζω στη δική σας εισηγητική έκθεση την εξής φράση: «Διότι έτσι συγκροτούνται οι ισχυρές δημοκρατίες, όταν εμπιστεύονται και όχι όταν φοβούνται τη λαϊκή κρίση».

Τι πιο δημοκρατικό, λοιπόν, να αποφασίσει τελικά ο ίδιος ο λαός και για το περιεχόμενο της Αναθεώρησης του Συντάγματος; Επιτρέψτε μου να πω ότι, κατά την άποψή μου, αυτό είναι και το πνεύμα του συνταγματικού νομοθέτη όταν υποχρεώνει το πολίτευμα να μεσολαβήσει μια διαδικασία εκλογής, ώστε η διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος να επιμεριστεί σε δύο Βουλές. Φυσικά, ο συνταγματικός νομοθέτης δεν καθορίζει εάν χρειάζονται εκατόν ογδόντα ψήφοι στην πρώτη ή στη δεύτερη Βουλή.

Εσείς, λοιπόν, κύριε Τσίπρα, που επικαλείστε πάντα τη δύναμη της λαϊκής ετυμολογίας, γιατί πιστεύετε ότι η πρότασή μας κινείται στη λάθος κατεύθυνση; Και ποιος τρέμει τελικά την ετυμολογία του ελληνικού λαού;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Ψηφίστε, λοιπόν, κύριε Τσίπρα, τις δικές μας προτάσεις. Θα ψηφίσουμε κι εμείς τις δικές σας και θα αποφασίσει ο λαός με την ψήφο του στις επόμενες εκλογές τι πρέπει να αλλάξει στο Σύνταγμα και σε ποια κατεύθυνση. Νομίζω ότι ξέρω ήδη την απάντησή σας. Θα ήθελα, όμως, να την ακούσω κι επίσημα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα στη δευτερολογία σας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι χρήσιμη μία σύντομη αναδρομή στο παρελθόν.

Στις 25 Ιουλίου του 2016, πριν από είκοσι οκτώ μήνες, είχατε φωτίσει κόκκινη τη Βουλή σε μια πολύ ρομαντική εκδήλωση, εξαγγείλατε λαϊκή διαβούλευση για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Για περισσότερο από δύο χρόνια αυτή η διαβούλευση ξεχάστηκε. Την ξαναθυμηθήκατε λίγους μήνες πριν από τις εκλογές.

Δεν σας ενδιαφέρει η ουσιαστική Αναθεώρηση του Συντάγματος. Άλλοι είναι οι στόχοι σας: Από τη μία να μεταθέσετε τη συζήτηση από τη ζοφερή πραγματικότητα που οι επιλογές σας έχουν προκαλέσει, τη διάλυση της μεσαίας τάξης μέσω της εξοντωτικής φορολόγησης, τις βαριές μνημονιακές δεσμεύσεις για πολλά χρόνια, την ανελέητη χειραγώγηση της δικαιοσύνης, τις εθνικές ήττες σε μείζονα θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπως είναι το θέμα των Σκοπίων, και βέβαια να μεταθέσετε τη συζήτηση από τα σκάνδαλα της Κυβέρνησης τα οποία αποκαλύπτονται το ένα μετά το άλλο: Τα 700 εκατομμύρια για το «Ελευθέριος Βενιζέλος», το σκάνδαλο με τον διαγωνισμό στο «Θριάσιο», το σκάνδαλο με τους αμυντικούς εξοπλισμούς που πήγε ο κ. Καμμένος να πουλήσει στη Σαουδική Αραβία, το σκάνδαλο διασπάλισης των ευρωπαϊκών πόρων για το προσφυγικό.

Αλήθεια, κύριε Πρόεδρε, θα προγραμματίσετε σύντομα την προ ημερησίας συζήτηση που σας έχουμε ζητήσει εδώ και δύο εβδομάδες για τα ζητήματα που αφορούν το προσφυγικό;

Και βέβαια το σκάνδαλο της ΔΕΠΑ, πρόσφατο, μόλις τώρα μας προέκυψε, διότι μόλις χθες ο εκλεκτός σας, κύριε Τσίπρα και κύριε Σταθάκης, τέως διευθύνων σύμβουλος της ΔΕΠΑ, στον οποίον έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε βαθμό κακουργήματος, μας είπε ότι είχε την πλήρη κάλυψη κορυφαίων κυβερνητικών στελεχών για τους χειρισμούς που φόρτωσαν τη ΔΕΠΑ με φέσια. Και μετά έχετε το θράσος εσείς να μιλάτε για διαπλοκή. Έχετε γίνει, κύριε Τσίπρα, ο καλύτερος εκπρόσωπος σκοτεινών συμφερόντων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αλλά, βέβαια, όσο πλησιάζει η ώρα που θα εγκαταλείψετε την εξουσία, τόσο περισσότερα στόματα θα ανοίγουν και τότε καλά ξεμπερδέματα, κύριε Τσίπρα.

Ο δεύτερος λόγος που επιλέγετε να εκκινήσετε τη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης τώρα, είναι θεσμικά πιο πονηρός.

Αυτό το οποίο θέλετε τελικά δεν είναι μία μεγάλη Αναθεώρηση τολμηρή. Θέλετε μια μικρή, κουτσουρεμένη Αναθεώρηση στα ελάχιστα τα οποία φαίνεται ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε, ώστε να ματαιώσετε για μια δεκαετία -το είπατε και εν τη ρύμη του λόγου σας, κύριε Τσίπρα- κάθε τολμηρό εκσυγχρονισμό που θα έφερνε στο Σύνταγμα η επόμενη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία.

Ξέρετε, αυτό είναι κάτι το οποίο το έχει ομολογήσει δημόσια με αρκετό κυνισμό ο εισηγητής σας στη συνταγματική Αναθεώρηση, ο κ. Κατρούγκαλος. Δεν τον βλέπω εδώ. Μάλλον πήγε να ετοιμαστεί για τα επόμενα.

Τι είπε, λοιπόν, ο κ. Κατρούγκαλος σε μια δημόσια παρέμβαση -και θέλω να το προσέξετε αυτό- την οποία έκανε πριν από λίγες εβδομάδες; Έχει έρθει η στιγμή να προωθήσουμε εκείνες τις αλλαγές που θεωρούμε ότι πρέπει να γίνουν, αλλά και να αποτρέψουμε για μια δεκαετία εκείνες που δεν πρέπει να γίνουν. Αυτά είπε επί λέξει ο εισηγητής σας και δεν ντρέπεται που είναι και συνταγματολόγος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αλλά, κύριε Τσίπρα, δεν θα αποτρέψετε τίποτα για τον απλούστατο λόγο ότι στην επόμενη Βουλή δεν θα έχετε πλειοψηφία και αυτόν το συνταγματικό ακτιβισμό σας να τον ξεχάσετε. Επαναλαμβάνω ότι η Νέα Δημοκρατία δεν πρόκειται να σας επιτρέψει να «συριζοποιήσετε» και τη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης. Ο αναθεωρητικός λαϊκισμός δεν θα υπονομεύσει τη δημοκρατία και θα την υπερασπιστούν όλες οι πολιτικές δυνάμεις και σύσσωμος ο ελληνικός λαός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρχομαι τώρα στην ίδια την κυβερνητική πρόταση. Δεν είναι τυχαίο ότι ξεκινά με ένα ψέμα, το οποίο επαναλάβατε και εσείς σήμερα στην πρωτομηνία σας, καθώς μόλις στην έβδομη σειρά του προλόγου αναφέρει ότι η αναθεωρητική διαδικασία εγκαινιάζεται με την καθαρή έξοδο της χώρας από τα μνημόνια. Ναι, είναι η ίδια χώρα στην οποία σήμερα το επιτόκιο δανεισμού είναι στο 4,5%, είναι πρακτικά αποκλεισμένη από τις αγορές, έχει συμφωνήσει πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% για πέντε χρόνια και 2% μέχρι το 2060. Αυτή είναι η καθαρή έξοδος, την οποία εσείς, κύριε Τσίπρα, διαπραγματευτήκατε και την οποία και σήμερα επικαλεστήκατε για άλλη μια φορά.

Όσο ισχύει, λοιπόν, η καθαρή έξοδος, άλλο τόσο ισχύουν και οι είκοσι τρεις σελίδες που την ακολουθούν. Τι περιλαμβάνουν αυτές; Περιλαμβάνουν κάποια ζητήματα στα οποία, πράγματι, μπορούμε να συμφωνήσουμε, μια αλλαγή στην οποία κάνατε ειδική μνεία, τις διατάξεις περί της ασυλίας των Βουλευτών και της ευθύνης των Υπουργών.

Θέλω να σας θυμίσω ότι ως νέος Βουλευτής το 2006 μαζί με επτά συναδέλφους μου μέσα στους οποίους είναι ο κ. Τασούλας, είναι και ο κ. Λοβέρδος -και θα το επαναλάβω για να το ξανακούσετε- είχαμε αναλάβει μια πρωτοβουλία να συλλέξουμε πενήντα υπογραφές για να κριθεί αναθεωρητέο και το άρθρο 86, το οποίο δεν συμπεριλαμβανόταν τότε στις προτάσεις ούτε της Νέας Δημοκρατίας ούτε του ΠΑΣΟΚ.

Η επιστολή αυτή, την οποία καταθέτω στα Πρακτικά, στάλθηκε σε όλους τους Βουλευτές του ελληνικού Κοινοβουλίου. Βρήκαμε άλλους πέντε πρόθυμους να υπογράψουν. Μέσα σε αυτούς δεν ήταν ούτε ο κ. Δραγασάκης, ούτε ο κ. Κουβέλης, οι οποίοι τότε ήταν Βουλευτές του Συνασπισμού.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα επιστολή, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Και, βέβαια, μου κάνει πολύ εντύπωση ότι κάνατε μια αναφορά στην αναγκαία αλλαγή, η οποία πρέπει να γίνει στο άρθρο που διέπει την ασυλία των Βουλευτών, αλλά παραλείψατε να αναφέρετε ότι μόλις πριν από λίγες μέρες ο κ. Καμμένος και ο κ. Παππάς ζήτησαν να μην αρθεί η ασυλία τους για να μην οδηγηθούν στο δικαστήριο.

Δεν είναι απλά υποκριτές, αλλά είναι και δειλοί.

Η πρότασή σας περιλαμβάνει επίσης, κάποιες προτάσεις τις οποίες θεωρούμε επικίνδυνες, όπως τα δημοψηφίσματα με συλ-

λογή υπογραφών ακόμα και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ενδεχομένως ή άλλες προτάσεις που είναι προφανώς παντελώς ατελέσφορες, όπως η επί εξαμήνου ψηφοφορία για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Προτείνετε να γίνουν εννέα ψηφοφορίες για να εκλεγεί τελικά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Το κείμενο, όμως, που έχετε καταθέσει, έχει μία ευθέως διαλυτική πρόταση. Και αυτή δεν είναι άλλη από τη συνταγματική καθιέρωση της μόνιμης απλής αναλογικής. Ενός συστήματος, το οποίο –το γνωρίζετε πολύ καλά– θα οδηγήσει τη χώρα σε μόνιμη ακυβερνησία. Φαίνεται, όμως, ότι αυτό είναι το τελευταίο που σας απασχολεί.

Περιλαμβάνονται τέλος και μερικές ρυθμίσεις, όπως για τις σχέσεις Κράτους - Εκκλησίας, οι οποίες δεν χρειάζονται συνταγματική Αναθεώρηση, καθώς αρκούν απλές νομοθετικές παρεμβάσεις.

Επιτρέψτε μου εδώ ένα σχόλιο γύρω από το ζήτημα αυτό, καθώς είναι και εξαιρετικά επίκαιρο. Ακόμα και την Εκκλησία φοβάμαι πως εργαλειοποιεί με κυνισμό η Κυβέρνηση. Αντιμετωπίζετε ένα εξαιρετικά κρίσιμο θέμα ως ένα διμερές παζάρι, ξεσηκώνοντας ταυτόχρονα χιλιάδες ιερείς και δημιουργώντας πολλά προβλήματα στις σχέσεις του ελληνικού κράτους με το Πατριαρχείο.

Ως τι βαφτίζετε τώρα τους ιερείς; Ως ιδιωτικούς υπαλλήλους; Ως κάτι διαφορετικό; Πάντως τους εξαιρείτε από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών, υποκρινόμενοι ότι δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι. Ταυτόχρονα, όμως, θα εξακολουθεί ο κρατικός προϋπολογισμός να τους πληρώνει. Αλλά βέβαια, έτσι σας δίνετε η δυνατότητα να ανοίξετε ακόμα δέκα χιλιάδες θέσεις προσλήψεων για να τακτοποιήσετε και άλλους πελάτες σας.

Πριν από λίγο συνάντησα την Ένωση Κληρικών. Επαναλαμβάνω και εδώ, στην Εθνική Αντιπροσωπεία, αυτό που τους είπα. Στη δική μας χώρα η Εκκλησία είναι υπόθεση ενός ολόκληρου λαού. Γι' αυτό και η ρύθμιση των σχέσεων Πολιτείας - Εκκλησίας δεν μπορεί να γίνει κρυφά από τον λαό, δεν μπορεί να γίνει χωρίς τον λαό και πολύ περισσότερο δεν μπορεί να γίνει με τον λαό απέναντι.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Δεν θα δεχτούμε καμμία αλλαγή, που να δημιουργεί συνθήκες ανασφάλειας στους κληρικούς. Ο απλός ιερέας είναι στήριγμα της κάθε τοπικής κοινωνίας είτε αυτό αρέσει σε κάποιον είτε δεν αρέσει. Και θέλω να διαβεβαιώσω τους κληρικούς όχι μόνο ότι απολαμβάνουν την αμέριστη συμπαράστασή μας, αλλά και τον σεβασμό μας και ότι αυτή η κοροϊδία της Κυβέρνησης δεν πρόκειται να περάσει. Διότι κοροϊδία και απάτη, κύριε Τσίπρα, είναι να υποστηρίζετε ότι αδειάζουν δέκα χιλιάδες θέσεις στο δημόσιο, την ώρα που οι κληρικοί εξακολουθούν να μισθοδοτούνται από το κράτος.

Και η άποψή μας είναι ξεκάθαρη. Το άρθρο 3 δεν χρειάζεται καμμία αναθεώρηση. Διότι, μία τέτοια αναθεώρηση το μόνο το οποίο μπορεί να προκαλέσει είναι να θέσει σε κίνδυνο την ισορροπία των σχέσεων μεταξύ της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Πατριαρχείου.

Και για όσους ενδιαφέρονται για την περιβόητη θρησκευτική ουδετερότητα, ας διαβάσουν όχι το άρθρο 3, αλλά το άρθρο 13 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει με απόλυτο τρόπο την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και την ίση αντιμετώπιση όλων των θρησκειών από το κράτος.

Εμείς υπερασπιζόμαστε την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, με σεβασμό όμως στην ιστορία μας και στον πολιτισμό μας και φυσικά με σεβασμό στο γεγονός ότι η πλειονότητα των συμπολιτών μας είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Το κράτος δεν μπορεί να αδιαφορεί και δεν μπορεί να υποτιμά τη θρησκευτική πίστη του 95% του ελληνικού λαού.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και κάτι ακόμα. Η Εκκλησία δεν είναι εταιρεία και φυσικά η αποστολή της δεν είναι να κερδίζει χρήματα. Βεβαίως, έχει κάθε δικαίωμα να αξιοποιεί την περιουσία της για να υποστηρίξει το φιλανθρωπικό της έργο και αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να το διευκολύνει η πολιτεία. Αυτό, όμως, πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους νόμους, τις προϋποθέσεις και τις φορολογικές επιβαρύνσεις που ισχύουν για όλους.

Και, βέβαια, η ύπαρξη διαφορετικών εκκλησιαστικών καθεστώτων στην Ελλάδα είναι ένα πλεονέκτημα, δεν είναι ένα μειονέκτημα και η εκάστοτε κυβέρνηση οφείλει να προστατεύσει αυτά τα καθεστώτα, να δίνει ίσες ευκαιρίες και όχι να δημιουργεί διχόνοιες και ανισότητες μεταξύ τους.

Κύριε Τσίπρα, πρέπει να σας πω ότι σας άκουσα με πολλή προσοχή να αναλύετε τις προτάσεις σας για τη συνταγματική Αναθεώρηση και αναρωτιέμαι πραγματικά. Χρειάζεται πολύ θράσος να εισηγηθείτε εσείς, ειδικά εσείς, τη διεύρυνση του θεσμού των δημοψηφισμάτων, όταν είστε ο ίδιος άνθρωπος που έμεινε στη σύγχρονη νεοελληνική ιστορία ως ο άνθρωπος που εξευτέλισε την έννοια του δημοψηφίσματος!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και ειλικρινά αναρωτιέμαι: Τρία χρόνια μετά από αυτό το δημοψήφισμα, το οποίο διεξήχθη μόλις μέσα σε έξι ημέρες όταν εξωθήσατε τους πολίτες να ψηφίσουν «όχι» στο δημοψήφισμα και δύο ημέρες μετά το μετατρέψατε σε ένα μεγαλοπρεπές «ναι», αισθάνεστε την ανάγκη με κάποιον τρόπο να απολογηθείτε γι' αυτή τη μνημειώδη μεταστροφή σας;

Δεν ξέρω αν είχατε τότε καθαρό ή θολό μυαλό, αλλά ένα είναι βέβαιο, ότι στοίχισε αυτή η περιπέτεια στη χώρα, κύριε Τσίπρα, παραπάνω από 100 δισεκατομμύρια ευρώ. Και τον λογαριασμό εξακολουθούμε και σήμερα να τον πληρώνουν οι Έλληνες πολίτες και θα τον πληρώνουν για πολλά χρόνια ακόμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αν κατάλαβα καλά, στις προτάσεις σας συμπεριλαμβάνεται και μία πρόταση για μόνιμο δημόσιο έλεγχο της ενέργειας. Δεν μου λέτε, εσείς αυτή τη στιγμή δεν συζητάτε την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΗ; Εσείς δεν είστε αυτός που έχετε εκχωρήσει ολόκληρη τη δημόσια περιουσία ακόμα και τα αρχαιολογικά μας μνημεία στο υπερταμείο για ενενήντα εννέα χρόνια;

Και, βέβαια, σας άκουσα να μιλάτε για τον νέο τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας ώστε –διαβάζω από την πρότασή σας– «να μην διαταράσσεται η πολιτική συνέχεια».

Πόσο θράσος έχετε, κύριε Τσίπρα, όταν εσείς ρίξατε την κυβέρνηση του Αντώνη Σαμαρά χρησιμοποιώντας ακριβώς αυτό το άρθρο να έρχεστε τώρα και να μιλάτε για μη διαταραχή της πολιτικής συνέχειας!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αναγνωρίστε τουλάχιστον ότι αυτό το οποίο κάνατε τότε ήταν ο απόλυτος πολιτικός καιροσκοπισμός και ελάτε και μετά να ξανα συζητήσουμε για το ζήτημα αυτό. Εσείς ρίξατε την τότε κυβέρνηση για να δοκιμάσετε στην πλάτη των Ελλήνων τις δικές σας αυταπάτες.

Δεν έχει νόημα να αναφερθώ περισσότερο στην πρότασή σας. Κατά την άποψή μας, είναι ένα κείμενο αναχρονιστικό και ιδεοληπτικό.

Θέλω, όμως, να προσέξετε ποια είναι τα κεφάλαια στα οποία δεν προτείνετε, κύριε Τσίπρα, να αλλάξει απολύτως τίποτα: δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη, καλή νομοθέτηση, δημοσιονομική σταθερότητα. Τίποτα, μα απολύτως τίποτα, δεν προτείνετε για όλα αυτά τα κεφάλαια.

Αφήνετε επί της ουσίας άθικτες τις δομές που συνέτειναν ακριβώς στη σημερινή οπισθοδρόμηση, γιατί ακριβώς σε αυτές ποντάει ο ΣΥΡΙΖΑ ώστε να φέρει την Ελλάδα στα δικά του μικρά μέτρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καταθέτουμε σήμερα στην Εθνική Αντιπροσωπεία την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για μια μεγάλη, μια τολμηρή συνταγματική Αναθεώρηση. Αφορά συνολικά πενήντα επτά από τα εκατόν είκοσι άρθρα του Συντάγματος σε αντιδιαστολή με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ που αφορά είκοσι τρία άρθρα. Τα δεκατρία άρθρα είναι κοινά, παρ' ότι οι εισηγήσεις μας σε αρκετά από αυτά κινούνται σε διαφορετική κατεύθυνση.

Η πρότασή μας είναι μια πρόταση τολμηρή και προοδευτική. Όμως, είναι μια πρόταση η οποία είναι συνεπής και με τις αξίες που προσεβούμε ως παράταξη. Ενθαρρύνει την ανάπτυξη, προωθεί την αξιολόγηση, αναδεικνύει την αξιοκρατία, τονώνει την αλληλεγγύη, ενισχύει την αξιοπιστία και εφόσον η πρόταση αυτή υιοθετηθεί, η πατρίδα μας θα αποκτήσει πραγματικά ένα νέο Σύνταγμα για μια νέα Ελλάδα.

Εμείς θα συμμετέχουμε κανονικά στην Επιτροπή Αναθεώρησης. Θα είμαστε παρόντες παντού για να αντιπαρατεθούμε με την οπισθοδρόμηση σε κάθε άρθρο και σε κάθε παράγραφο του καταστατικού μας χάρτη.

Με το πνεύμα αυτό η Νέα Δημοκρατία προσέρχεται σε αυτή τη συζήτηση ως υπεύθυνη δύναμη του τόπου και προβάλλουμε τη δική μας ολοκληρωμένη πρόταση η οποία στηρίζεται στις ακόλουθες τρεις αρχές:

Αρχή πρώτη. Το νέο Σύνταγμα πρέπει να είναι λιτό χωρίς αναχρονιστικές διατάξεις και να εξασφαλίζει τη συνέχεια και την αποτελεσματικότητα του κράτους. Να διαχωρίζει τις εξουσίες, να θωρακίζει και να ενισχύει το Κοινοβούλιο, καθώς και να θωρακίζει και τη δικαιοσύνη. Να καθιερώνει τη λογοδοσία και να αποκαθιστά την τιμή του πολιτικού συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι καθιερώνεται σταθερός τετραετής κύκλος και περιορίζονται οι λόγοι πρόωρης διάλυσης της Βουλής.

Επίσης, καταργείται η καταχρηστική επίκληση εθνικού θέματος. Η Βουλή αυτοδιαλύεται με απόφαση της απόλυτης Πλειοψηφίας, ενώ οι πρόωρες εκλογές, σε περίπτωση που η Βουλή επιλέξει να το κάνει, αφορούν τον υπολειπόμενο χρόνο μέχρι την καθορισμένη ημερομηνία του τετραετούς κύκλου.

Η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας αποσυνδέεται πλήρως από την πρόωρη διάλυση της Βουλής. Επιτρέψτε μου εδώ πέρα να επεκταθώ λίγο περισσότερο στον εύλογο προβληματισμό, τον οποίο ανέπτυξε ο κ. Τσίπρας.

Συζητήσαμε εκτενώς στην Κοινοβουλευτική Ομάδα μας με ποιον τρόπο μπορεί να εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε περίπτωση που αυτός δεν μπορεί να πετύχει την ευρεία συνταγματικά προβλεπόμενη συναίνεση των τριών πέμπτων. Και παρ' ότι είχαμε καταθέσει ως αρχική πρόταση διαβούλευσης, σε περίπτωση που αυτό δεν συμβεί, να καταφύγουμε τελικά ως ύστατη λύση στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, με μια ώριμη συζήτηση που κάναμε στην Κοινοβουλευτική Ομάδα καταλήγουμε ότι αυτή δεν είναι τελικά η ενδεδειγμένη λύση. Και δεν είναι η ενδεδειγμένη λύση για τον απλούστατο λόγο ότι σε αυτή την περίπτωση ο εκλεγμένος από τον λαό Πρόεδρος, όχι απλά θα έχει αυξημένη νομιμοποίηση, αλλά σε περίπτωση που φτάσουμε στην εκλογή Προέδρου από τον λαό, αυτό θα έχει συμβεί γιατί δεν θα έχουμε καταφέρει να έχουμε συναινετικά εκλεγμένο Πρόεδρο.

Άρα ο συναινετικά εκλεγμένος Πρόεδρος, ο οποίος μπορεί να έχει εκλεγεί από την Βουλή και να έχει επιτελέσει τον σκοπό του συνταγματικού νομοθέτη, θα έχει τελικά λιγότερη νομιμοποίηση από κάποιον άλλο Πρόεδρο, ο οποίος θα έχει εκλεγεί με απευθείας εκλογή από τον λαό.

Αυτό σημαίνει, όμως, ότι πρέπει να βρεθεί μια λύση για το πρόβλημα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και είμαστε ανοικτοί να συζητήσουμε εναλλακτικές προτάσεις, όπως ενδεχομένως η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα ή ως ύστατη λύση η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με απλή πλειοψηφία εκατόν πενήντα ενός Βουλευτών.

Ένα είναι βέβαιο, ότι πρέπει σε κάθε περίπτωση η συνταγματική Αναθεώρηση να απεμπλέξει πλήρως την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τις εθνικές εκλογές.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στη δική μας πρόταση κρατάει ουσιαστικά τις αρμοδιότητές του. Θα δύναται να συγκαλεί και το Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών.

Στη δική μας πρόταση, επίσης, ενισχύεται η λειτουργία του Κοινοβουλίου με κανόνες καλής νομοθέτησης και διασφαλίζονται και τα δικαιώματα των μειοψηφιών. Αποκτά, επιτέλους, συνταγματική κατοχύρωση η καταπολέμηση της κακονομίας και της πολυνομίας και η κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

Εξεταστικές επιτροπές μπορούν να συνιστώνται μόνο δύο ανά κοινοβουλευτική περίοδο, αλλά μπορούν να συσταθούν και σε περίπτωση που η σχετική πρόταση υπερψηφιστεί από τα δύο πέμπτα των Βουλευτών. Με άλλα λόγια, θα σας δώσουμε ως Αντιπολίτευση το δικαίωμα που μας στερήσατε εσείς, να συστήνουμε εξεταστικές επιτροπές με τα δύο πέμπτα της Βουλής. Γιατί θέλω να θυμίσω, κύριε Τσίπρα, ότι δεν υπερψηφίσατε καμία πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για σύσταση εξεταστικής επι-

τροπής.

Ασφαλώς και προτείνουμε την αλλαγή του άρθρου περί ασυλίας των Βουλευτών και της ευθύνης των Υπουργών. Η ασυλία των Βουλευτών πρέπει να αφορά αποκλειστικά αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων των Βουλευτών, ενώ πρέπει επίσης να καταργηθεί και η ειδική αποσβεστική προθεσμία για τα αδικήματα των Υπουργών. Και αναφέρομαι και πάλι στο άρθρο 86, το οποίο θυμίζω για άλλη μια φορά ότι όταν πρόκειται να αναθεωρηθεί, ο τότε Συνασπισμός σφύριζε αδιάφορα.

Τελευταίο και πολύ σημαντικό: Η δικαιοσύνη απεξαρτάται από την Κυβέρνηση και η επιλογή των ανώτατων δικαστών μεταξύ των αρχαιότερων εξ αυτών περιέρχεται στη Βουλή. Καταργείται το Ειδικό Δικαστήριο Μισθολογικών Διαφορών Δικαστών και η αρμοδιότητα αυτή περιέρχεται στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, το οποίο έχει τη δυνατότητα επίσης να κάνει και προληπτικό έλεγχο συνταγματικής νομιμότητας.

Όλοι οι δικαστές αποχωρούν υποχρεωτικά στο εβδομηκοστό έτος τους, ενώ για μια τριετία αποκλείονται από κυβερνητικές ή πολιτικές θέσεις, για να μην ξαναδούμε, κύριε Τσίπρα, φαινόμενα ανώτατοι δικαστικοί μια μέρα μετά τη συνταξιοδότησή τους να προσλαμβάνονται ως σύμβουλοι του Πρωθυπουργού.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ησυχία, παρακαλώ!
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Τα παραπάνω αφορούν ενδεικτικά τα άρθρα 32 έως 76, 82 έως 88 και το άρθρο 101.

Αρχή δεύτερη. Το νέο Σύνταγμα εγγυάται το σταθερό οικονομικό περιβάλλον, τη δημοσιονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη της χώρας. Αυτό σημαίνει ότι ναι, καθιερώνονται συνταγματικοί μηχανισμοί που αποτρέπουν τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό της χώρας. Οι προϋπολογισμοί του κράτους οφείλουν να είναι ισοσκελισμένοι ή να συμμορφώνονται με το μέγιστο επιτρεπτό υπό όρους δημοσιονομικό έλλειμμα.

Φαντάζομαι ότι γνωρίζετε, κύριε Τσίπρα, ότι έχουμε υποχρέωση ως κράτος-μέλος της Συνθήκης για τη Σταθερότητα και τη Διακυβέρνηση αλλά και ως προσυπογράφοντες το δημοσιονομικό σύμφωνο να το κάνουμε και απορώ πραγματικά που δεν βρήκατε λέξη να πείτε γι' αυτό.

Ο υγιής ανταγωνισμός τονώνεται, η επιχειρηματικότητα αναγνωρίζεται, ενώ φόροι και άλλα βάρη επιβάλλονται μόνο για το μέλλον και δεν έχουν αναδρομική ισχύ.

Το περιβάλλον προστατεύεται με σύγχρονα εργαλεία. Η προστασία από την κλιματική αλλαγή, τη μεγαλύτερη απειλή που αντιμετωπίζει μακροπρόθεσμα η χώρα μας, βρίσκεται τη θέση της στο Σύνταγμα.

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποκτά αυτοτελείς πόρους, αλλά και μηχανισμούς λογοδοσίας. Οι προϋπολογισμοί της οφείλουν να διασφαλίζουν δημοσιονομική ισορροπία και διαφάνεια.

Βέβαια, ισχύει η πλήρης αυτονομία των δημόσιων ΑΕΙ, αλλά αλλάζει το άρθρο 16 και λειτουργούν επιτέλους και στη χώρα μας ιδιωτικά πανεπιστήμια υπό την εποπτεία μιας ανεξάρτητης αρχής υψηλού κύρους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Διαφορετικά τα λέγατε.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ): Ήσυχα παρακαλώ.
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Βλέπω μια ανησυχία στους συναδέλφους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ): Παρακαλώ!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Να διευκρινίσετε την αλλαγή της θέσης σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ): Εντάξει, τι πρόβλημα έχετε; Δεν κατάλαβα. Σας παρακαλώ, μην παρεμβαίνετε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ήμουν πάρα πολύ σαφής σε αυτά τα οποία είπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ): Μην εγκαλείτε για αλλαγές θέσεων. Αύριο ξεκινάει η επιτροπή, όπου θα συζητηθούν όλα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Το άσυλο των ιδεών περιφρουρείται από το κράτος και τα ιδρύματα επιστρέφουν, επιτέλους, στους φοιτητές και τους κα-

θηγητές τους, διότι δεν μας ενδιαφέρουν μόνο τα ιδιωτικά πανεπιστήμια αλλά πρωτίστως τα δημόσια.

Εσείς, προφανώς, κύριε Τσίπρα, θεωρείτε ακαδημαϊκή ελευθερία να μπαίνουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο οι μπαχαλάκηδες, οι ρουβίκωνες, οι ναρκέμποροι και να ληστεύονται καθηγητές, ακόμη και εντός των πανεπιστημίων. Αυτό εμείς το ονομάζουμε κατάντια και έχει ξεφτίσει τη χώρα διεθνώς, με δική σας αποκλειστική ευθύνη!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Η διάταξη που καταργεί το άσυλο, ευτυχώς, δεν χρειάζεται συνταγματική αλλαγή. Θα είναι από τις πρώτες που θα ψηφίσει η νέα μας κυβέρνηση.

Αλλά μιας και μιλάμε για το άρθρο 16, θέλω να σας ρωτήσω ακόμα κάτι, κύριε Τσίπρα: Εάν κάποιος όπως εσείς, εγώ, μπορεί και πολλοί συνάδελφοί μας, εμπιστευόμαστε την ιδιωτική εκπαίδευση για τα παιδιά μας στο νηπιαγωγείο, στο δημοτικό, στο γυμνάσιο, στο λύκειο, γιατί τους στερούμε αυτό το δικαίωμα στο πανεπιστήμιο;

Γιατί με τη στάση σας σήμερα συναινείτε στο να φεύγουν από την πατρίδα μας δεκάδες χιλιάδες νέα παιδιά, για να σπουδάσουν στο εξωτερικό σε ιδιωτικά πανεπιστήμια και στερείτε με αυτόν τον τρόπο από την οικονομία μας πολύτιμα έσοδα; Και γιατί τελικά επιμένετε η Ελλάδα να είναι η μόνη χώρα στον κόσμο που διατηρεί το κρατικό μονοπώλιο στη δημόσια εκπαίδευση, όταν αυτό έχει καταργηθεί ακόμη και στη Βόρεια Κορέα;

Θα επιμεινουμε μέχρι τέλους στην ανάγκη αλλαγής του άρθρου 16, γιατί η Νέα Δημοκρατία θεωρεί αυτή την αλλαγή μείζονος σημασίας...

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

...όπως βέβαια και τα άλλα άρθρα, στα οποία αναφέρθηκα, το 17, το 24, το 78, το 79, το 82, το 102 και το 106.

Αρχή τρίτη: Το Σύνταγμά μας πρέπει να εξασφαλίζει την κοινωνική αλληλεγγύη και τις ίσες ευκαιρίες, ως όχημα κοινωνικής κινητικότητας και συνθήκη ευημερίας για όλους, να αντιμετωπίζει τις πελατειακές δομές του κράτους και να ενισχύει την κοινωνία των πολιτών.

Αυτό σημαίνει κανείς πολίτης απροστάτευτος, όλοι με πρόσβαση στην παιδεία, την υγεία και τον πολιτισμό, με δικαίωμα στην ασφαλή ζωή που εγγυάται το κράτος, αλλά και την καθιέρωση πια στο Σύνταγμα ενός πλαισίου ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος για αξιοπρεπή διαβίωση.

Το ΑΣΕΠ και μόνο επιλέγει τα στελέχη της διοίκησης, στην εσωτερική δομή της οποίας καθιερώνεται και συνταγματικά η αξιολόγηση σε όλα τα επίπεδα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και αυτό γίνεται βάσει των αρχών της αμεροληψίας, της επαγγελματικής ικανότητας και αποδοτικότητας και αποκτά κατεύθυνση και από την πλευρά των υφιστάμενων προς τους προϊστάμενους τους.

Η ενημέρωση, τέλος, αναγνωρίζεται ως πραγματικό δημόσιο αγαθό. Η αδειοδότηση γίνεται αποκλειστικά από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Τα παραπάνω αφορούν σε γενικές γραμμές τα άρθρα 4, 15, 25 και 103.

Όπως σας προανέφερα, η Νέα Δημοκρατία έχει επεξεργαστεί και προτείνει συγκεκριμένες αλλαγές σε πενήντα επτά άρθρα από τα εκατόν είκοσι του σημερινού Συντάγματος. Οι αλλαγές αυτές πολλαπλασιάζονται, αν αντιμετωπιστούν συνδυαστικά με ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται σε διάφορα άρθρα. Είναι μία ριζοσπαστική, μία τολμηρή πρόταση, η οποία εισηγήται την κατάργηση οκτώ άρθρων, όπου διατηρούνται παρωχημένες μεταβατικές διατάξεις.

Από την άποψη αυτή, η ίδια η διαδικασία της συνταγματικής αναθεώρησης αναδεικνύεται, κύριε Τσίπρα –και θα τελειώσω με αυτό– σε ένα πεδίο ευθείας σύγκρισης των προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας απέναντι σε αυτές του ΣΥΡΙΖΑ, σε έναν χώρο όπου καθρεφτίζεται η αλήθεια απέναντι στο ψέμα, η ευθύνη απέναντι στον υποδωκιτισμό, η εγκυρότητα απέναντι στον ερασιτεχνισμό, με δύο λόγια τελικά η πρόοδος απέναντι στη συντήρηση.

Η δικιά μας πρόταση έχει μια ξεκάθαρη ταυτότητα που δεν είναι άλλη από την ανάδειξη ενός αποτελεσματικού κράτους

στην υπηρεσία του πολίτη αλλά και στην εμπέδωση αισθήματος εμπιστοσύνης προς τους θεσμούς, προς το πολιτικό σύστημα. Την θέτουμε σήμερα στην κρίση της Βουλής και των πολιτών ως μια βάση συζήτησης με όλες τις δημοκρατικές πολιτικές δυνάμεις.

Ωστόσο, τελειώνοντας, θέλω να ξεκαθαρίσω κάτι: Η Νέα Δημοκρατία δεν πρόκειται σε καμιά περίπτωση να συναινέσει σε μία εργαλειακή Αναθεώρηση του Συντάγματος που θα κρατήσει την Ελλάδα δέσμια σε αναχρονιστικές δομές. Δεν θα επιτρέψουμε να πάει χαμένη άλλη μία ευκαιρία γενναίας ανασύνταξης των θεσμών.

Εμείς αισθανόμαστε την ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενιές να αποτρέψουμε μια συρρικνωμένη αναθεωρητική πρωτοβουλία που θα τελματώσει τη συνταγματική μας τάξη για τουλάχιστον μία δεκαετία. Γι' αυτό και θα εμποδίσουμε την εξέλιξη αυτή με κάθε μέσο, που η ίδια η έννομη τάξη και το ίδιο το Σύνταγμα μας παρέχει, σήμερα ως Αξιωματική Αντιπολίτευση και αύριο στην αναθεωρητική Βουλή με την εμπιστοσύνη των πολιτών ως η επόμενη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία.

Αν θέλετε, λοιπόν, κύριε Τσίπρα να αποδείξετε έμπρακτα ότι εννοείτε αυτό που λέτε για τη δυνατότητα διερεύνησης ευρύτερων συναινέσεων, ελάτε να κάνουμε έναν τολμηρό και ειλικρινή διάλογο και να διευρύνουμε το πεδίο των αναθεωρητέων άρθρων. Έχετε τη δυνατότητα να αποδείξετε ότι εννοείτε όλα αυτά τα οποία λέτε.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Ορθοί οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Θέλετε παρέμβαση, κύριε Πρωθυπουργέ;

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Δεν προβλέπεται αυτό, κύριε Πρόεδρε, από τον Κανονισμό!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας παρακαλώ, κυρία Γεννημάτα!

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Δώστε του τον λόγο στο τέλος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας παρακαλώ! Τις προηγούμενες δέκα φορές έγινε και τις επόμενες δέκα θα γίνει αυτή η διαδικασία. Το γνωρίζετε πολύ καλά. Ιδιαίτερα δε σήμερα που ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης απολύτως άνετα μίλησε δεκαεπτά λεπτά περισσότερο, προφανώς, μπορεί να κάνει παρέμβαση ο Πρωθυπουργός. Ζητάει παρέμβαση.

Εσείς θα μιλήσετε, επίσης, όση ώρα θέλετε και θα κάνετε και δευτερολογία και παρέμβαση αν χρειαστεί. Σταματήστε τα διαδικαστικά. Από το πρωί έχετε κάποιο πρόβλημα. Δεν το καταλαβαίνω. Σοβαρά σας μιλάω.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Είναι θέμα σεβασμού του Κανονισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρέμβαση ζήτησε ο Πρωθυπουργός!

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Δεν προβλέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τι λέτε τώρα; Παρέμβαση του Πρωθυπουργού μετά την ομιλία του κ. Μητσοτάκη ή και ανταπάντηση δεν προβλέπεται από τον Κανονισμό; Επί ποίου θέματος μιλάτε; Σας παρακαλώ! Με άνεση θα μιλήσετε όλοι.

Παρακαλώ, κύριε Πρωθυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, δεν ζητώ τον λόγο επειδή μί-

λησε περισσότερο ο κ. Μητσοτάκης, αλλά επειδή η Βουλή είναι και ένα ζωντανό πεδίο διαλόγου, όχι μόνο παράλληλοι μονόλογοι και θα φροντίσω όσο μπορώ συντομότερα να κάνω κάποιες παρατηρήσεις.

Δεν θα αναφερθώ καθόλου σε άλλα θέματα, ούτε σε αυτά τα περί μη καθαρής εξόδου -η ίδια η ζωή διαψεύδει όλες τις προηγούμενες προβλέψεις και άλλωστε θα βρούμε και άλλον χρόνο να αντιπαρατεθούμε σε αυτά- ούτε στα όσα ακούσαμε εδώ περί σκανδάλων και άλλων τινών. Θα αναφερθώ μονάχα στα θέματα που αφορούν στην συνταγματική Αναθεώρηση, κύριε Μητσοτάκη.

Έχω την αίσθηση ότι δεν έχετε εντρυφήσει και μελετήσει, όχι εσείς προσωπικά, το κόμμα σας δύο χρόνια τώρα στο θέμα της συνταγματικής Αναθεώρησης. Διότι πέραν των αντιρρήσεών σας σε κάποια πράγματα απ' αυτά που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ, δεν κατάλαβα να έχετε μια πρόταση με συνοχή, με ειρμό και να φέρνεται κάτι συγκεκριμένο να προτείνετε.

Επιτρέψτε μου την έκφραση, ήταν αλλοπρόσαλλες οι προτάσεις τις οποίες καταθέσατε, όχι όλες, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά τον ειρμό των σκέψεών σας και την τοποθέτησή σας σε κάποια μείζονα ζητήματα της Αναθεώρησης, που είχατε στο κάτω-κάτω της γραφής δυόμισι ολόκληρα χρόνια. Από τον Γενάρη του 2016 ήρθατε και με βρήκατε και, όντως, μου προτείνετε να κινησουμε την αναθεωρητική διαδικασία.

Και θα γίνω πιο σαφής σε τι αναφέρομαι. Πρώτα-πρώτα αυτό καθαυτό που είπατε. Ξεκινήσατε την ομιλία σας λέγοντας ότι δεν μπορούμε να βρούμε συναίνεσεις τώρα, διότι οι συναίνεσεις απαιτούν ομαλό πολιτικό κλίμα, ενώ τώρα είμαστε σε διαδικασία προεκλογικής περιόδου. Μα, κύριε Μητσοτάκη, τον Γενάρη του 2016 ήρθατε να κουβεντιάσουμε την προοπτική της Αναθεώρησης του Συντάγματος και έναν μήνα μετά ξεκινήσατε να ζητάτε εκλογές. Από τον Φλεβάρη του 2016 ήμασταν διαρκώς κατ' εσάς σε διαρκές προεκλογικό κλίμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Δεύτερον, έρχεστε και καταθέτετε μία πρόταση η οποία βρίσκεται σε πλήρη αναντιστοιχία με το ίδιο το πνεύμα του συνταγματικού νομοθέτη. Ποια πρόταση; Την πρόταση η οποία λέει: «Ελάτε να τα ανοίξουμε όλα». Ο νομοθέτης προβλέπει μια συγκεκριμένη διαδικασία για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, διότι ακριβώς θέλει να υπάρχουν ευρύτερες συναίνεσεις στη μέγιστη αυτή διαδικασία που είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος. Δεν λέει ο νομοθέτης: «Ελάτε να τα ανοίξουμε όλα και πάμε στη δεύτερη περίοδο». Ο νομοθέτης λέει ότι πρέπει στην πρώτη περίοδο να υπάρχουν ή εκατόν ογδόντα ή εκατόν πενήντα μία ψήφοι και στη δεύτερη, μετά από εκλογές, το ανάστροφο, ακριβώς για να δημιουργείται η ώριμωση και η πιθανή σύμπλευση όσο το δυνατόν ευρύτερων πολιτικών δυνάμεων και όσο το δυνατόν ευρύτερων πλειοψηφιών.

Και μόλις ανακοίνωσα την πρότασή μου για την Αναθεώρηση, έρχεστε εσείς σήμερα, ο ίδιος άνθρωπος που λίγες μέρες πριν, όχι μήνες πριν, είχατε εκφράσει με διαρροές την πρόθεσή σας να μη συμμετάσχετε καν, διότι δεν είναι ώριμο να προχωρήσουμε στην Αναθεώρηση -αυτό έλεγαν οι διαρροές σας- όχι να προτείνετε κάποιες διατάξεις, έστω λίγο περισσότερες από αυτές τις είκοσι τρεις που προτείνουμε εμείς, αλλά έρχεστε να προτείνετε πενήντα επτά. Και λέτε πενήντα επτά και είκοσι τρεις, να τα ψηφίσουμε όλα, δηλαδή να έχουμε ογδόντα από τα εκατόν είκοσι άρθρα του Συντάγματος...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Οι δεκατρείς είναι ίδιες.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Να έχουμε πάνω από δύο τρίτα του Συντάγματος υπό αναθεώρηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εξήντα επτά θα ήταν.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Είναι μικρός ο αριθμός εξήντα επτά; Για πάνω από τα μισά άρθρα του Συντάγματος να προχωρήσουμε σε διαδικασία αναθεώρησης;

Αυτό δεν είναι αναθεωρητική διαδικασία. Μήπως δεν το έχετε καταλάβει και θέλετε συντακτική συνέλευση; Μήπως θέλετε να ξαναφτιάξουμε το Σύνταγμά μας; Εμείς είμαστε ανοικτοί να το κουβεντιάσουμε, αν αυτή είναι η πρότασή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Όμως, αν αυτή είναι η πρότασή σας, μην έρχεστε να μας πείτε τη λογική της ρώσικης ρουλέτας, να μετατρέψουμε την επόμενη εκλογική αντιπαράθεση σε δημοψήφισμα για το Σύνταγμα. Διότι αυτό λέτε. Προφανώς, δεν σας βγαίνει το αφήγημα της καταστροφής, και λέτε: «Ας τζογάρουμε να κάνουμε την επόμενη εκλογική αντιπαράθεση δημοψήφισμα για το Σύνταγμα».

Κι αν τόσο πολύ σας αρέσουν τα δημοψηφίσματα, που δεν σας αρέσουν τελικά, ελάτε και προτείνετε ένα συμβουλευτικό δημοψήφισμα για το Σύνταγμα και όχι να μετατρέψουμε την επόμενη εκλογική αντιπαράθεση σε δημοψήφισμα για το Σύνταγμα.

Αν καταθέσετε πρόταση για συμβουλευτικό δημοψήφισμα για το Σύνταγμα ή για κάποιες διατάξεις, εδώ είμαστε να το κουβεντιάσουμε. Όμως, αυτό που προτείνετε είναι μια διαδικασία εκφυλισμού για την ίδια την αναθεωρητική διαδικασία. Πάμε παρακάτω.

Έρχεστε, κύριε Μητσοτάκη, και εμφανίζεστε σε ένα τόσο κρίσιμο θέμα, που είναι στην επικαιρότητα εδώ και δύο χρόνια -δεν είναι σήμερα-, που είναι η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, με μία θέση την οποία προσπάθησα να καταλάβω, αλλά δεν την κατάλαβα.

Δυόμισι χρόνια πριν ξεκινάμε εμείς τη διαδικασία της συζήτησης -δεν βάψαμε κόκκινη τη Βουλή ούτε τη φωτίσαμε κόκκινη τη Βουλή, τι να κάνουμε; Είχα μια πλάτη πίσω με τα χρώματα του ΣΥΡΙΖΑ, που έχουν κόκκινο χρώμα, κύριε Μητσοτάκη, αλλά κόκκινη τη Βουλή δεν τη φωτίσαμε ακόμη- και προτείνουμε λοιπόν, τότε, η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας να αποσυνδεθεί από την πιθανή διάλυση της Βουλής και προτείνουμε μια διαδικασία εκλογής.

Τότε, λοιπόν, ρίξαμε την ιδέα στον πολιτικό διάλογο και στα κόμματα και στους κοινωνικούς φορείς που συμμετείχαν στον εθνικό διάλογο, στην τρίτη εκλογή, την άκαρπη, να υπάρχει απευθείας εκλογή από τον λαό. Μετά από πολλή και ώριμη σκέψη, συζήτηση, συμμετοχή στον διάλογο αυτόν, καταλήξαμε εμείς ως Κοινοβουλευτική Ομάδα σε μια παρεμφερή πρόταση.

Όταν εμείς αρχικά είπαμε στην τρίτη άστοχη διαδικασία ψηφοφορίας εκλογή από τον λαό, διαφωνήσατε και είπατε «όχι». Όταν εμείς είπαμε «όχι» στην τρίτη άστοχη ψηφοφορία εκλογής από τον λαό, αλλά μετά από έξι μήνες εκλογή από τον λαό, υιοθετήσατε την πρώτη δική μας άποψη. Όταν μετά από μία εβδομάδα -όχι παραπάνω- έρχεστε εδώ στο Βήμα της Βουλής, λέτε ότι ούτε αυτή την άποψη έχουμε, ούτε τη δική σας άποψη έχουμε, δεν έχουμε άποψη. Λέμε να πάμε, ενδεχομένως, στους εκατόν πενήντα έναν και να πάμε σε μια τρίτη εκδοχή.

Με συγχωρείτε, αλλά αυτό δεν είναι θέση του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Ενδεχομένως, είναι στάση και θέση του πρώην προέδρου του Εδεσσαϊκού, αλλά δεν είναι θέση και στάση του Προέδρου της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για ένα τόσο κρίσιμο θέμα, που εδώ και δυόμισι χρόνια συζητάμε στον δημόσιο πολιτικό διάλογο.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Γι' αυτό σας λέω ότι είναι ανεργμίστη, αλλοπρόσαλλη και στο πόδι η θέση και η στάση σας για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Προχωρώ, λοιπόν, παραπέρα στο άρθρο 86.

Ήρθατε σήμερα εδώ και μας είπατε ότι παρ' όλο που το πολιτικό σύστημα, το οποίο υπηρετείτε όλα τα προηγούμενα χρόνια και σήμερα και το οποίο είχε τρομακτικές πλειοψηφίες σε αυτή τη Βουλή, δεν εδέησε να αναθεωρήσει στην Αναθεώρηση του 2008, που ξεκίνησε το 2006, το άρθρο 86, εσείς εξαιρείστε αυτού του συστήματος, διότι είχατε καταθέσει πρόταση με επιστολή την οποία -δεν ξέρω ποιοι- έλαβαν τότε.

Αλήθεια, για ποιον είναι μομφή αυτό, κύριε Μητσοτάκη; Είναι μομφή για τον κ. Κουβέλη -δεν τον βλέπω τώρα- που ήταν τότε Βουλευτής και ο ΣΥΡΙΖΑ είχε έξι Βουλευτές; Δεν γνωρίζετε ότι για να κατατεθεί στο Κοινοβούλιο πρόταση Αναθεώρησης χρειάζονται πενήντα Βουλευτές; Ο ΣΥΡΙΖΑ φταίει, λοιπόν, τότε που δεν ευρέθησαν οι πενήντα Βουλευτές, που είχε έξι, ή το κόμμα σας, το οποίο είχε εκατόν εξήντα τρεις Βουλευτές και το ΠΑΣΟΚ που είχε εκατόν δεκατέσσερις Βουλευτές, σύνολο διακόσιους εβδομήντα επτά Βουλευτές;

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Για ποιον είναι μομφή αυτό; Έχετε καταλάβει; Μάλλον, για τον τότε Πρωθυπουργό, τον κ. Καραμανλή, είναι μομφή προφανώς.

Άρα είναι μομφή απέναντι στο ίδιο σας τα κόμμα. Αν είναι μομφή απέναντι στο ίδιο σας το κόμμα ότι δεν ήθελε να αναθεωρήσει αυτό το ντροπιαστικό άρθρο 86 για την ευθύνη των Υπουργών, πείτε το καθαρά. Μη μας λέτε ότι φταίει ο ΣΥΡΙΖΑ και οι έξι Βουλευτές του το 2006 που δεν αναθεωρήθηκε.

Πάμε παρακάτω. Μιλάτε για τη «συριζοποίηση» του Συντάγματος, διότι καταθέτουμε -λέτε- επικίνδυνες θέσεις και προτάσεις, όπως η λαϊκή πρωτοβουλία, η λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, τα δημοψηφίσματα και μια συνταγματικά κατοχυρωμένη αναλογικότητα του εκλογικού νόμου. Μάλιστα.

Να σας διαβάσω, κύριε Μητσοτάκη, μία πρόταση και να σας ρωτήσω αν θυμάστε αυτή την πρόταση.

Έλεγε, λοιπόν: «Νομοθέτηση και διά της οδού της λαϊκής πρωτοβουλίας και, μάλιστα, τόσο νομοθετικού δημοψηφίσματος όσο και δημοψηφίσματος για κρίσιμα εθνικά θέματα. Στόχος αυτής της πρότασης είναι ο πολλαπλασιασμός και η ενίσχυση των θεσμών άμεσης δημοκρατίας».

Μήπως την έχετε υπογράψει; Ξέρετε ποιανού είναι; Του σημερινού Προέδρου της Δημοκρατίας και τότε επικεφαλής της επιτροπής που είχε συστήσει ο τότε Πρωθυπουργός κ. Σαμαράς -της Νέας Δημοκρατίας- για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Κατέθετε τόσο επικίνδυνες προτάσεις το κόμμα σας τότε;

Πάω παρακάτω.

Συνεχίζω: «Η Νέα Δημοκρατία, λοιπόν, έλεγε το 2004» -με τη συνυπογραφή σας- «ότι το αναλογικό σύστημα ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες διεύρυνσης της δημοκρατικής νομοποίησης της Βουλής, συνακόλουθα δε της Κυβέρνησης, η οποία στηρίζεται στην εμπιστοσύνη της Βουλής».

Ποιος τα λέει αυτά, λοιπόν, κύριε Μητσοτάκη; Εμείς θέλουμε να «συριζοποιήσουμε» το Σύνταγμα, όταν προτείνουμε τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία και τα δημοψηφίσματα για κρίσιμο εθνικό θέμα και την απλή αναλογική, εμπεριέχοντας την ίδια την πρόταση που και εσείς συνυπογράψατε, προφανώς χωρίς να την έχετε διαβάσει;

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι. ΜΕΙΜΑΡΑΚΗΣ: Δεν έχουμε υπογράψει την πρόταση, αλλά τα άρθρα...

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Πάμε παρακάτω. Θα απαντήσει ο κ. Μητσοτάκης. Έχετε Αρχηγό να απαντήσει, κύριε Μείμαράκη.

Εντάξει, τα άρθρα, σύμφωνοι.

Πάντως όσον αφορά την πρόταση, δεν με αμφισβητείτε ότι διαβάζω άλλο κείμενο. Διαβάζω κομμάτι της προτάσεως. Είναι, όμως, της Νέας Δημοκρατίας η πρόταση, άρα, λοιπόν, δεν είναι «συριζοποίηση» του Συντάγματος προτάσεις οι οποίες έχουν κατατεθεί από το κόμμα σας.

Πάμε παρακάτω.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Μάλλον εσείς έχετε αρχίσει να φεύγετε από τη Νέα Δημοκρατία και να πηγαίνετε στα άκρα. Μάλλον εσείς έχετε αρχίσει να επιλέγετε άλλον πολιτικό χώρο, να γίνεστε Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός. Μάλλον εσείς!

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και τω ΑΝΕΛ)

Πάμε παρακάτω.

Άρθρο 3: Έρχομαι στην περιβόητη συζήτηση για το άρθρο 3. Μάλλον πριν πω για το άρθρο 3, να πω, κύριε Μητσοτάκη, γιατί άκουσα...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό είναι δευτερολογία, δεν είναι παρέμβαση!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Μα, δεν θέλετε τον διάλογο; Θέλετε να καθίσω κάτω, να μην ακουστεί ο Πρωθυπουργός; Τόσο πρόβλημα έχετε; Δεν είναι ικανός ο Αρχηγός σας να απαντήσει; Τι έχετε πάθει; Αφήστε με να ολοκληρώσω! Αφήστε με να απαντήσω! Μι-

λούσε είκοσι λεπτά περισσότερο. Γιατί δεν θέλετε τον διάλογο;

Εκκλησία: Κύριε Μητσοτάκη, αμέσως μετά τη δημοσιοποίηση της πρότασης, στην οποία καταλήξαμε με τον Αρχιεπίσκοπο, βγάλατε μία ανακοίνωση. Ήταν 6 Νοεμβρίου 2018, το ίδιο βράδυ. Στην ανακοίνωση λέγατε: «Η Νέα Δημοκρατία εκφράζει την ικανοποίησή της για την καθυστέρημένη υιοθέτηση της πάγιας θέσης της από τον ΣΥΡΙΖΑ, σε ό,τι αφορά τις σχέσεις Πολιτείας - Εκκλησίας. Σήμερα απεδείχθη περίτραπε...».

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ούτε την ειρωνεία δεν μπορείτε να καταλάβετε!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Α, ειρωνεύσασταν, αλήθεια;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ούτε αυτό δεν καταλάβατε και νόμιζα ότι είχατε χιούμορ!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Μην ειρωνεύεστε έτσι! Μα, είναι δυνατόν, κύριε Μητσοτάκη, να βγάξετε ανακοινώσεις και να ειρωνεύεστε, να κάνετε χιούμορ;

Συνεχίζω, λοιπόν. Θα τις καταθέσω στα Πρακτικά.

Να πείτε στον ελληνικό λαό ότι σε τόσο κρίσιμα ιστορικά ζητήματα, όταν βγάξετε ανακοινώσεις, κάνετε ειρωνεία και χιούμορ! Να το πείτε στον ελληνικό λαό, αλλά μάλλον δεν είναι αυτό!

Έλεγε η ανακοίνωση, λοιπόν: «Σήμερα, λοιπόν, απεδείχθη περίτραπε ότι τα εκκρεμή ζητήματα κάλλιστα μπορούν να ρυθμιστούν με νομοθετικές πρωτοβουλίες», πρωτοβουλίες τις οποίες υπενθυμίζετε ότι είχε λάβει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ήδη από το 2013.

Άρα βγάλατε ανακοίνωση στις 6 Νοεμβρίου, όχι μόνο αποδεχόμενοι ότι πρόκειται για μία θέση, αλλά λέγοντας ότι ήταν δική σας θέση.

Τι άλλαξε; Σήμερα, στις 14 του μηνός, δηλαδή μόλις οκτώ μέρες αργότερα, βγάξετε άλλη ανακοίνωση, αφού βλέπετε τους κληρικούς, εις την οποία λέτε ότι η Νέα Δημοκρατία δεν είχε την παραμικρή προηγούμενη ενημέρωση, ούτε από την Κυβέρνηση ούτε από την Αρχιεπισκοπή, πριν από τις σχετικές ανακοινώσεις. Προσέξτε: Η ικανοποίηση άρχισε να γίνεται «δεν είχαμε ενημέρωση». Και δηλώσατε: «Προφανώς αυτό είναι ένα ακόμη επικοινωνιακό κόλπο της Κυβέρνησης και ειλικρινά θλίβομαι για το γεγονός ότι η ηγεσία της Εκκλησίας της Ελλάδας χρησιμοποιήθηκε από τον κ. Τσίπρα».

Αναρωτιέμαι πώς φθάσαμε από την έκφραση ικανοποίησης και προσπάθειας υιοθέτησης της πρότασης -ήταν δική σας και σας την πήραμε- στις 6 Νοεμβρίου στη θλίψη και στις επιθέσεις -πλάγιες ή ευθείες- όχι προς τον Πρωθυπουργό -αυτό το κάνετε και είναι λογικό- αλλά προς την Εκκλησία της Ελλάδος.

Τι άλλαξε; Μήπως σας τράβηξε το ατί της πτέρυγας του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού στο κόμμα σας και αλλάξατε άποψη και γνώμη, κύριε Μητσοτάκη;

Και, εν τω μεταξύ περιπτώσεις, έρχομαι και στην ουσία του θέματος. Κάνετε ένα βήμα παραπάνω. Είπατε πως, ό,τι και να γίνει, εσείς δεν θα υιοθετήσετε σε καμμία περίπτωση αυτή την προοπτική, δηλαδή να υπάρξουν αυτοί οι, περίπου, δέκα χιλιάδες ιερείς -οι οποίοι σήμερα πληρώνονται από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών και βρίσκονται με την ευρεία έννοια στο μισθολόγιο- όχι ως δημόσιοι υπάλληλοι με τη στενή αλλά με την ευρεία έννοια. Εγώ δεν θα υιοθετούσα ποτέ τον όρο «δημόσιος υπάλληλος» για έναν θρησκευτικό λειτουργό. Είπατε λοιπόν ότι εσείς δεν πρόκειται ποτέ να το εφαρμόσετε.

Μάλιστα επιμένετε στην άποψη πως ό,τι και να κάνει αυτή η Κυβέρνηση που έχει καταφέρει να πάει το «μία πρόκληση για πέντε αποσύρσεις», τη μνημονιακή ρήτρα, που εσείς είχατε υπογράψει με τους θεσμούς, στο «ένα προς ένα», εσείς, αν γίνετε κυβέρνηση, θα επιστρέψετε στο «ένα προς πέντε». Δεν θέλετε, δηλαδή, γιατρούς, δασκάλους, πυροσβέστες, νοσηλεύτες. Δεν είναι όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, όπως λέτε, άνθρωποι οι οποίοι δεν πρέπει να βρίσκονται στις θέσεις τους. Εδώ έχουμε σοβαρά ελλείμματα σε θέσεις του κοινωνικού κράτους πάρα πολύ σημαντικές. Δεν τους θέλετε όλους αυτούς. Θέλετε επαναφορά στο «ένα προς πέντε». Τους δέκα χιλιάδες ιερείς, όμως, τους θέλετε να πληρώνονται από το δημόσιο μισθολόγιο. Θέλετε να παραμείνουν. Θέλετε και μικρό δημόσιο και να εμπεριέχει δέκα χιλιάδες

ιερείς.

Αυτό που λέτε, λοιπόν, κύριε Μητσοτάκη, και γι' αυτό σας λέω ότι οι προτάσεις σας είναι αλλοπρόσאלλες, είναι ο ορισμός τού που μπορεί να οδηγήσει το πάντρεμα του νεοφιλελευθερισμού με τον ακραίο συντηρητισμό, τον εθνολαϊκισμό, που έχει η ακροδεξιά πτέρυγα του κόμματός σας. Η Νέα Δημοκρατία δυστυχώς έγινε το άθροισμα της δράσης ενός νεοφιλελεύθερου κόμματος, που υπήρχε παλιότερα και τώρα είναι σε εσάς, και του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Όμως, κύριε Μητσοτάκη, το να μη σέβεστε, εν πάση περιπτώσει, τους συνταξιούχους, τους ένστολους, για τους οποίους προχθές λέγατε άλλα πράγματα, τους εργαζόμενους, για τους οποίους δεν θέλετε συλλογικές συμβάσεις, είναι ενδεχομένως κατανοητό. Την Εκκλησία δεν τη σέβεστε; Τον Αρχιεπίσκοπο δεν τον σέβεστε;

(Γέλωτες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Γελάτε. Μιλήσατε για συμφωνία πρόχειρη, στο πόδι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δική σας είναι η συμφωνία.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Εγώ την έκανα μόνος μου; Δεν ήταν συμφωνία με την Εκκλησία; Δεν ήταν πρόταση συμφωνίας με τον Αρχιεπίσκοπο για ένα ιστορικό θέμα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πρόθεση ήταν.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσας): Μη φωνάζετε. Παρακαλώ ησυχία!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Μην εξάπτεσθε.

Άρα λέτε ότι ο Αρχιεπίσκοπος είναι πρόχειρος και κάνει συμφωνίες στο πόδι. Και φτάσατε στο σημείο -το είπε η κ. Σπυράκη- να μιλήσετε και για προεκλογική και αβάντα του Αρχιεπισκόπου προς τον ΣΥΡΙΖΑ.

Δεν έχετε, λοιπόν, όπως λέει ο λαός μας, ούτε ιερό ούτε όσιο, προκειμένου να κάνετε αντιπολίτευση σε αυτή την Κυβέρνηση! (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Είπατε πριν από λίγο ότι θέλετε ένα σύνταγμα-περιγραφικές αρχές δώσατε, δεν δώσατε ουσιαστικές προτάσεις, πέρα από το ότι θέλετε να προχωρήσετε στην αναθεώρηση του άρθρου 16 και στη συνταγματική κατοχύρωση του νεοφιλελευθερισμού-λιτό, χωρίς περιττές και αναχρονιστικές διατάξεις. Μάλιστα. Εξαιρετική η διατύπωση. Συμφωνώ απόλυτα μαζί σας.

Έρχεστε, όμως, και στο άρθρο 3 και λέτε να μη γίνει κανένας εκσυγχρονισμός, καμμία αλλαγή. Τι λέει το άρθρο 3; Η διάταξη του άρθρου 3, που εμείς λέμε ότι είναι περιττή και ότι πρέπει να γίνει πιο λιτή, να εκσυγχρονιστεί-αυτό που λέτε εσείς γενικότερα ως φιλοσοφία για το Σύνταγμα- λέει ότι δεν επιτρέπεται η μετάφραση της Αγίας Γραφής στη δημοτική χωρίς άδεια.

Είναι μια διάταξη η οποία μπήκε στο Σύνταγμα το μακρινό 1911, εν όψει της τότε ιστορικής συγκυρίας, η οποία έχει προ πολλού πάψει να έχει οποιαδήποτε σημασία, πόσω μάλλον θέση στο Σύνταγμα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Γι' αυτό αλλάζετε το άρθρο 3;

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Μητσοτάκη, πέραν της προσθήκης για το ουδετερόθηρσκο του κράτους που σας εξήγησα και ενδεχομένως εκεί να έχουμε ιδεολογική αντίθεση, όταν μιλάτε για Σύνταγμα λιτό, χωρίς περιττές αναχρονιστικές διατάξεις, αλλά αρνείστε αυτή την ανασκευή, αυτή την αλλαγή, τότε ειλικρινά δεν μπορώ να καταλάβω τι ακριβώς πρεσβεύετε και τι ακριβώς θέλετε.

Αναρωτιέμαι πώς πρέπει να νιώσει ένα φιλελεύθερος πολίτης, όπως λέτε ότι είστε εσείς, με μια συνταγματική διάταξη η οποία απαιτεί προηγούμενη άδεια για τη μετάφραση ενός κειμένου της Αγίας Γραφής στη δημοτική που, εκτός από κείμενο θεολογικού χαρακτήρα και ιερό βιβλίο, για τους χριστιανούς είναι και ένα μνημείο της παγκόσμιας γραμματείας με ιστορική και φιλολογική αξία.

Με δυο λόγια, κύριε Μητσοτάκη, ενώ εσείς δεν θέλετε να υπόκεινται σε άδεια ούτε οι καναλάρχεις για να ιδρύσουν τηλεοπτικό σταθμό, θέλετε να πρέπει να πάρει άδεια -και μάλιστα να κατο-

χωρώνεται στο Σύνταγμα- όποιος θέλει να μεταφράσει στη δημοτική την Αγία Γραφή! Γι' αυτό σας λέω ότι οι προτάσεις και οι θέσεις σας είναι αλλοπρόσאלλες και είναι γέννημα της πολιτικής συγκυρίας και της απίστευτης, πραγματικά, προσπάθειάς σας να κάνετε μικροπολιτικού χαρακτήρα αντιπολίτευση σε καθετί.

Και κλείνω με το εξής. Μιλήσατε για το άρθρο 16, το άρθρο 79, το άρθρο 24 και το άρθρο 106. Εδώ είναι κάποια σημεία στα οποία δεν μπορούμε να βρούμε συναίνεση γιατί έχουμε διαφορετική ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε να έχουμε μια έντονη αντιπαράθεση, αν χρειαστεί.

Επιτρέψτε μου όμως δυο φράσεις για το καθενα. Άρθρο 79. Προτείνετε τον λεγόμενο «κόφτη», να υπάρχει δηλαδή η δυνατότητα ενός δημοσιονομικού ζουρλομανδύα, ώστε να μην προκύπτουν δημοσιονομικά ελλείμματα. Δεν είμαστε εμείς υπέρ των ελλειμμάτων, εσείς τα φτιάξατε, οι κυβερνήσεις σας. Εμείς πλεονάσματα έχουμε φέρει.

Όμως, θέλω να σας θυμίσω πως, όταν εμείς φέραμε δύο χρόνια πριν και ψηφίσαμε μόνο για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο -προκειμένου να προσαρμοστούμε στους στόχους του προγράμματος- έναν κόφτη, μας είχατε κάνει μια κριτική που δεν μπορούσε κανείς να σταθεί, λέγοντας ότι φέρνουμε τον κόφτη, φέρνουμε τον κόφτη, φέρνουμε τον κόφτη. Τελικά δεν εφαρμόστηκε γιατί πετύχαμε. Και εσείς που κάνετε τώρα αυτή την κριτική, θέλετε να τον φέρετε στο ίδιο το Σύνταγμα τον κόφτη. Εξηγήστε μου πώς γίνονται όλα αυτά τα πράγματα.

Πάμε παρακάτω. Άρθρο 16. Κύριε Μητσοτάκη, κατάλαβα ότι η τοποθέτησή σας για το άρθρο 16 αφορούσε κυρίως την αδυναμία που είχε τότε το παλιό πολιτικό σύστημα -κατά τα άλλα τα βρήκες όλα μετά- να προχωρήσει τότε στην αναθεώρηση του άρθρου 16, εξαιτίας των αντιστάσεων που υπήρξαν από το 2006 μέχρι το 2008, τόσο στη λαϊκή βάση του ΠΑΣΟΚ όσο και στο κίνημα των μαθητών και των φοιτητών. Εντάξει, αυτά μπορείτε να τα βρείτε μεταξύ σας. Λέτε ότι χάσατε μια ευκαιρία.

Κοιτάξε να δείτε, εμείς δεν πρόκειται να προσχωρήσουμε σε αυτή την άποψη, διότι δεν θεωρούμε ότι αυτή η αλλαγή θα είναι προς όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Λέτε και ξαναλέτε ότι τα δημόσια πανεπιστήμια είναι σε μια τραγική κατάσταση, σε μια κατάσταση ανομίας. Μάλιστα. Ακόμα κι αν αποδεχόμασταν αυτή την κριτική, που εν πολλοίς είναι και δυσφημιστική για το δημόσιο πανεπιστήμιο, εξηγήστε μου εσείς γιατί, αν υιοθετηθεί από το Σύνταγμα η δημιουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων, θα μπορούσε να αναβαθμιστεί το δημόσιο πανεπιστήμιο.

Και εξηγήστε τό μου αυτό, όταν γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι η πρότασή σας δεν συνοδεύεται από μια πρόταση αύξησης των δαπανών για τη δημόσια παιδεία. Διότι με βάση το ισχύον πλαίσιο ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει, αν υπάρχουν συνταγματικά κατοχυρωμένα ιδιωτικά πανεπιστήμια, το κράτος να δίνει ίση επιχορήγηση στα δημόσια και στα ιδιωτικά.

Συνεπώς, κύριε Μητσοτάκη, αυτό το οποίο θα επιφέρει η πρότασή σας είναι ένα πάρα πολύ απλό πράγμα: Τα δημόσια πανεπιστήμια να υποβαθμιστούν έτι περαιτέρω και να μπορεί να έχει αξιοπρεπή, σημαντική, ποιοτική δυνατότητα εκπαίδευσης μόνο αυτός ο μαθητής, ο φοιτητής που η οικονομική δυνατότητα του γονιού του είναι ισχυρή.

Όσο, λοιπόν, είμαστε εμείς εδώ -και θα είμαστε αρκετά με την Αντιπολίτευση που έχουμε- παιδεία άλλη για τους κληρονόμους και άλλη για τα παιδιά του λαού δεν θα επιτρέψουμε. Όλοι οι Έλληνες θα είναι ίσοι απέναντι στο υπέρτατο αγαθό της γνώσης.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσας): Ευχαριστώ.

Κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο, για λιγότερο παρακαλώ. Τουλάχιστον να υπάρξει ισοψμία στον συνολικό χρόνο.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαρατάξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εικοσιπέντε λεπτά μίλησε. Τι κάνετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσας): Μη διαμαρτύρεστε. Έχετε ακούσει όλη τη συζήτηση και με άνεση θα μπορούσατε να τοπο-

θετηθείτε.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Είναι απαράδεκτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ποιο είναι απαράδεκτο;

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Είστε Πρόεδρος όλης της Βουλής.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εικοσιπέντε λεπτά! Αυτό είναι ντροπή. Από τους θεσμούς είναι λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Κωνσταντινόπουλε, αφήστε τη ντροπή. Σας παρακαλώ! Ουσιαστική και άνετη συζήτηση γίνεται. Δεν καταλαβαίνω. Γιατί το λέτε αυτό;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Για τους θεσμούς είναι λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Είναι λάθος; Γιατί το λέτε αυτό; Δεν έχετε δικαίωμα ύστερα να μιλήσετε όση ώρα θέλετε;

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Είστε Πρόεδρος του Κοινοβουλίου. Δεν είστε κομματάρχης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Θα είχα τελειώσει ήδη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Τον Κανονισμό τηρήστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ο κ. Μητσοτάκης θα είναι πιο σύντομος, από ό,τι μου είπε ο ίδιος. Μην εξεγείρεστε. Η ισοτιμία είναι ουσιαστικό μέγεθος.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Δεν είστε κομματάρχης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Όσο σας αφήνω λέτε και πράγματα που δεν είναι σωστά και το γνωρίζετε. Κρατώ χαμηλούς τόνους όπως πρέπει.

Παρακαλώ, κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Φοβάμαι, κύριε Τσίπρα, ότι από τα πιο ελαφρά στα πιο σοβαρά κάνετε συνέχεια λάθη. Δεν ήταν Πρόεδρος του Εδεσσαϊκού, ήταν Αντιπρόεδρος. Και αυτό είναι λάθος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Πάμε τώρα στα υπόλοιπα. Προφανώς, κύριε Τσίπρα, δεν έχετε...

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κάντε ησυχία. Τι πάθατε;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Όλα στο περίπου. Για τον κ. Τσίπρα είναι όλα στο περίπου, όπως και για εσάς εξάλλου.

Πάμε τώρα στα ουσιαστικά.

Κύριε Τσίπρα, φοβάμαι ότι δεν έχετε αντιληφθεί πλήρως το πνεύμα της αναθεωρητικής διαδικασίας έτσι όπως προβλέπεται στο άρθρο 110 του Συντάγματος. Το άρθρο 110 είναι απολύτως σαφές. Ορίζει ότι απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία, είτε στην προτεινόμενη είτε στην αναθεωρητική Βουλή, και ζητά να μεσολαβήσει μια εκλογική αναμέτρηση ακριβώς για να υπάρχει λαϊκή νομιμοποίηση της ίδιας της αναθεωρητικής διαδικασίας. Δεν καθορίζει αν οι εκατόν ογδόντα ψήφοι υποχρεωτικά πρέπει να συγκεντρωθούν στην πρώτη Βουλή ή στη δεύτερη. Αυτό συνιστά μια αδυναμία της αναθεωρητικής διαδικασίας, γι' αυτό και εμείς προτείνουμε και την αναθεώρηση του άρθρου 110.

Επίσης, ξεκαθαρίζει ότι το περιεχόμενο της προτεινόμενης Βουλής δεν δεσμεύει την αναθεωρητική Βουλή. Να το ξεκαθαρίσουμε αυτό με απόλυτο τρόπο, διότι διέκρινα στην πρότασή σας μια ερμηνεία του Συντάγματος, η οποία αποκλίνει από τις απόψεις της μεγάλης πλειοψηφίας των συνταγματολόγων, ότι δηλαδή μπορείτε να δεσμεύσετε την επόμενη Βουλή όχι απλά ως προς τα προτεινόμενα άρθρα, αλλά και ως προς το περιεχόμενο της αναθεώρησης.

Αυτά ξεχάστε τα. Αυτόν τον συνταγματικό ακτιβισμό θα τον ξεχάσετε, διότι αντιβαίνει πλήρως στο πνεύμα και στο γράμμα του Συντάγματος.

Τι σας είπα, λοιπόν, εγώ, κύριε Τσίπρα; Ότι εάν θέλουμε να κάνουμε μια ευρεία αναθεώρηση και εάν θέλουμε πραγματικά να κάνουμε πράξη το πνεύμα του Συντάγματος, το οποίο μας λέει ότι η λαϊκή ετυμολογία, η οποία μεσολαβεί μεταξύ των δύο Βουλών, έχει λόγο ύπαρξης, ακριβώς γιατί οι πολίτες έχουν άποψη για το Σύνταγμα, να έρθουμε και να συμφωνήσουμε σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο αναθεωρητέων άρθρων και η επόμενη Βουλή, στη συνέχεια, να μπορέσει να διαμορφώσει είτε με απλή είτε με

ενισχυμένη πλειοψηφία το περιεχόμενο αυτών των αναθεωρητέων άρθρων.

Γιατί σας ενοχλεί αυτό, κύριε Τσίπρα; Τι φοβάστε; Καταλαβαίνω από το ύφος σας και από την ανησυχία σας, όταν μιλούσατε γι' αυτά τα θέματα, ότι περίπου έχετε προεξοφλήσει το εκλογικό αποτέλεσμα. Πείτε το ξεκάθαρα: θα χάσουμε τις εκλογές και δεν θέλουμε να δεχθούμε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Όμως, εάν πιστεύετε πραγματικά ότι θα κερδίσετε τις επόμενες εκλογές, μόνο κερδισμένοι μπορεί να είστε, διότι θα έχετε τη δυνατότητα με απλή πλειοψηφία και όχι με ενισχυμένη να διαμορφώσετε και το περιεχόμενο των άρθρων έτσι όπως ακριβώς το θέλετε.

Καταλαβαίνω, λοιπόν, ότι η άρνησή σας να δεχθείτε την πρότασή μου εκ των πραγμάτων έχει να κάνει και με το γεγονός ότι μάλλον έχετε προεξοφλήσει το εκλογικό αποτέλεσμα, αλλά αυτό είναι δικό σας θέμα. Σίγουρα, όμως, έρχεται σε πλήρη αντίφαση με όλα αυτά τα οποία λέτε περί της ενίσχυσης της λαϊκής ετυμολογίας και του ρόλου των πολιτών στη διαμόρφωση των πολιτικών εξελίξεων. Νομίζω ότι όλα αυτά μπορούμε να τα ξεγράψουμε, μιας και στο μείζον ζήτημα, το οποίο σας προτείνω, να κάνουμε δηλαδή μία πιο ευρεία αναθεώρηση, καταλαβαίνω ότι είστε εντελώς αντίθετος.

Θα αναφερθώ εν συντομία σε δύο από τα άρθρα, στα οποία αναφερθήκατε. Πρώτον, στο ζήτημα του άρθρου 3. Εάν κατάλαβα καλά απ' αυτά τα οποία μας είπατε, με την πρόταση την οποία έχετε προτείνει ή έχετε συμφωνήσει -διότι εμείς ένα ανακωινωθέν έχουμε δει μόνο- αυτή τη στιγμή προχωράτε περίπου στην απόλυση δέκα χιλιάδων ιερών. Αυτό μας λέτε. Διότι για να δημιουργηθούν δέκα χιλιάδες καινούργιες θέσεις, κάποιος πρέπει να έχουν φύγει. Έτσι δεν είναι, κύριε Τσίπρα; Μην κοροϊδεύομαστε εδώ πέρα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και επειδή κάνατε μία αναφορά στην ανακοίνωση την οποία βγάλαμε, στα ζητήματα της αξιοποίησης της εκκλησιαστικής περιουσίας, προφανώς και είμαστε σύμφωνοι και έρχεστε σε συνέχεια των όσων είχαμε κάνει εμείς το 2013, να προσθέσετε ενδεχομένως μία διάσταση που χωράει πολλή συζήτηση, αλλά στο ζήτημα αυτό επί της αρχής δεν διαφωνούμε. Πείτε μου, όμως, κύριε Τσίπρα, σ' αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι σήμερα πληρώνονται από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών και θεωρούν και είναι τύποις δημόσιοι υπάλληλοι, τι έρχεστε και τους λέτε;

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Δημόσιοι υπάλληλοι δεν είναι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Λογίζονται ως δημόσιοι υπάλληλοι, κύριε Τσίπρα. Το πώς θέλουμε να τους ονοματίσουμε είναι δευτερεύον.

Τι τους λέτε; Ποιος θα είναι ο εργοδότης τους; Ποια θα είναι τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα και γιατί προκαλείτε μία ανασφάλεια, η οποία δεν έχει καν οικονομικό όφελος για το κράτος; Διότι, εάν μου λέγατε ότι, εντάξει, γλιτώνουμε ένα ποσό και, εν πάση περιπτώσει, δεν θέλουμε οι ιερείς να πληρώνονται από το κράτος και θα πληρώνονται από την Εκκλησία, αυτό να το καταλάβω. Όμως, δεν λέτε αυτό το πράγμα. Λέτε, εάν δεν θα είναι πια δημόσιοι υπάλληλοι -τους βάζουμε δηλαδή σ' ένα καθεστώς μεγάλης προσωπικής ανασφάλειας- ταυτόχρονα θα εξακολουθώ να τους πληρώνω, για να πάω να κοροϊδέψω κάποιους και να πω ότι απελευθερώνω δέκα χιλιάδες θέσεις, για να κάνω δέκα χιλιάδες παραπάνω προσλήψεις. Αυτά είναι τερτίπια, κύριε Τσίπρα! Είναι λαϊκισμός του αισχίστου είδους, στον οποίο επιδίδεστε και όχι απλώς επειδή κοροϊδεύετε κάποιους ανθρώπους, οι οποίοι επιτελούν σήμερα και αυτοί ένα πολύ σημαντικό έργο. Διότι ο κάθε ιερέας είναι ένα στηρίγμα για κάθε τοπική κοινωνία και δεν αναφερόμαι μόνο στα θρησκευτικά του καθήκοντα αλλά και στο κοινωνικό έργο το οποίο επιτελεί η Εκκλησία. Αυτό επιτελείται από τους παπάδες των ενοριών, δεν επιτελείται από τους μητροπολίτες και τους δεσπότες, για να είμαστε ξεκάθαροι εδώ τι σημαίνει σήμερα Εκκλησία της Ελλάδος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και έρχεστε όλους αυτούς τους ανθρώπους, επειδή σας βο-

λεύει και θέλετε να διορίσετε δέκα χιλιάδες ακόμα «κολλητούς» και φίλους στο δημόσιο, να τους πείτε, «κάντε λίγο στην άκρη, παρά ταύτα θα εξακολουθώ εγώ να σας πληρώνω και να επιβαρύνω φυσικά τον προϋπολογισμό με το δικό σας κονδύλι». Υποκριτικό τουλάχιστον και αναμένω να δω και πώς θα καταλήξει αυτή η υπόθεση τελικά με αυτή τη συμφωνία, την οποία έχετε κάνει με την Εκκλησία της Ελλάδος.

Και για να μην πάρω πολύ από τον χρόνο και κατανοώ απόλυτα τις δικαιολογημένες αντιδράσεις των υπόλοιπων πολιτικών Αρχηγών, αλλά εσείς, κύριε Πρόεδρε, δώσατε τη δυνατότητα να γίνει αυτός ο διάλογος κατά παράβαση της συνηθισμένης σειράς των ομιλητών...

(Θόρυβος από τη πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Γιατί διαφωνείτε; Εμένα δεν θα με πείραζε να μιλήσω και στο τέλος. Επέλεξε ο κ. Τσίπρας να μιλήσει τώρα, θα του απαντήσω τώρα. Δεν έχω κανένα πρόβλημα με αυτό.

Άρθρο 16, λοιπόν. Εδώ τα έχετε μπλέξει τελείως, κύριε Τσίπρα. Τι μας είπατε εδώ πέρα; Ότι εάν υπάρχει συνταγματική κατοχύρωση της ιδιωτικής παιδείας είναι υποχρεωμένο το κράτος να επιχορηγήσει και τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, διότι αυτό επιβάλλεται. Δεν κατάλαβα καν τι είπατε. Με αυτή τη λογική το κράτος θα πρέπει να επιδοτεί και τα ιδιωτικά νοσοκομεία, έτσι δεν είναι; Μα, τι είναι αυτά που λέτε, κύριε Τσίπρα; Τι είναι αυτά που λέτε, ποιος σας τα γράφει; Ή, εν πάση περιπτώσει, ας έχετε μια στοιχειώδη κατανόηση ότι από πουθενά δεν προκύπτει η υποχρέωση του κράτους να επιδοτήσει οποιοδήποτε ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, διότι αλλιώς θα έπρεπε να επιδοτεί και το ιδιωτικό σχολείο και το ιδιωτικό νηπιαγωγείο. Συγγνώμη, τι σαχλαμάρες είναι αυτά τα οποία λέτε;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και κάτι ακόμα επί της ουσίας. Επειδή μας μιλήσατε πάλι για τα φτωχά και τα πλούσια παιδιά, τα οποία διαχωρίζονται και ότι μόνο οι πλούσιοι πηγαίνουν σε ιδιωτικά σχολεία και σε ιδιωτικά πανεπιστήμια, κοιτάξτε να δείτε: Πενήντα χιλιάδες Έλληνες φοιτητές, που σπουδάζουν στο εξωτερικό σήμερα και επιλέγουν να πληρώσουν για την εκπαίδευσή τους δεν είναι όλοι πλούσιοι, κύριε Τσίπρα. Κατ' εξοχήν είναι παιδιά της μεσαίας τάξης και τους στερείτε τη δυνατότητα να επιλέξουν –προσέξτε– να μωρέσουν να σπουδάσουν στη χώρα τους. Στερείτε τη δυνατότητα από την Ελλάδα να γίνει εκπαιδευτικό κέντρο σε όλη την Νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Και ποιος σας είπε, κύριε Τσίπρα, ότι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια σημαίνουν αυτόματα την υποβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου; Εάν πάτε στην Κύπρο σήμερα και μιλήσετε με τα δημόσια πανεπιστήμια της Κύπρου, θα σας πουν ότι ευνοήθηκαν από τον ευγενή ανταγωνισμό με τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και αναβαθμίστηκαν και αυτά στην πορεία.

Αλλά σε κάθε περίπτωση, κύριε Τσίπρα, το δικό μας μέλημα δεν είναι τόσο η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Αυτό είναι κάτι το οποίο ούτως ή άλλως και εφόσον αλλάξει το Σύνταγμα, θα αργήσει και θα χρειαστούν αρκετά χρόνια για να προκύψουν ιδιωτικά πανεπιστήμια στη χώρα μας. Το βασικό μας μέλημα, κύριε Τσίπρα, είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, για το οποίο δημόσιο πανεπιστήμιο για άλλη μια φορά δεν είπατε ούτε μια λέξη.

Μας είπατε σε αυτή την Αίθουσα ότι δυσφημούμε το δημόσιο πανεπιστήμιο όταν αναδεικνύουμε την πραγματικότητα, την οποία βιώνουν σήμερα καθηγητές και φοιτητές. Είχα πριν από λίγες ημέρες τους καθηγητές των δημοσίων πανεπιστημίων στο γραφείο μου και αυτό το οποίο βιώνουν, κύριε Τσίπρα, είναι μια κατάσταση άθλια. Είναι μια κατάσταση απαράδεκτη. Πουθενά στον κόσμο δημόσιο πανεπιστήμιο δεν τελεί υπό κατάληψη από συλλογικότητες που απαγορεύουν στους υπόλοιπους φοιτητές να μπορέσουν να κάνουν τα μαθήματά τους Πέμπτη και Παρασκευή, επειδή έτσι γουστάρει ο «Ρουβίκωνας». Εάν έτσι εννοείτε τον φοιτητικό και μαθητικό ακτιβισμό, να τα ξεχάσετε αυτά, κύριε Τσίπρα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι δημόσιος χώρος και έχουμε φτάσει με τις δικές σας αθλιότητες σήμερα να υπάρχει ένας χώρος στην Ελλάδα μόνο, στον οποίο κάποιος δεν μπορεί να εκφράσει την άποψή του, και αυτός να είναι το δημόσιο πανεπιστή-

μιο. Διότι σήμερα στο δημόσιο πανεπιστήμιο, εάν πεις κάτι το οποίο δεν αρέσει στους «μπαχαλάκηδες», σε τιμωρούν, σε πλακώνουν στο ξύλο, σε προπηλακίζουν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Σε κάθε περίπτωση, αυτή η αθλιότητα, την επόμενη μέρα, εφόσον μας εμπιστευτεί ο ελληνικός λαός, θα αλλάξει και το άσυλο θα καταργηθεί τελείως.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΝΤΑΣ: Τελείως;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Τελείως!

Το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι δημόσιος χώρος, σε τίποτα δεν διαφέρει από ένα πάρκο, από ένα νοσοκομείο, από οποιονδήποτε δημόσιο χώρο και οι «μπαχαλάκηδες» και οι διάφοροι «Ρουβίκωνες», οι οποίοι σήμερα έχουν καταλάβει το δημόσιο πανεπιστήμιο, και οι έμποροι ναρκωτικών, να γνωρίζουν ότι την επόμενη μέρα θα πεταχτούν έξω από το δημόσιο πανεπιστήμιο, για να επιστρέψει το δημόσιο πανεπιστήμιο σε αυτούς που πραγματικά ανήκει, στους φοιτητές και στους καθηγητές του.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να λάβω τον λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσας): Κύριε Πρωθυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Μητσοτάκη, προφανώς εσείς τα έχετε μπερδέψει, διότι αμιγώς ιδιωτικό πανεπιστήμιο δεν υφίσταται πουθενά. Στον ευρωπαϊκό χάρτη τουλάχιστον όχι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ποιος σας τα λέει αυτά;

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Και άρα, λοιπόν, αν υπάρξει συνταγματική κατοχύρωση, πανεπιστήμια τα οποία θα υπάρχουν στον ευρωπαϊκό χάρτη, τότε θα υπόκεινται στις διατάξεις που ορίζει το ισχύον πλαίσιο του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και προφανώς δεν έχουν καμμία σχέση τα ιδιωτικά πανεπιστήμια με τα ιδιωτικά σχολεία, τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, ούτε τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια.

(Θόρυβος – διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαρατάξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Επειδή διαμαρτύρονται εδώ και οι συνάδελφοι, θα κάνουμε μια ειδική συζήτηση για το άρθρο 16 και την εκπαίδευση.

Εγώ θέλω να πάρω τον λόγο για να πω μονάχα δυο πράγματα. Σε σχέση με τους ιερείς: Οι ιερείς σήμερα, κληρικοί, κύριε Μητσοτάκη, είναι μόνιμοι όχι επειδή θεωρούνται δημόσιοι υπάλληλοι ή επειδή απολαμβάνουν τις δημοσιοϋπαλληλικές μονιμότητες κατά το Σύνταγμα, αλλά επειδή αυτό προβλέπει ο καταστατικός χάρτης της Εκκλησίας της Ελλάδας. Δεν υπάγονται στον νόμο 103 του Συντάγματος για τους δημοσίου υπαλλήλους.

Άρα θα σας πρότεινα σε μια συμφωνία που έχει έναν ιδιαίτερο ιστορικό χαρακτήρα και έρχεται να δώσει μια θεσμική λύση με συμβιβασμούς να μη δημαγωγείτε. Και αυτό όχι επειδή δεν σας αρέσει αυτή η συμφωνία, διότι αν δεν σας άρεσε δεν θα σπεύδατε το ίδιο βράδυ να βγάλετε ανακοίνωση ότι την αποδέχεστε. Δεν ήταν ειρωνική, μην κοροϊδεύετε το ελληνικό Κοινοβούλιο, κάποιος σας τράβηξε το αφτί. Μη δημαγωγείτε, όμως, με θέματα που έχουν ένα τόσο ισχυρό θεσμικό περιεχόμενο και με θέματα που απασχολούν την Πολιτεία και την Εκκλησία πάνω από εβδομήντα χρόνια. Η πολιτική αντιπαράθεση μέσα στο Κοινοβούλιο και η αντιπαράθεση των κομμάτων θα υπάρχει πάντα. Προσπαθήστε, τουλάχιστον όσο μπορείτε, για θέματα που υπερβαίνουν την τρέχουσα αντιπαράθεση να μη δημαγωγείτε ασύστολα προς άγαν ορισμένων ψήφων κληρικών, όπως ακριβώς κάνατε και στο άλλο κρίσιμο μεγάλο θέμα, το εθνικό, όπου άλλη άποψη είχατε, άλλη ενδεχομένως να έχετε κατά βάθος μέσα σας, και προκειμένου να ψαρέψετε στα θολά νερά της ακροδεξιάς, αλλάξατε την άποψή σας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Στο Σκοπιανό αναφέρεστε; Γιατί δεν το λέτε με το όνομά του;

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Στο ονοματολογικό αναφέρομαι, ναι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ακροδεξιοί όλοι!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Έχει όνομα αυτή η χώρα. Λέγεται Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας τόσα χρόνια. Το ξέρατε, κύριε Μητσοτάκη; Δεν λέγεται Σκόπια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Είστε και κοσμογυρισμένος, βγαίνετε στο εξωτερικό. Εν πάση περιπτώσει, άλλα λέτε έξω και άλλα μέσα. Όπως χθες, άλλα είπατε στη Σερβία που πήγατε, άλλα λέτε στο εσωτερικό.

Πάμε παρακάτω και κλείνω με αυτό. Κάνατε μια κρίσιμη παρατήρηση και πραγματικά θα πω αυτό και κλείνω, γιατί δεν πρέπει να πένσε κάτω αυτό. Είπατε ότι η μια Βουλή προτείνει τα άρθρα τα οποία θα αναθεωρηθούν και η άλλη Βουλή είναι αυτή η οποία θα έχει την ευθύνη για το περιεχόμενο της αναθεώρησης. Τώρα καταλαβαίνω γιατί, κύριε Μητσοτάκη, σας έχει πιάσει αυτός ο πόνος, αυτός ο πανικός, αυτό το άγχος. Μια λέτε ότι θέλετε αναθεώρηση, μια λέτε ότι δεν θέλετε αναθεώρηση. Διότι αυτό το οποίο επιθυμείτε στην πραγματικότητα είναι να έχετε εσείς τη δυνατότητα, η παράταξή σας δηλαδή, να προχωρήσουμε όχι σε αυτά τα οποία μπορεί να συναινέσουμε, όπως προβλέπει ο συνταγματικός νομοθέτης, αλλά να προχωρήσετε σε μια ιδεολογικά δική σας αναθεώρηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Δεν υπάρχει ιδεολογική αναθεώρηση.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Βεβαίως, δεν είναι ουδέτερη πολιτικά η Αναθεώρηση του Συντάγματος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Για προχωρήστε λίγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Γι' αυτό λοιπόν και προτείνετε κάτι πρωτοφανές, δηλαδή όχι να διερευνήσουμε τη μέγιστη δυνατή συναίνεση πάνω σε αυτά που μπορούμε και αυτό να εξασφαλιστεί είτε με εκατόν ογδόντα ψήφους σε αυτή τη Βουλή και εκατόν πενήντα μία στην επόμενη, είτε με εκατόν ογδόντα σε αυτή, πόσω δε μάλλον στα πολύ ώριμα ζητήματα, στα κρίσιμα ζητήματα, και εκατόν πενήντα μία στην επόμενη, αλλά με μια διαδικασία πρωτάκουστη και πρωτοφανή από το 1974 μέχρι σήμερα για τα κοινοβουλευτικά δεδομένα.

Είπατε, λοιπόν, την άποψή σας και μάλιστα θελήσατε να την τεκμηριώσετε λέγοντας ότι είναι μια άποψη εδραιωμένη βαθύτατα, διότι κανείς άλλος συνταγματολόγος δεν έχει την αντίθετη άποψη, δηλαδή αυτή που λέει ότι η πρώτη Βουλή είναι αυτή η οποία είναι προτείνουσα, αλλά υπάρχει και υπερψήφιση στην προτείνουσα Βουλή για να δεσμεύει και ως προς την κατεύθυνσή τους τα άρθρα τα οποία θα επιλέξει να αναθεωρηθούν.

Έχω, λοιπόν, να σας καταθέσω εδώ σχετικό σημείωμα του καθηγητή της Νομικής Κωνσταντίνου Γιαννακόπουλου επί της διαδικασίας της συνταγματικής Αναθεώρησης με τίτλο: «Η δυνατότητα δέσμευσης της αναθεωρητικής Βουλής από τις ουσιαστικές κατευθύνσεις της προτείνουσας Βουλής».

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Θέλω, κύριε Μητσοτάκη, να σας υπενθυμίσω...

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Θα τα δείτε, μη βιάζεστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κάντε ησυχία, παρακαλώ.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Θέλω να σας υπενθυμίσω ότι υπάρχει ήδη απόφαση του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου που κάνει ακριβώς αυτή την ερμηνεία, την οποία σας είπα, δηλαδή ότι η προτείνουσα Βουλή δεν δεσμεύει την αναθεωρητική Βουλή μόνο ως προς τα άρθρα, αλλά και ως προς την κατεύθυνση τουλάχιστον της αναθεώρησης. Δεν λέω τη λέξη «περιεχόμενο». Ως προς την

κατεύθυνση.

Επιπλέον –και κλείνω μ' αυτό– επειδή αναφερθήκατε κι εσείς σήμερα και άκουσα και χθες δηλώσεις και διαρροές ότι ουδείς σοβαρός συνταγματολόγος...

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Με ρωτάτε για το όνομα, ποιος είναι αυτός ο Γιαννακόπουλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: «Τζανακόπουλος» είπατε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, κύριε Τζαβάρα.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Όχι. Γιαννακόπουλος. Δεν ακούσατε καλά.

Θα σας αναφέρω και κάποιον άλλον που τον γνωρίζετε καλά, γιατί ήταν συνεταιράκι σας για πολλά χρόνια. Ο κ. Βενιζέλος το 2001, κατά τη διάρκεια της συνταγματικής Αναθεώρησης, η οποία έγινε από την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ του κ. Σημίτη, λέει κάτι –και το καταθέτω στα Πρακτικά– για να υπερασπιστεί την άποψη ότι η προτείνουσα Βουλή είναι ταυτόχρονα και αυτή η Βουλή η οποία ορίζει το περιεχόμενο των προς αναθεώρηση άρθρων. Απαντά, λοιπόν, σε ερώτημα, αν δεν κάνω λάθος, του κ. Μπένου και λέει: «Θα σας δώσω ένα παράδειγμα για να γίνει πιο κατανοητό το τι λέω. Ας θυμηθούμε την Αναθεώρηση του '85 - '86. Το '85 το ΠΑΣΟΚ πρότεινε την αναθεώρηση του κεφαλαίου περί Προέδρου της Δημοκρατίας προς την κατεύθυνση του περιορισμού, της συρρίκνωσης των αρμοδιοτήτων του. Εάν υποθεθεί ότι το ΠΑΣΟΚ έχανε τις εκλογές του '85 και αναδεικνυόταν μια άλλη Βουλή με άλλη πλειοψηφία, της Νέας Δημοκρατίας, θα μπορούσαμε να έχουμε Αναθεώρηση του Συντάγματος προς την κατεύθυνση της αύξησης των αρμοδιοτήτων; Ασφαλώς όχι» –απαντά ο κ. Βενιζέλος– «γιατί η πρώτη Βουλή καθόριζε όχι απλώς την ανάγκη, αλλά και την κατεύθυνση της αναθεώρησης».

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Άρα, λοιπόν, κύριε Μητσοτάκη, μαζέψτε καλύτερα τα επιχειρήματά σας. Είναι ένα ζήτημα, το οποίο προφανώς θα μας απασχολήσει και στο μέλλον, αλλά τουλάχιστον μην προσπαθείτε με ειρωνείες σαν αυτές του κ. Τζαβάρα να αποδομήσετε άλλες απόψεις, ιδίως όταν υπάρχουν αποφάσεις των Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου και κυρίως όταν εξέχοντες συνταγματολόγοι, όπως ο πρώην και νυν συνέταγός σας κ. Βενιζέλος, έχουν διατυπώσει σ' αυτήν εδώ την Αίθουσα αυτήν ακριβώς την άποψη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό, παρακαλώ.

(Θόρυβος – διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Κοιτάξτε, ύστερα θα έχετε το προνόμιο να έχετε τουλάχιστον όλη αυτή την «ύλη».

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Δεν το θέλουμε το προνόμιο!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Δεν το θέλετε, αλλά θα το έχετε, διότι έχει μπει μια «ύλη» πάρα πολύ σοβαρή και το καταλαβαίνετε. Είναι επί της ουσίας η συζήτηση.

(Θόρυβος – διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Ορίστε, κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Επειδή το ζήτημα, κύριε Πρόεδρε, είναι απολύτως κρίσιμο και αυτά που θα πούμε πρέπει να καταγραφούν στα Πρακτικά, η άποψη την οποία παρουσιάσατε, κύριε Τσίπρα...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Σεβαστείτε τη διαδικασία, κύριε Μητσοτάκη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Όσο μιλάει ο κ. Τσίπρας, θα μιλάω κι εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Γρηγοράκο, ηρεμήστε, σας παρακαλώ.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Κύριε Μητσοτάκη, παραιτηθείτε από την ομιλία σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Θα προτιμούσατε να ακου-

γόντουσαν τελευταία αυτά, χωρίς να τα έχετε υπ' όψιν σας; Δεν είναι έτσι.

Κύριε Μητσοτάκη, συνεχίστε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Η άποψη, κύριε Τσίπρα, -θα το γνωρίζετε φαντάζομαι- την οποία εκφράσατε, είναι μια άποψη ακραία μειοψηφική στους κύκλους των συνταγματολόγων.

Δημήτρης Τσάτσος, 1994, Συνταγματικό Δίκαιο: «Ο προσδιορισμός αυτός των υπό αναθεώρηση διατάξεων δεσμεύει την επόμενη Βουλή η οποία δεν μπορεί να προσθέσει και νέες διατάξεις. Η δεύτερη Βουλή, η αναθεωρητική, ωστόσο αφ' ενός μπορεί να μην αναθεωρήσει κάποια από τις διατάξεις και αφ' ετέρου» -προσέξετε, κύριε Τσίπρα- να προσδώσει στην αναθεώρηση περιεχόμενο νέο και διαφορετικό από εκείνο που αποφάσισε η προτείνουσα Βουλή». Δώστε το, παρακαλώ στον κ. Τσίπρα.

Αριστόβουλος Μάνεσης: «Ο καθορισμός του περιεχομένου της νέας ρυθμίσεως δεν ανήκει στην αρμοδιότητα αυτής. Θα ενεργηθεί κατά το δεύτερο στάδιο της αναθεωρητικής διαδικασίας υπό της επόμενης Βουλής, η οποία πάντως δεν δεσμεύεται». Επαναλαμβάνω: «Δεν δεσμεύεται από τας εν τη «πράξει» της αρχικής αποφασίζουσας τη διενέργειαν της αναθεωρήσεως Βουλής...».

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Για να είμαστε απολύτως ξεκάθαροι, κύριε Τσίπρα, εάν κινηθείτε στη διαδικασία την οποία προδιαγράψατε σήμερα, τινάζετε επί της ουσίας τη συνταγματική Αναθεώρηση στον αέρα. Σε καμία περίπτωση η Νέα Δημοκρατία, ούτε τώρα, ούτε στην επόμενη Βουλή, εφόσον είμαστε πλειοψηφία, δεν πρόκειται να δεχθεί αυτή την ερμηνεία, διότι αντιβαίνει πλήρως στη συνταγματική τάξη και στις απόψεις που έχουν εκφράσει όλοι οι κορυφαίοι συνταγματολόγοι.

Κατάλαβα, όμως, από τις προθέσεις σας ότι προς τα εκεί κινείστε. Όμως, τελικά, να ξέρετε, κύριε Τσίπρα, αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο εκ των πραγμάτων η επόμενη Βουλή θα το ερμηνεύσει. Δεν θα είστε πλειοψηφία, οπότε η αρμοδιότητα πάλι θα περάσει στα χέρια μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Έχει λυθεί το θέμα.

Παρακαλώ τον λόγο έχει η κ. Γεννηματά.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: ... (δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας παρακαλώ, κύριε Κωνσταντινιόπουλε, μη βάζετε ιδέες.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τον κουράσατε τον Πρωθυπουργό!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας λέω, «ουδέν κακόν αμιγές καλού». Σε μια διαδικασία η οποία δεν είναι άρτια, όπως η προηγούμενη, έχει το καλό ότι όλη η Αίθουσα και όλοι οι Αρχηγοί άκουσαν το σύνολο των ζητημάτων και μπορούν να τοποθετηθούν επί της ουσίας, επαναλαμβάνω, με χρονική άνεση. Τουλάζιστον υπάρχει αυτό το καλό.

Κυρία Γεννηματά, έχετε τον λόγο.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Ακούστε, κύριε Πρόεδρε, όταν δεν λειτουργεί η Βουλή με ευθύνη του Προέδρου της και κουρελιάζεται ο Κανονισμός της Βουλής, ιδιαίτερα σε μια τέτοια συζήτηση για το Σύνταγμα, υπάρχει σοβαρότατο ζήτημα δημοκρατίας και έχετε τεράστια ευθύνη εσείς προσωπικά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Εδώ μέσα είναι το ελληνικό Κοινοβούλιο, δεν είναι η Κεντρική Επιτροπή του ΣΥΡΙΖΑ για να εξασφαλίζετε τον λόγο στον Πρόεδρο του κόμματός σας. Και, εν πάση περιπτώσει, τι φοβάται να καθίσει να ακούσει όλους τους Αρχηγούς και να τοποθετηθεί στο τέλος, σεβόμενος τον Κανονισμό, γιατί δεν προβλέπεται δευτερολογία; Ποιος θα του έλεγε στο τέλος να μη σηκωθεί και να πει όλες τις απόψεις που έχει σε σχέση με ό,τι ακούστηκε εδώ μέσα; Έχετε κουράσει με αυτή την προσπάθεια που κάνετε να πα-

ρουσιάσετε δύο δήθεν μονομάχους και να προσπαθήσετε να χτίσετε αυτόν τον σικέ δικομματισμό. Δεν σας βγαίνει. Πάρτε το επίτελους απόφαση. Πρέπει να διαλύσετε και τη Βουλή;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Πρέπει να καταστρέψετε ό,τι έχει απομείνει από την αξιοπρέπεια και την αξιοπιστία των πολιτικών και του Κοινοβουλίου; Είναι ντροπή αυτό που γίνεται σήμερα εδώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Είναι ντροπή να μην μπορούμε να συζητήσουμε, έτσι όπως οργανώνεται από τον Κανονισμό της Βουλής, για το Σύνταγμα, που είναι η κορυφαία διαδικασία συναίνεσης και συνεννόησης.

Και το χειρότερο από όλα, από ό,τι αντιλαμβανόμαστε από αυτά που άκουσα τόση ώρα, η διαδικασία της αναθεώρησης άρχισε και τελείωσε σήμερα. Τα έχει αποφασίσει όλα μόνος του ο Πρωθυπουργός, έχει βγάλει συμπεράσματα, έχει καταλήξει τι πρέπει να γίνει. Γιατί να κάνετε την επιτροπή; Μην κουράζεστε! Μην τους ταλαιπωρείτε τους ανθρώπους!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Έτοιμα τα έχετε όλα. Δημοκρατικές διαδικασίες, «ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσατε»!

Κοιτάξτε, εμείς στο Κίνημα Αλλαγής θα μπορούσαμε να είμαστε σήμερα ικανοποιημένοι, γιατί εμείς ανοίξαμε πρώτοι τη συζήτηση για την ανάγκη αναθεώρησης και, μάλιστα, παρουσιάσαμε και ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για το πώς πρέπει να προχωρήσει αυτή, αλλά δεν μπορούμε να κρύψουμε όλοι από την Κοινοβουλευτική μας Ομάδα τη βαθύτατη απογοήτευσή μας, γιατί για άλλη μια φορά μέσα σε αυτή τη Βουλή θεσμοί και διαδικασίες μπαίνουν στο ζύγι κομματικών σκοπιμοτήτων. Λυπάμαι πραγματικά πάρα πολύ.

Η Κυβέρνηση αφού επί τρία χρόνια, καθυστέρησε τη διαδικασία της αναθεώρησης, και όχι απλώς την καθυστέρησε, τη διακωμώδησε με μια διακοσμητική επιτροπή διαλόγου, αναστέλλει τώρα την αναθεώρηση, την ώρα που κλείνει ο πολιτικός της κύκλος και την εντάσσει στην προεκλογική σκηνοθεσία. Και μόνο αυτός ο κυνισμός, αυτή η προσέγγιση μειώνει τη συνταγματική Αναθεώρηση και προσβάλλει το δημοκρατικό αίσθημα του ελληνικού λαού.

Όταν τον περασμένο Μάρτιο έστειλα σε όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς επιστολή με τις δικές μας προτάσεις για μια συναινετική αναθεώρηση Κυβέρνηση και Αξιωματική Αντιπολίτευση πετούσαν χαρταετό.

Βλέπετε, τότε έπρεπε να τοποθετηθούν υπεύθυνα και σοβαρά, όχι όπως τώρα μέσα σε μία ώρα να τα κλείσουμε όλα. Τότε ο Πρωθυπουργός είπε: «Όχι, πρέπει να συνεχιστεί αυτή η σπουδαία δημόσια διαβούλευση», που δεν έγινε ποτέ στην πραγματικότητα.

Ο κ. Μητσοτάκης, από τη μεριά του, επικαλέστηκε το ότι δεν ήταν κατάλληλοι οι συσχετισμοί και μάλλον ήταν και ανάδρομος ο Ερμής και δεν μπορούσε να ξεκινήσει μια τέτοια κουβέντα. Σήμερα υποδύεται τον συναινετικό, τον συγκαταβατικό και θυμήθηκε ότι πάντα ήταν υπέρ της αναθεώρησης. Τώρα βέβαια με το βλέμμα στην επόμενη Βουλή συναγωνίζεται με τον ΣΥΡΙΖΑ στον λαϊκισμό και συμπράττει σε αντικοινοβουλευτικές θέσεις.

Όλοι συμφωνούμε σε αυτή την Αίθουσα ότι το Σύνταγμα είναι ο καταστατικός χάρτης, ο ανώτατος νόμος, το πλαίσιο οργάνωσης της πολιτείας και της άσκησης των εξουσιών.

Έχει, όμως, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ιδιαίτερη αξία να ειπωθεί από αυτό εδώ το Βήμα και να καταγραφεί τι δεν είναι το Σύνταγμα: Το Σύνταγμα, λοιπόν, δεν είναι ένα απλό νομικό κείμενο. Δεν είναι κενό κέλυφος, ούτε νεκρό σύμβολο. Δεν είναι πεδίο ιδεοληψίας και επίδειξης ιδεολογικών διαπιστευτηρίων, ούτε αντικείμενο μεταρρυθμιστικού φετιχισμού. Δεν ασκεί πολιτική το Σύνταγμα και δεν γεννά ιδεολογία. Το Σύνταγμα δεν υποκαθιστά την πολιτική και τα προγράμματα των κομμάτων, ούτε θεραπεύει την ανικανότητα των κυβερνώντων ούτε αποτρέπει τη φαιδρότητα των λαϊκιστών πολιτικών.

Με λίγα λόγια, το Σύνταγμα δεν προστατεύει τη δημοκρατία από τα θολωμένα μυαλά και τις αυταπάτες ούτε μπορεί να χρησιμοποιείται ως εργαλείο διχαστικών πρακτικών.

Το Σύνταγμα δεν είναι, δεν πρέπει να είναι αφορμή διαιρέσεων αλλά σημείο συγκλίσεων. Όπως καταλάβατε, έχουμε χάσει με το καλημέρα.

Με ευθύνη της Κυβέρνησης αυτή η κορυφαία δημοκρατική διαδικασία κινδυνεύει να εκφυλιστεί, να συνθλιβεί στο μύλο της κομματικής σκοπιμότητας και της προεκλογικής αντιπαράθεσης, πολύ περισσότερο γιατί επιλέξατε να φέρετε στη Βουλή το θέμα της αναθεώρησης, που απαιτεί κλίμα συναίνεσης και συνεννόησης, σε μια περίοδο που με αποκλειστικά δική σας ευθύνη κυριαρχεί ένα κλίμα τοξικό και δηλητηριώδες.

Είπα προχθές ότι ο πανικός αυτής της Κυβέρνησης θα την οδηγήσει, προκειμένου να πλήξει τη δημοκρατική παράταξη, να σπλώσει ακόμα και τη μνήμη του Ελευθερίου Βενιζέλου. Είστε αδίστακτοι. Σήμερα φτάνετε στον Κώστα Σημίτη, τον Πρωθυπουργό της ΟΝΕ, του Ελσίνκι, τον άνθρωπο που ενέταξε την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Πρωθυπουργό των μεγάλων έργων που άλλαξαν την εικόνα της χώρας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Πάρτε το, επιτέλους, απόφαση. Ματαιοπονείτε και όλα όσα κάνετε θα σας γυρίσουν μπούμερανγκ. Μετατρέψετε την πολιτική ζωή σε μια αρένα λάσπης, προκειμένου να χτυπήσετε τους πολιτικούς σας αντιπάλους, με όλες τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτό στο δημόσιο βίο.

Είναι εμφανές τι προσπαθείτε να κάνετε, κύριε Τσίπρα, και προκαλείτε για άλλη μια φορά απογοήτευση. Θέλετε διακαώς να αξιοποιήσετε το Σύνταγμα για προφανείς κομματικές σκοπιμότητες και πολιτικό αντιπερισπασμό. Νομίζετε ότι θα επιρριψετε την ευθύνη για την αποτυχία της διακυβέρνησής σας στις τάχα ανεπάρκειες των συνταγματικών ρυθμίσεων.

Για την ανικανότητα και αποτυχία της Κυβέρνησής σας, όμως, δεν ευθύνεται το Σύνταγμα αλλά οι δικές σας λαθεμένες επιλογές. Εσείς διαλέξατε τους Υπουργούς σας. Εσείς διευθύνετε την Κυβέρνηση. Είναι η δική σας ανικανότητα διαχείρισης, που έχει οδηγήσει τα πράγματα σε αυτό το σημείο στη χώρα.

Αποτύχατε σε όλα. Αποτύχατε στην εξωτερική πολιτική, στην οικονομία, στην παιδεία, στην υγεία, στα ζητήματα ασφάλειας των πολιτών, στην καθημερινή ζωή των Ελλήνων πολιτών. Το μόνο που πετύχατε, είναι να γίνετε ο καλύτερος ο πιο πρόθυμος υπηρέτης του καθεστωτισμού, του κατεστημένου.

Έχοντας αποτύχει σε όλα τώρα τι προσπαθείτε να κάνετε; Προσπαθείτε να αμνηστεύσετε τα τέσσερα χρόνια οπισθοδρόμησης της χώρας. Τώρα λέτε στον ελληνικό λαό ότι δήθεν το Σύνταγμα πρέπει να αναθεωρηθεί, για να κλείσει οριστικά ο κύκλος του παλιού συστήματος, υπονοώντας ότι: «Ναι, τα έκανα μούσκεμα, τα έκανα μαντάρα, αλλά αυτό έγινε γιατί με εμπόδιζε το Σύνταγμα να σας δείξω πόσο καλύτερος θα μπορούσα να γίνω». Επιχειρείτε να πείτε στον ελληνικό λαό: «Απέτυχα αλλά ζητώ την κατανόησή σας, γιατί με εμπόδισε το Σύνταγμα και το παλιό σύστημα».

Είναι ένα ακόμα επικίνδυνο πείραμα με μόνο στόχο τη διαίρεση. Ο ΣΥΡΙΖΑ επιχειρεί να διχάσει ξανά τους πολίτες, χρησιμοποιώντας αυτή τη φορά το κείμενο που θα έπρεπε να τους ενώνει το ίδιο το Σύνταγμα. Διχάζετε ξανά με μοναδικό στόχο την κομματική σας επιβίωση. Μιλάτε εσείς για σινικά τείχη, την ώρα που έχετε κάνει επάγγελμα το διχασμό. Δεν σας ενδιαφέρει το Σύνταγμα αλλά η διαχείριση της επερχόμενης ήττας σας. Αυτό είναι το θέμα, γι' αυτό έχει στηθεί όλο αυτό το σκηνικό σήμερα εδώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Ακούστε, όμως, κύριε Τσίπρα, για εσάς δεν υπάρχει πλοίο, δεν υπάρχει οδός και το παραμύθι σας δεν έχει πια λύκο. Η δίψα σας για εξουσία δεν θα βρει άλλο πηγάδι να ξεδιψάσει, γιατί στερέψατε κάθε ελπίδα και έχετε στραγγίσει κάθε δημιουργική ικμάδα του ελληνικού λαού και θα εισπράξετε τη δική του περιφρόνηση, αυτή που του δείξατε όλο αυτό το διάστημα. Να είστε σίγουρος.

Είπατε, προηγουμένως, πως κάποιος θεωρούν ότι ο ελληνικός λαός παρασύρεται, κάνει λάθη και δεν έχει ορθή κρίση. Μα εσείς είστε ο πρώτος που το κάνατε αυτό, είστε ο πρώτος που το πιστεύετε αυτό. Γιατί ήρθε ένα αποτέλεσμα στο δημοψήφισμα του

2015 που έλεγε όχι στις πολιτικές σας και εσείς θεωρήσατε ότι κάνει λάθος ο ελληνικός λαός και μετατρέψατε το «όχι» σε «ναι»! Και έρχεστε τώρα εδώ και μας μιλάτε με αυτόν τον τρόπο;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Κύριε Τσίπρα, πολύ απλά η Ελλάδα δεν σας εμπιστεύεται πια. Δεν σας ακούει. Έχει, βέβαια, μεγάλο ενδιαφέρον -δεν μπορώ να πω!- να ακούσουμε τον αριστούχο της σχολής λιτότητας των Βρυξελλών, να μας μιλάει για την πάλη κατά του νεοφιλελευθερισμού.

Πριν, όμως, θαυμάσουμε τις επιδόσεις σας σε αυτό το νέο άθλημα, αξίζει να δείτε τι έχετε κάνει μέχρι σήμερα στην πολιτική ζωή. Τι κάνατε στη δικαιοσύνη; Ξεκινώ από εκεί. Πόσο διαβρωτική είναι η παρέμβαση στη λειτουργία των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, η διαρκής συνωμοσιολογία, οι κουκουλοφόροι μάρτυρες, η μεθοδική ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, η λογική του σκιάς παντού; Αισθάνεται, αλήθεια, σήμερα ο Έλληνας πολίτης ότι μπορεί να βρει το δικό του;

Τι κάνατε στη δημόσια διοίκηση με την κομματικοποίηση του κράτους, με μια διοίκηση λάφυρο, με την έμφυτη αλλοργία που έχετε σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαφάνεια και την αξιολόγηση; Αισθάνεται σήμερα ο Έλληνας πολίτης ότι βρίσκεται σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος, που μπορεί η υπόθεσή του να απαντηθεί άμεσα;

Τι κάνατε στις σχέσεις του κράτους με την εκκλησία; Άλλη μία υπαναχώρηση απ' όσα μας λέγατε τόσα χρόνια. Και πού οδηγεί η υπαναχώρησή σας; Οδηγεί στην κρατικοδίαιτη χειραφέτηση της διοίκησης της εκκλησίας. Ανοίγει τον ασκό του Αϊδίου και οι κίνδυνοι μπροστά είναι πάρα πολύ σοβαροί. Ανοίγουν ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη δημοκρατία, κύριε Τσίπρα. Και έχετε αποκλειστική ευθύνη γι' αυτές τις επιλογές!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Και, βέβαια, καταδικάζετε στην ανασφάλεια χιλιάδες κληρικούς και τις οικογένειές τους.

Τι κάνατε στην αυτοδιοίκηση; Με την αντιμεταρρύθμιση του «Κλεισθένη» αποδυναμώσατε τους δήμους και καταδικάσατε και τους δήμους και τις περιφέρειες σε ακυβερνησία. Και το χειρότερο είναι ότι με τον νόμο αυτό θα είναι όμηροι σε κάθε λογής μιοψήφιδες. Είμαι σίγουρη ότι αυτή την στιγμή τρίβουν ήδη τα χέρια τους και τοπικά συμφέροντα αλλά και διάφορα φασιστοειδή.

Αφήστε, λοιπόν, τις σκηνοθεσίες για την άμεση δημοκρατία, γιατί εδώ αυτό που πρέπει να δούμε, είναι τι μπορεί να σώσουμε απ' ό,τι αφήσατε όρθιο από τον κοινοβουλευτισμό. Πώς θα σώσουμε, δηλαδή, πραγματική δύναμη ελέγχου στον λαό; Πώς θα ενισχύσουμε τη διαφάνεια και τη λογοδοσία; Δεν φταίει το Σύνταγμα προφανώς γι' αυτή την κατάντια.

Η μία διάψευση διαδέχεται την άλλη. Από τη θεωρία των παιγνίων και τη δημιουργική ασάφεια φτάσαμε στην αυταπάτη, τον πολιτικό σουρεαλισμό και τα δημοψηφίσματα. Από την άλλη μεριά, οι κρίσεις, οι δεσμεύσεις, η επιτροπεία πολύ καλά κρατούν. Η καθημερινότητα των πολιτών γίνεται ολοένα και πιο δύσκολη. Τα προβλήματα διογκώνονται και τα αδιέξοδα είναι εδώ.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα κρύψει τα προβλήματα κάτω από το χαλί ούτε, βεβαίως, μπορεί από μόνη της να τα λύσει. Το Σύνταγμα είναι πλαίσιο. Δεν ευθύνεται για τις σκοτεινές σελίδες του έθνους.

Η Νέα Δημοκρατία μπροστά στο ενδεχόμενο της εξουσίας παθαίνει ξανά vertigo. Συμφωνεί με τον ΣΥΡΙΖΑ στις πιο επικίνδυνες και λαϊκίστικες θέσεις, στις υποκριτικές σχέσεις Κράτους - Εκκλησίας. Ακούσαμε σήμερα ότι ξαναλλάζουν θέση σε σχέση με την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Φαντάζομαι ότι έχουμε δύο μήνες καιρό, για να δούμε πόσες φορές ακόμα θα αλλάξει άποψη η Νέα Δημοκρατία γι' αυτό το τόσο σοβαρό ζήτημα, που έχει να κάνει με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τη διάλυση της Βουλής.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Είναι, πραγματικά, εντυπωσιακό, το πώς συγκλίνει ο αριστερός λαϊκισμός με τον δεξιό τάχα εκσυγχρονιστικό λαϊκισμό. Είναι,

πραγματικά, εντυπωσιακό! Σε αυτά που είναι σωστά και αναγκαία για τη χώρα και πρέπει να γίνουν, πάντα διαφωνούν. Συμφωνούν σε άλλα και πάντα για τους λάθος λόγους. Είναι απίστευτο!

Απέναντι, λοιπόν, σε αυτό το ταγκό της ανευθυνότητας εμείς δεν θα μείνουμε θεατές. Με την παρουσία και τις θέσεις μας δεν θα επιτρέψουμε τα προεκλογικά παιχνίδια του κ. Τσίπρα ούτε τις μετεκλογικές υστεροβουλίες του κ. Μητσοτάκη.

Ακούστε, σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς με τον λαϊκισμό, την ξενοφοβία, την ακροδεξιά σε μια νέα έξαρση, είναι για εμάς ύψιστο καθήκον η προάσπιση της δημοκρατίας. Η διεθνής εμπειρία είναι πάντοτε επίκαιρη. Από την πικρή εποχή της Βαϊμάρης έως και σήμερα το Σύνταγμα οφείλει να είναι το βάθρο του σύγχρονου, ανοικτού, φιλελεύθερου κράτους, το καταφύγιο των πολιτών απέναντι σε κάθε κρατική αυθαιρεσία.

Δεν θα δώσουμε, λοιπόν, λευκή επιταγή ούτε στον κ. Μητσοτάκη ούτε σε οποιονδήποτε έχει την ψευδαίσθηση ότι θα επιβάλει τις θέσεις του για το Σύνταγμα στην επόμενη Βουλή, αν μας το επιτρέπει ο κ. Τσίπρας, ο οποίος νομίζει ότι μπορεί να κάνει ό,τι θέλει και να λύσει όλα τα θέματα από αυτή την Βουλή. Μπορεί να το δούμε και αυτοί.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η δημοκρατία μας έχει ανάγκη από το οξυγόνο μιας ουσιαστικής Αναθεώρησης του Συντάγματος. Στο επίκεντρο της πρότασής μας για τις αναθεωρητέες διατάξεις βρίσκεται ο ίδιος ο ισχυρός πολίτης σε μια κοινωνία δίκαιη και αξιοκρατική.

Το πρώτο πεδίο των αλλαγών αφορά κατά συνέπεια την υπεράσπιση και ισχυροποίηση των κεκτημένων δικαιωμάτων αλλά και τη θέσπιση νέων που απορρέουν ακριβώς από τα σύγχρονα προβλήματα, τις ανάγκες και τις προκλήσεις της νέας ψηφιακής εποχής.

Το δικαίωμα στην αξιοπρεπή διαβίωση, στην κοινωνική προστασία και την ασφάλεια στην καθημερινή ζωή. Το δικαίωμα στην ίση και απρόσκοπτη πρόσβαση στα δημόσια και κοινωνικά αγαθά, καθώς και στις τεχνολογικές εξελίξεις της ψηφιακής εποχής. Το δικαίωμα στις ίσες ευκαιρίες, την ισονομία, την ισοπολιτεία. Το δικαίωμα της ουσιαστικής αντιπροσωπευσης και της ενεργούς συμμετοχής στα κοινά σε συνθήκες αξιοπιστίας, διαφάνειας και δημοκρατίας. Είναι δικαιώματα που η ισχυροποίησή τους ενισχύει την κοινωνική λειτουργία και τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα του Συντάγματος.

Το δεύτερο πεδίο των αλλαγών αφορά την ανασύνταξη της πολιτείας. Το Σύνταγμα μας πρέπει να συμπληρωθεί με διατάξεις που ενισχύουν αποφασιστικά και χωρίς αστερίσκους τους θεσμούς, την ανεξαρτησία και τη διάκριση των εξουσιών. Η διασφάλιση της πλήρους διάκρισης των εξουσιών και της αυτονομίας των ανεξάρτητων αρχών, η αναβάθμιση του κύρους των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του κράτους δικαίου, η χειραφέτηση της αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της αποκεντρωμένης διακυβέρνησης και η συνακόλουθη μεταρρύθμιση στη δημόσια διοίκηση είναι βασικές κατευθύνσεις των επιλογών μας.

Το τρίτο πεδίο των αλλαγών αφορά την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος και των αντιπροσωπευτικών θεσμών. Η κατοχύρωση της διαφάνειας και του ελέγχου στη λειτουργία των κομμάτων και των πολιτικών, η κατάργηση κάθε προνομαχικής σχέσης της πολιτικής εξουσίας με την οικονομία, τη δικαιοσύνη, τους κρατικούς μηχανισμούς, η συνταγματική κατοχύρωση κανόνων που διασφαλίζουν την πολιτική σταθερότητα και αποκλείουν οποιοδήποτε παιχνίδι με τους θεσμούς, η κατοχύρωση και ενίσχυση των θεσμών διαβουλευτικής δημοκρατίας είναι επείγουσες και απαραίτητες αλλαγές για να ανέβει ξανά στο βάθρο της η πολιτική και το ήθος.

Στοχεύοντας, λοιπόν, στην ικανοποίηση αυτών των αναγκών, καταθέτουμε συγκεκριμένες προτάσεις αναλυτικότερα. Με τις προτάσεις μας πρώτον, θέλουμε να βάλουμε τέλος στην πολιτική αστάθεια που είναι από τις μεγαλύτερες παθογένειες του πολιτικού μας συστήματος.

Απαιτούμε την πλήρη αποσύνδεση της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη θητεία της Βουλής. Διαφωνούμε πλήρως στον λαϊκισμό της εκλογής Προέδρου απευθείας από τον λαό, που καθιστά τον ανώτατο άρχοντα κομμάτι τελικά της κοινοπολιτικής διαπάλης. Οδηγεί σε Προέδρους μειοψηφίας, αλλοιώνει τη

μορφή του πολιτεύματος κατά τρόπο κατάφορα αντικονομολογικό και δίνουμε τέλος στη δυνατότητα διάλυσης της Βουλής με την επίκληση δήθεν μεγάλου εθνικού ζητήματος.

Δεύτερον, προχωρούμε σε αναγκαίες τομές, για να ανακτηθεί η χαμένη εμπιστοσύνη των πολιτών στην πολιτική. Προτείνουμε την αλλαγή των ρυθμίσεων για την ποινική ευθύνη των Υπουργών, έτσι ώστε να γίνει πιο σοβαρή η διαδικασία παραπομπής στη Βουλή και το κυριότερο για να ισχύουν και για τους Υπουργούς οι παραγραφές που ισχύουν για όλους τους πολίτες. Οι Βουλευτές δεν μπορεί να καλύπτονται με ασυλία για κοινά ποινικά αδικήματα. Προστατεύονται μόνο για την άσκηση του έργου τους.

Τρίτον, εκφράζουμε και αποτυπώνουμε τις νέες πολιτειακές ισορροπίες με τη μετρημένη και ορθολογική αύξηση των εξουσιών του Προέδρου της Δημοκρατίας ως ρυθμιστή του πολιτεύματος.

Τέταρτον, αναβαθμίζουμε το κύρος των θεσμών και διασφαλίζουμε την πλήρη διάκριση των εξουσιών. Εμπλέκουμε όλους τους πολιτειακούς παράγοντες στην επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την αντικειμενικότητα της επιλογής τους. Αλλάζουμε και αναβαθμίζουμε τη διαδικασία στελέχωσης των ανεξάρτητων αρχών. Προτείνουμε τη συνταγματική πρόβλεψη της επιτάχυνσης της δικαιοσύνης, τεράστιο ζήτημα που λειτουργεί βοηθητικό στο να πυροδοτήσουμε επιτέλους την ανάπτυξη στον τόπο.

Πέμπτον, διευκολύνουμε τη δυνατότητα κυβερνήσεων συνεργασίας, διευρύνοντας με εύλογο χρόνο τη χρονική διάρκεια των διερευνητικών εντολών.

Έκτον, ενισχύουμε το κοινωνικό κράτος. Διεκδικούμε την έμπρακτη προστασία της αξιοπρέπειας των πολιτών με τη συνταγματική κατοχύρωση ενός εγγυημένου, αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης.

Έβδομον, στηρίζουμε τον κόσμο της εργασίας με την πλήρη κατοχύρωση του δικαιώματος της ελεύθερης συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Όγδοον, εργαζόμαστε για μια ισχυρή Ελλάδα της γνώσης και της έρευνας. Εκφράζουμε το κοινωνικό αίτημα για μη κρατικά πανεπιστήμια, αλλά με αυστηρή κρατική πιστοποίηση, εποπτεία και διαρκή αξιολόγηση, παράλληλα με ένα ισχυρό δημόσιο πανεπιστήμιο απελευθερωμένο από τις αγκυλώσεις του χθες. Μπορούμε επιτέλους να γίνουμε εμείς το κέντρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Ένατον, με τόλημ προχωρούμε σε μια ισχυρή και χειραφετημένη τοπική αυτοδιοίκηση με αναβαθμισμένες αρμοδιότητες, οικονομική αυτοτέλεια και κανονιστική αυτονομία, αναπτυξιακός ρόλος στην περιφέρεια και όλο το κοινωνικό κράτος με τους αντίστοιχους πόρους στην αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού.

Δέκατον, προτείνουμε μέτρα ουσιαστικού ελέγχου των οικονομικών των κομμάτων και των εκλογικών δαπανών μέσω της συγκρότησης της σχετικής επιτροπής κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστές και ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση των οικονομικών των κομμάτων στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

Ενδέκατον, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μακρόχρονη εφαρμογή νόμων με σημαντικό κανονιστικό αντικείμενο και ευρεία κοινωνοβουλευτική αποδοχή, προτείνουμε να προβλεφθεί ότι η τροποποίησή τους εντός τουλάχιστον μίας τετραετίας, απαιτεί αυξημένη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία.

Δωδέκατον, παραμένουμε διαχρονικά υπέρ των διακριτών ρόλων Κράτους - Εκκλησίας με θάρρος και ειλικρίνεια και πλήρη διαφάνεια στην αξιοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας.

Οι ιδέες μας για το αυριανό Σύνταγμα είναι εναρμονισμένες στο σχέδιο «Ελλάδα» το σχέδιό μας για την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, ένα σχέδιο με το οποίο μπορούμε να αφήσουμε με ασφάλεια πίσω μας την κρίση.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η αναθεώρηση είναι εργαλείο για τη συμπλήρωση, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό διατάξεων, που μπορεί να αποδείχθηκαν ανεπαρκείς ή να ξεπεράστηκαν από την ίδια την πραγματικότητα. Δεν προσφέρεται για κομματικά παιχνίδια. Το πρόβλημα της χώρας δεν είναι συνταγματικό, είναι

πρωτίστως πολιτικό. Δεν προκάλεσε το Σύνταγμα την κρίση. Ούτε, βέβαια, από μόνο του μπορεί να βγάλει τη χώρα από αυτή.

Επιμελώς και με σκοπιμότητα προσπαθείτε όλα αυτά τα χρόνια, να καλύψετε τις ευθύνες της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας από το 2004 έως το 2009 αλλά και τις δικές σας, για την παράταση της κρίσης και τα νέα βάρη που κλήθηκε ο ελληνικός λαός να πληρώσει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Το έλλειμμα συνεννόησης για τα μεγάλα θέματα του τόπου και οι μικροκομματικές λογικές καθυστέρησαν και ακρίβυναν την προσπάθεια εξόδου της χώρας από την κρίση, με τεράστια ευθύνη των ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ. Όμως, σήμερα, έχουμε μπροστά μας μια μεγάλη ευκαιρία και δεν πρέπει να πάει χαμένη. Η Αναθεώρηση του Συντάγματος θα πρέπει να προχωρήσει.

Πληροφορηθήκαμε, βέβαια, ότι ο Πρόεδρος της Βουλής προσδιόρισε την ολοκλήρωση των εργασιών της επιτροπής στις 15-1-2019. Θεωρούμε απαράδεκτο η Αναθεώρηση του Συντάγματος να προχωρήσει με fast track διαδικασίες. Αυτό είναι, βέβαια, η περίπτωση απόδειξη ότι δεν ενδιαφέρεστε για το Σύνταγμα και ότι χρησιμοποιείτε αυτή τη συζήτηση απλά και μόνο για εντυπώσεις.

Εγώ θέλω να κάνω και μια άλλη επισήμανση. Αφού θέλετε να φτάσετε και πιστεύετε ότι θα φτάσετε μέχρι το τέλος της τετραετίας, γιατί δεν αξιοποιείτε όλους αυτούς τους μήνες που έχετε μπροστά, ώστε να συζητηθεί έτσι όπως πρέπει το Σύνταγμα; Ή μήπως όχι, κύριε Πρωθυπουργέ; Αν τελικά οι εκλογές είναι κοντά, ...

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Καλά, όχι τόσο.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): ...πείτε το να χαμογελάσουν και τα χείλη του ελληνικού λαού, γιατί αυτό περιμένει, να σας καταδικάσει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Γεννημάτα.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Πρωθυπουργέ, θέλετε να πείτε κάτι;

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Ναι βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ορίστε παρακαλώ.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Θέλω τον λόγο, κύριε Πρόεδρε, γιατί κάθισα στην Αίθουσα να ακούσω την κ. Γεννημάτα και νομίζω ότι το όφελος εκ του γεγονότος...

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Εντάξει μην αντιδράτε έτσι προς Θεού!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Καλά, πειράζει που κάθισα να σας ακούσω και σας απαντώ κιόλας; Και γι' αυτό δυσφορείτε; Εντάξει.

Λέω, λοιπόν, ότι κάθισα να ακούσω την κ. Γεννημάτα, όχι μόνο γιατί, πράγματι, πρέπει ο διάλογος στη Βουλή να γίνεται με όλα τα πολιτικά κόμματα -διότι υπήρξε και μια έντονη δυσφορία, καθότι ο διάλογός μου με τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κράτησε χρόνο- αλλά και θέλω να επισημάνω κάποια θέματα, που αφορούν την ομιλία της και τις θέσεις τις οποίες έχει το τελευταίο διάστημα εκφράσει η ίδια αλλά και το κόμμα της το Κίνημα Αλλαγής.

Έχετε επιλέξει, κυρία Γεννημάτα, μια στρατηγική -θεμιτό, κατά την άποψη τη δική σας, το κάνετε για δικό σας όφελος- μιας μονόπλευρης πολιτικής αντιπαράθεσης. Κάνετε μια κριτική στον ΣΥΡΙΖΑ και στην Κυβέρνηση, η οποία ξεπερνά ορισμένες ώρες και το πλαίσιο, αν θέλετε, μιας προσωπικής κριτικής στα ενδεδειγμένα πλαίσια ενός πολιτισμένου πολιτικού διαλόγου. Δηλαδή

θέλω να πω ότι δεν κάνετε απλά πολιτική κριτική αλλά καταφέρεστε και με βαρύτατες εκφράσεις προς εμένα προσωπικά αλλά και προς άλλα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, που κατά την άποψή μου, όσο σας γνωρίζω, δεν συνάδουν με τον προσωπικό σας πολιτικό πολιτισμό.

Όμως δεν θέλω να μείνω σε αυτό. Θέλω να ασκήσω πολιτική κριτική. Έχετε ως στρατηγικό στόχο -λέτε- τη στρατηγική ήττα του ΣΥΡΙΖΑ και κάνετε πως δεν καταλαβαίνετε ότι στρατηγική ήττα του ΣΥΡΙΖΑ, σημαίνει στρατηγική νίκη της Νέας Δημοκρατίας.

Καλά δεν τα λέω, κύριε Μητσοτάκη; Δεν έχω δίκιο;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Μια χαρά τα λέτε!

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, υπάρχει συνεννόηση. Όλοι καταλαβαίνουν όλα. Παρακαλώ!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Φοβάμαι, λοιπόν, κυρία Γεννημάτα, ότι επιμένοντας σε αυτή τη ρητορική, κυρίως όταν επιμένετε να την ενισχύετε με βαρύτατους χαρακτηρισμούς, δεν κάνετε τίποτα άλλο από το να επιταχύνετε τη στρατηγική ήττα της παράταξής σας.

Θέλω να σας θυμίσω δύο πράγματα. Πρώτον, εμείς βρισκόμαστε εδώ, διότι ο ελληνικός λαός το θέλησε. Και δεν το θέλησε μία φορά. Αναφέρεστε διαρκώς κι εσείς και ο κ. Μητσοτάκης στο δημοψήφισμα του 2015. Ξεχνάτε, όμως, ηθελημένα ότι τον Σεπτέμβριο του 2015, θέσαμε στην κρίση του ελληνικού λαού τον δύσκολο συμβιβασμό που κάναμε με τους θεσμούς. Και ο ελληνικός λαός μας έδωσε ξανά την εντολή να βρεθούμε σε αυτή τα έδρανα. Δεν κάναμε πραξικόπημα ούτε βρεθήκαμε με κόλπα στη θέση που βρισκόμαστε. Ο ελληνικός λαός μας έδωσε αυτή την εντολή.

Βεβαίως αυτό το οποίο δεν μπορεί να καταλάβω, κυρία Γεννημάτα, πέρα από τις όποιες ιδεολογικές και πολιτικές διαφωνίες και αντιπαράθεσεις, είναι πώς είναι δυνατόν να μας κουνάτε διαρκώς το δάχτυλο, όταν, εν πάση περιπτώσει, έχετε και κάποια ευθύνη ως παράταξη.

Εγώ είμαι ο τελευταίος, ο οποίος θα πω ότι η ευθύνη για κάποια συγκεκριμένα πρόσωπα είναι μια συλλογική ευθύνη για την παράταξή σας. Όμως δεν είναι δυνατόν, όταν ο εμπνευστής του άρθρου 86 είναι ο πρώην Πρόεδρός σας και κεντρικό στέλεχος της παράταξής σας, ο κ. Βενιζέλος, να έρχεστε σήμερα εδώ να μας λέτε και να μας κουνάτε το δάχτυλο για την ανάγκη αλλαγής του άρθρου 86, χωρίς να έχετε την ανάγκη να κάνετε μια στοιχειώδη αυτοκριτική για το άρθρο 86. Και στην Αναθεώρηση του 2001 και στην Αναθεώρηση του 2006 - 2008 είχατε τότε μαζί με τη Νέα Δημοκρατία διακόσους εβδομήντα επτά Βουλευτές. Δεν προχωρήσατε στην αναθεώρηση του άρθρου 86!

Μάλιστα διαβάζω και κάποιες συνεντεύξεις του κ. Βενιζέλου, που το υπερασπίζεται ότι είναι σωστό.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: ...το άρθρο 86!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Έχετε Αρχηγό να μου απαντήσει. Μη με διακόπτετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ήσυχα, κύριε Γρηγοράκο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Μην την υποτιμάτε τόσο πολύ την Αρχηγό σας. Έχετε Αρχηγό να απαντήσει.

Κυρίως αυτό το οποίο δεν μπορώ να δεχθώ, είναι πως δεν αισθάνεστε στοιχειωδώς την ανάγκη μετά από τόσα που έχουν αναδειχθεί το τελευταίο διάστημα -και μας κατηγορείτε μάλιστα ως αδιότατους, ότι είμαστε αδιότατοι!- όταν έχει βγει εκτός από τον Τσοχατζόπουλο και ο Γιάννος Παπαντωνίου, όπου ο εισηγητής σας ενάμιση χρόνο πριν έλεγε ότι δεν υπάρχει κάποιο στοιχείο που να προκύπτει που να τον εμπλέκει στη συγκεκριμένη υπόθεση, όταν έχει έρθει η υπόθεση Μαντέλη, η υπόθεση Τσουκάτου, να ζητήσετε μία συγγνώμη από τον ελληνικό λαό και από τον κόσμο που σας ψήφισε και σας ψηφίζει.

Και δεν λέει κανείς ότι δεν έχετε κάνει πάρα πολύ σημαντικά πράγματα σε αυτόν τον τόπο ως παράταξη ή ότι ο Σημίτης δεν

έκανε έργα. Αυτό που λέω, όμως, κυρία Γεννηματά, είναι ότι δεν είναι δυνατόν κάποιοι να θεωρούν τον εαυτό τους και να αισθάνονται μόνιμοι ιδιοκτήτες του τόπου και τότε -γιατί ως μόνιμοι ιδιοκτήτες συμπεριφερθήκατε με τους διακόσους εβδομήντα επτά και δεν αλλάξατε το Σύνταγμα και το άρθρο 86- αλλά και σήμερα.

Και, βεβαίως, δεν είναι δυνατόν να θεωρείτε ότι όποιος έχει την εντολή του ελληνικού λαού να βρίσκεται σήμερα στη θέση της εκτελεστικής εξουσίας –και δεν βρίσκεται, βεβαίως, στη δική σας παράταξη ή την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας- είναι ένας περιστασιακός ένοικος της εκτελεστικής εξουσίας, νοικάρης δηλαδή στη δική σας ιδιοκτησία.

Θέλω, λοιπόν, να σας πω και σε εσάς –αλλά να το ακούει και ο κ. Μητσοτάκης- ότι ιδιοκτήτης σε αυτόν τον τόπο είναι ο ελληνικός λαός και κανένας άλλος και ότι όλοι είμαστε περιστασιακοί και εσείς και εμείς. Ο ελληνικός λαός είναι ιδιοκτήτης.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Πολύ φοβάμαι ότι αν συνεχίσετε έτσι, θα είναι ο ελληνικός λαός που θα σας δώσει απόφαση για μόνιμη έξωση από το πολιτικό στερέωμα.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ορίστε, κυρία Γεννηματά, έχετε τον λόγο.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κύριε Τσίπρα, είπατε ότι μέινετε στην Αίθουσα για να με ακούσετε αλλά φαίνεται ότι δεν με ακούσατε. Μείνατε στην Αίθουσα, μόνο γιατί θέλατε να πείτε αυτά που έχετε ετοιμάσει για να επαναλάβετε κατηγορίες εναντίον της παράταξής μας, της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης που γεννήθηκε και υπάρχει για να υπηρετεί τον ελληνικό λαό. Αυτός είναι ο στόχος, αυτός είναι ο δρόμος. Εμείς θέλουμε να ανοίξουμε έναν δρόμο αξιοπρέπειας, αυτό που δεν καταφέρατε εσείς. Κι εμείς θα το πετύχουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Δεν κάνουμε έναν πόλεμο απέναντι σε εσάς. Είστε Κυβέρνηση και σας κάνουμε κριτική. Προφανώς δεν με ακούσατε, γιατί καταφέρομαι και εναντίον των όσων λέει η Νέα Δημοκρατία.

Εμείς έχουμε χαράξει μια αυτόνομη στρατηγική και μια αυτόνομη πορεία. Δεν φταίμε εμείς, αν εσείς έχετε γίνει ο μεγαλύτερος πολιτικός χορηγός της Νέας Δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Όλοι για εμάς δουλεύετε!

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Δεν φταίμε εμείς, αν το μόνο που έχετε πετύχει σε αυτά τα χρόνια που είστε στην εξουσία, είναι να προσπαθείτε να ξεπλύνετε τις ευθύνες της Νέας Δημοκρατίας και να συνεργάζεστε με το καραμανλικό κομμάτι της Νέας Δημοκρατίας, που σας βοηθά να λειτουργείτε με τον τρόπο που λειτουργείτε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Εμείς, λοιπόν, έχουμε χαράξει τη δική μας πορεία και επειδή αναφέρεστε σε όλα αυτά τα δυσάρεστα –πραγματικά- περιστατικά για τον τόπο, σας θυμίζω –γιατί πάλι είπατε ψέματα- ότι με δική μας πλειοψηφία παραπέμφθηκαν όλοι αυτοί στη δικαιοσύνη. Και θα σας πω το εξής: Εμείς αλλάξαμε τον νόμο, εμείς δώσαμε εργασία στη δικαιοσύνη, για να μπορεί να ελέγχει σήμερα όλες αυτές τις υποθέσεις, με τους δικούς μας νόμους γίνονται σήμερα όλες αυτές οι έρευνες και δεν δεχόμαστε να μας κουνάει κανένας το δάκτυλο, γιατί όταν εμείς ψηφίζαμε, εσείς ήσασταν απέναντι! Κι έρχεστε τώρα να κάνετε τους τιμητές;

Εμείς ήμασταν αυτοί που ψηφίσαμε τους νόμους, εμείς ήμασταν αυτοί που διώξαμε από την παράταξή μας όλους τους υπήρχε υπόνοια εμπλοκής, μέχρις ότου ξεκαθαρίσει το τι συμβαίνει. Κι εγώ ρωτώ: Εσείς τι κάνατε, κύριε Τσίπρα, όταν μέσα

στο Υπουργικό σας Συμβούλιο οι Υπουργοί σας μιλούσαν για «βρώμικα χέρια»...

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

...για χρηματοδότηση από τον κ. Σόρος της Κυβέρνησής σας για διάφορους σκοπούς; Παρακολούθησατε άφωνος. Γιατί; Εκβιαζόμενος; Από ποιον; Από τους Υπουργούς σας; Από τους συνεταιρούς σας; Αν κρίνουμε από το ποιον αποπέμψατε από την Κυβέρνησή σας, μπορούμε να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα. Ποιος εισαγγελέας, λοιπόν, παρενέβη για τα όσα ελεεινά, πρωτόκουστα, πρωτοφανή ακούστηκαν μέσα στο Υπουργικό Συμβούλιο;

Ακούστε να σας πω. Εμείς δουλεύουμε για τον τόπο. Αυτή η αγωνία που βγάξετε «Τι θα γίνει; Θα χάσουμε εμείς; Θα κερδίσει η Νέα Δημοκρατία;», ξέρετε τι δείχνει; Δείχνει ότι δεν ξέρετε τι μπορεί να γίνει την επόμενη μέρα στον τόπο. Δεν έχετε σχέδιο ούτε εσείς ούτε η Νέα Δημοκρατία, για το τι θα γίνει στον τόπο.

Και η αγωνία που βγάξετε και δήθεν με τα παπαγαλάκια σας προσπαθείτε να δείτε «με ποιους θα πάμε, ποιους θα αφήσουμε, σε ποια Κυβέρνηση θα μπούμε», δείχνει ότι έχετε τεράστια ανασφάλεια, γιατί ξέρετε ότι αυτή τη στιγμή ο ελληνικός λαός τα ξανασκέφτεται όλα και ανατοποθετείται.

Εμείς, λοιπόν, απέναντι στον ελληνικό λαό έχουμε μια πρόταση, το σχέδιο «Ελλάδα», ένα σχέδιο για την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή που με ασφάλεια μπορεί να βγάλει τη χώρα από την κρίση. Το σχέδιο μας αυτό το λέμε στον ελληνικό λαό και ζητάμε τη δύναμη για να κάνουμε την ανατροπή. Γιατί αυτό που χρειάζεται σήμερα η χώρα είναι προοδευτική αλλαγή, είναι ανατροπή και αξιοπρέπεια, για να γυρίσουν τα παιδιά μας πίσω και να μη φύγουν κι άλλα, κύριε Τσίπρα!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Και αυτό θα το πετύχουμε εμείς, εμείς η προοδευτική παράταξη. Αυτός είναι ο ιστορικός μας ρόλος. Θέλουμε, ξέρουμε και μπορούμε! Δοκιμαστήκατε, αποτύχατε. Μετρηθήκατε, ζυγιστήκατε και είστε λίγος για όλα αυτά που αναλάβατε. Αρκετά!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ορίστε, κύριε Τσίπρα.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών): Λυπάμαι πολύ, γιατί η κ. Γεννηματά με τη δευτερολογία της, ακριβώς, επιβεβαίωσε όλα όσα είπα πριν για την ίδια και για την αντιπολιτευτική στρατηγική την οποία κρατά. Είναι μια στρατηγική η οποία, κυρία Γεννηματά, θα σας οδηγήσει –λυπάμαι που θα το πω- στη δική σας στρατηγική ήττα.

Όμως, βεβαίως, μην επικαλείστε τον όρο της δημοκρατικής προοδευτικής παράταξης και τον όρο της μεγάλης προοδευτικής και δημοκρατικής αλλαγής, διότι μεγάλη προοδευτική αλλαγή με τον κ. Μητσοτάκη και τη Νέα Δημοκρατία δεν γίνεται.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, κυρία Γεννηματά, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μην αντιδράτε.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κύριε Πρωθυπουργέ, εμείς δεν έχουμε καμμία συνεργασία με τον κ. Μητσοτάκη. Εσείς συνεργάζεστε με το ακροδεξιό μόρφωμα. Κοιτάξε λίγο δίπλα σας. Κάντε αυτοκριτική και μετά να έλθετε να μιλήσετε!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι μαθήτριες

και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί από το Δημοτικό Σχολείο Κασσιόπης Κέρκυρας.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τι θέλετε, κύριε Καμμένο; Παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Η κ. Γεννηματά αναφέρθηκε στους Ανεξάρτητους Έλληνες και σε εμένα, λέγοντας ότι συνεργάζεται ο κ. Τσίπρας με το ακροδεξιό μόρφωμα.

Δεν είμαστε ούτε ακροδεξιό ούτε μόρφωμα. Είμαστε ένα κίνημα, το οποίο κινείται στον χώρο του δημοκρατικού κέντρου. Είμαστε άνθρωποι που προήλθαμε από τη Νέα Δημοκρατία, με την οποία συνεργαστήκαμε πριν πάρει τον Βορίδη και τον Γεωργιάδη και την ακροδεξιά με την οποία διαφωνήσαμε και δεν μπορούμε να συνυπάρχουμε ποτέ, όπως επίσης ούτε με το πατριωτικό ΠΑΣΟΚ που εγκατέλειψε τους κλέφτες και τους απατεώνες, που σήμερα έχουν γεμίσει τον Κορυδαλλό.

Η δε κ. Γεννηματά, η ίδια, αντί να λέει ότι νομοθετούσε κατά εκείνων που βρίσκονται σήμερα στον Κορυδαλλό, θα της θυμίσω ότι ήταν αυτή που προέτρεπε, προσωπικά, η ίδια και η Κοινοβουλευτική της Ομάδα τον πρόεδρο της επιτροπής στους λογαριασμούς του Παπαντωνίου, να πει ότι είναι κινητά τηλέφωνα.

Αυτοί είναι οι συνεργοί των εγκλείστων σήμερα στον Κορυδαλλό και εκείνων οι οποίοι θα οδηγηθούν στη δικαιοσύνη. Τις απάτες και τις κλοπές του ΠΑΣΟΚ δεν θα τις ξεχάσει ποτέ ο ελληνικός λαός. Τώρα η δικαιοσύνη φτάνει και στην εποχή του Σημίτη. Θα δούμε, λοιπόν, πόσα απίδια σηκώνει ο σάκος.

Είστε εσείς που εκπροσωπείτε αυτούς με την κλαδική διαρρηκτών της ελληνικής πολιτικής σκηνής και όχι εμείς οι ακροδεξιοί εταίροι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Λοβέρδο, κάτι θέλετε να πείτε, επειδή λείπει η κ. Γεννηματά;

Παρακαλώ, έχετε τον λόγο και παρακαλώ να κλείσετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μόνο ένα λεπτό μου χρειάζεται, κύριε Πρόεδρε, όχι περισσότερο.

Επειδή ο κ. Καμμένος ήταν παρών ως Βουλευτής και ως Υπουργός όλα τα τελευταία χρόνια, θέλω να του κάνω μια υπενθύμιση ως εκ περισπού, γιατί τα ξέρει, αλλά η ρητορική του μου επιβάλλει να την κάνω.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ**).

Το 2010 ή 2011 η προανακριτική επιτροπή της Βουλής, κύριε συνάδελφε, με Πρόεδρο τον νυν Βουλευτή της Πλειοψηφίας σας, τον κ. Μπόλαρη, επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ είναι αυτή η οποία παρέπεμψε τον κ. Τσοχατζόπουλο. Δεν δικαιούστε να μην το θυμάστε, γιατί ήσασταν εδώ...

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Ο δικηγόρος του ήσασταν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κάνετε λάθος. Αφήστε με να τελειώσω.

Το 2004 - 2005 με τις εξεταστικές επιτροπές δεν είχε βρεθεί ούτε ένας λογαριασμός σχετικός. Συνεπώς οι επιτροπές εκείνες όλων των κομμάτων -και εσείς και η Νέα Δημοκρατία και τα δύο κόμματα της Αριστεράς- εντόπιζαν αδυναμία στοιχείων, έλλειψη στοιχείων. Συνεπώς δεν υπήρχε καμμία πρόθεση.

Όταν, όμως, οι υποψίες και τα στοιχεία προέκυψαν, έγινε αυτό που είπε η κ. Γεννηματά και απομακρύνθηκαν από τον χώρο μας, αλλά και μέσα από θεσμικές διαδικασίες, επιτρέψαμε, βοηθήσαμε, δώσαμε όλα τα στοιχεία στη δικαιοσύνη να λειτουργήσει.

Τέλος, όπως θυμάστε πολύ καλά, όλες οι νομοθετικές πρωτοβουλίες -ήσασταν εδώ- για τους οικονομικούς εισαγγελέες, τους εισαγγελέες διαφθοράς είναι δικές μας νομοθετικές επιλογές. Δεν θυμάμαι αν ως Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας τις ψηφίσατε. Όμως έγιναν το 2010 και το 2011.

Αυτά ήθελα να πω για να έχουμε καθαρούς λογαριασμούς.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Μάλιστα.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Καλώ τον ελληνικό λαό να έλθει στα Πρακτικά, τα οποία θα αναρτήσουμε σε λίγο στα sites μας, για να μπορέσει να διαπιστώσει την προσωπική υπογραφή Λοβέρδου - Γεννηματά - Βενιζέλου για τον κ. Παπαντωνίου, που όταν οι ίδιοι λογαριασμοί που τώρα ανοίχτηκαν, τα ίδια νούμερα λογαριασμών, αριθμοί λογαριασμού που ήρθαν στην εξεταστική επιτροπή, βεβαίωναν οι ίδιοι ότι είναι αριθμοί τηλεφώνου.

Αυτοί οι ίδιοι λογαριασμοί είναι που βρεθήκαν τα εκατομμύρια. Τώρα αρχίζουν και τα φτυάρια και αν αρχίζουν τα φτυάρια, τότε θα δούμε τι θα βρούμε από κάτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Ο Πρόεδρος της Χρυσής Αυγής κ. Μιχαηλολιάκος έχει τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΗΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είπα προηγουμένως ο Πρωθυπουργός της χώρας ότι ιδιοκτήτης τόσο αυτού του Κοινοβουλίου όσο και της πολιτικής ζωής είναι ο λαός και ότι με τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015 κυβερνά τη χώρα.

Θα έπρεπε, όμως, να ξέρετε ότι και εμείς που είμαστε σε αυτή εδώ την Αίθουσα, δεν ήρθαμε από μόνοι μας, ο λαός μάς έστειλε. Και θα έπρεπε να σεβαστεί αυτόν τον λαό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Και το λέω αυτό όχι τυχαία, διότι όπως έγινε γνωστό, απέστειλε επιστολές σε όλους τους Αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων ακόμη και μονομελών, ακόμη στον κ. Γεώργιο Παπανδρέου, ο οποίος δεν ευρίσκεται στο Κοινοβούλιο για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, αλλά δεν έστειλε επιστολή στη Χρυσή Αυγή.

Άλλη μία επίδειξη του περιφρονημένου συνταγματικού τόξου και το πώς αυτό λειτουργεί! Πόσο συνταγματικό, όμως, είναι αυτό το τόξο;

Διαβάζουμε στο Σύνταγμα της Ελλάδας, στο άρθρο 5 παράγραφος 2: «Όλοι όσοι ευρίσκονται στην ελληνική επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση...» -χωρίς διάκριση, επαναλαμβάνω- «...εθνικότητας, φυλής, γλώσσας, θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων».

Τηρεί το Σύνταγμα ο Πρωθυπουργός; Όχι γιατί υφίσταται αυτή τη στιγμή ένα κόμμα που ψήφισαν εκατοντάδες χιλιάδες Ελλήνων, διάκριση και όχι μόνο από τον Πρωθυπουργό, αλλά από το σύνολο των πολιτικών κομμάτων και αυτό φαίνεται μέσα στην άδεια αυτή Αίθουσα.

Είστε το κόμμα των πολιτικών κομμάτων και είμαστε η μόνη εθνική Αντιπολίτευση! Είμαστε η Ελλάδα που έρχεται!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Για την Αναθεώρηση του Συντάγματος ο λόγος.

Ας πούμε δυο λόγια για το Σύνταγμα, αναφέροντας κατ' αρχάς ότι αποτέλεσε αντικείμενο έντονης διαμάχης ακόμη και στα χρόνια της Επανάστασης του 1821. Πόσοι γνωρίζουν, αλήθεια, ότι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο ελευθερωτής του έθνους, ήταν ενάντια στην καθιέρωση Συντάγματος και έλεγε ότι το Σύνταγμα είναι σύντριμμα;

Φοβάστε την ιστορία; Είναι κακό να τα λέμε αυτά τα πράγματα;

Και ερχόμαστε στην 3^η Σεπτεμβρίου 1843 εδώ έξω από αυτό το κτήριο. Σε αυτό το κτήριο ήταν το παλάτι του Όθωνα τότε. Και έδω από αυτό το κτήριο υπήρχε μία πλατεία, η οποία ονομάστηκε στη συνέχεια Πλατεία Συντάγματος. Και εκεί μαζεύτηκε ένα τμήμα του λαού -θα αναφέρω ποιο ήταν αυτό- προκειμένου να πιέσουν τον Όθωνα να καθιερώσει Σύνταγμα.

Ο Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» σαφέστατα αναφέρει και τονίζει ότι αυτή η πίεση ήταν από τον Άγγλο πρεσβευτή Λάιονς και ότι ο ίδιος ο Άγγλος πρεσβευτής πίεζε αφόρητα τον Όθωνα και την κυβέρνηση της Ελλάδας με τις παράλογες απαιτήσεις για την εξόφληση των τόκων των δανείων.

Μήπως αυτό σας θυμίζει τίποτα; Μήπως σας θυμίζει τα μνημόνια και την εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας;

Πόσο αυθόρμητη, όμως και λαϊκή ήταν η εξέγερση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου, αποκαλύπτεται και από έναν από τους πρωταγωνιστές της ημέρας εκείνης, ο οποίος εδέχθη απηνή διωγμό, από τον γιο του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, τον γενναίο Κολοκοτρώνη, ο οποίος λέει ότι απελευθερώθηκαν οι κακούργοι από τη φυλακή και είχαν έλθει εδώ σε αυτή την πλατεία και φώναζαν «Ζήτω ο Σύνταγμας!».

Αυτά ήταν δυο λόγια για το Σύνταγμα.

Και, βεβαίως, έχουμε και τον ιστορικό της Επανάστασης του 1821, τον Φωτιάδη, ο οποίος χαρακτηριστικά τονίζει: «Όσο καιρό ο Άρμανσπεργκ, το τυφλό όργανο της Αγγλίας, που ήταν ο πλέον μισητός της βαβαροκρατίας άνθρωπος της Αντιβασιλείας, ήταν παντοδύναμος στον τόπο μας, είδαμε τον Πάλμερστον και τον Λάιονς να είναι ενθουσιασμένοι και να τα βρίσκουν όλα ωραία και καλά. Από την στιγμή, όμως, που ο Άρμανσπεργκ διώχτηκε, καθετί άλλαξε. Μειμιάς οι φίλοι μας οι Εγγλέζοι θυμήθηκαν τις πολιτικές μας ελευθερίες που καταπατούσε ο Όθωνας». Αυτά αναφέρει ο Φωτιάδης στο βιβλίο του: «Όθωνας – Η απολυταρχία», στη σελίδα 288.

Περισσότερο αποκαλυπτικός ο αείμνηστος καθηγητής Παναγιώτης Κονδύλης στο βιβλίο του: «Η Παρακμή του Αστικού Πολιτισμού» γράφει: «Η εισαγωγή του κοινοβουλευτισμού στη χώρα και μάλιστα πάνω στη βάση της καθολικής ψηφοφορίας, δεν υπήρξε αναγκαία και αναπόδραστη απόρροια εσωτερικών διεργασιών αλλά κατά πρώτο λόγο η απάντηση των δυτικών δυνάμεων στην ανυπακοή της οθωνικής κυβέρνησης σε κρίσιμα θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπως η υποστήριξη των αλυτρώτων, η μεγάλη ιδέα και συνάμα το μέσο μέσω του οποίου οι μεγάλες δυνάμεις φαντάζονταν ότι στο εξής θα μπορούσαν να ασκήσουν πιο τελέσφορα την επιρροή τους». Και πράγματι έτσι έγινε.

Αυτά για την Ιστορία, την οποία δεν πρέπει να φοβόμαστε. Εσείς, όμως, κυρίως, η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, τη φοβάστε την Ιστορία, τη φοβάστε πολύ. Φοβάστε ακόμα και τη μνήμη του Παύλου Μελά και την αφαιρείτε από τα σχολικά βιβλία. Να ξέρετε πως τα σχέδιά σας αυτά δεν θα περάσουν.

Και μια και αναφέρθηκα στον Παύλο Μελά, να πω ότι, βεβαίως, με τη σημερινή διαδικασία λειτουργείτε για μια ακόμη φορά επικοινωνιακά, ρίχνοντας, κατά το κοινώς λεγόμενο, την μπάλα στην εξέδρα. Αφήνετε στην άκρη τα εθνικά θέματα, τη Συμφωνία των Πρεσπών, τα όσα συνέβησαν στην Βόρειο Ήπειρο -και όχι στη Νότιο Αλβανία- και φέρνετε αυτό το θέμα, που είναι μία συζήτηση άνευ περιεχομένου, διότι δεν πρόκειται σε καμμία περίπτωση να πάρете τις εκατόν ογδόντα ψήφους και να περάσει η αναθεώρησή σας. Άλλωστε αυτά τα οποία βάζετε επίτηδες μέσα στην αναθεώρησή σας είναι τέτοια -θα τα αναφέρω στη συνέχεια-, ούτως ώστε να μην περάσει αυτή η αναθεώρηση.

Έρχομαι, όμως, τώρα στις απόψεις μας για το Σύνταγμα όπως είναι σήμερα διατυπωμένο. Έρχομαι σε μία εν ολίγοις πρόταση αναθεωρήσεως, την οποία κάνει η Χρυσή Αυγή.

Το άρθρο 4 στην παράγραφο 1 ορίζει ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και στην παράγραφο 6 αναφέρεται σαφέστατα: «Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα, είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της πατρίδας σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων». Κάνετε μία αναθεώρηση -όχι εσείς, ο ΣΥΡΙΖΑ, τα προηγούμενα κόμματα- με μία ερμηνευτική δήλωση, για να υπακούσετε, λέτε, στις αρχές της Ευρώπης, που λέει: «Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών εντός ή εκτός των Ενόπλων Δυνάμεων». Εναλλακτική θητεία από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνειδήσεως. Πώς μπορείτε να έχετε τεκμηριωμένη αντίρρηση συνειδήσεως; Τι είστε; Έχετε ψυχόμετρα και ψυχοσκόπια;

Η εναλλακτική θητεία είναι σαφέστατα αντισυνταγματική και αν υπάρξει κάποτε εθνικό κράτος -που θα υπάρξει- θα πρέπει να καταργηθεί και όλοι οι Έλληνες να φοράνε την τιμημένη στολή του Έλληνα στρατιώτη!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Το άρθρο 5 μιλάει για διακρίσεις, διακρίσεις που κατά κόρον κάνετε εις βάρος της Χρυσής Αυγής.

Το άρθρο 27 -δεν αναφέρθηκε από κανέναν- μου θυμίζει την

περίφημη εκείνη δήλωση της Προέδρου της Βουλής προς τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια ότι στα χρόνια που έρχονται, θα μειωθεί η εθνική κυριαρχία, κάτι που είδαμε να γίνεται πραγματικότητα.

Άρθρο 27 του Συντάγματος. «Καμμία μεταβολή στα όρια της επικράτειας δεν μπορεί να γίνει χωρίς νόμο που ψηφίζεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών». Το διαβάζω αντίστροφα, με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών, τι μπορεί να γίνει; Αλλαγή στα όρια της επικράτειας.

Όχι, κύριοι. Δεν έχει δικαίωμα ούτε καν το Κοινοβούλιο να παραχωρήσει ένα κομμάτι ελληνικής πατρίδας, κάτι που δυστυχώς προβλέπεται στο Σύνταγμα. Είναι Σύνταγμα αυτό ελεύθερου κράτους; Όχι. Φυσικά σε μια Ελλάδα εθνικιστική, σε μια Ελλάδα ελεύθερη, αυτό το άρθρο δεν πρέπει να υπάρχει στο Σύνταγμα. Πρέπει να καταργηθεί.

Ερχόμαστε στο άρθρο 28, που αφορά τα μνημόνια και τη δανειακή σύμβαση η οποία είναι εν ισχύ με το Αγγλικό Δίκαιο. «Η Ελλάδα προβαίνει ελεύθερα, με νόμο που ψηφίζεται από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών, σε περιορισμούς ως προς την άσκηση της εθνικής κυριαρχίας της, εφόσον αυτό υπαγορεύεται από σπουδαίο εθνικό συμφέρον». Ποιο μπορεί να είναι το σπουδαίο εθνικό συμφέρον που επιτρέπει την παραχώρηση εθνικής κυριαρχίας; Είναι Σύνταγμα ελεύθερου κράτους αυτό ή προτεκτοράτου;

Υπάρχει και μια ερμηνευτική δήλωση από κάτω, που λέει ότι το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της χώρας μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Ερχόμαστε στα μνημόνια. Τα μνημόνια δεν είχαν σκοπό την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής διαδικασίας και κατά τούτο είναι παράνομα. Πολύ σοφά ο καθηγητής κ. Κασμάτης είχε δηλώσει ότι και οι τριακόσιοι Βουλευτές να ψήφιζαν τα μνημόνια, δεν έπρεπε να περάσουν. Άρθρο απαράδεκτο, το οποίο μια Ελλάδα λαϊκή και εθνικιστική θα καταργήσει, πάντα νόμιμα.

Μην το θεωρείτε αυτό υπερβολή. Προχθές έβλεπα κάποιες δημοσκοπήσεις από παλιά δημοσιεύματα του 2005 όπου ο ΣΥΡΙΖΑ -ο Συνασπισμός τότε- έπαιρνε 3,4%. Αυτό ίσχυε πριν δέκα μόλις χρόνια. Επί σαράντα χρόνια ήταν στο 3%-4%. Μην καταδικάζετε λοιπόν το μέλλον της Χρυσής Αυγής, γιατί δεν το ξέρετε, γιατί και σε ολόκληρη την Ελλάδα και στην Ευρώπη το εθνικιστικό κίνημα φουντώνει και έρχεται.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Έρχομαι τώρα στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Θα σταθώ σε λίγα άρθρα. Ως προς το άρθρο 3 λέει «Προτείνουμε την αναδιτύπωση και τον εκσυγχρονισμό του άρθρου 3, προκειμένου να κατοχυρωθεί ρητά η θρησκευτική ουδετερότητα του κράτους, με διατήρηση πάντως για ιστορικούς και πραγματολογικούς λόγους της αναγνώρισης της ορθόδοξης θρησκείας ως επικρατούσας θρησκείας».

Γνήσιος επίγονος του ΠΑΣΟΚ ο ΣΥΡΙΖΑ, με νεολογισμούς, προσπαθεί να βαφτίσει το κρέας ψάρι. Τι σημαίνει «ουδετερόθρησκο»; Ανοίξτε όλα τα λεξικά. Η λέξη «ουδετερόθρησκο» δεν υπάρχει, την ανακαλύψατε.

Με πρότασή μας λοιπόν, λέει, το άρθρο 3 συμπύσσεται με μια παράγραφο. Προτάσσεται η διακήρυξη ότι η ελληνική πολιτεία είναι θρησκευτικά ουδέτερη και ακολουθεί η αναγνώριση της Ορθόδοξης Εκκλησίας ως επικρατούσας θρησκείας.

Όχι, αυτό το πράγμα δεν είναι μια απλή αναθεώρηση. Είναι η κατάργηση αυτής της ίδιας της ουσίας της ιδρύσεως του ελληνικού κράτους που έγινε στο όνομα της Αγίας Τριάδας από την Πρώτη Εθνοσυνέλευση.

Δεν είστε, κύριε Τσίπρα, ο Ροβεσπιέρος και όλοι εσείς οι Σαιντ Ζιστ, οι Μαρά, οι Δαντόν. Δεν κάνετε καμμία επανάσταση. Πού είναι οι γκιλοτίνες σας; Πώς θα αλλάξετε την ουσία του ελληνικού κράτους; Πώς νομίζετε ότι αφορά μόνο το Κοινοβούλιο αυτή εδώ η υπόθεση;

Συνεχίζω ως προς το άρθρο 3. Το άρθρο συμπληρώνεται με ερμηνευτική δήλωση, με την οποία διευκρινίζεται ότι ο όρος «επικρατούσα θρησκεία» δεν αποτελεί αναγνώριση επίσημης κρατικής θρησκείας. Τι λέτε, κύριοι; Είστε καλά; Δεν είναι επίσημη κρατική θρησκεία η Ορθόδοξη; Έτσι ιδρύθηκε το ελληνικό κρά-

τος, έτσι υπάρχει.

Και αν θέλετε να ρωτήσετε και τον λαό, πρόσφατα δημοσιεύθηκε μια πολιτική έρευνα μιας αμερικάνικης εταιρείας, της «PEW RESEARCH CENTER», η οποία διενεργήθηκε από το 2015 έως 2017 σε πενήντα έξι χιλιάδες άτομα και δόθηκε στη δημοσιότητα πρόσφατα, στις 29 Οκτωβρίου 2018.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα αυτή, στο ερώτημα «αν υπάρχει Θεός» το 92% των Ελλήνων απαντούν «ναι».

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του Γενικού Γραμματέα της Χρυσής Αυγής)

Παρακαλώ, δώστε μου χρόνο και εμένα. Έτσι έγινε και με τους προηγούμενους, κύριε Βαρεμένε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Ωραία. Συνεχίστε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Επίσης, από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι το 76% των Ελλήνων πιστεύει ότι οι αληθινοί Έλληνες μπορεί να είναι μόνο όσοι είναι χριστιανοί στη θρησκεία. Τι είναι όλοι αυτοί; Ρατσιστές, εθνικιστές, χρυσαυγίτες;

Λειτουργείτε, λοιπόν, εις βάρος του λαού.

Επίσης, μέσα στο πλαίσιο της μεταρρυθμίσεως αυτής που αφορά στο άρθρο 3, προβλέπεται ότι καταργείται κατ' ουσίαν ο θρησκευτικός όρκος. Αυτό που γινόταν, ο αγιασμός που γινόταν κάθε φορά με την έναρξη της Βουλής καταργείται. Επιβάλλεται, αντιθέτως, υποχρεωτικά ο πολιτικός όρκος. Είναι πράγματα τα οποία είναι σε πλήρη αντίθεση με τη θέληση του ελληνικού λαού.

Ένα διάλειμμα απαράιτητο με μια αναφορά σε δύο μεγάλους για το θέμα του χωρισμού Εκκλησίας και Κράτους, απέναντι στο οποίο η Χρυσή Αυγή είναι κάθετα αντίθετη: «Γεώργιος Θεοτοκάς: Αυτή η θαλπωρή, αυτά τα ζεστά πνευματικά κύματα, που μεταδίδονται ακατάπαυστα σε όλη την Ελλάδα από τους ορθόδοξους ναούς και τις βυζαντινές τους ακολουθίες, αποτελούν στοιχείο συστατικό εκ των ουκ άνευ της ελληνικής ζωής».

Για τούτο και δεν μπορεί να νοηθεί στην Ελλάδα χωρισμός Εκκλησίας και Πολιτείας και εσείς, τα τελευταία απολιθώματα του μαρξισμού στην Ευρώπη, πάτε να κάνετε αυτό ακριβώς το πράγμα, να χωρίσετε την Εκκλησία από το Κράτος, την Ελλάδα από την Ορθοδοξία.

Σε όλους εσάς, όμως, απαντά ο Στρατηγός Μακρυγιάννης, ο οποίος έγραφε: «Και βγήκαν τώρα κάτι δικοί μας κυβερνήτες, Έλληνες, σπορά της εβραϊουργιάς, που είπαν να μας σβήσουν την Αγία Πίστη, την Ορθοδοξία, διότι η Φραγκιά δεν μας θέλει με τέτοιο ντύμα Ορθόδοξον. Και εκάθησα και έκλαιγα δια τα νέα παθήματα. Και επήγα πάλιν εις τους φίλους μου τους Αγίους. Άναψα τα καντήλια και ελιβάνισα, λιβάνι καλόν αγιορείτικο. Και σκουπίζοντας τα δάκρυά μου, τους είπα: "Δεν βλέπετε που θέλουν να κάμουν την Ελλάδα παλιοφάθα; Βοηθήστε, διότι μας παίρνουν αυτοί, οι μισοέλληνες και άθρησκοι, ό,τι πολύτιμον έχουμε. Φραγκεμένους μας θέλουν. Μην αφήσετε, Άγιοι μου, αυτά τα πουλημένα κρέατα της τυραγνίας να μασκαρέψουν και να αφανίσουν τους Έλληνες"».

Αυτά έλεγε το στρατηγός Μακρυγιάννης, τον οποίο μάλιστα με περισσό θράσος, όπως και τόσους άλλους επικαλείται η Αριστερά.

Στο άρθρο 28, όμως, στο οποίο αναφέρθηκε και προηγούμενως, ο ΣΥΡΙΖΑ κάνει την εξής πρόταση. «Προτείνουμε...», λέει, «...την προσθήκη εδαφίου στην παράγραφο 2 του άρθρου 28, προκειμένου να οριστεί ότι διεθνής συνθήκη ή συμφωνία...» - βλέπε μνημόνια ή δανειακή σύμβαση- «...που προβλέπει μεταβίβαση κυριαρχικών αρμοδιοτήτων του κράτους κυρώνεται υποχρεωτικώς με δημοψήφισμα».

Ιδού δόξης στάδιον λαμπρόν, αυτό το οποίο προτείνετε να το κάνετε πράξη, διότι δημοψήφισμα, ως γνωστόν, δεν έγινε για τα περίφημα μνημόνια, τα οποία ακολουθήσατε και κάνατε και καινούργια.

Έρχομαι στο άρθρο 86 και στο μεγάλο ψεύδος ότι καταργείτε το άρθρο 86. Δεν καταργείτε με την πρότασή σας το άρθρο 86. Λέτε, μάλιστα, στην εισαγωγική σας έκθεση ότι προσοχή, να μη φτάσουμε στο άλλο άκρο, δηλαδή να μην επιτρέψουμε την ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής και τη μεταφορά της πολιτικής αντιπαράθεσης στα δικαστήρια. Τι καταργείτε μόνο; Καταργείτε τη χρονική περίοδο της παραγραφής. Κατά τα άλλα, το άρθρο

86 μένει ακέραιο.

Θα ήθελα, τελειώνοντας να πω με τρόπο απλό το εξής. Είναι δεδομένο ότι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ δεν θα γίνει δεκτή από τη Νέα Δημοκρατία ούτε θα λάβει τις εκατόν ογδόντα ψήφους. Είναι δεδομένο, επίσης, ότι και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας δεν θα λάβει τις εκατόν ογδόντα ψήφους. Τολμήστε να συμφωνήσετε στην κατάργηση του άρθρου 86. Είναι στίγμα. Ο κόσμος στα καφενεία, στις πόλεις και στα χωριά λέει ότι οι πολιτικοί είναι ψεύτες και στηρίζονται σε αυτό το άρθρο.

Όσο για την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ να καταργήσουν απλώς τις διαδικασίες παραγραφής, τα χρονικά όρια της παραγραφής, έχω να πω τούτο: Με τις προηγούμενες διαδικασίες η υπόθεση Παπαντωνίου και Τσοχατζόπουλου έκανε περισσότερα από δέκα χρόνια να πάει στη δικαιοσύνη, ενώ αν το αλλάξετε με τρόπο τέτοιο ώστε αμέσως μετά την άρση της ασυλίας τους να επιλαμβάνεται κατευθείαν η δικαιοσύνη, τότε πράγματι θα υπάρχει διαφάνεια. Όμως, δεν έχετε σκοπό να το κάνετε. Και αυτό σας αφορά, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, γιατί είστε Κυβέρνηση. Και ο νόμος «περί ευθύνης Υπουργών» μπορεί να στραφεί εναντίον σας. Τα δισεκατομμύρια ευρώ των ΜΚΟ για τους πρόσφυγες και τους λαθρομετανάστες βοούν. Και για το όργιο της σπατάλης το οποίο γίνεται.

Για το άρθρο 86 την 1^η Φεβρουαρίου 2017 από τα Πρακτικά της Βουλής είχα πει μέσα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα: «Όμως έχουμε έναν περίφημο νόμο, που δεν είναι νόμος, είναι άρθρο του Συντάγματος, το άρθρο 86, ο νόμος «περί ευθύνης Υπουργών», ο οποίος απαλλάσσει τους Υπουργούς και τους Πρωθυπουργούς από τις πολιτικές τους ευθύνες.

Εδώ είχα προτείνει κι άλλη φορά και εδώ θα επανέλθω: «Προβλέπεται η αναστολή άρθρων του Συντάγματος σε κατάσταση πολιορκίας. Ναι, ανάλογη με κατάσταση πολιορκίας είναι αυτό που συμβαίνει, η κατάσταση ηθικής πολιορκίας. Όπου και να πάτε, σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, σε κάθε καφενείο, λένε ότι οι πολιτικοί και τα κόμματα είναι κλέφτες.

Από εκεί και πέρα βέβαια, είχαμε και την κ. Γεννηματά προηγούμενως να μιλάει για διαφάνεια στα οικονομικά των κομμάτων, τη στιγμή που το κόμμα της χρωστάει 200 εκατομμύρια. Ό,τι θέλει ο καθένας λέει. Άλλωστε, ο Γιώργος Σουρής το είχε πει: «Στην Ελλάδα δύο πράγματα ασκείς πανελευθέρως, συνέρχεσθαι τε και ουρείν εις όποιο θέλεις μέρος». Αυτά είχα προτείνει, λοιπόν, την 1^η Φεβρουαρίου 2017 και ουδείς είχε απαντήσει.

Τελειώνοντας έχω να σας πω ότι οι εξορκισμοί περί της ακροδεξιότητας που έρχεται, για εμάς είναι η ελπίδα που έρχεται, είναι η Ευρώπη των εθνικιστών. Και ο ακροδεξιός Σαλβίνι έδωσε απάντηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις Βρυξέλλες. Εσείς οι αριστεροί υποταχθήκατε πλήρως.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Και όσο για τα εθνικά θέματα -και με αυτά επιθυμώ να κλείσω-, δεν υπάρχει νότιος Αλβανία, υπάρχει Βόρεια Ήπειρος και η Μακεδονία είναι μία και ελληνική.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Ο Πρόεδρος του ΚΚΕ κ. Κουτσούμπας έχει τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Κυρίες και κύριοι, θέλουμε από αυτό το Βήμα να καταγγείλουμε τη σημερινή διαδικασία στη Βουλή που έρχεται να αποδείξει το συμπαιγνία για να παίζεται όσο γίνεται καλύτερα σε αυτό το πλαίσιο το δικομοματικό παιχνίδι και μάλιστα, με θέματα άσχετα και με τη συζήτηση της συνταγματικής Αναθεώρησης. Δυστυχώς, με τη συμβολή αυτή τη φορά και του Προέδρου της Βουλής.

Παίρνετε μεγάλο κατήφορο, κύριοι της Κυβέρνησης. Προειδοποιούμε για αυτήν την κατάσταση. Έχει πρώτη ευθύνη το κυβερνητικό κόμμα, έχει τεράστια ευθύνη επίσης η Αξωματική Αντιπολίτευση που αποδέχεται αυτή την απαράδεκτη διαδικασία. Και βέβαια εδώ δεν πρόκειται για τα λεπτά να προσθέσουμε τον χρόνο που μιλάει ο καθένας, αλλά γιατί την ίδια τη διαδικασία, η οποία διακόπτεται απαράδεκτα, γιατί όλα αυτά, όπως οι απαντήσεις του κ. Τσίπρα στον κ. Μητσοτάκη, οι ανταπαντήσεις, οι δευτερολογίες, οι τριτολογίες, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και

το ίδιο να επαναλαμβάνεται στη συνέχεια, διακόπτουν τη συζήτηση, ενώ θα μπορούσε πολύ καλά ο κύριος Πρωθυπουργός να μαζέψει όσα λέει ο κ. Μητσοτάκης, όσα λέει η κ. Γεννηματά, όσα λέει το ΚΚΕ, όσα λένε άλλα πολιτικά κόμματα, να κάνει τη δευτερολογία του ολοκληρωμένα απαντώντας σε όλους αν θέλει σε έναν ή σε δύο ή σε τρεις, να απαντήσουν και οι υπόλοιποι, όσοι θέλουν και βεβαίως, να κάνει την τριτολογία στο τέλος και να κλείσει τη συγκεκριμένη συζήτηση για το συγκεκριμένο θέμα που συζητάμε.

Δεν ακολουθήθηκε αυτή η διαδικασία. Θεωρούμε ότι έγινε με σκοπιμότητα και με συμφωνία από κάποια επιτελεία πριν. Και βεβαίως έρχονται εδώ διάφορες πληροφορίες που κυκλοφορούσαν από το πρωί σήμερα, κύριε Πρόεδρε της Βουλής, -δεν είναι εδω ο κ. Βούτσης, είναι ο κ. Βαρεμένος-...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Εδώ είναι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Εδώ είστε; Τα ακούτε.

Έρχονται, λοιπόν, εδώ διάφορες πληροφορίες που κυκλοφορούσαν από το πρωί σήμερα, ότι υπάρχει τέτοια σκοπιμότητα για να φτάσουμε 19:00' το βράδυ, που υποτίθεται κάπως θα έκλεινε η διαδικασία και ακόμα να έχουν μιλήσει τρεις και τέσσερις φορές ο κ. Τσίπρας και ο κ. Μητσοτάκης και λίγο μετά η κ. Γεννηματά.

Κυρίες και κύριοι, από την πρώτη στιγμή το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχει επισημάνει ότι η συγκεκριμένη συνταγματική Αναθεώρηση υπηρετεί δύο αλληλένδετους στόχους: Από τη μια μεριά προωθεί ανάγκες του σημερινού σάπιου αστικού πολιτικού συστήματος προκειμένου αυτό να εξασφαλίσει απρόσκοπτα την κυριαρχία του. Από την άλλη, υπηρετεί κομματικές σκοπιμότητες προεκλογικού χαρακτήρα προκειμένου να στηθεί -ξαναλέμε- αυτός ο κάλπικος διπολικός καυγάς ανάμεσα κυρίως στον ΣΥΡΙΖΑ και τη Νέα Δημοκρατία, αλλά και για να εμφανιστεί ο ΣΥΡΙΖΑ ότι κάτι προχωράει από τις τόσες προεκλογικές διακηρύξεις του -που οι περισσότερες μένουν στα συρτάκια-, προσπαθώντας να χυσώσει το χάπι της μεγάλης κατηφόρας του και -επαναλαμβάνω- ένα μικρό δείγμα αυτού ήταν η σημερινή διαδικασία, η συζήτηση -παρωδία.

Άλλωστε, πλέον όλοι ξέρουμε ότι όλα αυτά τα διπολικά δικομματικά παιχνίδια είναι μέρος του αστικού πολιτικού συστήματος που υπηρετείτε, προκειμένου να εγκλωβίζετε -όσο μπορείτε- τη λαϊκή δυσарέσκεια και να μετατοπίζεται πότε στον έναν πόλο, πότε στον άλλο πόλο, με τις φτερουγίσες ανάλογα, στο όνομα κάθε φορά του μικρότερου κακού, το οποίο βέβαια στην πορεία των πραγμάτων εξελίσσεται σε ίδιο ή και μεγαλύτερο κακό.

Κύριοι της Κυβέρνησης, ο πρώτος βασικός στόχος σας είναι να εξασφαλίσετε την κυβερνητική πολιτική σταθερότητα, την πολιτική συνέχεια, όπως την λέτε εσείς, που σε απλά λόγια, όμως, σημαίνει να μη διαταράσσεται η εφαρμογή της αντιλαϊκής πολιτικής από την εκάστοτε πολιτική συγκυρία, όπως είναι για παράδειγμα η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας ή από την πίεση ακόμα περισσότερο που μπορεί να ασκήσει ο λαϊκός παράγοντας σε μια δεδομένη στιγμή. Μάλιστα στο σημείο αυτό κάνετε και μια ακόμα δήλωση μετανοίας, από τις πολλές που έχετε κάνει όλα αυτά τα χρόνια. Μετά τις δηλώσεις μετανοίας προς τις τρόικες, προς τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό, προς το γερμανικό κατεστημένο, προς τη Μέρκελ και τους συνοδοιπόρους της -σαν και αυτήν που είδαμε προχθές με τις γονυκλισίες σας στο συνέδριο του SPD, της αμαρτωλής γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας, της ίδιας που δολοφόνησε τη Ρόζα Λούξεμπουργκ, που την αναφέρατε σήμερα, κύριε Τσίπρα- μετά από όλα αυτά, κάνατε σήμερα και μια ακόμη δήλωση μετανοίας για τη στάση σας το 2014, κατά τη διάρκεια της προεδρικής εκλογής, γιατί προφανώς εκ των υστέρων την κρίνετε ως αρνητική, με βάση τουλάχιστον όσα προτείνετε τώρα, ότι δεν πρέπει η προεδρική εκλογή, δηλαδή, να διαταράσσει την κυβερνητική πολιτική σταθερότητα.

Δεύτερος στόχος σας είναι να κάνετε και εσείς -μετά τους προηγούμενους- μια προσπάθεια αναπαλάωσης αυτού του διεφθαρμένου πολιτικού συστήματος, δηλαδή ένα μακιγιάζ, σε μια περίοδο μάλιστα που αυτή η σαπίλα αναδύεται και φαίνεται όλο και περισσότερο, ανεξάρτητα τού αν και πόσο ο λαός μας επιλέ-

γει ή κι αν θέλετε πιστεύει αυτήν τη στιγμή στην ανατροπή αυτού του συστήματος. Και εσείς, προσφέρετε όμως χείρα βοήθειας, για να κερδίσει το πολιτικό αυτό σύστημα τη χαμένη του αξιοπιστία, όπως πάλι λέτε. Δικά σας λόγια.

Και επειδή αυτοί οι στόχοι προφανώς δεν είναι προοδευτικοί, ίσα-ίσα είναι καραμπινάτοι αντιδραστικοί, γι' αυτό ακριβώς συμπίπτετε σε αυτούς τους στόχους και με τον έτερο πόλο, τη Νέα Δημοκρατία. Διότι και η Νέα Δημοκρατία και άλλα κόμματα μιλούν για την ανάγκη αυτή, να μη διαταράσσεται η πολιτική συνέχεια και σταθερότητα.

Φυσικά, δεν είναι η πρώτη φορά που αντιδραστικοί στόχοι περιβάλλονται με πομπώδη συνθήματα, με μεγαλόστομες διακηρύξεις, όπως «τομή στη δημοκρατία», «εμβάθυνση της δημοκρατίας», εμφανίζονται ως πρόοδος, ως ρήξη με το πολύ συντηρητικό και φθαρμένο πολιτικό σύστημα.

Πολλές φορές τα πιο αυταρχικά, τα πιο αντιδημοκρατικά, αντιλαϊκά μέτρα, ακόμα και ο ίδιος ο αποκρουστικός ιμπεριαλιστικός πόλεμος, ντύνονται με συνθήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα δήθεν, για την ελευθερία, για την ειρήνη και πάει λέγοντας. Και εσείς, έχετε αποδειχθεί μανούλες στο παιχνίδι των λέξεων, διαστρεβλώνοντας τις έννοιες της προόδου και της συντήρησης.

Συντήρηση, όμως, είναι το να μιλάς για τα υπερεθνικά κέντρα που χειραγωγούν τη λαϊκή βούληση, αλλά να μην ακουμπάς καν τα συνταγματικά άρθρα, όπως το άρθρο 28, το άρθρο 80, που κατοχυρώνουν αυτά τα λεγόμενα υπερεθνικά κέντρα και την υπεροχή, για παράδειγμα, του Ευρωπαϊκού Δικαίου σε βάρος του Ελληνικού Δικαίου. Συντήρηση είναι να δέχεσαι την παρουσία ξένων στρατιωτικών βάσεων, στρατευμάτων στο ελληνικό έδαφος και να αποδέχεσαι τα αντίστοιχα άρθρα του Συντάγματος που την επιτρέπουν. Συντήρηση είναι να αναγνωρίζεις τυπικά ορισμένα δικαιώματα στο Σύνταγμα και να τα υπονομεύεις με χίλιους τρόπους, όπως για παράδειγμα είναι το δικαίωμα στην απεργία. Συντήρηση είναι να μην ακουμπάς καν αναγκαίους, υπερώριμους εκσυγχρονισμούς, κατοχυρωμένους αλλού εδώ και αιώνες, σε άλλες χώρες, όπως είναι ο πλήρης διαχωρισμός Κράτους-Εκκλησίας και να τους προσπερνάς με ημίμετρα και να προσθέτεις μάλιστα και έναν νέο, επιχειρηματικό αυτήν τη φορά εναγκαλισμό με την Εκκλησία, όπως είναι το Ταμείο Αξιοποίησης Εκκλησιαστικής Περιουσίας, στο οποίο εντάσσετε και αμφισβητούμενες εκτάσεις για να αποσπάσετε αυτήν τη φορά τη συναίνεση της Εκκλησίας στις περιορισμένου χαρακτήρα αλλαγές τις οποίες προτείνετε. Όλα αυτά είναι συντήρηση. Και πάνω από όλα, συντήρηση είναι το ίδιο το αστικό Σύνταγμα, το οποίο κατοχυρώνει την εξουσία και τις διεθνείς συμμαχίες της κυρίαρχης εκμεταλλεύτριας τάξης, το οποίο πλέον έχετε αναλάβει όχι μόνο να το υπερασπιστείτε απλώς, αλλά και να το μακιγιάρετε συνεχώς, για να μην φαίνεται ο βαθιά ταξικός, αντιλαϊκός και ξεπερασμένος χαρακτήρας του.

Και επειδή σας αρέσει η ιστορία, θυμίζουμε ότι το Σύνταγμα στην αρχική, τυπική του μορφή, ήταν καρπός των αστικών επαναστάσεων, στις πιο πολλές περιπτώσεις ένοπλων, με το αίμα του λαού να ρέει ποτάμι. Ήταν προϊόν πολεμικών αναμετρήσεων, την περίοδο κατά την οποία ο καπιταλισμός και το πολιτικό του σύστημα ήταν προοδευτικότερο σε σχέση με τη φεουδαρχία και η αστική τάξη ήταν η ανερχόμενη τότε επαναστατική τάξη, σε σχέση με τους φεουδάρχες.

Από τη στιγμή όμως που η αστική τάξη πήρε όλη την εξουσία στα χέρια της, εδραιώνοντας τη δικτατορία της, έχασε οριστικά τον όποιο προοδευτικό ρόλο έπαιζε, έγινε τάξη καταπίεσης με βασικό αντίπαλο την εργατική τάξη, τα λαϊκά στρώματα, που τα συμφέροντά τους αντικειμενικά είναι πιο κοντά σε αυτά της εργατικής, όπως είναι οι αυτοαπασχολούμενοι, οι επαγγελματίες αγρότες κ.λπ..

Η αναφορά στο αστικό Σύνταγμα σε όλες τις χώρες -και στη δική μας- για την ισότητα των πολιτών είναι ψευδεπίγραφη, γιατί είναι μόνο τυπική, αφού εξισώνει τον κάτοχο του κεφαλαίου με τον κάτοχο της εργατικής δύναμης, γιατί δεν είναι ουσιαστικά και πραγματικά ίσος ο εργάτης, ο φτωχός άνθρωπος, ο μεροκαματιάς, ο βιοπαλαιστής με αυτόν που έχει στα χέρια του τον πλούτο, που έχει στην ιδιοκτησία του πολύ μεγάλες επιχειρήσεις,

στις οποίες προσλαμβάνει και απολύει με βάση την κερδοφορία του, που έχει στα χέρια του μέσα ενημέρωσης, άλλους μηχανισμούς, άρα όχι μόνο επηρεάζει, αλλά και χειραγωγεί τη λαϊκή συνείδηση, την ελεύθερη βούληση, όπως λέτε εσείς, που φυσικά μόνο ελεύθερη δεν είναι. Το ίδιο κάλπικη και τυπική είναι η λεγόμενη λαϊκή κυριαρχία μέσω του γενικού εκλογικού δικαιώματος, γιατί δεν μπορεί να υπάρξει τέτοια στις συνθήκες εκμετάλλευσης, στις κυριαρχίες παντού της αντιδραστικής πλέον ιστορικά αστικής ιδεολογίας, μέσα από πολυπλόκαμους τυπικούς και άτυπους μηχανισμούς.

Ο ταξικός χαρακτήρας του Συντάγματος φαίνεται και από το γεγονός ότι αυτός ο χαρακτήρας καθορίζει το σύνολο των εξειδικευμένων νόμων και τον αξόνων λειτουργίας και δράσης του πολιτικού συστήματος. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι τα πάμ-πολλα γενικόλογα άρθρα του Συντάγματος που διακηρύσσουν μια σειρά από δικαιώματα, τα οποία βέβαια υπονομεύονται στην πράξη με ρήτρες, με παραθυράκια διάφορα, με εξαιρέσεις και φυσικά με εκατοντάδες αντιλαϊκούς νόμους που εσείς ψηφίζετε.

Στο Σύνταγμα, για παράδειγμα, διακηρύσσεται το δικαίωμα στην εργασία και η ανεργία είναι στο 20%, ενώ οι τρεις στους δέκα, δηλαδή ένα 30% επιπλέον, δουλεύει με μερική απασχόληση. Στο Σύνταγμα διακηρύσσεται το δικαίωμα στην κατοικία. Πώς, όμως, αυτό εμποδίζει αυτή η κατοικία να επιβαρύνεται με δυσβάσταχτους φόρους, όπως ο ΕΝΦΙΑ, ή και να κατάσχεται για χρέη προς τις τράπεζες, όπως κάνετε κι εσείς με το μπαράζ των πλειστηριασμών που έρχεται και με την αναθεώρηση ακόμα και αυτού του περιορισμένου νόμου Κατσέλη;

Στο Σύνταγμα επίσης διακηρύσσεται το δικαίωμα στην απεργία και την ίδια στιγμή επιβάλλονται εξαιρέσεις ή θεσπίζονται νόμοι όπως ο δικός σας νόμος, που χτυπάει το δικαίωμα αυτό στην πράξη, με αποτέλεσμα εννιά στις δέκα απεργίες να βγαίνουν παράνομες και καταχρηστικές.

Γιατί συμβαίνουν όλα αυτά; Διότι το υπέρτατο δικαίωμα που αναγνωρίζει το Σύνταγμα και συνολικά το σύστημά σας, είναι η καπιταλιστική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, δηλαδή τα βάθρα αυτής της αστικής εξουσίας. Μπροστά σ' αυτό που παρουσιάζεται άλλοτε ως δημόσιο συμφέρον, άλλοτε ως δημόσια ασφάλεια, όλα τα άλλα υποχωρούν. Τέτοιον χαρακτήρα υποκριτικό, ψεύτικο θα έχουν και όποια δικαιώματα προτείνεται από τον ΣΥΡΙΖΑ να αναγνωριστούν στο Σύνταγμα, τη στιγμή που κι εσείς οι ίδιοι ως Κυβέρνηση, αλλά και άλλα κόμματα, θα τα υπονομεύουν στην πράξη.

Ο κ. Τσίπρας, για παράδειγμα, μίλησε για το άρθρο που αφορά στις συλλογικές συμβάσεις, την ίδια στιγμή που η Κυβέρνησή του ψήφισε νόμο που προβλέπει ότι ο κατώτατος μισθός θα ορίζεται με απόφαση του Υπουργού και όχι με συλλογικές διαπραγματεύσεις. Πρόσθεσε μάλιστα ο κ. Τσίπρας ότι με βάση τον θεσμό αυτόν, οι κοινωνικοί εταίροι θα αποφασίζουν για τους μισθούς, λόγω χάρη, λες και δεν υπάρχουν αντεργατικοί νόμοι που καθορίζουν τα πάντα.

Το ζήτημα, όμως, δεν σταματά εδώ. Και μόνο ο όρος «κοινωνικός εταιρισμός» δείχνει τι κόμμα είναι ο ΣΥΡΙΖΑ και ποια είναι η πολιτική του. Πολλές φορές βέβαια, επειδή το Σύνταγμα έρχεται συνήθως εκ των υστέρων να προσαρμοστεί σε ανάγκες του συστήματος και να δώσει νομιμότητα σε ό,τι ήδη έχει εμφανιστεί, υπήρξαν περιπτώσεις που τυπικά παραβιάστηκε το Σύνταγμα, πετάχτηκε στον κάλαθο των αχρήστων για να στηριχθεί μια επιλογή που δεν είχε κατοχυρωθεί ακόμα συνταγματικά.

Αναφέρομαι, για παράδειγμα, στην περίπτωση που τα νατοϊκά στρατεύματα περνούσαν πολλές φορές μέσα από ελληνικό έδαφος για να πολεμήσουν κατά της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας, χωρίς να έχει προηγηθεί ούτε καν έγκριση της Βουλής με βάση τα προβλεπόμενα, αλλά και σε πολλές άλλες περιπτώσεις.

Δεν είναι λίγες οι φορές που η Πλειοψηφία της Βουλής υιοθέτησε επιλογές που ήταν στα όρια της συνταγματικής νομιμότητας ή και σε αντίθεση με άρθρα του Συντάγματος. Ακόμα και σε κραυγαλέες τέτοιες περιπτώσεις η κυβερνητική πλειοψηφία με την ψήφο της έσβηνε κάθε τέτοια ή παρόμοια αυθαιρεσία.

Κυρίες και κύριοι, ας πάμε τώρα λίγο στις επιμέρους προτάσεις και της Κυβέρνησης και άλλων κομμάτων. Ο ΣΥΡΙΖΑ, με βάση και την πείρα από το 2012 και μετά, αλλά με βάση και την

ευρωπαϊκή πείρα, επιδιώκει τη θωράκιση του πολιτικού συστήματος και με κυβερνήσεις συνεργασίας όσο το δυνατόν αδιαπέραστες από τη λαϊκή αγανάκτηση και διεκδίκηση, μόνο και μόνο για να συνεχίσει την ίδια αντιλαϊκή πολιτική.

Επιδιώκει να προλάβει πιθανούς τριγμούς και ρωγμές κυρίως από την προοπτική ανόδου της ταξικής πάλης που μπορεί να δημιουργήσει αστάθεια σε αυτό το σύστημα. Μια τέτοια αστάθεια βέβαια είναι θεμιτή και δημιουργική, συμβάλλει στο να ανοίγει ο δρόμος για αλλαγές και ανατροπές σε όφελος των πολλών, των λαϊκών συμφερόντων. Γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε στο επίκεντρο του προβληματισμού όλων των άλλων κομμάτων είναι το άρθρο για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, έτσι ώστε να μην χρησιμοποιείται για να διαλύεται η Κυβέρνηση και η Βουλή.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν προβλέπει μόνο τη δυνατότητα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, αλλά και άσχετα από τον τρόπο εκλογής προβλέπει την ισχυροποίηση του θεσμού με διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

Επίσης, για να εμποδίσει πρόωρες εκλογές, προτείνει η ψήφος δυσπιστίας να μην οδηγεί σε πτώση της Κυβέρνησης, αλλά να λειτουργεί αυτή με τέτοιον τρόπο ώστε να δώσει τη δυνατότητα να συνεχιστεί η διακυβέρνηση με κυβέρνηση που έχασε την πλειοψηφία. Το πιο εντυπωσιακό είναι μάλιστα ότι αυτό εμφανίζεται και ως παράδειγμα δημοκρατίας. Έλεος δηλαδή!

Στην πραγματικότητα πρόκειται για συμπληρωματικά μέτρα θωράκισης του συστήματος, αφού ήδη υπάρχουν ένα σωρό άρθρα που έχουν στόχο την καταστολή, την αποτροπή με κάθε τρόπο, ώστε να μπορέσει η πραγματική πλειοψηφία, ο λαϊκός παράγοντας να βάλει τη σφραγίδα του στις εξελίξεις. Αφορά, για παράδειγμα, το άρθρο 48 και την κατάσταση πολιορκίας, ένα άρθρο βέβαια που υπάρχει στο ελληνικό Σύνταγμα από το 1833 με ειδική μορφή και επαναλαμβάνεται σε όλα τα αστικά συντάγματα έκτοτε.

Βέβαια, ο ΣΥΡΙΖΑ και άλλα κόμματα δεν συναντιούνται μόνο σε αυτό, στην προσπάθεια διευθέτησης των μεταξύ τους διαφορών για να μην κλονίζεται η κυβερνητική σταθερότητα. Ο ΣΥΡΙΖΑ και άλλα κόμματα, με τις κατά καιρούς θέσεις και τοποθετήσεις τους, συναντώνται και στην προσπάθεια αναστήλωσης του όποιου κλονισμένου κύρους αυτού του πολιτικού συστήματος, ακόμα και του αστικού Κοινοβουλίου, που το έχετε απαξιώσει, το έχετε απαξιώσει έτσι κι αλλιώς στα μάτια του ελληνικού λαού, εξαιτίας κυρίως των αντιλαϊκών πολιτικών σας, των εκατοντάδων μνημονιακών νόμων που έχετε ψηφίσει.

Είναι μια απαξίωση βέβαια που έχει και διαφορετικές αφετηρίες, με τις οποίες ξέρετε πάρα πολύ καλά εδώ μέσα, και ο ελληνικός λαός που μας ακούει, ότι εμείς είμαστε κάθετα αντίθετοι. Γνωρίζετε όλοι σας σε αυτήν την Αίθουσα ότι το ΚΚΕ είναι ο πιο συνεπής πολέμιος των διαφόρων αντιδραστικών, ακροδεξιών, φασιστικών πράξεων απαξίωσής του από σκοταδιστικές δυνάμεις.

Την ίδια στιγμή, όμως, καταγγέλλουμε ότι είναι βούτυρο στο ψωμί τέτοιων δυνάμεων η πρεμιούρα σας και μέσω της συνταγματικής Αναθεώρησης να εμφανίσετε ηθικοποιημένο και εξυγιασμένο το φθαρμένο αυτό σύστημα.

Όμως, παίζετε αυτόν τον επικίνδυνο ρόλο, γιατί ο στόχος σας είναι άλλος. Θέλετε κυρίως να προλάβετε τις όποιες σημερινές ή αυριανές -δεν έχει σημασία πότε- ρωγμές μπορεί να επιφέρει στη σταθερότητα αυτού του σάπιου συστήματος το ανερχόμενο εργατικό λαϊκό κίνημα και μια φυσικά αντίστοιχη ριζοσπαστικοποίηση συνειδητήσεων, που θα ανοίγει δρόμο πραγματικά προς τα εμπρός, προς την πραγματική και όχι επίπλαστη, σαν τη δική σας, πρόοδο.

Μαζί φυσικά με αυτήν την προσπάθεια εξελίσσεται όλη αυτή η αποπροσανατολιστική και επικίνδυνη θεωρία ότι δήθεν για την κρίση στην Ελλάδα δεν φταίει το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα, αλλά η λειτουργία του εγχώριου πολιτικού συστήματος, λες και η κρίση είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο.

Βεβαίως, όλοι αυτοί οι φωστήρες, που έχουν αναλάβει μάλιστα και την εξυγίανση του συστήματος, θα πρέπει να αναζητήσουν άλλους λόγους και αιτίες όταν χτυπήσει μια νέα κρίση, κάτι το οποίο όχι μόνο δεν είναι απίθανο, αλλά ήδη προβλέπεται από μια σειρά σοβαρά επιτελεία οικονομικών μελετών και ερευνών.

Στην επιχείρηση ηθικοποίησης του συστήματος εντάσσεται και το υπερώριμο αίτημα για την κατάργηση του άρθρου 86 που αφορά την ευθύνη Υπουργών, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει σήμερα ούτε ένας λογικός άνθρωπος που να μη ζητά να μην έχουν διαφορετική μεταχείριση οι Υπουργοί από τους υπόλοιπους απλούς ανθρώπους του λαού μας στην περίπτωση που κάποιοι από αυτούς, από τους Υπουργούς, βαρύνονται με υποψία ή διαπιστωμένο αδίκημα.

Βεβαίως, από ό,τι βλέπουμε και εδώ καταφεύγετε σε ημίμετρα, γιατί από ό,τι φαίνεται με βάση τα όσα έχετε πει, τον τελικό λόγο θα τον έχει πάλι η Βουλή και η εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία με κάποιες μικροαλλαγές. Η θέση που εμείς έχουμε επανειλημμένα διατυπώσει είναι να φύγουν όλα, μα όλα τα εμπόδια, για να προχωρά η έρευνα ή η δίωξη για τον συγκεκριμένο Υπουργό όπως σε όλες τις περιπτώσεις των υπολοίπων συμπολιτών μας.

Όπως, επίσης, δεν βγάζετε κιχ για τον διορισμό της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων από την εκάστοτε κυβέρνηση. Γιατί να διορίζεται η δικαιοσύνη; Για να την χειραγωγείτε περισσότερο και καλύτερα εσείς ο ίδιοι, οι εκάστοτε κυβερνώντες;

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται και άλλες σκέψεις για τα προνόμια Βουλευτών, που χρησιμοποιείτε παραπλανητικά ως δήθεν εργαλείο καταπολέμησης της διαφθοράς. Εδώ βρίσκεται, επίσης, μεγάλη κοροϊδία σε βάρος του λαού μας. Η διαφθορά ανθεί μέσα στην ίδια την καπιταλιστική αγορά, η ανταγωνιστικότητα περικλείει μέσα τις εξαγορές, εκβιασμούς, κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, μίζες, φωτογραφικούς διαγωνισμούς, φτάνει έως και τις μαφιόζικες δολοφονίες. Δεν είναι τυχαίο ότι σε ένα κράτος μπορεί κάτι να θεωρείται νόμιμο και το ίδιο σε άλλο μη νόμιμο. Άρα, δεν υπάρχει στο αστικό σύστημα ένα ενιαίο μέτρο ηθικής και νομιμότητας.

Ο κ. Τσίπρας, μιλώντας στην Κοινοβουλευτική του Ομάδα έβαλε ένα ρητορικό ερώτημα που συσχετίστηκε με τις θητείες των Βουλευτών. Αυτό το ερώτημα έχει να κάνει με το αν η βουλευτική ιδιότητα είναι επάγγελμα ή προσφορά. Σήμερα την προσφορά την είπε λειτουργήμα, λες και η προσφορά, το λειτουργήμα τέλος πάντων του Βουλευτή είναι κάτι αυτοτελές και δεν σχετίζεται με το περιεχόμενο, με το αν ψηφίζει νόμους που γκρεμίζουν μισθούς, που γκρεμίζουν συντάξεις, αν δίνει τη συγκατάθεσή του σε νέες πολεμικές στρατιωτικές βάσεις στη χώρα μας, αν συμφωνεί με την εγκατάσταση πυρηνικών, σε παράδειγμα, αν συμφωνεί σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, σε πόλεμο αύριο. Τότε και οι ναζιστές, οι φασίστες Βουλευτές, με βάση την πρωθυπουργική ρήση θα έπρεπε να επαιρόνται από τη σκοπιά τους για τη δική τους προσφορά, για το δικό τους ναζιστικό λειτουργήμα.

Όσον αφορά την ασυλία Βουλευτών υπάρχει ήδη η πείρα που έχει δοκιμάσει το ΚΚΕ στην πλάτη του με την καταδίκη, για παράδειγμα, του Ευρωβουλευτή μας Σωτήρη Ζαριανόπουλου στη Θεσσαλονίκη, γιατί αποκάλυψε ναζιστική την εγκληματική οργάνωση της Χρυσής Αυγής.

Για εμάς είναι καθαρό ότι η άρση ασυλίας δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί ή να χρησιμοποιείται για την δίωξη της πολιτικής δράσης του Βουλευτή.

Σε αυτό το πλαίσιο ο ΣΥΡΙΖΑ βαφτίζει και τα δημοψηφίσματα, που προτείνει, άμεση δημοκρατία, σαν συμμετοχική δημοκρατία, αν και δεν έχει στεγνώσει ακόμα το μελάνι ούτε είναι μακριά μας το καλοκαίρι του 2015, όταν χρησιμοποίησε το δημοψήφισμα κάνοντας σκόπιμα τα στραβά μάτια για το πώς τα λαϊκά δημοψηφίσματα γίνονται όπλο της κυρίαρχης πολιτικής κατά κανόνα και πώς τα «όχι» γίνονται «ναι» εν μία νυκτί.

Αυτό μη νομίζετε ότι γίνεται μόνο στην Ελλάδα. Αφορά και άλλες χώρες, όπως είναι η Γαλλία, η Ιρλανδία, όπου και εκεί –τα ζήσαμε– δημοψηφίσματα που δεν ήταν αρεστά, ανατράπηκαν στην πορεία μέσα από εκβιασμούς και πιέσεις. Δεν μας κάνει πλέον εντύπωση. Άλλωστε ξέρουμε ότι έχει πολύ καλούς δασκάλους ο κ. Τσίπρας.

Από εκεί και πέρα φυσικά, δεν λείπουν και οι διάφορες αντιπαραθέσεις μεταξύ των κομμάτων για να συντηρούν –όπως είπαμε– αυτόν τον κάλπικο διπολικό καυγά, να κρύβουν την σύγκλισή τους σε μεγάλα, κρίσιμα ζητήματα, αλλά και στα ζητήματα της συνταγματικής Αναθεώρησης.

Το κάθε κόμμα και ο ΣΥΡΙΖΑ με διαφορετικό τρόπο παίρνει υπ' όψιν το βάρος, παραδείγματος χάριν, ιστορικών παραδόσεων ή τη μεγάλη γοητεία που ασκούν ορισμένοι αστικοί εκσυγχρονισμοί, που δεν θίγουν όμως τα συμφέροντα του συστήματος.

Για να δούμε ορισμένα απ' αυτά: Η Νέα Δημοκρατία λόγου χάριν φοβάται τον υπερώριμο πλέον εκσυγχρονισμό του διαχωρισμού του Κράτους από την Εκκλησία. Τον φοβάται, όμως, και ο ΣΥΡΙΖΑ, φέρνοντας έναν μεσοβέζικο, υποκριτικό άρθρο για δικριτούς ρόλους, όπως λέει.

Ο χωρισμός, όμως, της Εκκλησίας από το Κράτος είναι πραγματικά ώριμος και δεν έχει βέβαια καμμία σχέση αυτό με τη θρησκευτική πίστη, με τα θρησκευτικά πιστεύω –το αντίθετο μάλιστα– ούτε πλήττει τον λαϊκό κλήρο, τους ιερείς για την απρόσκοπτη τέλεση των τελετουργικών διαδικασιών, των θρησκευτικών τους καθηκόντων, με αξιοπρεπείς μισθούς, με εργασιακά δικαιώματα και με μια σειρά τέτοια ζητήματα κυρίως για να ζήσουν τις οικογένειές τους. Το αντίθετο συμβαίνει σήμερα με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ και της Νέας Δημοκρατίας.

Επίσης, η Νέα Δημοκρατία, και άλλα κόμματα, είναι πιο ξεκάθαροι στη θέση για ιδιωτικά ΑΕΙ, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται αντιστεκόμενος. Την ίδια στιγμή, όμως, με βάση τις γενικότερες κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα μέτρα του Υπουργείου Παιδείας, με τους νόμους της αγοράς, η ιδιωτική παιδεία έχει εξαπλωθεί, έχει γιγαντωθεί, ενώ τα πανεπιστήμια λειτουργούν ως ιδιωτικά ιδρύματα της αγοράς στην πράξη.

Κρατάει, λοιπόν, και ένα άρθρο –κάνοντας βέβαια στην πράξη άλλα– μόνο και μόνο για να περνάει αυτόν τον πλαστό διαχωρισμό από τη μία μεριά της «προόδου» που είναι υποτίθεται ο ΣΥΡΙΖΑ, και από την άλλη μεριά της «συντήρησης», που είναι η Νέα Δημοκρατία κ.λπ..

Ακόμη, ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να επιλέγει ένα αναλογικότερο από το σημερινό εκλογικό σύστημα –και όχι βέβαια τη γνήσια απλή αναλογική– με μια γενική διατύπωση, που μάλιστα μπορεί να τροποποιείται ανάλογα και κατά περίπτωση.

Κάνετε υποχώρηση, ακόμα και σε αυτό που είχατε ψηφίσει πριν από δύο χρόνια. Λέτε ότι 10% των εδρών, τριάντα έδρες δηλαδή, θα μπορεί να μη διανέμεται αναλογικά, αλλά να δίνεται προφανώς πόντους στο πρώτο κόμμα. Άλλη μία μεγαλοπρεπής κωλοτούμπα!

Η Νέα Δημοκρατία υποστηρίζει κατά βάση το υπάρχον εκλογικό σύστημα. Ο μεν ΣΥΡΙΖΑ εκτιμά ότι τέλειωσαν οι αυτοδύναμες κυβερνήσεις. Η δε Νέα Δημοκρατία θεωρεί ότι υπάρχει κάποια ελπίδα ακόμα για μια τέτοια δική της αυτοδύναμη κυβέρνηση.

Επίσης, ο ΣΥΡΙΖΑ θέλει να εναρμονίσει καλύτερα ορισμένα άρθρα που αφορούν στην ενέργεια, το νερό, τις ανεξάρτητες αρχές με τις καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις στην ελληνική οικονομία. Πίσω, όμως, από τον δημόσιο έλεγχο στα δίκτυα υποκρίπτεται όχι η αντινεοφιλελεύθερη ατζέντα –όπως λέτε– αλλά η πρόθεση να προχωρήσει πιο γρήγορα η απελευθέρωση σε αυτούς τους τομείς, με το δημόσιο να παίζει τον ρόλο του τροχονόμου των επιχειρηματικών συμφερόντων.

Τέτοιες διαφορές φυσικά και υπάρχουν μεταξύ σας δεν ανατρέπουν, όμως, τη μεγάλη στρατηγική ταύτισή σας, την οποία βλέπει περισσότερο σήμερα απ' ό,τι χθες ο ελληνικός λαός και η οποία δεν αποκλείουμε κάποια στιγμή αργότερα να οδηγήσει και σε αυτόν τον μεγάλο συνασπισμό, όπως έγινε πριν με τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ. Ο εναγκαλισμός σας άλλωστε με την αμαρτωλή, το ξαναλέμε, γερμανική σοσιαλδημοκρατία, η οποία έχει πολύ μεγάλη πείρα σε τέτοιου είδους συνεργασίες, σε τέτοιους μεγάλους συνασπισμούς, αυτό ακριβώς δείχνει.

Κυρίες και κύριοι, το ΚΚΕ με βάση τις θέσεις του θα πάρει μέρος στη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης. Άλλωστε από το Σύνταγμα του 1975 και στις αναθεωρήσεις που ακολουθήσαν συγκεντρώναμε πάντα την προσοχή μας είτε στην κατάργηση, είτε στη θετική τροποποίηση άρθρων που αφορούσαν για παράδειγμα συνδικαλιστικές ή άλλες ελευθερίες, κατάργηση αντιδημοκρατικών άρθρων κ.λπ., είτε θέταμε ζητήματα που δεν προέβλεπε η κυβερνητική πρόταση, όπως παραδείγματος χάριν τη διεκδίκηση της απλής αναλογικής, απλαιότερα, θα θυ-

μάστε, την καθιέρωση ως επίσημης γλώσσας, της δημοτικής, τον πλήρη διαχωρισμό του Κράτους από την Εκκλησία διαχρονικά κ.λπ..

Αυτό θα κάνουμε και τώρα προτείνοντας συγκεκριμένες αλλαγές σε μία σειρά άρθρα. Αναφέρω ενδεικτικά σήμερα: το άρθρο 48 περί κατάστασης πολιορκίας, που στοχοποιεί τον ονομαζόμενο εσωτερικό εχθρό, δηλαδή το εργατικό λαϊκό κίνημα και κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, όπως παραδείγματος χάριν μία πολεμική εμπλοκή που δεν αποκλείεται....

Βλέπω κάποιους κύριους και κυρίες που χαζογελάνε εδώ μέσα, αλλά θα τη ζήσουν στο πετσί τους.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Τριανταπέντε λεπτά μιλάτε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Αυτό το άρθρο αναστέλλει μία σειρά δικαιώματα, όπως είναι της απεργίας, του συνεταιρίζεσθαι, της ελευθερίας του τύπου. Δίνει τη δυνατότητα ακόμη και για την συγκρότηση έκτακτων δικαστηρίων.

Τα άρθρα 28 και 80, που αφορούν επίσης την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε διακρατικές ιμπεριαλιστικές συμμαχίες και ερμηνεύουν το Σύνταγμα υπό το πρίσμα και την αίρεση του Ευρωενωσιακού Δικαίου.

Το άρθρο 27, που αφορά την παρουσία ξένων στρατιωτικών δυνάμεων και βάσεων στην Ελλάδα.

Το άρθρο 107, που αφορά την προστασία του ξένου και εφοπλιστικού κεφαλαίου στην Ελλάδα.

Τη διεύρυνση του δικαιώματος στην απεργία σε άλλο άρθρο και ούτω καθ' εξής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ**)

Έχει νόημα η αξιοποίηση των όποιων νόμων λιγοστεύουν τα νομικά εμπόδια στη συνδικαλιστική και πολιτική δράση χωρίς, βεβαίως, να παραγνωρίζουμε ότι η ελευθερία δράσης περιορίζεται έως και καταργείται από την άσκηση της εργοδοτικής βίας, από τις δυνάμεις της καταστολής και άλλα σχετικά.

Γνωρίζουμε φυσικά πάρα πολύ καλά και τα στενά όρια αυτής εδώ της δημοκρατίας, της αστικής δημοκρατίας, όσον αφορά το λαό μας, το εργατικό λαϊκό κίνημα, τα συμφέροντά του, αλλά και την ευτυχώς της σε κάποιες άλλες περιπτώσεις. Η αστική δημοκρατία βλέπετε χώρα, όπως έχει δείξει όλη η ιστορία και της πατρίδας μας αλλά και όλης της ανθρωπότητας, και τον κοινοβουλευτισμό και την προσωρινή άρση ή τον περιορισμό του κοινοβουλευτισμού και το φασιστικό του κλαδί.

Όπως, επίσης, γνωρίζουμε ότι το εργατικό, το λαϊκό κίνημα, μπορεί και πρέπει με τη δράση του να καθιστά όλους τους αντιλαϊκούς νόμους ανενεργούς. Το αστικό κράτος δεν ηθικοποιείται, δεν γίνεται προοδευτικό, ούτε ουδέτερο ταξικά. Έτσι είναι και το Σύνταγμά του. Το αστικό κράτος και το Σύνταγμά του αλλάζει ριζικά, ανατρέπεται ριζοσπαστικά σε προοδευτική, λαϊκή κατεύθυνση με τη μαζική εργατική λαϊκή συνειδητή δράση όσο περνά ο λαός στην κοινωνία της πραγματικής ισότητας, που εξαλείφει όχι μόνο την ταξική εκμετάλλευση, αλλά στην πορεία της καταργεί και κάθε μορφή αντίθεση που κληρονομεί από τον καπιταλισμό.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΚΚΕ κ. Δημήτρη Κουτσούμπα.

Ακολουθεί ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Ανεξαρτήτων Ελλήνων κ. Πάνος Καμμένος.

Κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον οι κοινοβουλευτικοί συντάκτες να έχουν βγάλει μια φωτογραφία της Βουλής των Ελλήνων που συζητά σήμερα για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Πρόκειται για μια θλιβερή εικόνα με παρόντες τρεις Βουλευτές της Αντιπολιτεύσεως και δέκα Βουλευτές της Κυβερνήσεως συν τους Υπουργούς.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Σας παρακαλώ, κύ-

ριοι συνάδελφοι, αν έχετε την καλοσύνη, κάντε λίγη ησυχία στην Αίθουσα.

Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ, δώστε μου ένα λεπτό για να ησυχάσουμε.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Θα περιμένουμε την κ. Κανέλλη να τελειώσει την επανάσταση.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

Κύριε Πρόεδρε, συνεχίστε.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Η εικόνα, λοιπόν, αυτή της Βουλής των Ελλήνων είναι ακριβώς το αποτέλεσμα της πολιτικής των μνημονίων. Είναι ακριβώς η απαξίωση στην οποία ο ελληνικός λαός έχει θέσει θεσμούς και γι' αυτό πιστεύω ότι είναι σημαντική η συζήτηση θεσμικών αλλαγών.

Κύριε Πρόεδρε, φέρει ευθύνη και το Προεδρείο, διότι εγώ είκοσι πέντε χρόνια στη Βουλή τέτοια συζήτηση δεν έχω ξαναδεί, με παραβίαση του Κανονισμού κατά τουλάχιστον 100% των χρόνων, με παραβίαση των άρθρων του Κανονισμού περί σειράς ομιλητών που πραγματικά φέρνει στο τέλος αυτό το αποτέλεσμα, το οποίο δεν τιμά κανέναν μας, ούτε εμένα ως ομιλητή, ούτε ως Βουλευτή, αλλά πιστεύω ούτε ως ελληνικό Κοινοβούλιο. Όταν ο ελληνικός λαός βλέπει ότι εδώ μέσα συζητούμε τη συνταγματική Αναθεώρηση και είναι παρόντες δέκα Βουλευτές όλοι κι όλοι, τότε εμείς οι ίδιοι φταίμε για την εικόνα την οποία παρουσιάζουμε προς τα έξω.

Και βεβαίως, στη μεταμνημονιακή εποχή η Ελλάδα ανακτά σταδιακά ξανά την οικονομική της ελευθερία. Όμως, το πρόταγμα αποτελεί η επιστροφή των ηθικών αξιών στην κορυφή της αξιακής πυραμίδας της κοινωνίας μας, διότι μέχρι τώρα οι κλοπές του δημοσίου χρήματος, οι υπερτιμολογήσεις των δημοσίων έργων, των φαρμάκων, ο αποκλεισμός των απλών ανθρώπων και των επιχειρήσεων από τον τραπεζικό δανεισμό προς όφελος προνομιακών συνομιλητών της εξουσίας και ιδίως των κομμάτων της εξουσίας που χειρίστηκαν την εποχή των μνημονίων πριν απ' αυτή την Κυβέρνηση, η απένταξη δύο μισι εκατομμυρίων ανθρώπων από το σύστημα δημόσιας υγείας και ασφάλισης είχαν ένα ξεκάθαρο έρεισμα, τη δύσσομη ηθική απαξία.

Η επίτευξη, πιστεύουμε, ενός στόχου περνά αναγκαστικά διαμέσου του επαναπροσδιορισμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των συνανθρώπων μας, καθώς και του κρίσιμου θεσμού της πολιτείας και εν τέλει της κοινωνίας με πρόσημο τον ηθικό και ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα, ώστε η προστασία και η θωράκιση να καταστεί ανθεκτικότερη ακόμα και σε έκτακτες συνθήκες, όπως αυτές που βιώσαμε κατά τη μνημονιακή εποχή.

Δεν μπορούν να αντικατασταθούν αυτές οι θεσμικές αλλαγές με επικοινωνιακά πυροτεχνήματα. Έχουμε φτάσει σε σημείο οι μετεγγραφές Βουλευτών να ξεπερνούν τα τρία κόμματα, άνθρωποι που κινούνται σε όλο το φάσμα της Βουλής των Ελλήνων. Χθες η Νέα Δημοκρατία γιόρταζε, διότι οι αυτοεπιονομαζόμενοι «του Βουκεφάλα» ήρθαν στις τάξεις της Νέας Δημοκρατίας, όπου ανακοινώθηκε ότι θα είναι συνυποψήφιοι με τον κ. Πανούτσο που θα αντικαταστήσει τον κ. Μαρκογιαννάκη που αποσύρεται λόγω γήρατος, αν και είναι πολλά χρόνια ανώτερος του κ. Πανούτσου. Με τέτοιου είδους τακτικές δεν πρόκειται να πείσουμε τον ελληνικό λαό και ούτε να επαναφέρουμε την πίστη στον κοινοβουλευτισμό.

Με την έννοια αυτή ορισμένα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα χρειάζονται εμβάθυνση και πιο συγκεκριμένο περιεχόμενο. Σημαντικοί θεσμοί είναι αναγκαίο να επαναπροσδιορισθούν, εξυπηρετώντας καλύτερα τις ανθρώπινες ανάγκες και τις ανάγκες της πατρίδας, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να προσδιορισθεί έτσι, ώστε η προστασία του να εξασφαλίζει τη συνέχεια του ελληνικού κράτους και του έθνους έχοντας κατευθύνσεις ξεκάθαρα ανθρωποκεντρικές.

Στο πλαίσιο αυτών των κατευθυντήριων γραμμών και αρχών, οι Ανεξάρτητοι Έλληνες θεωρούμε ότι η αρχομένη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης πρέπει να προνοήσει δεόντως για την αναθεώρηση των συνταγματικών διατάξεων που αφο-

ρούν πρώτα απ' όλα τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Με την Αναθεώρηση του Συντάγματος το 1986 καταργήθηκαν τα άρθρα για τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας και το πολίτευμα έγινε πρωθυπουργοκεντρικό, ενώ με την τροποποίηση αυτή ενισχύθηκε ο ρόλος του Κοινοβουλίου και της Κυβέρνησης.

Η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, όμως, κατέστη η αφορμή να διαλύεται το Κοινοβούλιο και να διαταράσσεται η ομαλή κοινοβουλευτική θητεία, αλλοιώνοντας έτσι τόσο τον ρόλο του Πρωθυπουργού όσο και τον ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η πρόταση των Ανεξαρτήτων Ελλήνων είναι η απευθείας εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, ενισχύοντας τη δημοκρατική νομιμοποίησή του.

Θα ήθελα να θυμίσω ότι αυτή η πρόταση είναι και πρόταση του πρώην Πρωθυπουργού, του Κώστα Καραμανλή, στο συνέδριο της Νέας Δημοκρατίας. Μου κάνει ιδιαίτερη εντύπωση σήμερα η αναφορά του Κυριάκου Μητσοτάκη, που μίλησε απαξιωτικά για την πρόταση του πρώην Πρωθυπουργού.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι με τον Σημίτη τώρα, έχει πάει αλλού.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Έχετε δίκιο, κύριε Νικολόπουλε.

Δικαίωμα υποψηφιότητας πιστεύουμε ότι πρέπει να αποκτά ο πολίτης που προτείνεται είτε από κοινοβουλευτικό κόμμα στη Βουλή είτε από εκατό χιλιάδες τουλάχιστον εκλογείς.

Και επειδή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μέσω της απευθείας έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας, έχει πιο άμεση δημοκρατική νομιμοποίηση, προτείνουμε τρεις τομές, χωρίς να μεταβάλλεται η μορφή του πολιτεύματος σε Προεδρική Δημοκρατία.

Η πρώτη είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να μπορεί να αναπέμψει νόμο που έχει ψηφιστεί από τη Βουλή μία φορά σε κάθε Σύνοδο, που για να ισχύσει πρέπει να ψηφιστεί από τα 3/5 της Βουλής. Αυτή η αρμοδιότητα υπήρχε, αλλά ουδέποτε ασκήθηκε, γιατί μετά την αναπομπή ακούσε μόνο η ψήφιση του νόμου με εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές.

Η δεύτερη τομή είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να μπορεί να προτείνει τη διενέργεια δημοψηφίσματος για κρίσιμο εθνικό θέμα και η πρότασή του να πρέπει να εγκριθεί από εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές.

Επίσης, προβλέπουμε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να προκηρύσσει δημοψηφίσματα που προτείνονται από τον λαό και συγκεκριμένα με αίτημα ενός εκατομμυρίου εκλογέων για ψηφισμένο νομοσχέδιο, πεντακοσίων χιλιάδων εκλογέων για κρίσιμο εθνικό ζήτημα και εκατό χιλιάδων εκλογέων για σοβαρό κοινωνικό ζήτημα της χώρας, αποδεικνύοντας έτσι τη δημοκρατική μας ευαισθησία και την προσήλωση στις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, που αποτελεί το κύριο στερέωμα της δημοκρατίας μας.

Τρίτον, θεσπίζουμε το δικαίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, ακόμα και χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του Πρωθυπουργού, σε εξαιρετικές περιστάσεις να προχωρεί σε διαγγέλματα προς τον ελληνικό λαό.

Αυτή η ισορροπία που επιτυγχάνεται με τις προτάσεις μας μπορεί να ενισχύσει ουσιαστικά το ίδιο το κοινοβουλευτικό πολίτευμα.

Οι Ανεξάρτητοι Έλληνες από αυτό το Βήμα, αλλά και εγώ ο ίδιος, ως ανεξάρτητος Βουλευτής και ως Βουλευτής από το 1993, επιμένω στην αλλαγή του άρθρου 86 περί της ποινικής ευθύνης των Υπουργών.

Όλοι αναγνωρίζουν ότι το άρθρο 86, που προβλέπει και ρυθμίζει την απόδοση ποινικών ευθυνών στους Υπουργούς, είναι ο φερετζές της ατιμωρησίας και της συγκάλυψης. Κανείς όμως δεν τόλμησε από τα πολιτικά μορφώματα της διαπλοκής και της διαφθοράς, που καθιέρωσαν τη διάταξη στη σημερινή της μορφή, να το αλλάξει. Τώρα άρχισαν να ψελλίζουν την αναγκαιότητα συζήτησης του συγκεκριμένου άρθρου, τώρα που πλέον η οσμή των σκανδάλων κοντεύει να πνίξει όλο το πολιτικό σύστημα του παρελθόντος και της Μεταπολίτευσης.

Εδώ θέλω να υπενθυμίσω ότι για την πλειοψηφία των αποκάλυψεων της πολιτικής ανομίας, που πρέπει να απασχολεί την ελ-

ληνική δικαιοσύνη, από αυτό το Βήμα είχα προειδοποιήσει, κατά την πολυετή θητεία μου ως Βουλευτής και ως αρμόδιος τομεάρχης της Αντιπολίτευσης, αλλά και ως Υπουργός, και είχα δικαιωθεί όταν έλεγα για τη μη παραγραφή των αδικημάτων του Τσοχατζόπουλου και του Παπαντωνίου για το ξέπλυμα χρήματος. Τελικά, η δικαιοσύνη ήλθε και δικαίωσε τις θέσεις μου.

Ήταν με δική μου παρέμβαση, που ακυρώθηκαν οι μεθοδεύσεις για την παραγραφή των εγκλημάτων τύπου Τσοχατζόπουλου και Παπαντωνίου. Και εκείνη την εποχή, είχα δεχθεί πυρά από το σύστημα της διαφθοράς και της συγκάλυψης των νταβατζήδων της ενημέρωσης, οι οποίοι -μη γελιέστε- δεν ήταν απλώς συνεργάτες των διεφθαρμένων, αλλά σε κάποιες περιπτώσεις άμεσοι συνεργοί.

Δεν είναι μόνο οι Υπουργοί που πλούτισαν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Κάποιοι που ήταν δίπλα τους, δημοσιογράφοι, που δεν έβγαине πουθενά το «πόθεν έσχες» τους, κυκλοφορούν με τεράστιες περιουσίες, έχουν βίλες ανά την Ελλάδα και το εξωτερικό, λογαριασμούς στην Ελβετία, σκάφη αναψυχής τριάντα μέτρων. Τους καταγγέλλεις επώνυμα και δεν τολμάει καν η Αρχή για το ξέπλυμα χρήματος να κάνει μια έρευνα. Δεν με έχει πάρει ένας εισαγγελέας, όταν το λέω αυτό από το Βήμα της Βουλής, να με ρωτήσει «Κύριε Καμμένε, σε ποιον αναφέρεστε;».

Το «πόθεν έσχες» των δημοσιογράφων, όταν ζητάει κανείς αντίγραφο για να κάνει κοινοβουλευτικό έλεγχο, δεν δίνεται, ενώ των πολιτικών -καλώς γίνεται αυτό- δίνεται σε όλους. Δεν υπάρχουν δημοσιογράφοι και άλλοι βοηθοί, οι οποίοι δημιούργησαν τις συμμορίες της Μεταπολίτευσης; Τώρα, έγιναν και εκδότες πρόσφατα.

Δεν είναι υποχρέωση της δημοκρατίας μας, εξετάζοντας τις πολιτικές και τις ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων, αυτούς οι οποίοι λειτουργούν σανταπεντάρια των ιδίων των πολιτικών, να τους ελέγχουμε;

Εμείς, λοιπόν, σήμερα, οι Ανεξάρτητοι Έλληνες, επίσημα πιστοί στις αρχές μας, προτείνουμε την κατάργηση του απαράδεκτου κοινοβουλευτικού φερετζέ για τα αδικήματα, που τελούν οι Υπουργοί και οι Υφυπουργοί επ' ευκαιρίας ασκήσεως των καθηκόντων τους και εκμεταλλευόμενοι το αξίωμά τους, όπως είναι η δωροδοκία, η φοροδιαφυγή, οι μίζες και το μαύρο χρήμα και την εκδίκασή τους από την τακτική δικαιοσύνη, σύμφωνα με τις κοινές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ισχύει για όλους τους πολίτες. Εύχομαι, μάλιστα, να υπήρχε και νομική οδός.

Πιστεύω ότι αυτό θα πρέπει να το κάνουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Εμείς είμαστε αυτοί που γράφουμε τους νόμους του κράτους. Με μεγάλη πλειοψηφία μπορούμε να προτείνουμε την αναδρομική ισχύ της κατάργησης του νόμου περί ευθύνης Υπουργών για είκοσι χρόνια και να ανοίξουν όλοι οι φάκελοι και να μάθει ο ελληνικός λαός την αλήθεια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των ΑΝΕΛ)

Μπορούμε να προτείνουμε, βεβαίως, και την ταύτιση των ορίων παραγραφής των περιπτώσεων υπουργικής παραβατικότητας με τα αντίστοιχα όρια του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως για κάθε Έλληνα πολίτη, για να σταματήσει το άθλιο θέατρο να βλέπουμε τέως Υπουργούς να ισχυρίζονται ότι τα αδικήματα που έπραξαν πριν λίγους μήνες έχουν παραγραφεί.

Στην Αναθεώρηση του Συντάγματος υπάρχει ελεύθερη έκφραση των Βουλευτών. Η κόκκινη γραμμή, όμως, είναι η κατάργηση του επαίσχυντου άρθρου για την ψήφιση που οι Ανεξάρτητοι Έλληνες θέτουν μόνο γι' αυτό θέμα κομματικής πειθαρχίας.

Στα θέματα της Εκκλησίας, για τα οποία γίνεται πολύς διάλογος, άκουσα σήμερα τον κ. Μητσοτάκη να καταγγέλλει -λέει- ως κατάπτυστη τη συμφωνία της Κυβέρνησης, του Πρωθυπουργού με τον Αρχιεπίσκοπο. Ο ίδιος πολιτικός Αρχηγός πριν από λίγες ημέρες, όταν έγινε η συμφωνία, είπε ότι δεν πρόλαβε να την κάνει ο ίδιος το 2013. Τελικά τι έγινε; Πήγε σήμερα να πάρει τις ψήφους κάποιων παπάδων, που του διαμαρτυρήθηκαν και ανακάλυψε ότι της προηγούμενης εβδομάδος η πρόταση ήταν η πρόταση του 2013 και δεν πρόλαβε να την κάνει; Τέτοιου είδους μικροπολιτικές απαξιώσεις την πολιτική ζωή του τόπου.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ως Ανεξάρτητοι Έλληνες

δεσμευόμαστε από το καταστατικό μας. Λέμε το εξής: Όποια συμφωνία υπάρξει από την ιεραρχία της Εκκλησίας, σε αυτή τη συμφωνία συμφωνούμε και ψηφίζουμε. Δεν είμαστε εκείνοι, οι οποίοι θα πάμε αυτή τη στιγμή να κάνουμε μικροπολιτική με τους ιερείς ή νταραβέρι με τους μητροπολίτες. Πιστεύουμε στον άρρηκτο δεσμό της Ορθοδοξίας με τον ελληνισμό. Ακόμα, όμως, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να μπορέσει και η Εκκλησία με εργαλεία, τα οποία θα της δοθούν, εκμεταλλευόμενη και την περιουσία, να καλύπτει τα έξοδα, τα οποία έχει, ιδιαίτερα για την πληρωμή του προσωπικού της.

Όσον αφορά την παιδεία, δεν μπορούμε να είμαστε πίσω στην ίδρυση πανεπιστημίων, τα οποία να μην είναι ιδιωτικά, αλλά να είναι υπό τον αυστηρότατο έλεγχο του κράτους. Η θέση μας είναι η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων μόνο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και βεβαίως, υπό τον έλεγχο του κράτους.

Όταν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης προβλέπεται η λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων, όταν χιλιάδες ελληνόπουλα πηγαίνουν στο εξωτερικό για να σπουδάσουν με το υστέρημα των οικογενειών τους, πιστεύουμε και προτείνουμε ότι πρέπει να ιδρυθούν ιδιωτικά πανεπιστήμια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως είναι μερικά από τα κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου.

Προτείνουμε, όμως, επιπλέον το 15% έως 20% των θέσεων αυτών των πανεπιστημίων να δίδεται δωρεάν σε οικονομικά ασθενέστερους πολίτες ως ανταποδοτικό όφελος της αδειοδότησής τους. Δηλαδή να είναι υποχρεωμένο κάθε ιδιωτικό πανεπιστήμιο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα να δίνει 15% με 20% των θέσεων σε παιδιά, τα οποία είναι άπορα, που δεν έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν.

Οι Ανεξάρτητοι Έλληνες είμαστε το κίνημα, που πιστεύει στην ελεύθερη οικονομία, με σαφές όμως κοινωνικό πρόσημο της ευθύνης. Εσείς έχετε προσχωρήσει στον άκρατο φιλελευθερισμό, διολισθαίνοντας στον οχετό της λαϊκής ακροδεξιάς, την οποία τώρα επεκτείνετε και στην υβριδική δημοσιογραφία, της ακροδεξιάς, που επικαλείται τον πατριωτισμό, την ίδια στιγμή που ληστεύει παρά με τους νεοφιλελεύθερους τον δημόσιο πλούτο. Είναι ο ορισμός, δηλαδή, της πατριδοκαπηλίας τόσο στην εκπαίδευση όσο και την οικονομία. Διότι η παιδεία δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι εμπορεύμα.

Με την εκλογή των ομογενών, πιστεύουμε στην εκπροσώπηση της ομογένειας και προτείνουμε έξι έως δεκαπέντε από τους Βουλευτές Επικρατείας να προέρχονται από την ομογένεια. Οι ομογενείς, όμως, που θα συμμετέχουν στη Βουλή, θα ψηφίζουν ως ομογενείς και δεν θα προσμετράται η ψήφος τους για τις εθνικές ψηφοφορίες. Θα ακούγονται.

Προτείνουμε ενιαίο ψηφοδέλτιο, ώστε να αφήσουμε μακριά τους Έλληνες της διαποράς από τον κομματικό διχασμό. Τους καλούμε να συμμετέχουν στα πράγματα της χώρας και μακάρι αργότερα να μπορέσουν να έχουν και ψήφο στη Βουλή, χωρίς όμως αυτή τη στιγμή, δίνοντας ψήφο στους ομογενείς και εκπροσώπων της μεγάλης Ελλάδας, που βρίσκεται στο εξωτερικό, να εμπλέξουμε την ομογένεια στα εσωτερικά πολιτικά της χώρας.

Προτείνουμε το ενιαίο ψηφοδέλτιο για να αφήσουμε τους Έλληνες της διαποράς μακριά από τον κομματικό διχασμό. Οι Έλληνες της διαποράς είναι και θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι μια γροθιά στο πλευρό του ελληνισμού.

Για μας, τους Ανεξάρτητους Έλληνες, τέλος, είναι σοβαρότατο θέμα το δημογραφικό. Είναι ταυτισμένο με την ίδια την εθνική μας επιβίωση. Γι' αυτόν τον λόγο, προτείνουμε την αναβάθμιση των τρίτεκνων οικογενειών σε πολύτεκνες, με τη διατήρηση όμως της αρχής της αναλογικότητας. Άλλα προνόμια θα έχει η τρίτεκνη οικογένεια, ως πολύτεκνη και άλλα η οικογένεια με πέντε, έξι ή δέκα παιδιά. Η τεκνοποίηση πρέπει να υποστηρίζεται, να επιβραβεύεται και όχι να τιμωρείται. Τα παιδιά δεν είναι τεκμήριο διαβίωσης. Είναι η ίδια η εθνική επιβίωση.

Όσον αφορά το περιβάλλον προτείνουμε την ένταξη των υδάτινων και των κρίσιμων ενεργειακών αποθεμάτων στα κοινόχρηστα και εκτός συναλλαγής αγαθά. Ο πλούτος της χώρας δεν μπορεί να εκχωρείται, να αξιοποιείται ερήμην του κράτους και της κοινωνίας. Η προστασία του περιβάλλοντος είναι κορυφαία πράξη πατριωτισμού και δεμένη με τις αρχές και τις αξίες του έθνους. Για κάθε δέντρο που αδρανοποιείται για σκοπούς δημο-

σίου συμφέροντος επιβάλλεται η εμφύτευση δύο δέντρων στην ίδια περιοχή. Η αυθαίρετη εκμετάλλευση και η ασυδοσία πάνω στο περιβάλλον, πάνω στην υπέροχη ελληνική θα πρέπει να τερματιστεί. Την έχουμε πληρώσει ακριβά. Δεν έχουμε το δικαίωμα να χρεώσουμε τις επόμενες γενιές Ελλήνων με τα λάθη, που εμείς προκαλέσαμε ή παραλάβαμε. Αλλά βεβαίως, πρέπει να αλλάξει το σύστημα αυτής της δικτατορίας κάποιων εξωνημένων δασαρχών, οι οποίοι κάνουν προσωπική πολιτική με τα δάση.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα πρέπει να αντιμετωπίζονται πιστοληπτικά, όπως όλες οι επιχειρήσεις. Και επιπλέον, θα πρέπει να δημοσιοποιούν το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς ώστε να γνωρίζει κάθε Έλληνας σε ποιον ανήκει το μέσο, στα κεντρικά δελτία ειδήσεων μάλιστα και όχι στις τέσσερις τα ξημερώματα σε μια καρτέλα για κλάσματα του δευτερολέπτου.

Ο αγώνας που κάναμε κάποιος εδώ και δεκαετίες, για να εξελίσσουμε τα νοσηρά φαινόμενα βασικών μετόχων, που αλλοίωσαν την ίδια τη δημοκρατία, θα πρέπει να δικαιωθεί. Η πολιτική σκηνή, ο κάθε Έλληνας πολιτικός, δεν θα πρέπει ούτε να εκβιάζεται ούτε όμως να συναλλάσσεται με εκδοτικά συμφέροντα και συγκροτήματα, προκειμένου να εξασφαλίσει την επανεκλογή του. Και η διαφάνεια είναι ο μοναδικός τρόπος για την εξυγίανση της δημοκρατίας μας.

Στο σημείο αυτό θέλω να σας πω ότι πρέπει να μουν και νόμοι, που να ελέγχουν τις χρηματοδοτήσεις των μέσων ενημέρωσης. Παρατήρησα τις χρηματοδοτήσεις από τις τράπεζες του πρώτου εξαμήνου του 2018, που δεν ελέγχεται από την Κυβέρνηση. Τα ίδια μέσα, τα οποία έκλεισαν και απέλυσαν δημοσιογράφους και τους πέταξαν στον δρόμο, τα ίδια μέσα πήραν, χωρίς καμμία εγγύηση χρήματα από τις τράπεζες ως δανεισμό. Είναι τα ίδια μέσα τα οποία μέσω των τραπεζών επιτίθενται στην Κυβέρνηση ή προσπαθούν να ελέγξουν πολιτικούς της αντιπολίτευσης.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, οι Ανεξάρτητοι Έλληνες είμαστε πραγματικά θιασώτες της ελεύθερης οικονομίας με σαφές κοινωνικό πρόσημο. Δεν ποινικοποιούμε το κέρδος. Αντίθετα, το ενθαρρύνουμε. Είμαστε, όμως, απέναντι στην ασυδοσία, την κερδοσκοπία, την εκμετάλλευση, την αντικοινωνική δράση οποιουδήποτε επιχειρηματικού μοντέλου.

Προτείνουμε, λοιπόν, οι φόροι και οι εισφορές κάθε είδους να μην μπορούν να υπερβαίνουν το 50% του φορολογητέου εισοδήματος κάθε φυσικού και νομικού προσώπου, κανόνας, που ισχύει στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη. Τον δέχεται, μάλιστα και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στο κράτος να γίνεται συνεταιίρος στο ατομικό ή εταιρικό εισόδημα. Το κράτος πρέπει να λειτουργεί ως ρυθμιστής και να διασφαλίζει τη νομιμότητα και την κοινωνική υπευθυνότητα.

Τέλος, όσον αφορά τη δικαιοσύνη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δικαιοσύνη αποτελεί μία ξεχωριστή αρχή εξουσίας. Και έχουμε την υποχρέωση με νόμους και με το ίδιο το Σύνταγμα να ενισχύσουμε τη δικαιοσύνη και να την απαλλάξουμε από συμμορίες, οι οποίες, δυστυχώς, συνεχίζουν να δρουν.

Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι η μόνη λύση είναι η κληρωτή δημοκρατία. Οι Ανεξάρτητοι Έλληνες το έχουμε στις αρχές μας. Προτείνουμε η ηγεσία της δικαιοσύνης να εκλέγεται από το σύνολο των δικαστών κάθε κλάδου και να ακολουθεί εν συνεχεία κλήρωση μεταξύ των τριών ή πέντε επικρατέστερων. Έτσι, δίνουμε στους δικαστές τη δυνατότητα να επιλέγουν αυτούς, που ξέρουν ότι είναι οι πιο έντιμοι και εκείνοι, που μπορούν να ηγηθούν της δικαιοσύνης και παράλληλα με την κληρωτή δημοκρατία δίνουμε τη δυνατότητα να μπορέσει να εκλεγεί και κάποιος, ο οποίος δεν θα είχε επιλεγεί ως πρώτη επιλογή από τους δικαστές.

Για να προστατεύσουμε δε, την ακώλυτη πρόσβαση του πολίτη στη δικαιοσύνη, προτείνουμε, το κόστος του παραβόλου να μην μπορεί να υπερβαίνει το 20% του κατώτατου μισθού και για φορολογικές διαφορές το 10% του αντικειμένου της διαφοράς.

Βλέπουμε παράλογα πρόστιμα της τάξεως των εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ, που για να πάει κάποιος να το συζητήσει στο δικαστήριο, υποχρεούται να καταθέσει τα μισά. Δεν τα έχει. Δεν έχει δικαίωμα, λοιπόν, αυτός ο άνθρωπος να έχει πρόσβαση στη δικαιοσύνη;

Στη δε εποχή Βενιζέλου-Σαμαρά με συγκεκριμένους ανθρώπους στο ΚΕΦΟΜΕΠ έγιναν προσωπικές διώξεις κατ' εντολήν των κυβερνήσεων. Και αυτές οι υποθέσεις κατέρρευσαν. Πολλοί εξ αυτών, δεν είχαν τη δυνατότητα καν να πάνε στο δικαστήριο.

Πιστεύουμε ότι για την προαγωγή των δικαστών, λοιπόν, πρέπει να υπάρχει κοινωνικός έλεγχος. Γι' αυτό, προτείνουμε την έκφραση γνώμης από τους δικηγορικούς συλλόγους, που είναι και οι συλλειτουργοί της δικαιοσύνης.

Πιστεύω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι θα πρέπει να συζητήσουμε αρκετές ώρες για τις συνταγματικές αλλαγές. Δεν θα πρέπει να δίνουμε αυτή την εικόνα, που δίνουμε σήμερα στη Βουλή των Ελλήνων και στις επιτροπές να είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε με τον ελληνικό λαό, για να μπορέσει πραγματικά αυτή η Συνταγματική Αναθεώρηση να θωρακίσει τη δημοκρατία και να επαναφέρει τις ηθικές αξίες.

Τέλος, θα παρακαλέσω τον κ. Μητσοτάκη, ως Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως, να μην επαναφέρει θέματα, τα οποία έχουν λήξει. Μίλησε για τη Σαουδική Αραβία. Όσον αφορά τη Σαουδική Αραβία, τελικά από την έρευνα της υποθέσεως, εκείνος που σίγουρα έχει ευθύνες, είναι μέλος της Νέας Δημοκρατίας και στέλεχος του Διπλωματικού Σώματος, ο οποίος πήγε να τινάξει με προσωπικά τηλεγραφήματα προς υπηρεσιακούς παράγοντες την υπόθεση στον αέρα.

Ελάτε, κύριε Μητσοτάκη, να τη συζητήσουμε την υπόθεση.

Εγώ, όμως, θα σας πω, κύριε Μητσοτάκη, ότι όταν επιτίθεστε σε εμένα, θα πρέπει να περιμένετε και άλλη μία απάντηση. Σας καλώ, λοιπόν, μέχρι αύριο το μεσημέρι η Νέα Δημοκρατία να ανακοινώσει τι λέει η Απόφαση 2674/2018 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με εναγόμενη τη Νέα Δημοκρατία και ενάγουσα τράπεζα και τι κυκλώματα έχει κινητοποιήσει, για να μην γίνει η κατάσχεση που προβλέπει αυτή η Απόφαση. Εάν μέχρι αύριο το μεσημέρι στις 12.00' ο κ. Μητσοτάκης δεν το ανακοινώσει, θα το ανακοινώσουμε εμείς.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Ανεξαρτήτων Ελλήνων κ. Πάνο Καμμένο.

Προχωρούμε με τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας από το Ποτάμι, τον κ. Σταύρο Θεοδωράκη.

Ορίστε, κύριε Θεοδωράκη, έχετε τον λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος του Κόμματος Το Ποτάμι): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζοντας και εγώ θα ήθελα να κάνω μία αναφορά στα πανεπιστήμια. Νομίζω ότι θα καταλάβετε γιατί.

Επιλέγω κάποιους από τους τίτλους: «Επίθεση κουκουλοφόρων στο "Πάντειο" σε φοιτητές - μέλη της Πανσπουδαστικής και της ΚΝΕ». «Διαμαρτυρία των καθηγητών της Θεσσαλονίκης που μιλούν για ανυπεράσπιστη Πανεπιστημιούπολη έρμαιο των συμμοριών και εμπόρων ναρκωτικών». «Καθημερινά επεισόδια στην Πατριώνη υποτίθεται στο όνομα του ασύλου, που προσπαθεί να λαθρέμπορους και διακινητές μόνο τελικά». Και, τέλος, μόλις την προηγούμενη Πέμπτη αν δεν κάνω λάθος, ληστεία και ξυλοδαρμός σε βάρος καθηγητή στο ΑΠΘ. Προσέξτε τα λόγια του, γιατί έχουν κάποια αξία: «Δεν αντέδρασε κανείς στην επίθεση. Δεν κάλεσε κανείς το "100", γιατί όπως του είπαν φοβούνται για τη ζωή τους. "Ζήτω η ελεύθερη διακίνηση των ληστών και των ναρκεμπορών!" αναφώνησε ο καθηγητής στην ανάρτησή του σε μία σπάνια εκδήλωση σαρκασμού για δαρμένο και ληστεμένο».

Θα μου πείτε τι σχέση μπορούν να έχουν αυτά με την αναθεώρηση του Συντάγματος. Σύμφωνα με τον Πρωθυπουργό έχουν. Το είπε ο κ. Τσίπρας στον ΑΛΦΑ το επανέλαβε και σήμερα εδώ στη Βουλή. Είπε ότι ορισμένοι θέλουν να δυσφημίσουν τα δημόσια πανεπιστήμια, γιατί έχουν στόχο να δημιουργήσουν ιδιωτικά πανεπιστήμια, στα οποία θα έχουν πρόσβαση μόνο οι πλούσιοι φοιτητές. Με αυτά τα μυαλά θέλετε να συζητήσουμε σοβαρά για τη συνταγματική αναθεώρηση;

Λέτε, κύριοι συνάδελφοι, του ΣΥΡΙΖΑ, να μην αλλάξει και να συνεχίσουμε να ζούμε στην υποκρισία, με χιλιάδες παιδιά να σπουδάζουν στο εξωτερικό -ανάμεσά τους προφανώς είναι και δικά σας παιδιά-, αλλά στην Ελλάδα να μην έχουν καμία δυνατότητα επιλογής. Προσέξτε όμως το χειρότερο είναι -γιατί δεν φω-

τίζετε όλη την εικόνα- ότι το Υπουργείο Εμπορίου συνεχίζει να δίνει άδειες σε ιδιωτικά κέντρα, σε παραρτήματα κάποιων ξένων πανεπιστημίων. Λειτουργούν με την άδεια του Υπουργείου Εμπορίου και όχι με την άδεια του Υπουργείου Παιδείας όπως θα έπρεπε. Ουαί, υμίν! Μιας και είναι και επίκαιρα τα εκκλησιαστικά αυτές τις ημέρες.

Ο κ. Τσίπρας μας είπε κάτι που μας ξάφνιασε, ότι ο προϋπολογισμός πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στα δημόσια και στα μη κρατικά πανεπιστήμια. Στην Ισπανία είπατε ότι οι επιχορηγήσεις του κράτους πρέπει να μοιράζονται στα δημόσια και τα μη κρατικά.

Προσέξτε γιατί λίγη ανάγνωση κάνει καλό: Στην Ισπανία και στη Γερμανία απαγορεύεται ρητά η ενίσχυση των μη κρατικών πανεπιστημίων, στη Γαλλία δεν προβλέπεται καν. Μπείτε στο δίκτυο «Ευριδίκη», στο επίσημο δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για όλα αυτά και θα βρείτε όλο τον κατάλογο, όλες τις πληροφορίες.

Θα πρότεινα, αν πρόκειται να κάνουμε μία σοβαρή κουβέντα γι' αυτά τα πράγματα, να απομακρυνθείτε από τα fake news που προσπαθούν να γεμίσουν με νέα τέρατα, τα οποία βέβαια είναι πολύ παλιά, γιατί το να λες σήμερα, το 2018, ότι τα ιδιωτικά, τα μη κρατικά πανεπιστήμια είναι για τα παιδιά των πλουσίων νομίζω ότι έχεις χάσει την επαφή σου με την πραγματικότητα.

Και είναι τόσο μεγάλη η ιδεοληπτική σας τύφλωση, που για να μην συζητήσουμε για τα μη κρατικά πανεπιστήμια, προσέξτε τι κάνετε: Εξαιρείτε από τη συζήτηση την παράγραφο 2 του άρθρου 16, που ορίζει ότι η βασική αποστολή του κράτους είναι και η ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης. Είναι η παράγραφος, είναι η διατύπωση, που ουσιαστικά ερμηνεύεται ως επιβολή της κατήχησης στα ελληνικά σχολεία. Ούτε αυτό θα το αλλάξουμε; Και μετά πώς μιλάμε για θρησκευτική ουδετερότητα, κυρίες και κύριοι;

Εμείς θα επιμένουμε στην αναθεώρηση και του άρθρου 16 για οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, εκπαιδευτικούς λόγους. Θέλουμε μη κρατικά και μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Η απάντηση έχει δοθεί. Μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Αυτά είναι τα πανεπιστήμια που θέλουμε.

Και ταυτόχρονα βέβαια θέλουμε ουσιαστική κατοχύρωση του δικαιώματος ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Αφορά πολλές φορές τους ίδιους ανθρώπους. Και τους διώξαμε στο εξωτερικό και δεν τους δίνουμε σήμερα το δικαίωμα να ψηφίσουν. Προτείνουμε, λοιπόν, στο Σύνταγμα να διατυπωθεί σαφώς ότι δεν είναι ευχέρεια της εκάστοτε κυβέρνησης αν θα ψηφίσουν ή αν δεν θα ψηφίσουν οι Έλληνες που ζουν έξω.

Και επειδή γίνεται μία προσπάθεια -εγώ θα πω και από άγνοια- να εμφανιστεί το θέμα ως πολύπλοκο, δαιδαλώδες, προτείνουμε κάτι πολύ απλό και συγκεκριμένο. Στην επόμενη εκλογική αναμέτρηση να έχουμε την εξής απλή διατύπωση: «Όλοι όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους μπορούν να ψηφίσουν». Ηλεκτρονικά; Ηλεκτρονικά. Επιστολικά; Επιστολικά.

Για τις άλλες κατηγορίες, για τους ανθρώπους που έχουν ελληνική καταγωγή, αλλά δεν είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, να συνεχίσουμε να το συζητάμε, γιατί πραγματικά εκεί θα βρούμε πολλές διαφορετικές απαντήσεις και πρέπει να πλησιάσει η μία απάντηση στην άλλη. Όμως, οι πεντακόσιες χιλιάδες Έλληνες που έφυγαν στα χρόνια της κρίσης δεν πρέπει να αποκοπούν από τη χώρα. Πρέπει να ψηφίσουν. Είναι συνταγματικό τους δικαίωμα και θα είναι έγκλημα να τους το στερήσετε.

Ας επιστρέψω, όμως, στη μεγάλη εικόνα, την Αναθεώρηση του Συντάγματος που συζητάμε. Ο τόπος έχει ανάγκη από ένα νέο Σύνταγμα -σε αυτό συμφωνούμε όλοι- χωρίς αναχρονιστικές διατάξεις, εμείς προσθέτουμε και χωρίς λαϊκισμούς. Δεν είμαστε -ξέρετε- η μόνη χώρα που συζητάει αυτή τη στιγμή για ένα νέο Σύνταγμα. Πολλές χώρες το συζητούν. Και ο Μακρόν ανήγγειλε την πρόθεσή του να αναθεωρήσει το Σύνταγμα και η διαδικασία θα ξεκινήσει τον Ιανουάριο.

Τι συζητούν στη Γαλλία; Επιτρέψτε μου να αναφερθώ, γιατί μόλις επέστρεψα από ένα ενδιαφέρον πολιτικό ταξίδι, με πολλές συναντήσεις. Τι συζητούν λοιπόν; Συζητούν μόνο τρεις διαδοχικές θητείες Βουλευτών και δημάρχων, κατάργηση -προσέξτε- ενός ειδικού δικαστηρίου, που είχαν για τα εγκλήματα των Υπουργών και εκδίκασή τους απευθείας από το Εφετείο στο Πα-

ρίσι, επιτάχυνση της νομοθετικής διαδικασίας -έχουν και αυτοί αντίστοιχα προβλήματα- και απαγόρευση εισαγωγής άσχετων τροπολογιών στους νόμους, με διάταξη στο Σύνταγμα. Επίσης, ενίσχυση ανεξαρτησίας του εισαγγελικού Σώματος, έναντι της εκτελεστικής εξουσίας και βέβαια, οι εισαγγελείς θα επιλέγονται και θα προάγονται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και μόνο.

Πρέπει, λοιπόν, να εξαλείψουμε τη σκανδαλώδη ατιμωρησία των πολιτικών, να ενισχύσουμε την πλήρη διάκριση των εξουσιών, να βάλουμε ηθικές και στους εκλεγμένους, δώδεκα συνεχή χρόνια. Αν κάποιος θέλει να συνεχίσει, θα πρέπει να κάνει ένα διάλειμμα.

Επιπροσθέτως, πρέπει να εξασφαλίσουμε την πολιτική σταθερότητα, να κατοχυρώσουμε τον φιλελεύθερο ευρωπαϊκό χαρακτήρα του κράτους, να απελευθερώσουμε την οικονομία από τα δεσμά του κρατισμού και το δημόσιο από την παντοκρατορία των κομμάτων, να θωρακίσουμε τα ατομικά δικαιώματα και να εναρμονίσουμε -προσέξτε- υποχρεώσεις και δικαιώματα με την ψηφιακή εποχή.

Η μικρή Εσθονία κατοχύρωσε το 2000, πριν δεκαοκτώ χρόνια, στο Σύνταγμά της, ως απαραβίαστο ατομικό δικαίωμα, τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο. Ήταν η αρχή για το οικονομική θαύμα της Εσθονίας, που μάλλον όλοι γνωρίζουμε.

Πάμε στην πρότασή μας για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η πρότασή μας είναι μία λελογισμένη ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του. Να έχει τη δυνατότητα να συγκαλεί με πρωτοβουλία του το Συμβούλιο των Πολιτικών Αρχηγών, το οποίο από άτυπο πρέπει να γίνει θεσμικό, να μπορεί να ορίζει τους προέδρους των ανεξάρτητων αρχών, από κατάλογο που προτείνει η Βουλή, αλλά ο Πρόεδρος αποφασίζει, να επιλέγει την ηγεσία της δικαιοσύνης -προσέξτε μία μεγάλη αλλαγή σε σχέση με τις περισσότερες προτάσεις- από τους καταλόγους, που θα συντάσσει όχι η Βουλή, όχι το Υπουργικό Συμβούλιο, αλλά οι ολομέλειες των ανωτάτων δικαστηρίων. Αυτός είναι ο δρόμος σε όλα τα σύγχρονα Συντάγματα.

Και βέβαια, συμφωνούμε. Με χαρά άκουσαν όλοι ότι πρέπει να αποσυνδεθεί η διάλυση της Βουλής από την προεδρική επιλογή.

Εμείς, όμως, έχουμε και την πρόταση πώς μπορεί να γίνει αυτό, επειδή διακρίνω μια αμμηχανία πώς μπορούμε να το κάνουμε. «Θα βαράμε πέναλτι»; Πρόκειται για συγκεκριμένη πρόταση, που διατυπώθηκε από έναν σκιτσογράφο, σατιρίζοντας αυτή την αμμηχανία που υπάρχει, άμα δεν πετύχουν οι ψηφοφορίες.

Εμείς, λοιπόν, προτείνουμε το εξής: Αν ακόμα και η τρίτη ψηφοφορία για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας αποβεί άκαρπη, τότε να παρατείνεται η θητεία του Προέδρου, μέχρι να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη πλειοψηφία. Συμβαίνει στην Ιταλία. Λειτουργεί. Να συμβεί και εδώ. Στις ψηφοφορίες, βέβαια, υπάρχει η δυνατότητα αλλαγής υποψηφίου Προέδρου, αν υπάρχει ένα πιο συναινετικό πρόσωπο.

Δεν θέλετε αυτό; Έχουμε και μια εναλλακτική πρόταση. Το Ποτάμι έχει δύο όχθες, οπότε σε πολλά πράγματα έχουμε εναλλακτική πρόταση. Αν και στις δύο ψηφοφορίες δεν εκλεγεί Πρόεδρος -είναι η πρόταση του καθηγητή, του κ. Αλιβιζάτου- τότε η εκλογή θα γίνεται από διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα, με τη συμμετοχή και των Ευρωβουλευτών και των περιφερειαρχών και των δημάρχων των μεγάλων πόλεων. Η χώρα, πάντως, πρέπει να αποκτήσει σταθερούς εκλογικούς κύκλους, να μην είμαστε συνεχώς σε ένα προεκλογικό κλίμα, το οποίο προκαλεί ασφυξία στην οικονομία και στην κοινωνία.

Η πρότασή σας για μια ισοπεδωτική απλή αναλογική, φοβάμαι ότι θα ανοίξει νέους κύκλους ακυβερνησίας. Εμείς, όπως ξέρετε, δεν είμαστε ούτε με τη διαλυτική απλή αναλογική, αλλά δεν είμαστε ούτε και με την υπερενισχυμένη, που έχουμε σήμερα, με τις πενήντα έδρες χάρισμα στο πρώτο κόμμα. Πιστεύουμε σε ένα αναλογικό μπόνους. Θα σας πω πόσο: Για το πρώτο κόμμα μια έδρα για κάθε 1% πάνω από το 25%. Δηλαδή, 35% πέρης; Είσαι πρώτο κόμμα; Προφανώς. Τότε θα πάρεις τριανταπέντε έδρες επιπλέον. Εμείς λέμε επιπλέον τριανταπέντε.

Βέβαια, στην υπόθεση του εκλογικού νόμου πιστεύουμε και

στη διπλή ψήφο. Δηλαδή, τι σημαίνει αυτό; Στη μια κάλπη ψηφίζουμε τον τοπικό Βουλευτή, ανεξαρτήτως κόμματος. Μπορεί κάποιος -επειδή έχουμε πολύ καλά στελέχη σε όλη την Ελλάδα, το έχουμε σκεφτεί αυτό- στην περιφέρειά του να ψηφίσει έναν τοπικό Βουλευτή από το Ποτάμι και στην άλλη, την περιφερειακή λίστα, να ψηφίσει το κόμμα του. Αυτή είναι που βγάζει και το ποσοστό του κόμματος. Είναι μια μετατροπή του γερμανικού συστήματος. Οι λεπτομέρειες, βέβαια, δεν είναι του παρόντος. Είναι ο εκλογικός νόμος, που κάποια στιγμή ίσως τον συζητήσουμε με σοβαρότητα.

Συμφωνούμε στην πρόταση, που υπάρχει για εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, η Βουλή να μη μπορεί να ρίξει την κυβέρνηση, αν συγχρόνως δεν είναι σε κατάσταση να αναδείξει νέα, όπως έχει προτείνει πολύ νωρίς η ομάδα των έξι στο καινοτόμο Σύνταγμα. Ο Μάνος, ο Αλιβιζάτος, ο Γεραπετρίτης, ο Κτιστάκης, ο Βουρλούμης και ο Σπυρόπουλος έχουν κάνει μια πολύ ενδιαφέρουσα πρόταση αρκετά πριν.

Προτείνουμε, όμως, ο Πρωθυπουργός, που ζητάει πρόωρη προσφυγή στην κάλπη για να αντιμετωπίσει -αυτό λέμε πάντα- ένα εθνικό θέμα εξαιρετικής σημασίας, να έχει την έγκριση των τριών πέμπτων της Βουλής. Έτσι μόνο θα ολοκληρώσουμε τους εκλογικούς κύκλους, που προβλέπει το Σύνταγμα.

Για το θέμα της ποινικής ευθύνης των Υπουργών, νομίζω ότι όλοι καταλήγουμε πια στις ίδιες απόψεις. Δεν είναι κανένα μυστικό. Θέλουμε την κατάργηση των ειδικών προβλέψεων παραγραφής και να ισχύουν οι ίδιοι κανόνες στους πολίτες και στους Υπουργούς.

Προτείνουμε συγκεκριμένα -το Ποτάμι, δηλαδή, προτείνει- τη θεσμοθέτηση ενός δικαστικού συμβουλίου, με πλειοψηφία ανώτατων δικαστών και εισαγγελέων, που θα έχει την αρμοδιότητα για τη δίωξη των πολιτικών προσώπων. Και για να λύσουμε τον γρίφο τι κάνουμε με την ασυλία των Βουλευτών, πότε, πώς, ποιος αποφασίζει, εμείς λέμε το εξής: Η αρμοδιότητα για την άρση της ασυλίας των Βουλευτών ή όχι δεν είναι αρμοδιότητα της Βουλής. Δεν μπορούν να αποφασίζουν τα κόμματα για τους ανθρώπους τους. Μπορεί να αποφασίζει ένα δικαστικό συμβούλιο, με πλειοψηφία δικαστών και εισαγγελέων του Εφετείου.

Η ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα και πρέπει να επιτευχθεί με αλλαγή του τρόπου επιλογής της ηγεσίας της και να μην επιλέγεται από την Κυβέρνηση, από τον Πρωθυπουργό, από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ειδικά, επιτρέψτε μου -θέλω να κάνω μια μικρή παρένθεση- σε μια περίοδο, που το μακρύ χέρι της Κυβέρνησης απλώνεται ξανά -έχει συμβεί πολλές φορές στο παρελθόν- στα γραφεία των εισαγγελέων. Είμαι συγκεκριμένος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου)

Έρχεται στο μυαλό μου και αυτή η τελευταία στοχοποίηση του Κώστα Σημίτη. Πολύ φοβάμαι ότι το δόγμα Πολάκη, που στήριξε με κάποιους δισταγμούς, αλλά τελικά το στήριξε, και ο ίδιος ο κ. Τσίπρας, είναι δείγμα μιας ολοκληρωτικής λογικής. Εκτός, αν όλα γίνονται για τα πρωτοσέλιδα και για να τροφοδοτηθεί η αγορά «ανθρωποφαγία».

Τέλος πάντων, θα έλεγα προς τους συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ και προς την Κυβέρνηση ότι η απέχθεια στον εκσυγχρονισμό, την οποία ομολογείτε, δεν θα πρέπει να σας παρασύρει σε παραλογισμούς.

Επιμένοντας στο θέμα της ηγεσίας της δικαιοσύνης και τον τρόπο επιλογής της, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να επιλέγεται από έναν κατάλογο, που συντάσσουν τα ανώτατα δικαστήρια -σας το είπα και πριν- και μπορεί να υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μια συζήτηση στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Όμως, η απόφαση θα πρέπει να είναι του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Προσέξτε και μια διαφορετική πρόταση από το Ποτάμι: Οι αντιπρόεδροι των ανωτάτων δικαστηρίων να επιλέγονται από την ολομέλεια του αντίστοιχου δικαστηρίου, με μυστική ψηφοφορία.

Πάμε τώρα στο άλλο μεγάλο θέμα, που είναι η σχέση Εκκλησίας-Κράτους. Και εδώ απευθύνονται κυρίως στη μεριά της Νέας Δημοκρατίας. Δεν μπορεί, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημο-

κρατίας, να μιλάμε για πρόοδο με όρους του 19^{ου} αιώνα. Αναγνωρίζουμε την ιστορική συμβολή της Ορθοδοξίας, αλλά το κράτος πρέπει να είναι θρησκευτικά ουδέτερο. Διασφαλίζουμε πλήρως τη θρησκευτική ελευθερία, αλλά η εκπαίδευση στα σχολεία μας δεν είναι υπόθεση των μητροπολιτών.

Θέλω να προσθέσω και κάποιες νέες σκέψεις στη συζήτησή μας. Μην αντιδράσετε, μέχρι να τελειώσω την πρότασή μου. Η πολιτεία πρέπει να έχει την εποπτεία στους τόπους λατρείας. Είναι μια κουβέντα, που γίνεται αυτή τη στιγμή στην Ευρώπη από προοδευτικούς πολίτες, όχι από συντηρητικούς πολίτες, εξηγούμαι. Δηλαδή, δεν μπορεί να λειτουργούν χωρίς έλεγχο στη σύστασή τους ούτε εκκλησίες ούτε τζαμιά ούτε συναγωγές. Και δεν μπορούν να δημιουργούνται και να ενισχύονται με υπόγειες χρηματοδοτήσεις, όπως κατά κόρον συμβαίνει πλέον στην Ευρωπαϊκή Ένωση που, όπως ξέρετε, η Σαουδική Αραβία και η Τουρκία ανταγωνίζονται για το πόσα τζαμιά θα ανοίξει ο κάθε ένας σε μια πόλη. Θα πρέπει, λοιπόν, να πάρουμε αποφάσεις για τη θρησκευτική ουδετερότητα, αλλά χωρίς να παραδώσουμε την κοινωνία έρμαιο σε σκοτεινές, μισαλλόδοξες επιδιώξεις.

Δεν μιλάω ποτέ πάνω από τον χρόνο που μου έχει δοθεί, αλλά θα μου επιτρέψετε σήμερα να ολοκληρώσω την πρότασή μας.

Αλλαγή, λοιπόν, του τρόπου στελέχωσης των ανεξάρτητων αρχών. Η επιλογή των προέδρων των ανεξάρτητων αρχών, κατά την άποψή μας, πρέπει να γίνεται αποκλειστικά από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά από έναν κατάλογο, που θα του προτείνει η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής και η στελέχωση των ανεξάρτητων αρχών να γίνεται με αποφάσεις των 3/5 της Διάσκεψης των Προέδρων.

Αποκομματικοποίηση του κράτους, κάτι που δεν συζητάμε και οι λόγοι προφανώς, είναι γνωστοί. Τα κόμματα θέλουν να έχουν μια πολύ καλή σχέση με το κράτος, γιατί μέσα από τον έλεγχό του συνεχίζουν την παντοκρατορία τους. Τι προτείνουμε; Ενίσχυση της παρουσίας αξιοκρατικά επιλεγμένων στελεχών στην κρατική πυραμίδα. Και έχουμε κάτι συγκεκριμένο: Να υπάρξει ασυμβίβαστο μεταξύ της ιδιότητας του ανώτατου κομματικού στελέχους και του ανώτατου στελέχους του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Τολμάμε; Αυτή θα είναι μια γενναία απόφαση, που θα αποκόψει κάποια πλοκάμια του πελατειακού κράτους.

Έλεγχος στο δημόσιο χρήμα και διαφάνεια στις συμβάσεις: Προτείνουμε να ιδρυθεί ελεγκτική αρχή, με πλήρη ανεξαρτησία και αυτοδιοίκηση για τον έλεγχο των εσόδων και των δαπανών του κράτους και των νομικών προσώπων του δημοσίου δικαίου. Η ελεγκτική αρχή απαρτίζεται από τριών ειδών μέλη: από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, από ανώτατα στελέχη του δημοσίου τομέα και από τεχνوکράτες εγνωσμένου κύρους, μετά από μια απόφαση μεγάλης πλειοψηφίας της Βουλής. Θα πρέπει να προβλεφθεί και στο Σύνταγμα ειδικό καθεστώς για την αύξηση των επενδύσεων -περιέχεται κι αυτό στην πρόταση των εξιστην προσπάθεια αύξησης των επενδύσεων.

Επιτρέπεται, λοιπόν, σύμφωνα με την άποψή μας, η παροχή με νόμο οικονομικών και φορολογικών κινήτρων για την πραγματοποίηση παραγωγικών μεγάλων επενδύσεων, με κεφάλαια του εξωτερικού. Και γι' αυτές τις επενδύσεις θα πρέπει να υπάρξει δέσμευση του ελληνικού δημοσίου να μην μεταβάλλει το νομοθετικό φορολογικό καθεστώς και τους όρους των σχετικών αδειών επί κάποιο χρονικό διάστημα. Έτσι θα έρθουν οι επενδύσεις, οι μεγάλες επενδύσεις.

Ταυτόχρονας -προσέξτε κάτι που δεν έχει ειπωθεί, αλλά για εμάς είναι πολύ σημαντικό- θα πρέπει να προστατεύσουμε την οικονομία και την κοινωνία από τις συχνά αντιφατικές προτάσεις κατώτερων δικαστηρίων για δημοσιονομικά ζητήματα. Ένας ειρηνοδίκης, που ξαφνικά γίνεται υπερυπουργός οικονομικών. Και ποιος είναι ο τρόπος, κατά την άποψή μας; Ο θεσμός της πιλοτικής διοίκησης πρέπει να επεκταθεί και να είναι πλέον υποχρεωτικό για όλα τα δικαστήρια, όταν καταλήγουν σε κρίση περί αντισυνταγματικότητας, να παραπέμπουν το ζήτημα στην Ολομέλεια του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι προτεραιότητες αλλάζουν και πρέπει να αλλάζουν, ανάλογα με την εποχή. Και αυτήν την εποχή, έχουμε δύο μεγάλες προτεραιότητες. Προστασία του περιβάλλοντος και διαγενεακή δικαιοσύνη. Είναι οι δύο νέες προτεραι-

ότητες στην Ευρώπη, είναι οι δύο νέες προτεραιότητες στην Ελλάδα.

Προτείνουμε στις πρωταρχικές υποχρεώσεις της πολιτείας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2, να προβλεφθεί ότι η πολιτεία μεριμνά για την ισότητα μεταξύ των γενεών και για την άρση των ανισοτήτων, που υφίσταται στην πράξη, καθώς και το ότι η πολιτεία ενεργεί για την προστασία του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Το γεγονός ότι η προστασία του περιβάλλοντος και η διαγενεακή δικαιοσύνη προτείνουμε να προστεθούν στις πρωταρχικές υποχρεώσεις του Συντάγματος, της πολιτείας, στο άρθρο 2 υποδεικνύει και θα είναι ένα σήμα ότι δίνουμε μεγάλη αξία σε αυτά τα δύο θέματα.

Κυρίες και κύριοι, η αναθεώρηση του Συντάγματος -και κλείνω- δεν μπορεί να είναι πια μια μαραθώνια διαδικασία, που πολλές φορές καταλήγει σε αδιέξοδο. Πρέπει λοιπόν, να αλλάξουμε και το άρθρο 110 του Συντάγματος. Αυτή είναι η πρότασή μας. Συμφωνούμε με τους συνταγματολόγους, που έχουν προτείνει, η Βουλή να μπορεί να προχωρήσει σε αναθεώρηση άρθρων του Συντάγματος, εκτός από εκείνα που αφορούν τη μορφή του πολιτεύματος προφανώς, με πλειοψηφία δύο τρίτων (2/3). Οι διατάξεις που αναθεωρούνται δεν μπορούν να αναθεωρηθούν ξανά πριν την πάροδο μιας πενταετίας.

Η συζήτηση για το Σύνταγμα θα έπρεπε να ήταν μια μεγάλη αφορμή για να σκεφτούμε την κρίση της δημοκρατίας που υπάρχει, την απογοήτευση και την αποχή των πολιτών, που πολλαπλασιάζεται και τελικά, το είδος της κοινωνίας, στην οποία θα θέλαμε να ζήσουμε εμείς και τα παιδιά μας. Αυτές οι σκέψεις θα έπρεπε να μας οδηγήσουν στις αποφάσεις για το νέο Σύνταγμα και όχι να πρόσκαιρα κομματικά συμφέροντα, αυτά που καθοδηγούν πολύ συχνά δυστυχώς τις αποφάσεις της Βουλής.

Μπορούμε να το κάνουμε; Θα φανεί σε δύο μήνες. Πολύ φοβάμαι, όμως, ότι ο συντηρητικός λαϊκισμός και οι άγονες κομματικές σκοπιμότητες θα προσγειώσουν ξανά την Ελλάδα στο παρελθόν και όχι το μέλλον, ούτε καν στο παρόν.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Ποταμιού κ. Σταύρο Θεοδωράκη.

Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι η Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης, οι Υπουργοί Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών, Υγείας, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Υποδομών και Μεταφορών, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και Υγείας, καθώς και οι Υφυπουργοί Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών κατέθεσαν στις 12-11-2018 σχέδιο νόμου: «Μείωση ασφαλιστικών εισφορών και άλλες διατάξεις».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή.

Επίσης, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών: «Κύρωση: α) της από 29 Ιουνίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου: «Παράταση μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά Λέρο, Λέσβο, Κω, Σάμο και Χίο» (Α' 115), β) της από 24 Ιουλίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου: «Σύσταση ειδικού λογαριασμού για την αρωγή πληγέντων από τις πυρκαγιές που ξέσπασαν σε περιοχές της Επικράτειας στις 23 και 24 Ιουλίου 2018» (Α' 135), γ) της από 26 Ιουλίου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου: «Έκτακτα μέτρα για τη στήριξη των πληγέντων και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018» (Α' 138) και δ) της από 10 Αυγούστου 2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγοντα μέτρα για την εκτέλεση πράξεων κατεδάφισης και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές της 23^{ης} και 24^{ης} Ιουλίου 2018» (Α' 149)».

Τέλος, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι η Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ κ. Φωτεινή (Φώφη) Γεν-

νηματά και οι Βουλευτές του κόμματός της κατέθεσαν στις 13-11-2018 πρόταση νόμου: «Πρώτη δέσμη μέτρων οικονομικής ανάκαμψης και κοινωνικής δικαιοσύνης».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή.

Τελευταίος ομιλητής είναι ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ένωσης Κεντρώων κ. Βασίλης Λεβέντης, τον οποίον καλούμε στο Βήμα. Μετά θα κλείσει τη σημερινή συνεδρίαση ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Μιχάλης Καλογήρου.

Ορίστε, κύριε Λεβέντη, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Να καλησπερίσω το Σώμα, τον Προεδρεύοντα, τους Υπουργούς που παρίστανται.

Είχαμε ξεχαστεί λίγο στην Αίθουσα αυτή. Εγώ έχω να μιλήσω περίπου τέσσερις μήνες. Δεν ξέρω γιατί. Δεν έγιναν συνεδριάσεις Ολομέλειας σε επίπεδο Αρχηγών; Δεν έγιναν ομιλίες; Κι αν δεν είναι τέσσερις, πάντως σίγουρα είναι τρεισήμισι μήνες, που έχουμε να κάνουμε συζήτηση σε επίπεδο Αρχηγών. Αυτό δεν είναι ευχάριστο, γιατί η χώρα αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα. Η Βουλή είναι ο τόπος που πρέπει να συζητούνται όλα και όχι τα πάνελ των καναλιών ή οι εκθέσεις. Η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης είναι ένας αξιόλογος θεσμός, αλλά επειδή όλοι πάνε εκεί και λένε ψέματα, έχει γίνει και αυτός ένας θεσμός ταυτισμένος με την εξαπάτηση του κόσμου. Πάντως, σημειώνω αυτήν την απουσία, ότι δηλαδή επί τέσσερις μήνες δεν έχει γίνει Ολομέλεια. Είναι σημαντικό αυτό. Θα μου πείτε ότι ήταν καλοκαίρι ή δεν ξέρω τι άλλο, αλλά η χώρα αντιμετώπισε πολύ σοβαρά προβλήματα.

Είπε ο κύριος Πρωθυπουργός πριν δυο-τρεις μέρες στη Γαλλία ότι το πρώτο εξάμηνο του 2015 το μυαλό του δεν ήταν τόσο καθαρό και καθάρισε περί το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2015, οπότε πήρε τις σωστές αποφάσεις. Αυτό δεν το καταλαβαίνω. Δηλαδή, είχε πρόθεση να μας βγάλει από το ευρώ; Διότι εκείνη την εποχή, παιζόταν η μοίρα της χώρας, παιζόταν το κατά πόσον η χώρα θα μείνει στο πεδίο του ευρώ ή θα γίνει Βενεζουέλα, τριτοκοσμική.

Όταν, λοιπόν, ένας πρωθυπουργός ομολογεί ότι επί ένα εξάμηνο είχε θολό μυαλό και καθάρισε το μυαλό του τον έκτο μήνα, αυτό είναι πολύ επικίνδυνο, διότι το μυαλό είναι κάτι που μπορεί να θολώσει ξανά. Δεν είναι ότι θόλωσε μια φορά και ξεθόλωσε για πάντα. Είναι ένα δύσκολο πράγμα το μυαλό του ανθρώπου. Δεν το ορίζει απόλυτα ο άνθρωπος το μυαλό του, εφόσον συμβαίνουν τέτοια διλήμματα επί τόσο σοβαρών ζητημάτων.

Εν πάση περιπτώσει, το λέω αυτό σαν ένα πράγμα ότι δεν μπορεί να δικαιολογείται ένας άνθρωπος ότι δεν είχε πάρει τις αποφάσεις του. Πώς κατέβηκε, δηλαδή, τον Γενάρη του 2015 στις εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ; Μη έχοντας αποκρυσταλλώσει μέσα του τι θέλει; Έλεγε ότι θα πιέσει του ευρωπαίους. Έλεγε ότι θα αλλάξει την Ευρώπη. Έλεγε κάποια πράγματα, δηλαδή, τα οποία ήταν τρομακτικά, όταν τα σκεφτείς κανείς εκ των υστέρων.

Τώρα που εξακολουθεί η στιγμή να είναι κρίσιμη, έρχεται ο Πρωθυπουργός και διαβεβαιώνει ότι δεν θα γίνουν περικοπές στα αναδρομικά. Μα, τις περικοπές αυτή η Κυβέρνηση τις ψήφισε. Από τη μια ψηφίζουμε κάτι και από την άλλη ικετεύουμε να μην ισχύσει; Πάλι θολούρα στο μυαλό υπάρχει, πάλι εγκεφαλική τρικυμία;

Με συγχωρείτε, βγαίνουν οι Υπουργοί και διαβεβαιώνουν στα πάνελ ότι δεν θα περικοπούν οι συντάξεις. Άκουσα τον κ. Δραγασάκη μια μέρα στην ΕΡΤ, που είπε ότι δεν θα περικοπούν οι συντάξεις. Προχθές έλεγαν στην ΕΡΤ ότι στις 21 Νοεμβρίου θα κριθεί το εάν θα περικοπούν οι συντάξεις. Πώς βγαίνει ένας πολιτικός, χωρίς να έχει συνεννοηθεί με τους ξένους, χωρίς να έχει αποκρυσταλλώσει μέσα του τι πρέπει να κάνει και εξαγγέλλει κάτι; Βιαζόμαστε, δηλαδή, να πείσουμε το εσωτερικό ακροατήριο ότι πάμε καλά; Το εσωτερικό ακροατήριο είναι εδώ το πρόβλημα ή να πείσουμε στην Ευρώπη ότι πάμε καλά;

Ποια είναι τα κριτήρια, για να πείσουμε ότι η οικονομία πάει καλά; Τα κριτήρια είναι η επιστροφή των χρημάτων, που έχουν φύγει από τις τράπεζες και οι επενδύσεις. Όσο κι αν αγωνίζεστε τώρα να πείσετε εδώ το εσωτερικό ακροατήριο, θα μαζεύετε χίλια άτομα ο ΣΥΡΙΖΑ, άλλους χίλιους ο Μητσοτάκης, θα σας χειροκροτούν, αλλά κατ' ουσίαν, οι ίδιοι που θα σας χειροκροτούν

θα αμφιβάλουν για τα λεγόμενά σας. Ακόμη και αυτοί που σας χειροκροτούν, διότι τους έχετε απογοητεύσει πολλές φορές.

Θέλετε να γίνει αναθεώρηση του Συντάγματος. Ο κ. Τσίπρας, θυμάμαι, προ διετίας, ένα βράδυ, έκανε εδώ έξω από τη Βουλή μια συγκέντρωση. Μάλιστα είχα προσέλθει και εγώ καλοπίστως για να δω τι θα πει. Θα κάνει αναθεώρηση του Συντάγματος. Εδώ, από τη σημερινή συζήτηση προκύπτει το εξής: Άλλα έχει στο κεφάλι του να αναθεωρήσει ο Μητσοτάκης και άλλα ο Τσίπρας. Προς άλληνη τελείως κατεύθυνση σκέπτεται την αναθεώρηση ο ΣΥΡΙΖΑ, προς άλληνη τελείως κατεύθυνση σκέπτεται η Νέα Δημοκρατία.

Άρα, δεν θα γίνει αναθεώρηση, γιατί για να γίνει αναθεώρηση πρέπει να πάρει εκατόν ογδόντα τώρα, για να θέλει η άλλη Βουλή εκατόν πενήντα. Άρα, δεν θα υπάρξουν τώρα εκατόν ογδόντα, θα υπάρξουν εκατόν πενήντα. Θα θέλει εκατόν ογδόντα η άλλη. Θα έχει εκατόν ογδόντα η επόμενη Βουλή; Πώς θα έχει; Εδώ προβλέπω ότι μετά δυσκολίας θα σχηματιστεί κυβέρνηση από την επόμενη Βουλή. Και η μόνη κυβέρνηση, που μπορεί να σχηματιστεί, έτσι όπως δείχνουν τα πράγματα, είναι η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη με την κ. Γεννημάτα.

Αγωνίζεται η κ. Γεννημάτα να πείσει ότι δεν θα συνεταιριστεί με τον κ. Μητσοτάκη, αλλά θεωρώ ότι είναι η μόνη κυβέρνηση, που μπορεί να υπάρξει μετά τις εκλογές. Δεν βλέπω άλλο σχήμα. Αυτό που λέει τώρα ο κ. Τσίπρας, ότι θα καταφέρει να αλλάξει τα πράγματα και να έρθει πρώτος, είναι αρκετά σοβαρός, δεν πιστεύω να το λέω σοβαρά. Λίγους μήνες πριν τις εκλογές αλλαγές τόσων μονάδων στο εκλογικό σώμα, είναι πολύ δύσκολο να γίνουν, όσο και αν προσπαθείτε εξαγγέλλοντας διορισμούς, που θα αρχίσουν από το 2020 και το 2021.

Και αυτή είναι άλλη τρέλα, θα μου επιτρέψετε, να εξαγγέλλονται διορισμοί, που θα γίνουν από τις επόμενες κυβερνήσεις. Τι είναι τώρα αυτό; Υποσχέσεις διορισμών από τις επόμενες κυβερνήσεις και με δεδομένο ότι η παρούσα Κυβέρνηση μάλλον βαίνει να φύγει από την εξουσία. Δηλαδή δουλεύετε για τον κ. Μητσοτάκη; Τον βοηθάτε να σχηματίσει κυβέρνηση; Αδυνατεί δηλαδή εκείνος να κάνει τους διορισμούς και θέλει τη βοήθειά σας; Αυτό δεν το καταλαβαίνω.

Εγώ θεωρώ ότι τσάμπα γίνονται οι συζητήσεις και τσάμπα θα συνέλθει και η επιτροπή, αφού είναι προς άλλη κατεύθυνση ο ένας και προς άλλη κατεύθυνση ο άλλος. Άκουσα τον κύριο Πρωθυπουργό, που έδωσε μια εξεζητημένη νομική ερμηνεία, ότι όταν αναθεωρείς κάποια άρθρα προς μια κατεύθυνση, η επόμενη Βουλή δεν μπορεί να τα τροποποιήσει προς αντίθετη κατεύθυνση και ανέφερε την άποψη ενός καθηγητή, συνταγματολόγου.

Όλοι οι άλλοι καθηγητές έχουν αντίθετη άποψη, ότι η επόμενη κυβέρνηση κάνει ό,τι θέλει. Μόνο τα άρθρα τίθενται περιγραφικά. Προς όποια κατεύθυνση θέλει κάνει την τροποποίηση η επόμενη. Επομένως, και γι' αυτό δεν ξέρω. Ποιοι συνταγματολόγοι καθοδηγούν τον κ. Τσίπρα; Ποιοι συνταγματολόγοι είναι αυτοί, που του λένε ότι αναθεωρείς τώρα τα άρθρα και η επόμενη κυβέρνηση δεν μπορεί να κάνει ό,τι θέλει; Ό,τι θέλει μπορεί να κάνει, αρκεί να έχει το εκατόν ογδόντα ή το εκατόν πενήντα ένα, ανάλογα με το πόσες ψήφους έχει προταθεί η αναθεώρηση τώρα από την παρούσα Βουλή.

Θέλετε την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας να την αλλάξετε για να μην γίνονται εκλογές. Είστε, όμως, η Κυβέρνηση, που κάνατε εκλογές το 2014, ακριβώς με βάση την εκλογή Προέδρου. Εκμεταλλευόμενοι αυτό το άρθρο του Συντάγματος, δημιουργήσατε εκλογές το 2014 και έρχεστε τώρα και λέτε ότι διδαχθήκατε άσχημα και πρέπει να το αλλάξετε, για να μην μπορούν στο μέλλον να πέφτουν οι κυβερνήσεις; Δεν το καταλαβαίνω αυτό.

Ρίξατε μια κυβέρνηση -κακή κυβέρνηση, αυτή του κ. Μητσοτάκη, την οποία κι εγώ θα έριχνα, αφού μιλάμε ειλικρινά- και προτιμάτε τις εκλογές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Του Σαμαρά ή του Μητσοτάκη; **ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων):** Του Σαμαρά, συγγνώμη, όχι του Μητσοτάκη. Δεν τους ξεχωρίζω αυτούς τους δύο, του ιδίου φυράματος είναι. Δεν νομίζω να τους υποτίμησα με αυτό που είπα. Εκ λάθος το είπα.

Και τώρα έρχεστε και λέτε να μην...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Λέει ότι είναι κεντρώος ο Μητσοτάκης.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Έγινε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Να μην κάνουμε διάλογο, κύριοι συνάδελφοι, αν έχετε την καλοσύνη.

Συνεχίστε, παρακαλώ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Ναι, αλλά νομίζω ότι αποστάτες του Κέντρου είναι η οικογένεια. Έχουν προδώσει το Κέντρο. Τέλος πάντων, όντως ξεκίνησαν ως κεντρώοι οι Μητσοτάκηδες. Ήταν ανιψιός του Ελευθερίου Βενιζέλου, με όλα τα φόντα, αλλά τα «έκανε μούσκεμα» και για να γίνει Πρωθυπουργός μεταπήδησε σε άλλο στρατόπεδο.

Ενώ, λοιπόν, ρίξατε μια κυβέρνηση, με επιχείρημα το ζήτημα του Προέδρου, έρχεστε τώρα και λέτε «να μην μπορεί να πέσει η κυβέρνηση». Άρα, εσείς τι κάνατε το 2014; Εάν είχαμε έναν δικαστή να σας δικάσει, τι θα έλεγε ο δικαστής;

Για να κλείσω, δε, το θέμα του Προέδρου, εγώ πιστεύω ότι η μόνη υποχώρηση που μπορεί να γίνει, είναι η τρίτη εκλογή να γίνεται με εκατόν εξήντα πέντε Βουλευτές. Ούτε δεύτερες φορές, ούτε τρίτες, τέταρτες, πέμπτες φορές. Αυτά είναι βλακείες, να έχουμε μια χώρα έξι - επτά μήνες σε εκκρεμότητα για το θέμα του Προέδρου. Η τρίτη ψηφοφορία να μη θέλει 180 Βουλευτές και να θέλει 165 Βουλευτές. Είναι κάτι που μου προτάθηκε από καθηγητές της Νομικής πάνω στο σημείο αυτό. Είναι μια άποψη. Απλώς, την τρίτη φορά να λιγοστέψει ο αριθμός των Βουλευτών, να πλησιάσουμε λίγο την εκλογή.

Θα αναφερθώ στο θέμα της Εκκλησίας. Στο ζήτημα της Εκκλησίας, χωρίς να ξέρει τίποτα ο Κλήρος, χωρίς να ξέρει ούτε η Ιεραρχία, -εγώ με ιεράρχες που μίλησα δεν είχα ιδέα- έκαναν συνεννόηση κορυφής ο Αρχιεπίσκοπος και ο Πρωθυπουργός και βγήκαν στις κάμερες και είπαν: «Συμφωνήσαμε». Σε τι συμφωνήσατε; Έτσι γίνεται σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα μια συμφωνία; Δηλαδή ο Αρχιεπίσκοπος εκπροσωπεί όλη την Εκκλησία; Χούντα έχει η Εκκλησία και ο επικεφαλής κάνει ό,τι θέλει; Τον σεβόμαστε τον Αρχιεπίσκοπο, αλλά δεν είναι εκπρόσωπος όλης της Εκκλησίας. Η Εκκλησία είναι ογδόντα τόσος αρχιερείς και δέκα χιλιάδες ιερείς. Ελήφθη η γνώμη κανενός από αυτούς υπ' όψιν; Κανενός.

Το κυριότερο είναι ότι ο κύριος Πρωθυπουργός αποκόμισε από τον Αρχιεπίσκοπο τη λεγόμενη ουδετερότητα. Τι θα πει ουδετερότητα; Δηλαδή, βάζουμε την επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος σε ίδια μοίρα με τους Ιερωβάδες; Αυτό κάνει. Η ουδετερότητα τι σημαίνει; Σημαίνει ότι η επίσημη εκκλησία παύει να υπάρχει, όλα τα δόγματα ενώπιον του νόμου είναι ίσα και επομένως ίδιο κύρος έχει η εκκλησία των Μορμόνων, η εκκλησία των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας και η Ορθόδοξη. Αυτά και οι πλέον άθεοι δεν θα τα αποτολμούσαν, να με συγχωρείτε πολύ.

Δεν καταλαβαίνω τι επιχειρείτε. Πήρατε 35% πριν από τρία χρόνια. Πόσο να έχετε τώρα; Όσο και να έχετε, και το ίδιο να έχετε -που ξέρετε καλά τι έχετε- μπορείτε τέτοιο ζήτημα διακοσίων ετών, ταύτιση εκκλησίας και λαού, να το λύσει η Κυβέρνησή σας; Δηλαδή τι; Ήρθατε εσείς, με ένα μαχαίρι σφάζατε τη Μακεδονία, με άλλο ένα σφάζατε και την εκκλησία; Εσάς περίμενε η Ελλάδα να τα ξεχαρβαλώσετε όλα; Το ραντεβού της Ελλάδος για να ξεχαρβαλωθούν τα πάντα ήταν αυτή η Βουλή;

Σε εσάς του ΣΥΡΙΖΑ δεν στρέφομαι, γιατί έχετε εμμονές.

Θεωρώ, όμως, ότι ο Αρχιεπίσκοπος πρέπει να κάνει πίσω. Θα χάσει το ποίμνιο. Εγώ υπήρξα κατηχητής στα χρόνια που ήμουν στο Πολυτεχνείο. Και το καυχίμαι που υπήρξα κατηχητής και ευσεβής χριστιανός. Δεν ήμουν θρησκόληπτος, απλώς αγαπούσα την εκκλησία. Θεωρώ, επειδή δέχθηκα σήμερα και τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Κληρικών Ελλάδος, ότι αισθάνονται προδομένοι οι ιερείς. Αισθάνονται προδομένοι γιατί από δημόσιοι λειτουργοί γίνονται ιδιωτικοί υπάλληλοι, γιατί αμφισβητούν αν η πολιτεία θα δίνει το ποσό που αναλογεί για να παίρνουν σωστά τον μισθό τους. Και, δεύτερον, γιατί θεωρούν ότι δεν μπορεί η ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία που ελευθέρωσε την Ελλάδα, που έδωσε Πατριάρχες που εξανδραποδίστηκαν στην Κωνσταντινούπολη, που έδωσε Αθανάσιους Διάκους που σουβλίστηκαν, να μπει στην ίδια μοίρα με τους μορμόνους και τους ιερωβάδες. Δεν καταλαβαίνω ποιος σας έβαλε τέτοιες σκέψεις μέσα στο κεφάλι

σας. Ό,τι και να κάνετε, εάν αυτές οι αλλαγές δεν γίνουν συνείδηση στον λαό είναι σαν να μην γίνονται. Και στα χαρτιά ακόμη να καταφέρετε να περάσετε νόμους, να περάσετε τα πάντα, στην ψυχή του λαού αυτό που πάτε να κάνετε δεν βρίσκει ούτε καν ασήμαντη έγκριση. Και στο μακεδονικό και στο θέμα της εκκλησίας η έγκριση που έχετε από την κοινωνία δεν είναι ούτε 10%.

Γιατί τα βάζετε με το πλήθος των ανθρώπων που δεν σας φταίει σε τίποτα; Το πλήθος άλλα περίμενε από εσάς. Περίμενε να λύσετε το οικονομικό. Από εσάς περίμενε να πατάξετε τη διαφθορά.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Τώρα θα το κάνετε; Δεν το πήρα είδηση εγώ, εάν το κάνατε.

Από εσάς περίμενε άλλα πράγματα. Και εσείς βάζετε τους μορμόνους και τους ιερωβάδες ίδιους με τους ορθοδόξους. Και για να το πετύχετε αυτό, τι κάνατε; Δώσατε απόλυτη εξουσία στους δεσποτάδες. Κάνετε τους δεσποτάδες απόλυτους εξουσιαστές. Τους βάλατε να κάνουν και οικοδομικές επιχειρήσεις, όπως ο Εφραίμ. Το παράδειγμα του Εφραίμ ακολουθείτε όλοι τώρα. Θα τους βάλετε να κάνουν οικοδομικές επιχειρήσεις για να έχουν έσοδα και να είναι απόλυτοι εξουσιαστές επί του ποινικού και επί του κλήρου, ειδικά επί των κληρικών.

Αλλά το πρόγραμμά σας όχι μόνο δεν θα ευδοκιμήσει, αλλά θα είναι και η αιτία της πρόωρης πτώσης σας, των ολίγων εβδομάδων. Δεν ξέρω πόσο καιρό έχετε ακόμη. Αυτό το ξέρετε εσείς μεταξύ σας. Λέτε συνέχεια ότι οι εκλογές θα γίνουν τον Οκτώβρη του 2019. Όποτε θέλετε τις κάτεκες είτε τον Οκτώβρη είτε τον Μάιο είτε τώρα τον Φεβρουάριο. Δεν μου βγάζει κανείς από το μυαλό μου, όμως, ότι μέσα στο κεφάλι του Τσίπρα υπάρχει η σκέψη να πετάξει το μπαλάκι του Σκοπιανού στον Μητσοτάκη. Δεν βγαίνει από το μυαλό μου αυτή η υποψία.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Μη μιλάτε παρακαλώ!

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Πιστεύω ότι δεν θα ήταν σώφρων ο Τσίπρας να τα κάνει όλα ο ίδιος. Είναι μεγάλο το στίγμα που θα χτυπήσει το κεφάλι του και την οικογένειά του. Θεωρώ ότι έχει τη λύση να κάνει εκλογές και να πετάξει το μπαλάκι στον Μητσοτάκη.

Ο Μητσοτάκης, δε, κάνει το εξής «έγκλημα». Λέει ότι δεν του αρέσει η γλώσσα, δεν του αρέσει η ταυτότητα για το σκοπιανό, όμως για την ονομασία δεν λέει τίποτα. Και σε αυτόν τον τόπο δεν βρίσκεται ούτε ένας δημοσιογράφος από τους κορυφαίους να τον ρωτήσει: «Κύριε Μητσοτάκη, πράγματι δεν σας αρέσει το ζήτημα της γλώσσας και της ταυτότητας. Εάν γίνετε πρωθυπουργός, τι ονομασία θα βγάλετε αυτό το κρατίδιο;». Δεν βρέθηκε ούτε ένας δημοσιογράφος άντρας να τον ρωτήσει.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και γυναίκα, κάνει!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Πόσο χρόνο θέλετε ακόμη, κύριε Πρόεδρε;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Έχω λίγα πράγματα να πω ακόμα. Έχω να μιλήσω τέσσερις μήνες. Είχα ξεχάσει πώς είναι η Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Συνεχίστε, παρακαλώ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Επομένως, πιστεύω ότι για τις εκλογές υπάρχουν αυτές οι τρεις εκδοχές. Μην επιμένετε, λοιπόν, στην τελευταία για τον Οκτώβριο του 2019. Δεν θα πάρετε πολλούς μισθούς ακόμη. Μπορεί οι μισθοί να είναι λίγοι.

Εν τω μεταξύ, βγαίνουν και λένε για τα αναδρομικά -μάλλον ο κ. Βούτσης με τον κ. Μητρόπουλο- των Βουλευτών. Γιατί δεν περνάμε στον πρώτο νόμο μία τροπολογία ότι οι Βουλευτές δεν θα μετέχουν στα αναδρομικά και δεν θα εξισώνονται με τους δικαστές;

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ - ΑΜΑΝΑΤΙΔΗ: Έχει γίνει αυτό.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΝΤΑΣ: Έχει λυθεί αυτό.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Τέλος πάντων. Έβγαλαν ένα πρωί στον Παπαδάκη ένας-ένας και έλεγαν «παραποιήσατε». Τι θα πει ένας-ένας παραποιήσατε;

Η Βουλή να παραιτηθεί από όλα. Ένας-ένας θα βγαίνει να παραιτείται από τα αναδρομικά; Είναι τρόπος αυτός συμπεριφοράς προς την κοινωνία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Κύριε Πρόεδρε, ξέρετε ότι δεν υπήρξαν αναδρομικά για να παραιτηθούν Βουλευτές.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Επιμένουν, όμως, οι νομικοί ότι, επειδή υπάρχει εξίσωση με τους δικαστές, δυστυχώς υπάρχει δυνατότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Έχει καταργηθεί η εξίσωση από το 2009. Δεν υφίσταται εξίσωση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Όλοι οι νομικοί είναι άσχετοι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Είναι άσχετοι όσοι επιμένουν σε αυτό.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια η Ένωση Κεντρώων έχει την άποψη ότι δεν πρέπει να γίνουν ακόμη ιδιωτικά πανεπιστήμια γιατί θα γίνει ό,τι με την ΕΡΤ.

Όταν ξεκίνησαν τα ιδιωτικά κανάλια τελείωσε η ΕΡΤ. Ήταν κομματική και δεν μπόρεσε να ανταγωνιστεί τα ιδιωτικά κανάλια. Αν ιδρυθεί ένα πανεπιστήμιο από πέντε εφοπλιστές στην Κρήτη θα λένε στους καθηγητές του Μετσόβιου Πολυτεχνείου «Τι μισθό παίρνεις; Παίρνεις δύο χιλιάδικα; Σου δίνουμε πέντε». Θα πηγαίνουν όλοι εκεί και σε λίγο θα γίνουν τα ανώτατα ιδρύματα κάτι χειρότερο από τα παλιά ΤΕΙ.

Να το ξεκαθαρίσουμε, πρέπει πρώτα να γίνει αποκομματικοποίηση του κράτους, να μπορούν τα κρατικά πανεπιστήμια να ανταγωνιστούν τα ιδιωτικά και τότε να δώσουμε το πράσινο φως.

Το κόμμα μας, η Ένωση Κεντρώων είναι υπέρ τού να υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια. Αν, όμως, τα δρομολογήσουμε από σήμερα, θα έχουμε την απαξίωση των κρατικών πανεπιστημίων. Έτσι όπως είναι σήμερα τα κρατικά πανεπιστήμια δεν θα μπορέσουν να τα ανταγωνιστούν. Με αυτούς μέσα τους «Ρουβίκωνες», τις κομματικοποιήσεις και όλα αυτά τα αίσχη που γίνονται μέσα στα πανεπιστήμια δεν θα είναι σε θέση τα κρατικά πανεπιστήμια να ανταγωνιστούν τους ιδιώτες.

Εν τω μεταξύ ξεχνάει ο κ. Μητσοτάκης, που επιμένει στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ότι θα θέλει και 15.000 ευρώ τον χρόνο για διδάκτρα το κάθε παιδί. Θα θέλει και να πηγαίνει να νοικιάσει, γιατί το πανεπιστήμιο δεν θα γίνει δίπλα στο σπίτι του. Πάλι θα υπάρχει πρόβλημα ότι από την Δράμα θα μπαίνει στην Κρήτη, θα θέλει ενοίκιο, θα θέλει βιβλία. Στα ιδιωτικά πανεπιστήμια πληρώνονται όλα.

Βέβαια, δεν θα μπορέσουμε επί μακρόν να κρατήσουμε τη χώρα χωρίς ιδιωτικά πανεπιστήμια, γιατί πιέζει η Ευρώπη και πιέζει η πραγματικότητα, για να εξηγούμεθα. Δεν μπορείς απείρον η χώρα συνταγματικά να αρνείται την ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Πρέπει, λοιπόν, επειγόντως να δρομολογηθεί αποκομματικοποίηση του κράτους. Γι' αυτό μην εξαγγέλλετε διορισμούς.

Βιαστήκατε στη θέση των κληρικών να πάρετε άλλους και λέτε το 1 προς 5 έγινε 1 προς 1 και δώσ' του και του χρόνου άλλους οκτώμισι. Δηλαδή θέλετε να «ξηλωθεί το πουλόβερ». Αυτή είναι καθαρή παράνοια. Αυτή η εμμονή του ΣΥΡΙΖΑ σε δημοσίους υπαλλήλους είναι παράνοια. Υπάρχουν ελλείψεις εις το δημόσιο, αλλά υπάρχουν στο δημόσιο και πολλές αργομισθίες, υπάρχουν και πολλοί που πληρώνονται χωρίς να κάνουν τίποτα. Τους έχουμε βρει; Έχουμε κάνει τις σωστές μετατάξεις; Έχουμε αφαιρέσει το «λίπος» της αργομισθίας; Όχι. Άρα πώς βιάζεστε να διορίσετε άλλους; Αυτό είναι το μείζον; Αυτό είναι που σας λείπει; Αυτό λείπει από τη χώρα;

Ήθελα να πω και κάτι άλλο για την ποινικοποίηση του ρουσφετιού. Ακούστε κάτι, πάντα έλεγα ότι τα ρουσφέτια πρέπει να ποινικοποιηθούν. Να μην μπορεί ο κάθε Βουλευτής να στέλνει πίνακες σε φίλους του Υπουργούς «διόρισε αυτούς, διόρισε τους άλλους». Αφού υπάρχει ΑΣΕΠ ποιο είναι το νόημα τού να μεσολαβούν οι Βουλευτές ή τα κόμματα για φιλίες και για φίλους; Τελικά και παύλα. Να βάλουμε στο Σύνταγμα ότι αν βρεθεί ραβασάκι Βουλευτή που ζητάει μέσον ή ρουσφέτι να χάνει την έδρα του. Όπως, επίσης, πρέπει να χάνει την έδρα του και ένας

Βουλευτής που έχει βγει με ένα κόμμα και αλλάζει κόμμα, γιατί έχει γενικευτεί τώρα τελευταία και έχει γίνει σαν το ποδόσφαιρο να αλλάζουν κόμματα οι διάφοροι. Και ευθύνη δεν έχουν μόνο οι Βουλευτές που φεύγουν από τα κόμματα, ευθύνη έχουν και αυτοί που τους δέχονται τους Βουλευτές αυτούς και συντείνουν στην ποδοσφαιροποίηση της πολιτικής.

Ένα άλλο σημαντικό, που το έχει κάνει η Γερμανία, είναι όταν βγαίνει ένα ομόλογο να περνάει από τη Βουλή. Εκδίδει η χώρα ένα ομόλογο, όχι ο Υπουργός να κάνει του κεφαλιού του, αλλά να έρχεται προς ψήφιση στην Εθνική Αντιπροσωπεία το ομόλογο. Έτσι είναι. Στη Γερμανία όταν υπερβεί το έλλειμμα το 3% παραπέμπεται στη δικαιοσύνη ο Καγκελάριος. Το ξέρετε; Στην Ελλάδα έχει παραπεμφθεί κανείς για το θέμα αυτό, ότι εκθέτει τη χώρα σε μεγάλα ελλείμματα;

Όταν εκδίδονται ομόλογα τα οποία χρεώνουν τη χώρα με ελλείμματα και μπορεί αύριο να συντείνουν στην πτώχευση, πρέπει η Εθνική Αντιπροσωπεία να παίρνει την ευθύνη έκδοσης ενός ομολόγου, όχι απλά ο Υπουργός. Πρέπει και αυτό να μπει στο Σύνταγμα. Με βαριά τιμωρία του Πρωθυπουργού ή των Υπουργών εάν εκδίδουν στη ζούλα ομόλογα.

Ένα άλλο που είχαμε ζητήσει για τις δημοσκοπήσεις ήταν να ιδρυθεί ανεξάρτητη αρχή. Το είχα πει και στον κ. Τσίπρα περίπου τέσσερις φορές, τις έχω σημειώσει. «Ναι, θα ιδρύσουμε ανεξάρτητη αρχή».

Δεν θέλω να ελέγξουμε τις εταιρείες δημοσκοπήσεων. Απλά τι θέλω; Πριν γράψει η «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» ότι η δημοσκοπήση έχει τα εξής αποτελέσματα, να επιμελείται ανεξάρτητη αρχή επί σαράντα οχτώ ώρες, να βλέπει τα ευρήματα των μετρήσεων, να κρίνει την εντιμότητα της δημοσκοπήσης και μετά να μπορεί η κάθε «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», η κάθε «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», δεν ξέρω ποιες είναι οι εφημερίδες, να ανακοινώνουν το αποτέλεσμα.

Είχε πει ναι, αλλά τι γίνεται σήμερα; Ο μ.ν. Μητσοτάκης κάνει δικές του δημοσκοπήσεις στις οποίες εμφανίζεται πάντα πεντακομματική η Βουλή για να είναι η Ένωση Κεντρώων έξω και δείχνει μόνο την πρόθεση, ενώ με αναγωγή πιάνει 4% η Ένωση Κεντρώων, ο δε Τσίπρας κάνει δικές του δημοσκοπήσεις με την «ΑΥΓΗ» που είναι μόνο τρεις - τέσσερις μονάδες η διαφορά μεταξύ Νέας Δημοκρατίας και ΣΥΡΙΖΑ.

Ιδού η αξιοπιστία! Ο μ.ν. Μητσοτάκης προσπαθεί να παρασύρει τον κόσμο ότι θα είναι πεντακομματική η επόμενη Βουλή, αλλά κακώς το ονειρεύεται, διότι θα προσγειωθεί ανώμαλα τη νύχτα των εκλογών, η Ένωση Κεντρώων δεν θα του κάνει τη χάρη, ο δε Τσίπρας βγάζει δημοσκοπήσεις στην «ΑΥΓΗ» ότι είναι μόνο τρεις μονάδες η διαφορά και άρα, με λίγους διορισμούς και με λίγα ρουσφετάκια μπορούμε να το καλύψουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Κύριε Πρόεδρε, έχετε φτάσει στα τριάντα λεπτά. Εάν έχετε την καλοσύνη, σας παρακαλώ να ολοκληρώσετε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Ένα άλλο ζήτημα είναι ότι έχουν κάνει το Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Βλέπω ότι δυσανασχετούν κάποιοι. Το ξέρω, όταν ακούτε πράγματα τα οποία σας κάθονται στο ρουθούνι, δυσανασχετείτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Έχετε υπερβεί τον χρόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Το Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών και για το σκοπιανό και για την εκκλησία όσες φορές το ζητάω από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας λέει ότι με την τελευταία τροποποίηση του Συντάγματος είναι προνόμιο του Πρωθυπουργού.

Για να γίνει δημοψήφισμα, το κάνει ο Πρωθυπουργός μόνος του. Για να γίνει Συμβούλιο Αρχηγών, δεν μπορεί ο Παυλόπουλος, πρέπει ο Πρωθυπουργός. Άρα τον Πρόεδρο τι τον πληρώνουμε; Για να κόβει κορδέλες; Δεν το καταλαβαίνω. Αφού Συμβούλιο Αρχηγών δεν μπορεί να συγκαλέσει. Δημοψήφισμα, και 2 εκατομμύρια και 3 εκατομμύρια υπογραφές να έχεις, έτσι όπως είναι σήμερα τα πράγματα δεν μπορείς να κάνεις. Ο Χριστόδουλος θυμάστε πόσες μάζεψε. Στα σκουπίδια πετάχτηκαν. Δυστυχώς, δεν είχε αποτέλεσμα. Είναι δημοκρατία αυτή την οποία υπηρετούμε;

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Λένε ότι είναι δημοκρατία, επειδή βολεύει σήμερα. Όταν φύγετε από την εξουσία να δω τι δημοκρατία θα υποστείτε. Τότε να δω πόσο θα σας αρέσει η δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι, ακούστε κάτι: Έχω ξαναπεί ότι τις ομιλίες εδώ ως Αρχηγός της Ένωσης Κεντρώων τις κάνω για την κοινωνία. Γιατί δυσανασχετούν; Γιατί η Νέα Δημοκρατία θέλει να πω «μπράβο, προχωράτε, ράψτε κουστούμια Υπουργών», οι δε συριζαίοι θέλουν να μείνουν εκατό χρόνια να κυβερνούν.

Όχι, κύριοι! Και των δυο σας την τιμωρία θα την αναλάβει ο λαός στις εκλογές που έρχονται.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ένωσης Κεντρώων)

ΠΡΟΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Τη συνεδρίαση θα κλείσει ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Μιχάλης Καλογήρου.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για είκοσι λεπτά.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ (Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επιτρέψτε μου έναν αστεισμό, με αφορμή μία από τις προτάσεις που ακούσαμε από τον κ. Λεβέντη. Φαίνεται, πάντως, κύριε Υπουργέ των Οικονομικών, ότι μάλλον δεν κινδυνεύετε από αυτή την ποινικοποίηση του ομολόγου προς το παρόν.

Πάμε, λοιπόν, τώρα στη σημερινή μας συζήτηση, ξεκινώντας από πραγματικά περιστατικά, δεδομένα, αντικειμενικά στοιχεία.

Πρώτο αντικειμενικό στοιχείο: Από τον Αύγουστο του 2018 έχει ολοκληρωθεί το Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Προσαρμογής. Και πριν, αλλά και μετά τον Αύγουστο του 2018, η Κυβέρνηση αυτή προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές στο σώμα της κοινωνικής πλειοψηφίας. Προσπαθεί να θωρακίσει θεσμικά το κράτος. Προσπαθεί να ολοκληρώσει μεταρρυθμίσεις, πάντα προς όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας.

Επόμενο δεδομένο: Τα γεγονότα αυτά προκαλούν μία έκδηλη αμηχανία στις υπόλοιπες δυνάμεις του ελληνικού Κοινοβουλίου. Η αδυναμία αυτή μπορεί να προκαλεί όρους πολιτικής εμπάθειας, να είναι δηλαδή μία από τις εξηγήσεις που μπορούμε να δώσουμε για τους όρους της πολιτικής αντιπαράθεσης, έτσι όπως ακόμη και σήμερα αποτυπώθηκε αυτή στον σημερινό διάλογο.

Οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι υπήρξαν ξεκάθαρες απόψεις και γνώμες. Υπήρξε μία θεσμική, κατά την άποψή μου, τοποθέτηση από πλευράς του Πρωθυπουργού στην πρωτομιλία του, ενώ αναντίστοιχη, κατά τη γνώμη μου, ήταν η τοποθέτηση του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ως προς το ποια είναι η προϋπόθεση της συζήτησης αυτής, που θα δούμε να εξελίσσεται τους επόμενους δύο μήνες, σχετικά με την προθεσμία που θα χορηγηθεί στη συγκεκριμένη αναθεωρητική επιτροπή και τους όρους της συναίνεσης.

Είναι η πολιτική συναίνεση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μία αφηρημένη πολιτική έννοια ή ισχύει αυτό που ακούσαμε σήμερα και από εκπροσώπους του Κινήματος Αλλαγής, αλλά και από την Αξιωματική Αντιπολίτευση, ότι δηλαδή είναι τέτοιο το πολιτικό περιβάλλον που δεν επιτρέπει πράγματι όρους πολιτικής συναίνεσης σε μία συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση; Αυτό θα είναι ένα από τα βασικά θεσμικά ερωτήματα, στο οποίο θα κληθούν να απαντήσουν τα μέλη της επιτροπής.

Σε αυτή την απάντηση τι δεν πρέπει να διαφύγει; Δεν πρέπει να διαφύγει το κοινωνικό αίτημα. Το κοινωνικό αίτημα είναι αυτό, η φωνή της κοινωνίας είναι αυτή η οποία πολλές φορές προηγείται της όποιας τεχνητής ή ουσιαστικής πολιτικής και ιδεολογικής αντιπαράθεσης.

Στο σημείο αυτό μπορούμε να θέσουμε ένα ακόμη ερώτημα. Ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση είναι θεμιτή σε μία επιτροπή η οποία θα συνεδριάζει για τις συνταγματικές διατάξεις που θα προταθούν προκειμένου να αναθεωρηθούν; Ασφαλώς και είναι θεμιτή. Μπορεί η ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση να δημιουργήσει συναινέσεις; Ασφαλώς και μπορεί να δημιουργήσει συναινέσεις.

Ποια είναι η αντίθετη άποψη σε αυτό; Η ιδεολογικοπολιτική σύγκρουση να διεξαχθεί με όρους εμπάθειας, προκειμένου να καταλήξουμε σε ένα μότο, σε ένα καινούργιο δόγμα. Ποιο είναι αυτό; Να ηττηθούν οι ιδέες, οι «ελλαττωματικές» ιδέες της Αριστεράς. Η μία σημείωση ήταν αυτή.

Μία δεύτερη σημείωση είναι η εξής. Έγινε αρκετή συζήτηση σήμερα για το αν επαρκούν οι δύο μήνες. Πρώτη παρατήρηση, κύριε Λοβέρδο -ελπίζω να μην διαφευστώ και να θυμάμαι σωστά- είναι ότι το 1986, στην πιο σημαντική, κατά την άποψή μου, συνταγματική αναθεώρηση που έχουμε ζήσει, η πρόταση του ΠΑΣΟΚ ήταν η επιτροπή να διαρκέσει τρεις ημέρες, η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας ήταν να διαρκέσει έναν μήνα και βρέθηκε μία συμβιβαστική λύση, η οποία ήταν είκοσι μέρες. Στην επόμενη, λοιπόν, συνταγματική αναθεώρηση νομίζω ότι πήγαμε γύρω στους έξι μήνες. Τι θέλω να πω με αυτό; Ότι όλα αυτά είναι σχετικά.

Και γιατί είναι σχετικά; Τι θα καθορίσει το αν επαρκούν οι δύο μήνες ή όχι; Κατά τη γνώμη μου, θα το καθορίσει ο βαθμός ωρίμανσης των θεμάτων, τα οποία θα κληθείτε να συζητήσετε στη συγκεκριμένη επιτροπή. Είναι αρκετά ώριμα; Είναι αιφνίδια αυτή η συζήτηση; Γίνεται ξαφνικά, αιφνιδιαστικά αυτή η συζήτηση; Πάλι, κατά τη γνώμη μου, όχι. Διότι έχει προηγηθεί η πρώτη εισαγωγική τοποθέτηση του Πρωθυπουργού το 2016, κυρίως όμως στη συνέχεια, έχει γίνει η δημόσια διαβούλευση, η οποία -λυπάμαι που θα το πω- λειδορήθηκε από αρκετούς, αντιμετωπίστηκε ίσως με καχυποψία από την επιστημονική κοινότητα -από ένα μέρος για να είμαι ακριβής- και που σίγουρα θέτει ένα δεδομένο ως προς την Αναθεωρητική Επιτροπή. Το αποτέλεσμα της δημόσιας διαβούλευσης, έτσι όπως αυτό αναλυτικά έχει καταγραφεί, είναι μέρος των πρακτικών της σημερινής συζήτησης. Καλά θα κάνουν όλοι να συμβουλευτούμε το αποτέλεσμα αυτής της δημοσίας διαβούλευσης.

Τρίτο σημείο, οι αριθμοί κλειδιά στην κοινωνική συναίνεση: εκατόν πενήντα ένα, εκατόν ογδόντα. Τι ακούσαμε σήμερα; Ακούσαμε ότι πρέπει με κάθε κόστος, πάση θυσία, να αποφευχθεί ο αριθμός εκατόν ογδόντα. Θέλω να κάνω δύο παρατηρήσεις σε σχέση με αυτό.

Πρώτον, υπάρχει ένας ενδιάμεσος αριθμός που δεν είναι ούτε το εκατόν πενήντα ένα ούτε το εκατόν ογδόντα. Μπορεί να είναι ένας άλλος αριθμός, ο οποίος να περιγράφει πολιτικούς συσχετισμούς και συναινέσεις σε συγκεκριμένα ζητήματα, ακόμη και αν δεν φτάσει στο εκατόν ογδόντα. Και αυτό παράγει ένα πολιτικό αποτέλεσμα, το οποίο δεν μπορεί να μας αφήνει αδιάφορους. Ένα το κρατούμενο.

Δεύτερον, ως προς τον αριθμό εκατόν ογδόντα, όσοι το διατυπώνουν το διατυπώνουν καθολικά, ορίζοντά; Σε όλα δηλαδή τα θέματα, στα οποία θα αναφερθώ σε λίγο, τα οποία αναλυτικά καταγράφονται στη δική μας πρόταση, το εκατόν ογδόντα να το αποκλείσουμε; Ρώτησε ο κ. Κατρούγκαλος, εύστοχα κατά τη γνώμη μου, τι θα κάνουμε με το άρθρο 86. Να μην συγκεντρώσουμε εκατόν ογδόντα ψήφους στην Αναθεωρητική Επιτροπή; Γιατί; Η μόνη εξήγηση που μπορεί κάποιος να δώσει, σε σχέση με αυτό, είναι γιατί πραγματικά υπάρχει απροθυμία όσον αφορά την ίδια τη συνταγματική αναθεώρηση. Ισχυρίζομαι δηλαδή ότι όποιος δεν θέλει το εκατόν ογδόντα, κυρίως σε θέματα στα οποία ακόμη και στη σημερινή συζήτηση αποτυπώνεται συναίνεση, ουσιαστικά δεν επιθυμεί τη συνταγματική αναθεώρηση.

Βέβαια, αυτό το έχουμε ξαναδεί. Να θυμηθούμε τη συνταγματική αναθεώρηση 2006-2008, η οποία ξεκίνησε από πενήντα πέντε προτάσεις άρθρων και καταλήξαμε σε τρία; Αυτή είναι η προσδοκία μας; Δηλαδή να ξεκινήσει όλη αυτή η συζήτηση για να καταλήξουμε;

Επίσης, σημαντικό σε σχέση με αυτά είναι μια αφηρημένη πρόταση που ακούσαμε σήμερα από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Ξεκίνησαμε από το «δεν μπαίνουμε σε μία συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση». Πέρασαμε σε μία ανακοίνωση που έλεγε «εννιά σημεία συνταγματικής αναθεώρησης» και καταλήξαμε σήμερα σε μια πρόταση πενήντα επτά σημείων.

Ερώτηση που μπορεί να σας φανεί απλοϊκή: Δεν ήταν σήμερα η κατάλληλη μέρα, προκειμένου να κατατεθεί με συγκεκριμένο τρόπο αυτή η πρόταση; Διότι πέρα της προφορικής ανάπτυξης της πρότασης αυτής εν είδει μιας έκθεσης ιδεών ή μιας πολιτικής έκθεσης, νομίζω ότι ήδη από σήμερα, μαζί με την Έκθεση Διαβούλευσης που κατατέθηκε στα Πρακτικά, καλό θα ήταν να είχαμε τη συγκεκριμένη πρόταση για κατατεθεί με συγκεκριμένο ως προς τα πενήντα επτά σημεία. Εκτός αν έχουν κατατεθεί στα

Πρακτικά και εγώ δεν τα αντιλήφθηκα. Πράγματι, έχουν κατατεθεί;

ΝΟΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ: Ναι.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ (Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων): Ωραία.

Εφόσον, λοιπόν, έχει κατατεθεί, ανασκευάζω και λέω ότι εφόσον έχει κατατεθεί και εγώ δεν το αντιλήφθηκα, πρέπει να δούμε από την πρώτη στιγμή ποια είναι αυτά τα πενήντα επτά σημεία.

Η ερώτηση είναι: Υπάρχουν δεκατρία σημεία στα οποία, λέει, συμφωνούμε. Τα δύο σημεία τα καταλαβαίνουμε αμέσως. Είναι το άρθρο 62 και το άρθρο 86. Τα υπόλοιπα έντεκα σε σχέση με την πρόταση μας θα τα δούμε σε λίγο, γιατί εμένα δεν μου προκύπτει συμφωνία στα υπόλοιπα έντεκα σημεία.

Όσον αφορά όλα τα υπόλοιπα, εγώ θέλω να υπενθυμίσω αυτό που ακούστηκε από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και στην Κοινοβουλευτική Ομάδα, αλλά και στη σημερινή συζήτηση: «Η Νέα Δημοκρατία δεν θα συναινέσει σε εργαλειακή αναθεώρηση. Δεν θα επιτρέψουμε συρρικνωμένη αναθεωρητική διαδικασία και θα εμποδίσουμε μία τέτοια εξέλιξη ως η επόμενη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία». Σήμερα προσέθεσε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και τη φράση: «με κάθε μέσον».

Εγώ θεωρώ ότι από μία υπερμαξimalιστική πρόταση πενήντα επτά σημείων, το μισό Σύνταγμα δηλαδή, ένας ισχυρισμός από πλευράς της Νέας Δημοκρατίας ότι για να συζητήσουμε τα δικά σας, θα δεχθείτε και τα δικά μας, σε συνδυασμό με αυτήν τη φράση και σε συνδυασμό με την παρακολουθηματική φράση από πλευράς ΚΙΝΑΛ για κανέναν λόγο να μην επιτευχθεί ο αριθμός των εκατόν ογδόντα, μπορούν να εξαχθούν δύο πρώτα συμπεράσματα.

Πρώτον, ότι υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν αυτή τη συνταγματική αναθεώρηση και δεύτερον, ένα πολιτικό συμπέρασμα σε σχέση με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, ότι μέχρι αυτή τη στιγμή η θέση της είναι θολή. Μία θολή θέση όσον αφορά τη συνταγματική αναθεώρηση, είναι κατά τη γνώμη μου ένας ακόμη λόγος για τον οποίο η Νέα Δημοκρατία δεν μπορεί να κερδίσει τις επόμενες εκλογές. Ας ελπίσουμε τουλάχιστον ότι με τους όρους κοινωνικής συναίνεσης θα μπορέσει να αποτυπωθεί με έναν ξεκάθαρο τρόπο.

Ας αναζητήσουμε, λοιπόν, αυτά τα σημεία συναίνεσης με τις υπόλοιπες Κοινοβουλευτικές Ομάδες, για να δούμε αν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα.

Επίσης, εδώ να διευκρινίσω ότι έχουμε μία πρόταση, η οποία δεν αφορά μόνο σε έναν κατάλογο άρθρων, αλλά αποτυπώνεται στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ και η συγκεκριμένη κατεύθυνση-περιεχόμενο.

Τι θα αποφασίσει η Αναθεωρητική Επιτροπή; Θα αποφασίσει μόνο κατάλογο άρθρων; Θα αποφασίσει και την κατεύθυνση των άρθρων προς αναθεώρηση; Αυτό θα το αποφασίσει η ίδια η επιτροπή. Η ίδια η επιτροπή στο τέλος των εργασιών της θα πει ότι αυτός είναι ο κατάλογος και ενδεχομένως να θέσει κατευθύνσεις-περιεχόμενο. Πράγματι, υπάρχει η σκέψη της απόφασης 11/2003 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ως προς αυτό, ότι καλό θα ήταν να αποτυπώνεται κατεύθυνση και περιεχόμενο.

Ας δούμε, λοιπόν, τώρα τα συγκεκριμένα σημεία της πρότασης, γιατί νομίζω ότι καλό είναι να ακούσει και το Σώμα και ο κόσμος που μας παρακολουθεί ποιες είναι τελικά αυτές οι προτάσεις οι οποίες κατατέθηκαν στο ελληνικό Κοινοβούλιο από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ.

Θρησκευτική ουδετερότητα, έλλειψη επίσημης κρατικής θρησκείας και η καθιέρωση αποκλειστικότητας του πολιτικού όρκου για συγκεκριμένους κυβερνητικούς αξιωματούχους, δημόσιους υπαλλήλους, λειτουργούς, Βουλευτές, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ.λπ..

Συμφωνούμε ότι είναι ώριμη αυτή η συζήτηση ή διαφωνούμε; Τι καταγράφηκε σήμερα στην Αίθουσα αυτή; Το Κίνημα Αλλαγής είπε ναι, ότι είναι η ώρα να αποτυπωθεί στο Σύνταγμα ο διαχωρισμός εκκλησίας - κράτους. Το ίδιο καταγράψαμε και από το Ποτάμι. Εάν με μία πρώτη συζήτηση ο ΣΥΡΙΖΑ, το Κίνημα Αλλαγής και το Ποτάμι λένε ναι σε αυτή τη συζήτηση ή το προσεγγίζουν θετικά, πώς από την άλλη μεριά μπορούμε να λέμε να μην περάσει τίποτα με τις εκατόν ογδόντα ψήφους; Θα το θέτω συ-

νέχεια αυτό το ερώτημα.

Αυτή η συζήτηση είναι υπερώριμος καρπός των κοινωνικών εξελίξεων; Κατά τη γνώμη μου, ναι. Είναι μία προοδευτική επιλογή, η οποία έχει συζητηθεί επαρκώς δεκαετίες σε αυτή τη χώρα; Ασφαλώς και είναι. Υπάρχει ένα σχέδιο συμφωνίας μεταξύ της εκκλησίας, όπως εκπροσωπείται από τον Αρχιεπίσκοπο, και της πολιτείας; Σε πρώτο επίπεδο, ασφαλώς ναι.

Τώρα, βέβαια το ερώτημα εδώ -και τέθηκε και από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό- είναι: Είναι πραγματικά μία συμφωνία, η οποία είναι καλή, αλλά άρνηση; Σήμερα ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης μάς εξέθεσε μία δεύτερη εκδοχή πραγμάτων. Μας είπε ότι μάλλον είναι καλή ως προς ένα σκέλος της, ότι αυτό μάλλον εννοούσε η Νέα Δημοκρατία με την πρώτη δημόσια τοποθέτησή της. Είναι, λοιπόν, μια θετική ή είναι μια εχθρική προς το σώμα του Χριστού και προς την εκκλησία;

Διότι δεν μπορεί να διαφύγει της προσοχής μας ότι την ώρα που ξεκινάμε μια τέτοια συζήτηση, από την άλλη πλευρά ακούγονται από εκπροσώπους της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης όλες αυτές οι παραδοξολογίες σε σχέση με την κατάργηση των θρησκευτικών συμβόλων, των χριστιανικών εορτών και όλα αυτά που ακούσαμε τον τελευταίο καιρό.

Είναι μία τολμηρή ή μία δειλή πρόταση τελικά; Το Κίνημα Αλλαγής τι μας λέει σε σχέση με αυτό; Διότι το Κίνημα Αλλαγής παρουσίασε δύο εκδοχές των πραγμάτων. Η μία εκδοχή ήταν -αποτυπώθηκε από εκπρόσωπο το Κινήματος Αλλαγής- ότι η Κυβέρνηση έδωσε τα πάντα στην εκκλησία. Αυτή ήταν μία πρώτη προσέγγιση. Μία δεύτερη εκδοχή των πραγμάτων -που δεν μπορούν να συνδυάζονται αυτές οι δύο- είναι ότι τελικά βρίσκονται σε κατάσταση ανασφάλειας δέκα χιλιάδες ιερείς και οι οικογένειές τους. Δεν μπορούν να συντρέχουν και τα δύο.

Πάμε στο δεύτερο σημείο της πρότασης: Άρθρα 21 και 22: Ποιος μπορεί να αποτρέψει μια ευρεία συναίνεση που να θωρακίζει την υποχρέωση έμπρακτης αλληλεγγύης του κράτους προς τους πολίτες του; Εδώ νομίζω ότι και το Κίνημα Αλλαγής στάθηκε θετικά ως προς αυτή την πρόταση. Αναφέρονται στη συνταγματική εγγύηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, στην αναβάθμιση της κρατικής αρωγής στα παιδιά, στην τρίτη ηλικία, στα άτομα με αναπηρία και στους απόρους.

Ποιος δεν θέλει την υγεία κοινωνικό δικαίωμα και ποιος δεν θέλει συνταγματικά κατοχυρωμένο το Εθνικό Σύστημα Υγείας; Ποιος διαφωνεί με τη διασύνδεση του κατώτατου μισθού με τις συλλογικές διαπραγματεύσεις; Ποιος διαφωνεί με τη μονομερή προσφυγή στη διαίτησία; Ποιος διαφωνεί με την απαγόρευση της επίταξης ως μέτρο αντιμετώπισης των απεργιών;

Η ελληνική κοινωνία είναι περισσότερο έτοιμη από ποτέ, αν αναλογιστούμε τα δέκα χρόνια κρίσης και τα εννιά χρόνια μνημονίων.

Άρθρο 28: Εδώ η πρόταση αξιώνει τη διενέργεια δημοψηφίσματος, όταν πρόκειται να κυρωθεί διεθνής συνθήκη ή συμφωνία που παραχωρεί κυριαρχικές κρατικές αρμοδιότητες. Ως προς αυτό το σημείο έχουμε μια πρώτη έκδηλη ένδονη διαφωνία, γιατί αυτή την πρόταση ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης την αποκάλυψε επικίνδυνη πρόταση. Ας σκεφθούμε ποιες είναι αυτές οι διεθνείς συνθήκες και οι διεθνείς συμφωνίες οι οποίες παραχωρούν κυριαρχικές κρατικές αρμοδιότητες.

Και για να μην ξεκινήσουμε μία συζήτηση περί των μελλοντικών μνημονίων που η δημοκρατία μας θα αποτρέψει, υπάρχει -ας πούμε- το νομικό ζήτημα του Ευρωσυντάγματος. Το Ευρωσύνταγμα στη Γαλλία με αυτόν τον τρόπο δεν προχώρησε και δεν προχώρησε γενικότερα μέσω δημοψηφίσματος.

Όσον αφορά τα άρθρα 30, 32, 34 και 35, εδώ φαίνεται ότι ενώ όλοι συμφωνούμε ότι πρέπει να αποσυνδεθεί η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής, φαίνεται να μην συμφωνούμε όσον αφορά την προσφυγή στον λαό. Εδώ η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ έχει να κάνει με αρκετές ευκαιρίες για διεύρυνση εντός εξαμήνου για την αναζήτηση συναίνεσης. Και σε περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί η συναίνεση με κανέναν άλλο τρόπο από αυτούς που έχετε προτείνει -δηλαδή να κάνουμε ένα εκλεκτορικό Σώμα πιο ευρύ, να το δούμε διαφορετικά και τα λοιπά- σε κάθε περίπτωση, αν δεν επιτευχθεί η συναίνεση, σε αδιέξοδο θα πέσουμε. Πώς θα λύνεται αυτό το αδιέξοδο; Με την

προσφυγή στον λαό.

Όσον αφορά τα άρθρα 37, 38 και 84 παράγραφος 2, σε σχέση με την υποχρέωση να είναι Βουλευτής, να έχει τη βουλευτική ιδιότητα ο Πρωθυπουργός, τα κόμματα δεν τοποθετήθηκαν. Νομίζω, όμως, ότι υπάρχει μία εμπειρία. Και αναφέρομαι κυρίως στο Κίνημα Αλλαγής και σε όσα συνέβησαν στον τότε Πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου.

Όσον αφορά την εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, είχαμε μια πρώτη καταγραφή συναίνεσης από το Ποτάμι. Το Ποτάμι φαίνεται να έχει θετική άποψη.

Το άρθρο 54 έχει να κάνει με το αναλογικό εκλογικό σύστημα, το οποίο η Νέα Δημοκρατία έχει συμπεριλάβει και το 2014.

Όσον αφορά τον απόδημο ελληνισμό, εδώ υπάρχει μία πρόταση από τον ΣΥΡΙΖΑ για την εκλογή έως πέντε Βουλευτών Επικρατείας, οι οποίοι θα εκπροσωπούν τον απόδημο ελληνισμό. Κάπου εδώ θα μπορούσε να τερματιστεί ο λαϊκισμός του δόγματος «όπου γη και πατρίς», το οποίο αναπτύχθηκε έντονα τους προηγούμενους μήνες, αλλά δεν είχαμε σήμερα μια ξεκάθαρη τοποθέτηση. Θα κληθούν τα πολιτικά κόμματα να τοποθετηθούν.

Όσον αφορά την κατάργηση του επαγγελματία πολιτικού με το προσωρινό κώλυμα εκλογικότητας -τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους και μετά έχουμε το συγκεκριμένο κώλυμα- δεν υπήρξε προς το παρόν μια ξεκάθαρη τοποθέτηση.

Σε σχέση με τα άρθρα 62 και 86, φαίνεται να ομονοούμε επιτέλους. Πράγματι ομονοούμε; Θα το δούμε. Είναι προς απόδειξη. Και ο αριθμός 180 εδώ, ο αριθμός της συναίνεσης, είναι σημαντικός.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Θα χρειαστώ τρία λεπτά ακόμα, κύριε Πρόεδρε.

Συνεχίζω σε σχέση με τα σημεία της πρότασης.

Στο άρθρο 101Α σε σχέση με το πολυάριθμο των ανεξάρτητων αρχών υπάρχει πράγματι ανάγκη θεσμοθέτησης της συναίνεσης, να δούμε αν πράγματι, σύμφωνα με την πρότασή μας, τα τρία πέμπτα στη Διάσκεψη των Προέδρων είναι μία σωστή πρόταση. Αυτό, όμως, που κατά τη γνώμη μου είναι ακόμα πιο σημαντικό είναι η λογοδοσία, ο κοινοβουλευτικός, δηλαδή, έλεγχος των πράξεων και των παραλείψεων των ανεξάρτητων αρχών, έτσι όπως προτείνεται από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ.

Τελειώνω με τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία. Δημοψήφισμα με λαϊκή πρωτοβουλία για κρίσιμα εθνικά θέματα μετά από αίτηση πεντακοσίων χιλιάδων πολιτών που έχουν το εκλογικό δικαίωμα και επί ψηφισμένων νομοσχεδίων που ρυθμίζουν σοβαρό οικονομικό ζήτημα, πλην δημοσιονομικού. Τα δημοψηφίσματα γενικά σήμερα αντιμετωπίστηκαν εδώ με καχυποψία και θεωρήθηκαν και από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ως επικίνδυνα.

Υπάρχει η πρόταση για το άρθρο 73 σε σχέση με την πρόταση νόμου από εκατό χιλιάδες πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα να καταθέτουν προτάσεις νόμου. Και εδώ δεν υπήρξε τοποθέτηση.

Τελειώνω με το άρθρο 102 σε σχέση με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αυτή είναι εν συντομία είναι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ.

Άλλο ένα θέμα ακόμα και θα περάσω στον επίλογο, κύριε Πρόεδρε.

Στην πρόταση ΣΥΡΙΖΑ δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη αναφορά για αναθεώρηση συγκεκριμένης διάταξης του Συντάγματος όσον αφορά τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Γιατί; Προηγήθηκε κάποιος θεσμικός διάλογος; Δεν προηγήθηκε θεσμικός διάλογος. Χρειάζεται να προηγηθεί θεσμικός διάλογος; Ασφαλώς και χρειάζεται να προηγηθεί θεσμικός διάλογος. Υπάρχουν ζητήματα που είναι εκκρεμή αυτήν τη στιγμή και πρέπει επίσης να λυθούν; Ναι, σε επίπεδο τυπικών νόμων. Πριν φτάσουμε στο Σύνταγμα ας δούμε τυπικούς νόμους που αφορούν στη λειτουργία και οργάνωση των δικαστικών λειτουργιών και των δικαστηρίων, που πρέπει να τροποποιηθούν.

Από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ακούσαμε: πρώτον, κατάργηση του μισθοδικείου, δεύτερον, όριο συνταξιοδότησης τα εβδομήντα χρόνια και, τρίτον, έναν -αφηρημένα μας το είπε- προληπτικό έλεγχο συνταγματικότητας. Δεν ξέρω αν

αυτή η πρόταση έχει να κάνει με παλιότερη πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για συγκρότηση συνταγματικού δικαστηρίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Για το ΑΕΔ είναι.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ (Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων): Δεν έχει λοιπόν να κάνει. Έχει να κάνει με το ΑΕΔ, έναν προληπτικό έλεγχο. Ερώτηση απλή: Πότε τα διαβουλευτήκαμε αυτά και με ποιους; Ποια είναι, δηλαδή, η άποψη των δικαστικών ενώσεων; Έχουν άποψη σε σχέση με αυτά οι δικαστικές ενώσεις και οι δικαστικοί λειτουργοί, ο νομικός κόσμος, η ακαδημαϊκή κοινότητα, οι δικηγόροι κ.λπ.; Νομίζω ότι μπορούμε στους δύο μήνες των εργασιών να δούμε τι λένε οι δικαστικές ενώσεις σε σχέση με αυτήν την πρόταση.

Τελειώνω με τη «συριζοποίηση». Εάν επιθυμείτε, λοιπόν, να πιστώσετε στην Αριστερά και στον ΣΥΡΙΖΑ τη διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων, τη θρησκευτική ουδετερότητα, το αναλογικό εκλογικό σύστημα, τα δημοψηφίσματα, τον εξορθολογισμό της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας, τις τροποποιήσεις της βουλευτικής ασυλίας και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών, τη νομοθετική πρωτοβουλία του λαού, αποκαλώντας την πρόταση αυτή «επιχείρηση συριζοποίησης», ορθά πράττετε και να μας την πιστώσετε.

Δεν θα μπορούσατε, όμως, να μας χρεώσετε και κυρίως η κοινωνία να μας χρεώσει, την αδράνεια, την ιδιωτικοποίηση του κοινωνικού κράτους, τη νεοφιλελευθεροποίηση του άρθρου 106 του Συντάγματος, τον δημοσιονομικό, όπως το αποκαλεί και ο Πρωθυπουργός και ο Υπουργός των Οικονομικών, ζουρλομανδύα και την περιβαλλοντική αసుδοσία. Αυτά δεν θα μπορούσατε να μας τα χρεώσετε.

Κλείνω με ορισμένες σκέψεις για το ποιος είναι ο πυρήνας, η κατευθυντήρια ιδέα της πρότασής μας: η εμβάθυνση της δημοκρατίας, η ενδυνάμωση της λαϊκής κυριαρχίας, η ενεργοποίηση του πολίτη και η διεύρυνση της λαϊκής συμμετοχής.

Η πρότασή μας λοιπόν στοχεύει σε ένα πιο δημοκρατικό Σύνταγμα. Αναρωτιέμαι ποιος δημοκρατικός πολίτης θα είχε αντίρρηση σ' αυτό; Γιατί η μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα όσον αφορά τη λειτουργία του πολιτεύματος, όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά και στην Ευρώπη και τον κόσμο είναι η εξάπλωση της λαίλαπας του νεοναζισμού, του νεοφασισμού και του ακροδεξιού αυταρχικού λαϊκισμού και όχι του συνταγματικού λαϊκισμού.

Είναι σοκαριστική η άνοδος των ακροδεξιών κομμάτων και οργανώσεων, ακόμα πιο σοκαριστική η υιοθέτηση της ακροδεξιάς ρητορείας από πολιτικές δυνάμεις που μετακινούνται από την κεντροδεξιά προς τα άκρα, ανερευθίστα. Ο εκφασισμός της κοινωνίας, όμως, δεν είναι ένα φυσικό φαινόμενο, δεν είναι κάτι που έρχεται από τον ουρανό, έχει συγκεκριμένες αιτίες.

Η πιο σημαντική, κατά τη γνώμη μου, αιτία είναι η αίσθηση των πολιτών ότι δεν έχουν φωνή, ότι δεν ακούγονται, ότι το πολιτικό σύστημα δεν τους λαμβάνει υπόψη. Έτσι, λοιπόν, οι λογικές των μονόδρομων της τεχνοκρατίας και της οικονομικής ορθοδοξίας, οι λογικές του «there is no alternative», ότι δεν υπάρχει εναλλακτική, έχουν παραπλανήσει χιλιάδες συμπολίτες μας, τους οποίους οδηγούν στα δίχτυα εγκληματικών οργανώσεων.

Θεωρούμε λοιπόν –και αυτός είναι ο πυρήνας της πρότασής μας- ότι αν αποκαταστήσουμε τη λειτουργία της δημοκρατίας, αν δώσουμε φωνή και ενεργοποιήσουμε τους πολίτες, θα συμβάλουμε καθοριστικά ώστε να ανακόψουμε την άνοδο της άκρας δεξιάς. Αυτό είναι ένα πρώτιστο διακύβευμα συναίνεσης.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε τον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Μιχάλη Καλογήρου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι η Επιτροπή Οικονομικών καταθέτει την έκθεσή της:

Α) Στο σχέδιο προϋπολογισμού δαπανών της Βουλής οικονομικού έτους 2019 και

Β) Στον απολογισμό δαπανών της Βουλής οικονομικού έτους 2017.

Επίσης, οι ειδικές Μόνιμες Επιτροπές Ελληνισμού της Διασποράς, Έρευνας και Τεχνολογίας, Οδικής Ασφάλειας και Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατουμένων

καταθέτουν τις εκθέσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 43Α παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής.

(Οι προαναφερθείσες εκθέσεις βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή στο αρχείο της Διεύθυνσης Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση για τον ορισμό προθεσμίας, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, για την υποβολή της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Προτείνω να διατεθεί χρόνος δύο μηνών, δηλαδή μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 2019, όπως συμφώνησε και η Διάσκεψη των Προέδρων.

Ερωτάται το Σώμα αν συμφωνεί να οριστεί η 15^η Ιανουαρίου 2019 ως ημερομηνία υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Για να καταγραφούν οι απόψεις των κομμάτων, κύριε Τασούλα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, όπως ακούστηκε και από τους ομιλητές, εμείς προτείνουμε η επιτροπή να έχει τουλάχιστον τρίμηνη διάρκεια, άρα τουλάχιστον έναν μήνα παραπάνω, διότι είναι πάρα πολύ σύντομος ο χρόνος και αυτή η βιασύνη καταδεικνύει και την έλλειψη βαρύνουσας σημασίας ως προς την ουσία που δίνει η κυβερνώσα πλειοψηφία στην επιτροπή αυτή. Ζητάμε τουλάχιστον τρίμηνη διάρκεια της επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε, κύριε Τασούλα.

Κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κατά την πρόταση που έκανα το πρωί, τέλος Φεβρουαρίου να γίνει η πρώτη ψηφοφορία...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Αν θυμάμαι, είχατε πει τέλος Ιανουαρίου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι, όχι. Λίγο πολύ με την παράταση που είπε ο Πρόεδρος ότι είναι λογικό να δοθεί, πάμε σε αυτήν την ημερομηνία.

Η βασική μας πρόταση, η αρχική, είναι, πέρα από αυτά που προτείνει η Πλειοψηφία, να έχουμε τέλος Φεβρουαρίου την πρώτη ψηφοφορία και τέλος Μαρτίου τη δεύτερη ψηφοφορία. Υπάρχει σκεπτικό, απαντώντας στον Υπουργό Δικαιοσύνης, αλλά τώρα δεν είναι η ώρα για περαιτέρω αναλύσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Σας ευχαριστώ, κύριε Λοβέρδο.

Κύριε Παρασκευόπουλε, έχετε τον λόγο εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Η πρόταση της Διάσκεψης των Προέδρων φαίνεται λογική. Νομίζω ότι μέσα σε ένα δίμηνο

μπορούμε να ολοκληρώσουμε τις εργασίες, αρκεί να μην έχουμε καταχρήσεις βέβαια. Ελπίζω ότι θα τις αποφύγουμε και θα τα βγάλουμε πέρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Δελή, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Νομίζουμε ότι η προθεσμία θα μπορούσε να είναι λίγο μεγαλύτερη, γι' αυτό και τοποθετούμαστε λέγοντας «παρών» στη συγκεκριμένη πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστούμε πολύ.

Κύριε Μαυρωτά, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ: Θεωρούμε ότι δύο μήνες είναι πολύ στενό πλαίσιο και θα θέλαμε να υπάρχει η δυνατότητα στην επιτροπή να ζητήσει κάποια παράταση των εργασιών, τουλάχιστον αν χρειαστεί, έτσι ώστε να έχουμε την άνεση του χρόνου για επεξεργασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστώ.

Κύριε Παππά, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Δεν μας απασχολεί, κύριε Πρόεδρε. Εδώ σε τρία χρόνια διαλύσατε το κράτος. Τρεις μήνες πάνω, τρεις μήνες κάτω...

Τοποθετούμεθα στο «όχι».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Ευχαριστώ.

Κύριε Κατσίκη, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ: Συμφωνούμε, κύριε Πρόεδρε, με την πρόταση της Πλειοψηφίας, την οποία και εμείς διαμορφώνουμε, άρα προς το τέλος του Ιανουαρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Πολύ ωραία.

Κύριε Γεωργιάδη, έχετε τον λόγο.

ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Θ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, συμφωνούμε και εμείς με τη δέμηνη προθεσμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Κατόπιν τούτου, νομίζω ότι το Σώμα συνεφώνησε κατά πλειοψηφία να οριστεί η 15^η Ιανουαρίου 2019 ως ημερομηνία υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 21.25' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Πέμπτη 15 Νοεμβρίου 2018 και ώρα 9.30', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, σύμφωνα με τη συμπληρωματική ειδική ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ